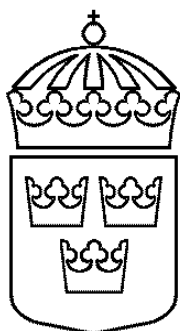

Regeringens proposition 2001/02:1

Budgetpropositionen för 2002

Förslag till statsbudget för budgetåret 2002, reviderad finansplan,
budgetpolitiska mål, ändrade anslag för budgetåret 2001,
skattefrågor m.m.

Regeringens proposition 2001/02:1

Budgetpropositionen för 2002

Regeringen överlämnar härmed enligt 9 kap. 6 § regeringsformen sitt förslag till statsbudget för budgetåret 2002 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som fogats till förslaget.

Stockholm den 6 september 2001

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisar regeringen en reviderad finansplan, budgetpolitiska mål, en prognos för budgeten för 2001 samt lämnar förslag till ändrade och nya anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001.

Regeringen redovisar förslag till utgiftstak för staten för åren 2001-2004 fördelat på de av riksdagen fastställda utgiftsområdena och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I bilaga 1 redovisas specifikation av statsbudgetens anslag och inkomstitlar för budgetåret 2002.

Förslag till statsbudget för budgetåret 2002

Utgifter m.m.

Tusental kronor

Utgiftsområde 1	Rikets styrelse	7 284 122
Utgiftsområde 2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	8 754 408
Utgiftsområde 3	Skatt, tull och exekution	8 057 645
Utgiftsområde 4	Rättsväsendet	23 640 823
Utgiftsområde 5	Internationell samverkan	1 162 290
Utgiftsområde 6	Totalförsvaret	45 810 094
Utgiftsområde 7	Internationellt bistånd	15 043 822
Utgiftsområde 8	Invandrare och flyktingar	5 238 643
Utgiftsområde 9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 128 910
Utgiftsområde 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	108 357 018
Utgiftsområde 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33 534 500
Utgiftsområde 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	49 841 000
Utgiftsområde 13	Arbetsmarknad	58 915 236
Utgiftsområde 14	Arbetsliv	1 047 542
Utgiftsområde 15	Studiestöd	22 567 335
Utgiftsområde 16	Utbildning och universitetsforskning	41 446 670
Utgiftsområde 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 106 670
Utgiftsområde 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248
Utgiftsområde 19	Regional utjämning och utveckling	3 563 125
Utgiftsområde 20	Allmän miljö- och naturvård	3 124 563
Utgiftsområde 21	Energi	2 132 055
Utgiftsområde 22	Kommunikationer	24 468 615
Utgiftsområde 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 338 984
Utgiftsområde 24	Näringsliv	3 410 185
Utgiftsområde 25	Allmänna bidrag till kommuner	98 898 914
Utgiftsområde 26	Statsskuldsräntor m.m.	63 326 700
Utgiftsområde 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	23 055 000
Summa utgiftsområden		715 784 317
Minskning av anslagsbehållningar		1 199 200
Summa utgifter		716 983 317
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		9 126 000
Kassamässig korrigering		-8 700 000
Summa		717 409 317

Inkomster m.m.*Tusental kronor*

Inkomsttyp 1000	Skatter m.m.	648 189 927
Inkomsttyp 2000	Inkomster av statens verksamhet	47 990 976
Inkomsttyp 3000	Inkomster av försåld egendom	15 001 000
Inkomsttyp 4000	Återbetalning av lån	2 369 535
Inkomsttyp 5000	Kalkylmässiga inkomster	8 186 000
Inkomsttyp 6000	Bidrag m.m. från EU	11 010 300

Summa inkomster		732 747 738
Beräknat lånebehov		-15 338 421
Summa		717 409 317

Innehållsförteckning

1	Reviderad finansplan.....	19
1.1	Tillväxt och rättvisa.....	19
1.2	Det ekonomiska läget.....	20
1.2.1	Internationell ekonomisk utveckling.....	20
1.2.2	Svensk ekonomisk utveckling.....	21
1.2.3	Kalkyler för 2003 och 2004.....	23
1.3	Den ekonomiska politiken.....	23
1.3.1	Sunda offentliga finanser.....	23
1.3.2	Stabila priser och låga räntor.....	25
1.3.3	En väl fungerande lönebildning.....	27
1.4	Den ekonomiska politiken i EU.....	28
1.5	En politik för full sysselsättning.....	28
1.5.1	Sverige – en kunskapsnation.....	29
1.5.2	En konkurrenspolitik för lägre priser och ökad tillväxt.....	29
1.5.3	Regionalpolitik och infrastruktur.....	30
1.6	En god välfärd.....	31
1.6.1	Vård, skola och omsorg.....	31
1.6.2	Trygga barn är Sveriges framtid.....	32
1.6.3	De äldres trygghet – solidaritet mellan generationer.....	33
1.6.4	Den generella välfärden.....	33
1.7	Rättvisa skatter.....	34
1.8	Ett ekologiskt hållbart Sverige.....	37
1.9	Ett Sverige för alla.....	38
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	43
3	Lagförslag.....	55
3.1	Förslag till lag om beräkning av viss inkomstskatt på förvärvsinkomster vid 2003 års taxering, m.m.	55
3.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.....	56
3.3	Förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327).....	58
3.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel.....	62
3.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:493) om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.....	63
3.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.....	64
3.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi ...	65
3.8	Lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna.....	76

3.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt	77
3.10	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	78
3.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	79
3.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.....	80
3.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000-2003 års taxeringar	81
3.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall	82
3.15	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	83
4	Budgetpolitiska mål och statsbudgeten	89
4.1	Budgetpolitiska mål	89
4.1.1	Utgiftstak för staten	90
4.1.2	Beräkning av den offentliga sektorns utgifter.....	92
4.1.3	Överskott i offentliga sektorns finanser	93
4.2	Makroekonomiska förutsättningar	93
4.3	Politiska prioriteringar.....	94
4.4	Statsbudgetens utveckling	100
4.4.1	Uppföljning av statsbudgeten för 2001	101
4.4.2	Statsbudgetens inkomster	102
4.4.3	Statsbudgetens utgifter.....	103
4.4.4	Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statsskulden	106
4.5	Kommunsektorns finanser	111
4.6	Ålderspensionssystemet	111
4.7	Den offentliga sektorns finanser.....	112
4.8	Budgeteringsmarginalen och saldoutrymmet.....	113
5	Inkomster	117
5.1	Inledning.....	117
5.1.1	Antaganden om den makroekonomiska utvecklingen m.m.....	119
5.1.2	Regeländringar	119
5.1.3	Osäkerheten i skatteberäkningarna	121
5.2	Offentliga sektorns skatter – periodiserad redovisning	121
5.2.1	Inkomstskatt hushåll	121
5.2.2	Inkomstskatt företag	125
5.2.3	Socialavgifter och allmän pensionsavgift	126
5.2.4	Egendomsskatter.....	127
5.2.5	Skatt på varor och tjänster.....	128
5.2.6	Restförda skatter m.m.	132
5.3	Offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna.....	132
5.4	Statsbudgetens inkomster – kassamässig redovisning	133
5.4.1	Skatter	133
5.4.2	Övriga inkomster.....	136
5.4.3	Ändrad redovisning av inkomsttitlar	137
5.4.4	Uppföljning av statsbudgetens inkomster budgetåret 2001.....	137
5.5	Kommunsektorns skatter.....	137
5.6	Skattekvoten.....	138
6	Utgifter	143

6.1	Utgiftsprognos 2001	143
6.2	Takbegränsade utgifter 2001.....	143
6.3	Utgifternas fördelning på utgiftsområden 2002-2004	148
6.3.1	De takbegränsade utgifternas förändring jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition	151
6.4	Genomgång av utgiftsområden	154
7	Bemyndiganden och övriga ekonomiska förpliktelser	167
7.1	Finansiering av investeringar och rörelsekapital	167
7.1.1	Låneramar för 2002	167
7.1.2	Räntekontokrediter för 2002.....	168
7.1.3	Sjunde AP-fonden.....	169
7.1.4	Övrig utlåning från Riksgäldskontoret.....	170
7.2	Statliga garantier	171
7.2.1	Garantimodellen	171
7.2.2	Hanteringen av äldre garantier	171
7.2.3	Undantag från hantering enligt garantimodellen	174
7.3	Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser.....	174
7.4	Bemyndigande för ramanslag.....	177
8	Skattefrågor.....	181
8.1	Inledning.....	181
8.2	Skatter på förvärvsinkomster.....	182
8.2.1	Fortsatt inkomstskattereform	182
8.2.2	Höjda grundavdrag som del i grön skatteväxling.....	184
8.2.3	Skattelättnader för pensionärer och omläggning av särskilda skattereduktionen.....	184
8.2.3.1	Åtgärdernas allmänna inriktning	184
8.2.3.2	Utvidgning av den särskilda skattereduktionen	185
8.2.3.3	Högre allmänt grundavdrag istället för särskild skattereduktion....	186
8.2.4	Inkomstskatten för år 2002	188
8.2.5	Skattereduktion för fackföreningsavgift.....	190
8.2.6	Regionalt nedsatta socialavgifter	190
8.2.7	Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar	191
8.2.8	Det fasta beloppet vid beskattningen av förvärvsinkomster	191
8.2.9	Beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet.....	192
8.3	Fastighetsbeskattning	192
8.3.1	Fastighetsskatten för småhus och bostadshyreshus	192
8.3.2	Omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen	193
8.3.3	Successivt genomslag av höjda taxeringsvärden vid fastighetsbeskattningen.....	194
8.4	Förmögenhetsskatt	194
8.5	Företagsskattefrågor	195
8.5.1	Beskattning av investmentföretag och värdepappersfonder.....	195
8.5.2	Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar	196
8.5.3	Vissa småföretagsinriktade skattefrågor	197
8.6	Energi- och miljöskatter m.m.....	197
8.6.1	En fortsatt grön skatteväxling	197
8.6.1.1	Höjd koldioxidskatt på bränslen.....	198
8.6.1.2	Höjd energiskatt på el.....	199
8.6.1.3	Skattesatsuppräknig efter prisutvecklingen (indexering)	199

8.6.1.4	Höjd avfallsskatt	200
8.6.2	Fordonsskatt på jordbrukstraktorer	200
8.6.3	Alkylatbensin	200
8.6.4	Skattestrategi för alternativa drivmedel.....	201
8.6.5	Justeringar i svavelskatten	202
8.6.6	Privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror	202
8.6.7	Övriga punktskattefrågor.....	203
8.7	Mervärdesskatt	204
8.7.1	Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter.....	204
8.7.2	Beskattningen av kravmärkta livsmedel.....	205
8.8	Andra förslag i särpropositioner under hösten 2001	205
8.9	Finansiella effekter.....	205
9	Tilläggsbudget.....	212
9.1	Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2001	212
9.2	Slutlig justering statliga avtalsförsäkringar.....	212
9.3	Tilläggsbudget per utgiftsområde	216
9.3.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	216
9.3.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	217
9.3.3	Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppörd	220
9.3.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	220
9.3.5	Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	222
9.3.6	Utgiftsområde 6 Totalförsvaret	222
9.3.7	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	224
9.3.8	Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar	224
9.3.9	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	225
9.3.10	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	225
9.3.11	Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	226
9.3.12	Utgiftsområde 14 Arbetsliv.....	227
9.3.13	Utgiftsområde 15 Studiestöd	227
9.3.14	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	228
9.3.15	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	229
9.3.16	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	230
9.3.17	Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling.....	231
9.3.18	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	231
9.3.19	Utgiftsområde 21 Energi.....	232
9.3.20	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	232
9.3.21	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk.....	234
9.3.22	Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	237
9.3.23	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	239
10	Revision av EU-medel.....	243
10.1	Bakgrund	243
10.2	Utgångspunkter för Sveriges agerande rörande revisionsrättens iakttagelser.....	243
10.3	Iakttagelser i rapporten för 1999 presenterade under 2000 samt svenskt agerande i rådet.....	244

- Bilaga 1* *Specifikation av statsbudgetens utgifter och inkomster 2002*
Bilaga 2 *Svensk ekonomi*
Bilaga 3 *Avstämning av målet om en halvering av antalet socialbidragsberoende
 Mellan 1999-2004*
Bilaga 4 *Nya riktlinjer för konsumentprisindex*

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 september 2001

Tabellförteckning

Utgifter m.m.....	4
Inkomster m.m.....	5
1.1 Skattesänkningar och reformer för 2002.....	20
1.2 Försörjningsbalans.....	21
1.3 Nyckeltal.....	22
1.4 Sysselsättning, arbetslöshet och löneutveckling.....	22
1.5 De tre kalkylerna.....	23
1.6 Offentliga finanserna 1994–2002.....	24
1.7 Skolpengar.....	29
1.8 Vårdsatsningen.....	32
1.9 Reformer för barnen.....	32
1.10 Skatteåtgärder. Periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2001 och tillkommande effekter år 2002.....	37
2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2001.....	46
4.1 Utgiftstak för staten.....	90
4.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	90
4.3 Av riksdagen beslutade budgetpolitiska mål.....	90
4.4 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten.....	91
4.5 Utgiftstak för staten.....	92
4.6 Utgiftstak för offentlig sektor.....	93
4.7 Makroekonomiska förutsättningar.....	94
4.8 Nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar.....	97
4.9 Tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstförändringar.....	99
4.10 Budgetsaldo och statsskuld 2001.....	102
4.11 Statsbudgetens inkomster.....	102
4.12 Statsbudgetens utgifter 2000–2004.....	103
4.13 Utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten 2000–2004.....	104
4.14 Budgeteringsmarginalen och förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år.....	105
4.15 Statsbudgetens saldo och statsskulden.....	107
4.16 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter.....	108
4.17 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande.....	109
4.18 Kommunsektorns finanser.....	111
4.19 Ålderspensionssystemet.....	112
4.20 Den offentliga sektorns finanser.....	113
4.21 Saldoutrymme och budgeteringsmarginal 2002–2004.....	114
5.1 Offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR och statsbudgetens inkomster.....	117
5.2 Differenser jämfört med vårpropositionen för offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns skatter enligt NR samt statsbudgetens skatter...	118

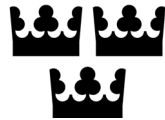
5.3	Antaganden och förändringar jämfört med vårpropositionen	119
5.4	Kommunal inkomstskatt: årlig förändring 1999–2002	119
5.5	Bruttoeffekter av regeländringar 1999–2004	120
5.6	Inkomstskattereformen 2000–2002	121
5.7	Den offentliga sektorns skatteintäkter 1999–2004	123
5.8	Årlig förändring av kommunal inkomstskatt på grund av regeländringar m.m.	124
5.9	Skattesatser och omräkning för fastigheter 1996–2002	127
5.10	Prisutveckling på småhus	128
5.11	Fastighetsskatt fördelat på fastighetstyp	128
5.12	Införselkvoter 2001–2004	130
5.13	Skatt på energi	131
5.14	Specifikation av restförda skatter m.m.	132
5.15	Periodiserade skatter, skatter enligt NR samt skattekvoten	133
5.16	Offentliga sektorns totala inkomster enligt NR	133
5.17	Statsbudgetens skatter	134
5.18	Statsbudgetens inkomster 2000–2004	135
5.19	Utvecklingen av skatteunderlaget 1999–2004	138
5.20	Underliggande årlig förändring av kommunsektorns skatter	138
5.21	Skattekvoten 1998, förändring av skattekvoten 1990–1998 samt skattepliktiga transfereringars inverkan på skattekvoten för ett urval av OECD-länder	139
5.22	Skattekvot enligt nationalräkenskaperna (NR) och periodiserad skattekvot ...	139
6.1	Statsbudgetens utgifter 2001	143
6.2	Takbegränsade utgifter 2001	144
6.3	Prognos för takbegränsade utgifter 2001	147
6.4	Större omflyttningar mellan utgiftsområden under utgiftstaket 2002–2004	148
6.5	Utgiftstak och takbegränsade utgifter 2002 - 2004	150
6.6	Förändring av takbegränsade utgifter mellan 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.	153
7.1	Låneram år 2002	167
7.2	Investeringslån och låneramar 1997 - 2001	168
7.3	Räntekontokrediter 2001 och kreditramar för år 2002	169
7.4	Övriga kreditramar	171
7.5	Sammanfattande redovisning av åtgärder för hantering av äldre garantier i enlighet med garantimodellen	173
7.6	Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden avseende 2002	176
8.1	Grundavdrag år 2003	187
8.2	Grundavdrag år 2003	187
8.3	Skiktgränser och brytpunkter år 2001 respektive år 2002 enligt regeringens förslag	188
8.4	Skatteförändringar för löntagare i olika inkomstlagen år 2002 enligt regeringens förslag. Kronor per månad	189
8.5	Energiskattehöjningar samt indexuppräknings för vissa bränslen och el för år 2002	199
8.6	Nuvarande och föreslagna skattesatser på vissa bränslen och el	200
8.7	Budgeteffekter av åtgärder på skatteområdet i BP 2002 m.m.	209
	Bruttoeffekter, periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2002–2004 samt varaktiga effekter för offentlig sektor	209
9.1	Slutlig justering statliga avtalsförsäkringar	212

Diagramförteckning

1.1 Utgiftstaket 1997–2004	25
1.2 Månadskostnaden för ett villalån på 500 000 kronor med 5 årig bindningstid 1994–2001.....	26
1.3 Svenska kronan mot euron sedan den introducerades.....	26
1.4 Den egentliga och den formella skattekvoten 1980–2004.....	35
1.5 Socialbidragstagare, 1990–2000.....	39
1.6 Förändring av justerad disponibel inkomst för inkomstgrupper till följd av förslag i vårpropositionen och budgetpropositionen	40
1.7 Förändring av justerad disponibel inkomst för kvinnor och män till följd av förslag i vårpropositionen och budgetpropositionen	40
4.1 Statsbudgetens utveckling 1989–2004	101
4.2 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP.....	110
5.1 Beskattningsbara realisationsvinster och 3 procent av BNP 1988–2004.....	122
5.2 Årlig förändring av företagens inkomstskatt 1990–1999 samt beräknad utveckling 2000–2001	125
5.3 Mervärdesskatt uppdelad efter användning.....	129
5.4 Hushållens konsumtionsutgifter uppdelade i varugrupper.....	129
5.5 Kommun- och landstingskatter.....	138
6.1 Utgiftsprognoz 2001 jämfört med anvisade medel i budgetpropositionen för 2001	144
7.1 Myndigheternas investeringslån juni 1993 - juni 2001	168
7.2 Saldo på myndigheternas räntekonto perioden juni 1997 - juni 2001	169
8.1 Grundavdrag enligt gällande regler (streckad linje) samt enligt förslaget (heldragen linje) beräknat utifrån 2003 års prisbasbelopp	187

1

Reviderad finansplan

1 Reviderad finansplan

1.1 Tillväxt och rättvisa

Budgetpropositionen för 2002 är ett led i en långsiktig politik för uthållig tillväxt, arbete och rättvisa. Full sysselsättning är det övergripande målet för den ekonomiska politiken.

Den kraftiga internationella konjunkturedgången medför att svensk ekonomisk tillväxt mattas av. Svensk ekonomi står dock på en stabil grund. Tack vare uppoffringar från svenska folket under mitten av 90-talet har Sverige sunda offentliga finanser och låga prisökningar. Därmed är det möjligt att nästa år genomföra reformer och skattesänkningar på sammanlagt 44 miljarder kronor.

Under mandatperioden har en rad beslut som ökar rättvisan fattats. Sysselsättningen har ökat och mer resurser satsats på utbildning. Fler är anställda i skolan, vården och omsorgen. Pensionerna har höjts och bostadstillägget har ökat. Maxtaxa införs nästa år på dagis och fritids. Barnbidraget har höjts till 950 kronor. Stora avbetalningar har gjorts på statsskulden.

Svensk ekonomi

Svensk ekonomi beräknas i år växa med 1,7 procent. Det är obetydligt under den genomsnittliga tillväxten de senaste 20 åren, men likväl en betydande avmattning jämfört med förra året. Avmattningen beror till stor del på den svaga internationella ekonomiska utvecklingen. Sverige är ett litet, öppet och exportberoende land och därmed känsligt för den internationella nedgången. Under 2001 drivs den svenska tillväxten av en stabil hemmamarknad.

Svensk ekonomi står stark inför den internationella konjunkturedgången. De senaste årens strama och ansvarsfulla budgetpolitik har lagt grunden för dagens situation med låg inflation, överskott i såväl de offentliga finanserna som i bytesbalansen. Statsskulden har genom denna politik minskats markant under senare år och under 2001 vänds den offentliga nettoskulden till en nettoförmögenhet.

En ekonomisk politik för tillväxt och rättvisa

Den ekonomiska politiken är fortsatt inriktad på full sysselsättning och ökat välstånd genom en god och uthållig ekonomisk tillväxt. En förutsättning för att detta skall uppnås är stabila priser och sunda offentliga finanser. Målet om 2 procent överskott i de offentliga finanserna över en konjunkturcykel ligger fast, liksom utgiftstaken.

Målet om 4 procent öppen arbetslöshet uppnåddes under 2000. Nu står sysselsättningsmålet i fokus. År 2004 skall andelen reguljärt sysselsatta mellan 20 och 64 år vara 80 procent. Regeringen har vidare satt upp rättvisemålet att antalet socialbidragsberoende skall halveras mellan 1999 och 2004. Båda dessa mål ligger inom räckhåll.

Reformer för tillväxt och rättvisa

Nu genomförs de reformer för ökad sysselsättning, uthållig tillväxt och rättvisa som regeringen tidigare aviserat för 2002. Maxtaxan i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen genomförs och vården, skolan och omsorgen tillförs ökade resurser.

Föräldraförsäkringen förlängs och grundnivån höjs samtidigt som kontaktdagarna införs. Arbetskadeförsäkringen förbättras och insatser görs mot såväl deltidsarbetslöshet som långtids-sjukskrivning. Maxtaxa och förbehållsbelopp införs i äldreomsorgen.

Bostadstillägget för pensionärer höjs och tandvården tillförs ytterligare resurser. Rättsväsendet förstärks och biståndet höjs. Flyktmottagandet tillförs mer resurser. Bostadsbygandet stimuleras i tillväxtregionerna. Särskilda medel satsas i storstäderna.

En studiemedelsreform genomförs och högskolan tillförs mer resurser. Väntetiderna i vården skall kortas och stora miljöinsatser görs. Insatser görs för att främja hälsan i arbetslivet.

Skatter för tillväxt och rättvisa

Den starka grunden i form av stora överskott i de offentliga finanserna och låga prisökningar medför att det utöver reformerna finns utrymme både för stora avbetalningar på den offentliga sektorns skuld och skattesänkningar riktade mot låg- och medelinkomsttagare. Därigenom stärks hushållens köpkraft vilket är särskilt viktigt i det rådande konjunkturläget. Samtidigt sänks marginalskatterna.

Under 2000 och 2001 har en kompensation för hälften av egenavgifterna genomförts. Regeringen föreslår nu en kompensation för ytterligare en fjärdedel av egenavgifterna. Samtidigt skall andelen som betalar statlig skatt begränsas. Dessutom föreslås en skattelättnad för fackföreningsavgiften och avgiften till arbetslöshetskassan samt att skatten för pensionärerna sänks. Momsen på böcker och tidskrifter sänks.

Regeringen föreslår även att fastighetsskattesatsen skall sänkas ytterligare för såväl småhus som hyreshus. Samtidigt föreslås en höjning av gränsen för förmögenhetsskatten. Regeringen föreslår dessutom ytterligare ett steg i den gröna skatteväxlingen på 2 miljarder kronor.

Tabell 1.1 Skattesänkningar och reformer för 2002

Miljarder kronor

Reformer	21
Skattesänkningar	23

Skatterna är viktiga styrmedel för övergången till ett ekologiskt hållbart samhälle. Av miljöskäl fö-

reslår regeringen vidare en skattestrategi för bio-drivmedel och sänkt förmånsbeskattning för miljövänliga bilar. Socialavgifterna sätts ned i stödområde A av regionalpolitiska skäl.

Samarbetet

Regeringen arbetar för att skapa största möjliga uppslutning för en politik för full sysselsättning. Arbetsmarknadens parter har en viktig roll i detta sammanhang.

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, vänsterpartiet och miljöpartiet, vilka står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken, utgiftstaken, tilläggsbudgeten för 2001 och de nu föreslagna och aviserade skatteförändringarna.

Samarbetet berör fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet samt miljö – och innefattar både konkreta förslag och långsiktiga åtaganden inför framtiden. Genom detta samarbete bekräftas att det finns en politisk majoritet för en ekonomisk politik som är inriktad på full sysselsättning, ett offentligt överskott om 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel och prisstabilitet. Politiken syftar vidare till jämlikhet, jämställdhet och ekologisk hållbarhet.

1.2 Det ekonomiska läget

Under slutet av 2000 och under 2001 har den globala tillväxten försvagats betydligt. Som en följd av den svenska ekonomins exportberoende dämpas därmed den svenska tillväxten. I år beräknas svensk BNP öka med 1,7 procent. Nästa år bedöms tillväxten bli 2,4 procent.

1.2.1 Internationell ekonomisk utveckling

Den globala konjunkturedgången har fördjupats under våren och sommaren. Den sker samtidigt i de större regionerna och länderna. Nedgången beror framför allt på ett snabbt efterfrågebortfall och fallande investeringar inom bl.a. IKT-sektorn (informations- och kommunikationsteknik). Den ekonomiska tillväxten i världen väntas uppgå till 2,4 procent i år och till 3,4

procent nästa år. Det är den lägsta tillväxten på tio år. Osäkerheten om den internationella utvecklingen är dock stor.

Avmattningen i Förenta staterna har kännetecknats av fallande investeringar och en snabb och kraftig lageranpassning. I år väntas ekonomin växa med 1,6 procent. Den privata konsumtionen beräknas bli relativt god då hushållen fortfarande har en bra inkomstutveckling. Betydande penning- och finanspolitiska stimulansåtgärder väntas leda till en återhämtning till en tillväxt på 2,7 procent nästa år.

Utvecklingen i den japanska ekonomin är mycket oroande med negativ tillväxt, deflation, en historiskt hög arbetslöshet och stora strukturproblem i ekonomin, inte minst inom banksystemet. Den snabbt stigande statsskulden utgör ytterligare en orosfaktor. Japans samlade produktion förutses falla med 1,2 procent i år och med ytterligare 0,3 procent nästa år. Penningpolitikens utformning är av central betydelse. Den bör kunna bära en större börda.

I EU-området är avmattningen särskilt påtaglig i Tyskland samt i länder med stor IKT-sektor, bl.a. Finland och Nederländerna. Efter att ha växt med 3 procent förra året förutses BNP i Tyskland öka med knappt 1 procent i år och med drygt 1,5 procent nästa år. Sammantaget bedöms tillväxten i EU-området till knappt 2 procent i år och till drygt 2 procent nästa år bl.a. till följd av genomförda och antagna räntesänkningar i euroområdet. Finanspolitiken väntas bidra till att dämpa konjunkturedgången genom att de automatiska stabilisatorerna tillåts verka.

Den snabba och kraftiga nedgången i många för Sverige viktiga handelsländer och inom sektorer som IKT och motorfordon, medför att förutsättningarna för svensk export försämras påtagligt.

Regeringen föreslår en höjd ambitionsnivå i export- och investeringsfrämjandet 2002 till 2004. Utrikesförvaltningen kommer också att i högre grad prioritera svenska ekonomiska intressen.

1.2.2 Svensk ekonomisk utveckling

Svensk ekonomi mattas av betydligt till följd av den internationella konjunkturedgången. Förra året ökade BNP med 3,6 procent. I år beräknas tillväxten till 1,7 procent. År 2002 förutses tillväxten bli 2,4 procent.

Sedan 1995 har tillväxten legat på i genomsnitt ca 3 procent. Det är en betydligt högre tillväxt än den föregående tjuugoårsperioden 1974 till 1994 då den genomsnittliga tillväxten var ca 1,5 procent. Jämfört med de sex senaste årens ekonomiska utveckling är 2001 ett svagt år. Men ur ett historiskt perspektiv är tillväxten i år inte anmärkningsvärt låg.

Exporten av framför allt teleprodukter och motorfordon har under slutet av 2000 och i början av 2001 fallit kraftigt. Den internationella nedgången inom IKT-sektorn drabbar Sverige hårt. Trots en förväntad uppgång under hösten väntas varuexporten minska med 1,9 procent i år. Tjänsteexporten stiger dock bl.a. på grund av den ökade turismen i Sverige. Sammantaget beräknas exporten minska med 0,4 procent i år och öka med 5,2 procent nästa år.

Hushållen har en stark finansiell ställning samtidigt som inkomsterna ökar till följd av en väl fungerande lönebildning, skattesänkningar och reformer som t.ex. maxtaxan. I år beräknas den reala disponibla inkomsten öka med 4,3 procent och nästa år med hela 5,4 procent. Detta är den största ökningen sedan mitten av 1960-talet. En del av utrymmet antas användas för ett ökat sparande.

Den offentliga konsumtionen beräknas öka med drygt 1 procent i år och nästa år. Det är framför allt den kommunala konsumtionen, vård, skola och omsorg, som står för ökningen till följd av ökade skatteinkomster och höjda statsbidrag. Den kommunala konsumtionen väntas öka med 1,5 procent i år och 1,4 procent nästa år.

Tabell 1.2 Försörjningsbalans

	Mdkr	Procentuell volymförändring		
		2000	2000	2001
Hushållens konsumtionsutgifter	3 1051	3,0 ¹	1,6	2,7
Offentliga konsumtionsutgifter	548	0,1 ¹	1,2	1,1
Fasta bruttoinvesteringar	356	4,5	4,3	4,9
Lagerbidrag ²	17	0,6	-0,3	-0,2
Export	987	9,8	-0,4	5,2
Import	876	9,7	-1,0	5,5
BNP	2 083	3,6	1,7	2,4

¹ Utvecklingen 2000 påverkas av att Svenska kyrkan fr.o.m. 2000 ingår i hushållssektorn. Siffrorna visar utvecklingen exklusive denna effekt.

² Bidrag till BNP-tillväxten.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

Investeringarna beräknas växa i samma utsträckning som förra året. Nästa år väntas en viss ök-

ning av investeringstakten. Förutsättningarna för ökade bostadsinvesteringar bedöms vara goda de närmaste åren.

Konjunkturavmattningen medför att näringslivet justerar ner sina lager. Detta bidrar till att tillväxten försvagas.

Tabell 1.3 Nyckeltal

Förändring från föregående år i procent, om annat ej anges

	2000	2001	2002
KPI ¹	1,3	2,6	1,7
Kostnadstimplön	3,8	3,5	3,5
Öppen arbetslöshet ²	4,7	3,9	3,8
Arbetsmarknadspolitiska program ²	2,6	2,4	2,2
Antal sysselsatta	2,2	1,7	0,5
Real disponibel inkomst ³	2,6	4,3	5,4
Hushållens nettosparkvot, nivå ³	2,0	4,4	6,8
Bytesbalans ⁴	2,9	2,3	2,6
Tysk ränta 10-års statsobligation ¹	5,3	4,9	5,0
Svensk ränta 10-års statsobligation ¹	5,4	5,2	5,2
TCW-index ¹	125	134	130

¹ Årsgenomsnitt

² Andel av arbetskraften, årsgenomsnitt

³ Utvecklingen 2000 påverkas av att Svenska kyrkan fr.o.m. 2000 ingår i hushållssektorn. Siffrorna visar utvecklingen exklusive denna effekt. I sparkvoten ingår sparande i avtalspensioner.

⁴ Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Riksbanken och Finansdepartementet

Sysselsättning och arbetslöshet

Trots den ekonomiska avmattningen har antalet sysselsatta ökat kraftigt det senaste året. Första halvåret i år ökade antalet sysselsatta med drygt

100 000 jämfört med motsvarande period förra året. Samtidigt har varslen om uppsägning ökat under året, framför allt inom industrin. Antalet nyanmälda lediga platser vid landets arbetsförmedlingar har varit färre i år än förra året.

Den goda utvecklingen under det första halvåret har medfört att sysselsättningsprognosen för innevarande år har revideras upp något i förhållande till 2001 års ekonomiska vårproposition. Den reguljära sysselsättningsgraden för personer mellan 20 och 64 år förutses stiga till 78,2 procent nästa år, mätt som årsgenomsnitt.

I juli 2001 var den reguljära sysselsättningsgraden 79,9 procent. Även om sysselsättningen varierar mycket under året visar detta att målet om 80 procent ligger inom räckhåll.

I samband med att sysselsättningen har stigit har även arbetskraftsutbudet ökat. Samtidigt som arbetslösheten legat runt 4 procent det första halvåret i år, vilket är ca 1 procentenhet lägre än första halvåret 2000, har bristen på arbetskraft minskat. Fortfarande är dock bristen relativt hög inom vissa sektorer och regioner.

Även om arbetslösheten det första halvåret i år sjönk i 19 av 21 län kvarstår de regionala skillnaderna i arbetslöshetsnivåer. Lägst var arbetslösheten i Jönköpings, Kronobergs och Stockholms län medan den var fortsatt hög i bland annat Gävleborgs och Norrbottens län.

Den prognostiserade utvecklingen av sysselsättningen och arbetskraftsutbudet medför att arbetslösheten i riket som helhet sjunker till 3,8 procent nästa år, mätt som årsgenomsnitt. Inga generella bristsituationer förväntas uppstå.

Tabell 1.4 Sysselsättning, arbetslöshet och löneutveckling

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal sysselsatta ¹	3 927	3 986	3 963	3 922	3 979	4 068	4 159	4 230	4 251
varav näringslivet ¹	2 633	2 697	2 698	2 695	2 735	2 805	2 888	2 952	2 952
varav offentliga myndigheter ¹	1 290	1 287	1 263	1 223	1 240	1 260	1 264	1 272	1 292
Andelen reguljärt sysselsatta mellan 20 och 64 år ²	74,2	74,8	74,7	73,9	74,6	75,9	77,2	78,2	78,2
Öppen arbetslöshet ³	8,0	7,7	8,1	8,0	6,5	5,6	4,7	3,9	3,8
Konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program ³	5,4	4,6	4,7	4,5	4,1	3,3	2,6	2,4	2,2
Kostnadstimplön ⁴	2,4	3,3	6,0	4,5	3,8	3,4	3,8	3,5	3,5
Produktivitetsutveckling i näringslivet ⁴	3,8	2,5	1,3	3,9	2,9	1,8	2,2	1,0	2,4

Anm. I AKU fördes anställda i kyrkan över från kommunala myndigheter till näringslivets tjänstesektor först i år. Till följd av detta är antalet sysselsatta i offentlig sektor överskattat med ca 22 000 personer år 2000.

¹ Tusental personer.

² Reguljärt sysselsatta i åldern 20–64 år i procent av befolkningen i den åldersgruppen.

³ I procent av arbetskraften.

⁴ Årlig procentuell förändring.

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen och Finansdepartementet.

Osäkerheten om den internationella konjunkturen är dock stor. Regeringen följer löpande arbetsmarknadsläget och har beredskap för att vidta åtgärder om så skulle visa sig nödvändigt.

1.2.3 Kalkyler för 2003 och 2004

För åren 2003 och 2004 görs inga prognoser. Istället görs en kalkyl där svensk ekonomi går mot ett normalt resursutnyttjande. Osäkerheten i bedömningen av den framtida konjunkturutvecklingen är dock stor. Därför kompletteras baskalkylen med två sidokalkyler. I baskalkylen beräknas BNP 2003 och 2004 stiga med 2,6 procent respektive 2,3 procent.

Tillväxten förklaras till största delen av ökad produktivitet. Sysselsättningen bedöms endast växa med ca 0,3 procent per år. Den svaga utvecklingen av antalet sysselsatta förklaras av att den demografiska utvecklingen verkar återhållande på grund av att andelen personer i åldrarna 16–19 år respektive 55–64 år ökar. Dessa åldersgrupper har betydligt lägre sysselsättningsgrad än genomsnittet på grund av studier och pensioneringar.

Den öppna arbetslösheten beräknas ligga på 4,0 procent 2004. Den reguljära sysselsättningsgraden för befolkningen mellan 20 och 64 år uppgår då till 78,3 procent, dvs. något under regeringens mål. Regeringen avser att fortsätta bedriva en långsiktig politik inriktad på tillväxt och rättvisa så att sysselsättningsmålet uppnås.

I högtillväxtkalkylen kan svensk ekonomi växa i en högre takt än i baskalkylen utan att det uppstår överhettningproblem eftersom arbetsmarknaden antas fungera bättre än i baskalkylen. Därmed uppnås sysselsättningsmålet.

I lågtillväxtkalkylen antas den nuvarande konjunkturavmattningen bli mer utdragen vilket leder till att sysselsättningen faller och den öppna arbetslösheten stiger. År 2003 inleds en återhämtning som fortsätter under 2004 men sysselsättningsgraden är fortfarande lägre än i baskalkylen år 2004 och den öppna arbetslösheten är högre. Det offentliga sparandet försämras till följd av den svaga konjunkturen, men mätt över en konjunkturcykel uppnås de budgetpolitiska målen. Utgiftstaken klaras efter smärre utgiftsbegränsningar.

Tabell 1.5 De tre kalkylerna

	2001	2002	2003	2004
<i>BNP, procentuell förändring</i>				
Basalternativet	1,7	2,4	2,6	2,3
Lågtillväxtalternativet	1,2	0,6	2,3	2,9
Högtillväxtalternativet	1,7	2,8	3,6	3,0
<i>Reguljär sysselsättningsgrad¹</i>				
Basalternativet	78,2	78,2	78,3	78,3
Lågtillväxtalternativet	77,9	76,7	76,8	77,4
Högtillväxtalternativet	78,2	78,5	79,4	80,0
<i>Offentligt finansiellt sparande, procent av BNP</i>				
Basalternativet	4,6	2,1	2,2	2,3
Lågtillväxtalternativet	4,3	0,9	0,7	1,3
Högtillväxtalternativet	4,6	2,3	2,9	3,3

¹Antalet sysselsatta i åldern 20–64 år, exklusive sysselsatta i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program, i procent av befolkningen i den åldersgruppen

1.3 Den ekonomiska politiken

Målet för den ekonomiska politiken är full sysselsättning och ökat välstånd genom en god och uthållig ekonomisk tillväxt. Sunda offentliga finanser, stabila priser och en väl fungerande lönebildning är förutsättningar för att målet skall kunna nås.

1.3.1 Sunda offentliga finanser

Två mål styr finans- och budgetpolitiken. De offentliga finanserna skall uppvisa ett överskott på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel och de statliga utgifterna skall inte överstiga de uppsatta utgiftstaken.

Saldomålen

En god välfärd kräver starka offentliga finanser. Det finns en rad skäl för detta:

- Budgetkrisen i början av 1990-talet visar hur utsatt välfärden blir när den offentliga sektorn är beroende av stor upplåning på kapitalmarknaden för att finansiera löpande underskott.

- Andelen äldre kommer att öka kraftigt i framtiden. Därmed ökar utgifterna för pensioner, vård och omsorg, samtidigt som inkomsterna ökar långsammare till följd av att andelen personer i arbetsför ålder minskar. Genom starka offentliga finanser undviks smärtsamma besparingar.
- För att kunna bedriva en aktiv stabiliseringspolitik utan att underskotten blir för stora behövs en säkerhetsmarginal så att finanspolitiken kan bidra till att dämpa konjunktursvängningarna.

Regering och riksdag har lagt fast ett överskottsmål för de offentliga finanserna om 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Utifrån detta långsiktiga mål fastställs sedan preciserade mål för varje år beroende på konjunkturläge och resursutnyttjande i svensk ekonomi. Målen har sedan de infördes efter regeringsskiftet 1994 klarats och överträffats samtliga år.

Innevarande år är överskottsmålet 2,5 procent av BNP. Även i år beräknas målet uppfyllas med stor marginal. Konjunkturavmattningen påverkar inte de offentliga finanserna i år i någon nämnvärd omfattning. Detta beror på att avmattningen framför allt drabbar exportindustrin medan hemmamarknaden och sysselsättningen utvecklas bättre.

Överskottet i de offentliga finanserna beräknas i år till 4,6 procent av BNP. Därmed minskas den offentliga sektorns nettoskuld i år med nära 100 miljarder kronor.

År 2002 är målet för de offentliga finanserna ett överskott på 2,0 procent av BNP. Mot bakgrund av konjunkturläge och resursutnyttjande i svensk ekonomi bör detta mål ligga fast. Därmed finns ett betydande utrymme för offensiva åtgärder för tillväxt och rättvisa.

Regeringens politik innebär nya utgifter och sänkta skatter motsvarande 44 miljarder kronor nästa år. Överskottet beräknas efter dessa förslag hamna på 2,1 procent av BNP, dvs. strax över målet. Om tillväxten av konjunkturmässiga skäl väsentligen skulle avvika från den nu prognostiserade kommer motsvarande avvikelse från överskottsmålet att tolereras.

Under 2001 beräknas skatteinkomsterna bli tillfälligt stora till följd av periodiseringseffekter. Det medför att skatteinkomsten även före de nu föreslagna åtgärderna om ca 1 procent av BNP minskar kraftigt 2002 som andel av BNP.

Den offentliga sektorns skuld

Genom överskott i de offentliga finanserna stärks den offentliga sektorns finansiella nettoställning. I år ersätts nettoskulden av en nettoförmögenhet. Förmögenhetsökningen ligger till största delen i pensionssystemet.

Statsskulden påverkas förutom av statens finansiella sparande även av andra förändringar som till exempel försäljningar av aktier. Statsskulden minskas med 349 miljarder kronor mellan 1998 och 2002.

Inom EU används den konsoliderade bruttoskulden, den s.k. Maastrichtskulden, för att jämföra olika länders skulder i den offentliga sektorn. Bruttoskulden är summan av alla offentliga skulder. Därefter konsolideras den genom att bl.a. AP-fondens innehav av statliga obligationer dras ifrån. Den svenska Maastrichtskulden beräknas i år hamna strax över 50 procent av BNP. Sverige har en betydligt lägre skuldsättningsgrad än EU-genomsnittet.

Tabell 1.6 Offentliga finanserna 1994–2002

Procent av BNP

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Utgiftskvot	67,3	64,3	62,3	60,5	58,0	57,6	55,4	54,5	54,2
Inkomstkvot	56,4	56,7	59,3	58,9	60,1	59,3	59,5	59,1	56,3
Skattekvot ¹	47,3	48,3	51,3	51,7	52,9	52,9	53,4	53,7	50,8
Finansiellt sparande	-10,8	-7,7	-3,1	-1,6	2,1	1,7	4,1	4,6	2,1
Överskottsmål				-3,0	0,0	0,5	2,0	2,5	2,0
Nettoskuld	21,0	26,1	26,6	24,0	20,6	10,4	2,0	-7,2	-9,4
Konsoliderad bruttoskuld ²	76,2	76,2	76,0	74,5	71,8	65,2	55,6	52,3	49,7

¹ Inklusivt skatter till EU

² För 2002 är nettoskuld och konsoliderad bruttoskuld beräknade utifrån antagandet om 2 procents överskott i de offentliga finanserna.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

Utgiftstaken

Regeringen och riksdagen har sedan budgetprocessen reformerades 1996 arbetat med utgiftstak för de statliga utgifterna. Systemet har på det hela taget fungerat väl och har bidragit till saneringen av de offentliga finanserna och därmed till den goda ekonomiska utvecklingen.

Utgiftstaken förhindrar att tillfälligt högre inkomster används för att bekosta varaktigt högre utgifter. Därigenom undviks smärtsamma besparingar när konjunkturen försämras. Genom en stram budgetpolitik kan utlovade reformer genomföras trots ekonomisk avmattning.

Utgiftstaken bestäms tre år i förväg. De statliga utgifterna får sedan inte överskrida dessa. Utgiftstaken har klarats samtliga år. Regeringens bedömning är att även utgiftstaket 2001 kommer att klaras med marginal.

Mellan 2001 och 2002 höjs utgiftstaket enligt tidigare beslut med 25 miljarder kronor. Utrymmet används för bl.a. maxtaxa inom barnomsorgen, maxtaxa och förbehållsbelopp inom äldreomsorgen, miljöinsatser, ökade resurser till skolan, vården och omsorgen, en studiemedelsreform, utbyggnad av högskolan och satsningar på rättsväsendet

För att det statliga utgiftstaket för 2002 inte skall överskridas kommer regeringen att genomföra tidigare beslut om utgifter till 2001. Vidare avser regeringen att vidta andra utgiftsbegränsande åtgärder. Utgiftstaket skall klaras.

Mellan 2002 och 2003 höjs utgiftstaket enligt tidigare beslut med 30 miljarder kronor. Utrymmet används bl.a. för ökat bistånd, höjda pensioner, en utbyggd föräldraförsäkring, allmän förskola och ytterligare satsningar på skolan, vården och omsorgen.

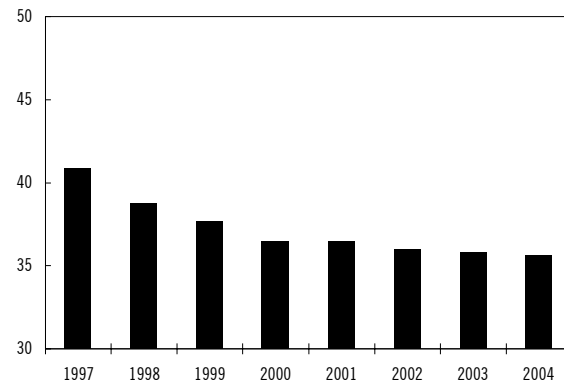
Mellan 2003 och 2004 höjs utgiftstaket enligt tidigare beslut med ytterligare 33 miljarder kronor. Utrymmet används bl.a. för att ytterligare öka biståndet, insatser för vård och hälsa samt kraftiga satsningar på miljö och infrastruktur.

En särskilt oroande utveckling bland de statliga utgifterna utgörs av kostnaderna för sjukförsäkringen. Antalet personer som uppbär sjukersättning har sedan 1997 ökat kraftigt. Sjuktalen är nu till och med över den höga nivå som rådde i början av 1990-talet. Regeringen ser mycket allvarligt på denna utveckling, inte minst ur ett mänskligt perspektiv. Regeringen föreslår därför ett antal åtgärder syftande till minskad ohälsa.

Ett annat område där kostnadsutvecklingen varit oroande är läkemedel. Här kommer dock i enlighet med avtal mellan regeringen och Landstingsförbundet att ske strukturella förändringar. Landstingen kommer att få instrument att hejda den oroande kostnadsutvecklingen.

Diagram 1.1 Utgiftstaket 1997–2004

Procent av BNP

Källa: Finansdepartementet

Det statliga utgiftstaket (rensat från tekniska justeringar) ökar med ca 140 miljarder kronor mellan 1997 och 2004. Samtidigt minskar det som andel av BNP från ca 41 procent till ca 35 procent. Inom ramen för utgiftstaken har stora reformer varit möjliga samtidigt som den offentliga sektorns skuld minskar. Reformerna som syftar till tillväxt och rättvisa har prioriterats.

I utvärderingen av budgetprocessen har bl.a. föreslagits en regel för budgeteringsmarginalens minsta nivå. Regeringen bereder för närvarande utredningens förslag.

1.3.2 Stabila priser och låga räntor

Riksbanken bedriver penningpolitiken självständigt. Den av riksdagen fastlagda övergripande uppgiften för penningpolitiken är prisstabilitet. Riksbanken har definierat prisstabilitet som att ökningen av konsumentprisindex skall begränsas till 2 procent med en tolerans på 1 procentenhet uppåt och nedåt.

Regeringen stöder penningpolitikens inriktning och står bakom inflationsmålet.

Stabila priser är en grundläggande förutsättning för en framgångsrik ekonomisk politik. En hög och oväntad inflation har negativa fördelningseffekter. Dessutom försämrar hög inflation förutsättningarna för en uthålligt hög tillväxt

och därmed också för en stabilt hög sysselsättning.

Inflationen har stigit under året och ligger för närvarande över målet på 2 procent, men inom det intervall som omger målet. Knappt en procentenhet kan hänföras till stigande priser på bensin, olja, el och kött. Dessa prisökningar har en i huvudsak tillfällig karaktär. Därmed väntas inflationen falla till ca 2 procent i mitten av nästa år och ligga kvar på den nivån resten av året.

UND1X är ett inflationsmått där de direkta effekterna av förändrade räntor, skatter och subventioner har exkluderats från KPI. Riksbanken har förtydligat att det i huvudsak är bedömningen av UND1X på upp till två års sikt som avgör utformningen av penningpolitiken. I år beräknas UND1X öka med 2,6 procent. Nästa år väntas UND1X öka med 1,8 procent.

En översyn har nyligen gjorts av konsumentprisindex för att klargöra principerna för indexberäkningen. Regeringen lämnar vissa riktlinjer för det fortsatta arbetet med konsumentprisindex i bilaga 4.

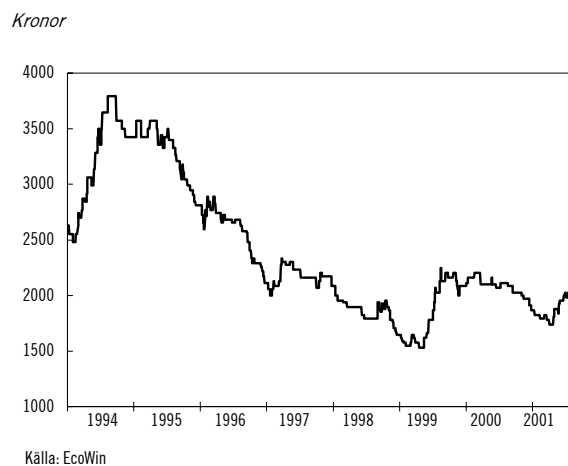
Räntan

De internationella räntorna har fallit till följd av den globala avmattningen. Samtidigt har förväntningarna om en snar återhämtning alltmer skjutits på framtiden. Nedgången har varit störst i Förenta staterna där konjunkturedgången inleddes.

Under 2001 har den Förenta staternas centralbank kraftigt sänkt sin styrränta från 6,5 procent till 3,5 procent i syfte att åter få fart på den ekonomiska aktiviteten. De svenska korträntorna har stigit något.

Svenska långräntor har i stort följt den internationella trenden. Ränteskillnaden mot Tyskland är fortsatt liten. Detta innebär att månadskostnaden för ett villalån på en halv miljon kronor har fallit med ca 2 000 kronor sedan hösten 1994.

Diagram 1.2 Månadskostnaden för ett villalån på 500 000 kronor med 5 årig bindningstid 1994–2001

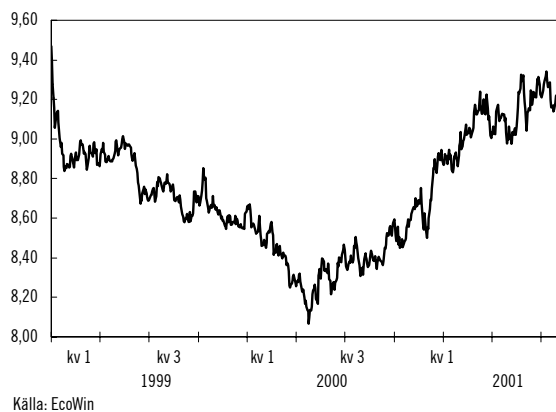

Kronan

Kronans försvagning under 2000 har fortsatt även i år. En förklaring till detta kan vara kapitalutflöden i samband med den svenska börsnedgången. Ändringar i svenska placerares portföljer kan också ha haft en viss inverkan, liksom den svaga exportkonjunkturen och fallande priser på viktiga svenska exportvaror som teleprodukter, motorfordon och papper.

Regeringens uppfattning är att den svenska kronans nuvarande värde inte återspeglar styrkan i svensk ekonomi.

Diagram 1.3 Svenska kronan mot euron sedan den introducerades

EMU

Införandet av EU:s gemensamma valuta euron utgör ett historiskt och betydelsefullt steg i den europeiska integrationen. Valutaunionen påver-

kar i hög utsträckning Sverige både ekonomiskt och politiskt, även om vi inte är med i den.

Den 1 januari 2002 kommer sedlar och mynt i euro att införas i valutaunionen. Det är viktigt för tillväxten och stabiliteten i hela Europa att EMU-projektet blir en framgång. Ett framgångsrikt införande av valutan är avgörande för medborgarnas och företagens förtroende.

Sverige har valt att inte delta i valutaunionen från starten. Sverige håller dock dörren öppen för ett senare inträde. Ett beslut om deltagande måste ha ett brett folkligt stöd och skall underställas svenska folket för prövning i en folkomröstning.

En utredning har tillsatts om finanspolitikens förutsättningar vid ett svenskt deltagande i valutaunionen. Denna utredning analyserar bl.a. om finanspolitiken behöver ytterligare instrument (t.ex. s.k. buffertfonder) för att klara stabiliseringen av ekonomin om den svenska konjunkturen skulle avvika från unionens.

Det är för närvarande inte aktuellt att delta i det europeiska växelkurssamarbetet ERM2.

1.3.3 En väl fungerande lönebildning

En väl fungerande lönebildning är av avgörande betydelse för en fortsatt god sysselsättningsutveckling.

Regeringens sysselsättningsmål är att sysselsättningsgraden bland personer i åldrarna 20–64 år skall öka till 80 procent 2004. Måttliga nominella löneökningar är en förutsättning för att målet skall uppnås.

Under de senaste 5 åren har reallönerna i genomsnitt ökat med 3,8 procent per år. Det kan jämföras med 1980-talet då de genomsnittliga årliga reallöneökningarna endast uppgick till mindre än 0,5 procent. Samtidigt har den nominella löneökningstakten under de senaste 5 åren endast varit ungefär hälften så stor som på 1980-talet.

De senaste årens utveckling har visat att måttliga nominella löneökningar och ett ökat ansvarstagande av arbetsmarknadens parter skapar goda förutsättningar för att förena kraftigt stigande sysselsättning och fallande arbetslöshet med en god reallöneutveckling. Viktiga faktorer bakom den förbättrade lönebildningen är tillkomsten av samarbetsavtal och Medlingsinstitutet samt förbättrad lagstiftning.

Medvetenheten om de samband som finns mellan sysselsättning, produktivitetstillväxt och reallöneutveckling har ökat. Ingen löntagare behöver längre riskera att de löneökningar som förhandlas fram gröps ur av en okontrollerad inflationsutveckling.

Denna utveckling ligger väl i linje med grundidéerna i den traditionella svenska modell som tidigare visat sig framgångsrik. Dessutom har konkurrensen på många marknader skärpts och arbetsgivarna har blivit allt mer medvetna om de begränsade möjligheterna att övervältra kostnaderna på konsumenterna. Fortfarande ligger dock priserna på många marknader över nivåerna i övriga Europa. Regeringen bedriver därför en aktiv konkurrenspolitik.

Arbetsmarknadspolitiken har de senaste åren i ökad utsträckning inriktats på att minska risken för flaskhalsar samtidigt som speciella insatser görs för att de personer som under lång tid varit utan arbete skall komma tillbaka till den reguljära arbetsmarknaden. Betydande satsningar har dessutom genomförts inom utbildningsområdet i syfte att öka tillgången på kvalificerad arbetskraft.

Avmattningen av konjunkturen har inneburit att risken för flaskhalsar har minskat. För vissa yrkeskategorier är emellertid fortfarande bristen på arbetskraft relativt hög. När konjunkturen åter blir starkare finns det risk för att trycket uppåt på lönerna blir stort, särskilt för de mest eftertraktade grupperna på arbetsmarknaden och i de snabbast växande regionerna. De problem som det kan medföra måste på lämpligt sätt kunna hanteras av arbetsmarknadens parter.

Det är av stor vikt att samtliga parter på arbetsmarknaden fullt ut tar tillvara de förbättrade förutsättningarna för en väl fungerande lönebildning. Det samlade utfallet av 2001 års avtalsrörelse kommer att få en avgörande betydelse för den framtida utvecklingen på arbetsmarknaden. Det kommer också att ha stor betydelse för möjligheten att åter skapa en svensk modell i dess bästa mening med uthålligt hög tillväxt, god reallönetillväxt, rättvis fördelning och stabilt låg arbetslöshet.

Lönebildningen har en stor påverkan på många områden. Parterna har ett speciellt ansvar för att motverka löneskillnader på grund av kön. Det är en av jämställdhetspolitikens viktigaste frågor och sedan årsskiftet är den nya jämställdhetslagen ett stöd för parterna i detta arbete.

1.4 Den ekonomiska politiken i EU

Sverige deltar aktivt i det ekonomisk-politiska samarbetet i EU. Under det första halvåret var Sverige ordförande i EU och drev på arbetet för full sysselsättning i unionen. Viktiga steg togs bland annat i arbetet för en integrerad europeisk finansmarknad och för att hantera utmaningen med åldrande befolkningar i unionen.

Full sysselsättning är EU:s viktigaste ekonomiska och sociala målsättning. Vid sitt möte i Lissabon i mars 2000 lade Europeiska rådet fast ett nytt strategiskt mål för unionen: att skapa världens mest dynamiska och konkurrenskraftiga kunskapsdrivna ekonomi med hållbar ekonomisk tillväxt, fler och bättre jobb samt ökad social sammanhållning till 2010.

Detta mål följs upp varje år. Detta skedde för första gången i Stockholm i mars 2001. Samtliga EU-länder bedömdes utifrån 12 kriterier. Inom 5 av dessa områden var Sverige bästa land. Det är viktigt att denna process fortsätter vid nästa toppmöte i Barcelona våren 2002.

Sysselsättningsgraden i EU skall vara 67 procent 2005 och 70 procent 2010. Bland kvinnor skall sysselsättningsgraden vara 57 procent 2005 och 60 procent 2010. Särskilda mål finns nu också för de äldre i arbetskraften.

En strategi för hållbar utveckling i EU antogs vid toppmötet i Göteborg i juni 2001. Denna strategi innebär att EU strävar efter en utveckling som är hållbar ur såväl ekonomisk som social och ekologisk synvinkel.

Ett utvidgat EU ökar förutsättningarna för tillväxt och välfärd för hela Europas befolkning. Den inre marknaden kommer att omfatta mer än 400 miljoner personer, vilket ger utrymme för ett bättre utnyttjande av produktionsresurser och ökad effektivitet och därmed ett högre västånd.

Under det svenska ordförandeskapet i EU drevs arbetet i förhandlingarna med kandidatländerna framåt. Vid toppmötet i Göteborg fastställdes att de första kandidatländerna skall kunna vara medlemmar i unionen 2004.

Den ekonomiska politiken i EU måste fortsatt inriktas mot målet på medellång sikt om balans eller överskott i de offentliga finanserna. Härigenom möjliggörs en penningpolitik som främjar hög tillväxt och sysselsättning. På kort sikt bör de s.k. automatiska stabilisatorerna tillåtas verka.

EU måste hålla en hög takt i arbetet med ekonomiska reformer. Det gäller både på produktmarknaden och på finansmarknaden. Det gäller också arbetet med att nå bättre fungerande arbetsmarknader som möjliggör full sysselsättning. Satsningar i utbildningssystemet är centrala för att underlätta steget mot en mer kunskapsbaserad ekonomi i unionen.

1.5 En politik för full sysselsättning

Den bästa politiken för en ökad välfärd går genom ökad sysselsättning. Den ekonomiska politiken är fortsatt inriktad mot full sysselsättning. De statliga utgifterna ökar nästa år med ca 25 miljarder kronor, varav ca 20 miljarder kronor utgörs av reformer. Samtidigt sänks skatterna med ca 23 miljarder kronor. Därmed ökar köpkraften betydligt nästa år. Detta förstärks av reformernas rättviseprofil.

Skattesänkningar riktade mot låg- och medelinkomsttagare i kombination med maxtaxereformen inom barnomsorgen innebär kraftigt sänkta marginaeffekter och stimulerar arbetskraftsutbudet. Parallellt sker stora satsningar på utbildning och arbetsmarknadspolitik i syfte att förbättra kompetensen och öka utbudet av kvalificerad arbetskraft. Möjligheten att fortsätta arbeta efter 65 år kan också på sikt öka sysselsättningen.

För att minska diskrimineringen i arbetslivet har regeringen ambitionen att i den kommande upphandlingspropositionen föreslå att antidiskrimineringsklausuler införs från den 1 juli 2002.

Fortsatt låga prisökningar ökar köpkraften hos konsumenterna samtidigt som de möjliggör en låg ränta vilket bidrar till en god ekonomisk utveckling. En ökad inhemsk och internationell konkurrens på såväl produktmarknaden som finansmarknaden kan bidra till ännu lägre priser. Därmed kan tillväxten stimuleras ytterligare samtidigt som Sverige kan ta ytterligare steg mot full sysselsättning.

Utgångspunkter för regeringens arbete i arbetstidsfrågan är att det är angeläget att korta arbetstiderna och att öka individernas inflytande över arbetstidens förläggning. Frågan är för närvarande föremål för en parlamentarisk utredning.

Regeringen avser att återkomma med ett förslag angående en försöksverksamhet med ett s.k. friår under perioden 2002–2004. Ambitionen är

att friåret skall införas från den 1 januari 2002 i tio kommuner.

1.5.1 Sverige – en kunskapsnation

Kunskap är ett kraftfullt och nödvändigt verktyg för tillväxt och rättvisa. Kunskapssamhället skall stå öppet för alla. Utbildning är ett nödvändigt verktyg för jämlikhet och utveckling.

Införandet av maxtaxa, rätten till förskoleplats för barn till arbetslösa eller föräldralediga och allmän förskola för 4- och 5-åringar ökar rättvisan och ger fler tillgång till förskolan. De kommuner som ansluter sig till maxtaxan ges också extra medel för att säkra kvaliteten i verksamheten och vidareutbilda personalen.

Svensk skola uppvisar goda resultat i internationella jämförelser. Samtidigt står skolan inför svårigheter och utmaningar. Mer än var tionde elev som slutar grundskolan är inte behörig till gymnasieskolan. Ojämlighet i skolan leder till ett ojämnt samhälle. Detta är inte acceptabelt. Alla elever måste få goda grundläggande kunskaper, dvs. lära sig läsa, skriva och räkna.

Det behövs mer personal i skolan. Nästa år tas ett nytt steg i den mångmiljardsatsning på skolan som inletts i år. Tilldelningen ökar varje år fram till dess att nivån 5 miljarder kronor är nådd 2006. Det riktade bidraget ger möjlighet att anställa ca 15 000 fler lärare eller annan personal i skolan och på fritids. Regeringens satsning på IT i skolan har bidragit till att snart 60 000 lärare har kompetensutvecklats.

Tabell 1.7 Skolpengar

Miljarder kronor

2001	2002	2003	2004	2005	2006
0,5	1,5	2,5	3,5	4,5	5,0

Kunskapslyftet är en unik satsning som gett många vuxna chansen till fortsatt lärande. Satsningen på vuxnas lärande fortsätter efter Kunskapslyftet. För att stödja vuxnas lärande kommer ett nytt studiebidrag att införas.

Den 1 juli i år höjdes studiebidragets andel av studiemedlen. Dessutom höjdes fribeloppet och studiemedlen har gjorts pensionsgrundande.

Högskolan expanderar med 100 000 platser mellan 1997 och 2003 vilket skapar starka högskolor som fungerar som kraftcentra för utvecklingen i hela Sverige. Regeringens långsiktiga mål

är att 50 procent av en årskull skall ha börjat på högskolan senast vid 25 års ålder.

Utbyggnaden har inriktats mot naturvetenskap och teknik, med en fördubbling av examinationen inom teknikområdet under 1990-talet. Nu kommer även behovet av välutbildad personal inom vård, utbildning och andra områden att komma i förgrunden. Universitet och högskolor ges därför möjlighet att omfördela resurser. Resurser motsvarande ca 4 000 platser används för satsningar på lärarutbildning samt distansutbildning.

Sverige är det land i världen som satsar störst andel av BNP på forskning och utveckling. Staten har ett särskilt ansvar för att garantera forskningens frihet samt för att stödja forskarutbildning och den vitala grundforskning som styrs av forskarna själva. De statliga anslagen till forskning ökar med närmare 1,5 miljarder kronor fram till 2003. Forskarutbildningen är strategiskt viktig i ett långsiktigt tillväxtperspektiv.

För att öka mångfalden och minska snedrekryteringen krävs en mer aktiv rekrytering från universitet och högskolor. Distansutbildningen byggs ut och ett nätuniversitet bildas. En rekryteringsdelegation inrättas. Pedagogiken förnyas. Universitet och högskolor måste erbjuda bättre möjligheter för invandrade akademiker att komplettera utbildningen så att den blir gångbar i Sverige. Diskriminering av studenter förbjuds.

Som en del av den gröna skatteväxlingen har resurser avsatts för kompetensutveckling i arbetslivet. Regeringen kommer under våren 2002 att presentera ett förslag med ikraftträdande den 1 juli 2002.

1.5.2 En konkurrenspolitik för lägre priser och ökad tillväxt

Ekonomiska reformer på produkt- och kapitalmarknaderna i syfte att stärka konkurrensen är en del av regeringens politik för tillväxt och rättvisa. Bättre fungerande marknader gynnar konsumenterna genom lägre priser, bättre kvalitet och ett ökat utbud av varor och tjänster.

Reformerna bidrar också till att minska inflationstrycket i ekonomin, vilket skapar utrymme för högre tillväxt. Den svenska regeringen strävar efter att fortsätta förstärka konkurrensen så att konsumentpriserna i Sverige kan sjunka till den genomsnittliga prisnivån i EU.

Sedan mitten av 1980-talet har en rad åtgärder genomförts för att öka konkurrensen och förbättra marknadernas funktionssätt. Reformen för att öka konkurrensen måste dock ses som en pågående process där en viktig fas i reformarbetet är att utvärdera och åtgärda eventuella negativa effekter som kan förekomma, till exempel i form av otydliga spelregler.

I maj 2000 presenterade regeringen propositionen Konkurrenspolitik för förnyelse och mångfald. Regeringen anser det mycket angeläget att konkurrenslagstiftningen blir så effektiv som möjligt för att värna konkurrensen på marknaderna och därmed bidra till ökad konsumentnytta i form av lägre priser och ett större utbud. Konkurrenspolitiken skärps löpande för att öka konkurrensen och ge lägre priser för konsumenterna.

- Med utgångspunkt från Kartellbekämpningsutredningens förslag återkommer regeringen med förslag i syfte att skärpa konkurrenslagen ytterligare när det gäller kartellbekämpning.
- Konkurrensverket undersöker för närvarande om det finns etableringshinder i detaljhandeln och om det finns regionala skillnader i pris och service. Regeringen kommer att överväga vilka initiativ som är påkallade.
- Regeringen kommer att vidta åtgärder mot den bristande konkurrens som råder på inrikesflygets område. En utredning om marknadssituationen för inrikesflyget är tillsatt. Sverige kommer att aktivt verka i EU för att reglerna för slotsfördelning blir mer flexibla och öppnar för ökad konkurrens.
- Regeringen gör en genomgripande översyn av organisationen och lagstiftningen på järnvägsområdet mot bakgrund av utvecklingen mot en ökad konkurrens och en ökad internationalisering av järnvägstrafiken.
- Regeringen avser att uppdra åt Post- och telestyrelsen att särskilt följa tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning om tillträde till accessnät och att föreslå åtgärder i syfte att ge förordningen största möjliga genomslagskraft.

- Regeringen avser återkomma med förslag för att öka konkurrensen på elmarknadsområdet.
- Regeringen kommer att öppna hela gasmarknaden för konkurrens redan 2003 med hänsyn tagen till ingångna avtal och Energimyndighetens analyser.
- Regeringen kommer att vidta åtgärder för att förbättra konkurrensen på fjärrvärmeområdet. Regeringen anser det vara av vikt att prisinformation är transparent och lätt-tillgänglig, t.ex. på fjärrvärmeområdet.
- Konkurrensen inom byggsektorn är för svag. Regeringen undersöker behovet av ytterligare åtgärder för att öka konkurrensen.
- Bankernas ensamrätt att ta emot inlåning bör avskaffas eller begränsas.
- Tidsåtgången för överföring av pengar mellan banker bör minskas ytterligare. Regeringen följer utvecklingen och avser att återkomma med lagförslag om detta bedöms som nödvändigt.
- Genomförandet av all inre marknadslagstiftning skall ske utan dröjsmål. Sverige skall även fortsättningsvis klara målet från toppmötet i Stockholm om att genomföra 98,5 procent av lagstiftningen inom överenskommen tid.
- Regeringen inleder ett arbete för att främja importen, ett arbete som också medverkar till att öka konkurrenstrycket och sänka den svenska prisnivån.
- Regeringen kommer med oförminskad kraft att driva frihandelsprinciperna inom såväl EU som internationellt. Att än mer öppna upp EU:s marknad för import, inte minst från tredje världen, är inte bara en viktig del i regeringens utvecklingspolitik utan också av väsentlig betydelse för ökad konkurrens och lägre priser i Sverige

1.5.3 Regionalpolitik och infrastruktur

Hela Sverige skall växa. Det är viktigt att ta tillvara den potential och utvecklingskraft som finns hos människor och företag i hela landet. De senaste åren har skillnaderna mellan olika delar av landet ökat. Storstäderna har haft en stark ekonomisk och befolkningsmässig tillväxt samtidigt som befolkningen stagnerar eller minskar i

övriga landet. En minskande befolkning i delar av landet innebär att solidariteten och tilltron till välfärdssamhället utsätts för ett starkt tryck.

Den ekonomiska politiken inriktas på att ta tillvara hela landets resurser. De lokala arbetsmarknadsregionerna måste fungera väl i hela landet. Människor och företag måste ha tillgång till kommersiell och offentlig service i tillräcklig omfattning för att kunna leva ett gott liv.

För att stimulera småföretagandet samt främja utvecklingen av lokal service i de delar av landet som har de största geografiska lägesnackdelarna föreslår regeringen att det införs en lättnad i socialavgifterna för vissa företag inom stödområde A. Regeringen kommer dessutom att i en särskild proposition presentera ytterligare åtgärder för tillväxt och livskraft i hela landet.

En god infrastruktur är av stor betydelse för Sveriges tillväxtförutsättningar. Regeringen avser att under hösten lägga fram en inriktningsproposition för infrastrukturen för perioden 2004 till 2015.

För att påbörja angelägna infrastrukturinvesteringar föreslår regeringen att nya resurser om 2 miljarder kronor 2002, 3 miljarder kronor 2003 och ytterligare 3 miljarder kronor 2004 skall tillföras. Då dessa investeringar är tidigareläggningar bör resurser för detta tillföras genom lån i Riksgäldskontoret. För 2004 tillförs därutöver ytterligare anslagsmedel om 2,8 miljarder kronor.

1.6 En god välfärd

Välfärdspolitiken syftar till ett tryggare Sverige. Trygghet skapar möjligheter till utveckling och stigande välbefinnande. En god välfärd är därför en god investering för samhället som helhet. Tillväxt och rättvisa är varandras förutsättning. Genom en utbyggnad av välfärden stärks jämställdheten.

Nittioalets ekonomiska kris gjorde besparingar nödvändiga även inom centrala välfärdsområden. Denna utveckling har de senaste åren kunnat vändas i takt med att ett ökat resursutrymme har skapats av den ökande sysselsättningen.

Utbyggnaden av välfärden har finansierats fullt ut samtidigt som den har genomförts i en långsiktigt uthållig takt. Genom att undvika allt för stora kostnader och reformer när den eko-

nomiska utvecklingen är god undviks besparingar när konjunkturen försvagas.

Regeringen kan trots den ekonomiska avmattningen genomföra de reformer som utlovats. Skolan, vården och omsorgen stärks, maxtaxereformen genomförs, föräldraförsäkringen byggs ut. ATP-pensionerna höjs, biståndet likaså. Nästa steg i den särskilda skolsatsningen tas. Utbyggnaden av högskolan fortsätter. Rättsväsendet tillförs nya resurser. Bostadsbyggandet stimuleras.

Migrationsverket tillförs ökade resurser för att korta handläggningstider och därmed minska väntetiderna i asylmottagningen. 167 miljoner kronor tillförs kultursektorn, bl.a. till kulturmiljövård och regionala museer. Dessutom föreslås ytterligare resurser till Rikskvinnocentrum, till konsumentområdet och ekologiskt lantbruk. Momsen på böcker och tidskrifter sänks för att öka läsandet.

I den ekonomiska vårpropositionen föreslog regeringen ett rättvisemål, att halvera antalet socialbidragsberoende mellan 1999 och 2004. På samma sätt som konvergensprogrammet och arbetslösheten har stämts av årligen kommer regeringen årligen att stämna av utvecklingen inom socialbidragsområdet. I bilaga 3 görs en första sådan avstämning. Genom en ökad sysselsättning och en politik för rättvisa och trygghet kommer antalet personer som är beroende av socialbidrag att minska.

1.6.1 Vård, skola och omsorg

Vården, skolan och omsorgen är välfärdens kärna. Den kommunala sektorns skatteinkomster har ökat kraftigt till följd av den ökade sysselsättningen.

Vården, skolan och omsorgen behöver stärkas ytterligare. Regeringen föreslår därför att de 200 kronor som alla betalar i statlig inkomstskatt går till kommunerna även nästa år. Därmed tillförs kommuner och landsting ytterligare 1,3 miljarder kronor.

På lång sikt är egna och stigande skatteintäkter till kommuner och landsting den bästa garanten för en bra skola, vård och omsorg. Antalet anställda i den kommunala sektorn har sedan 1998 ökat med 19 000 personer. Dessutom ökar sysselsättningen i olika typer av entreprenadsverksamhet åt kommuner och landsting.

Samtidigt som den kommunala ekonomin i sin helhet stärks finns det kommuner och landsting som har särskilda svårigheter på grund av befolkningsminskning, obalanser i åldersstrukturen och en svag regional utveckling. För dessa kommuner och landsting görs särskilda insatser för att möjliggöra omställning och långsiktigt hållbara åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Ansvaret för genomförandet av de åtgärder som krävs för att nå ekonomisk balans åvilar berörda kommuner och landsting.

Förutom allmänna resurser i form av skatter och generella statsbidrag tillförs kommuner och landsting ytterligare resurser kommande år, som ett resultat av den särskilda vårdsatsning som tidigare är beslutad. Totalt handlar det om ett extratillskott på 9 miljarder kronor under perioden 2001 till 2004. Dessa resurser till vården och omsorgen har i huvudsak frigjorts genom neddragningar i försvarsmakten.

Tabell 1.8 Vårdsatsningen*Miljarder kronor*

	2001	2002	2003	2004
	1	1	3	4

Satsningarna syftar till att utveckla primärvården samt sjukvårdsinsatserna i äldreomsorgen och psykiatri. Utöver detta tillkommer en särskild satsning på 3,75 miljarder kronor under perioden 2002–2004 för att minska väntetiderna i vården. I år tillförs 55 miljoner kronor för att bryta trenden mot ökande långtidssjukskrivningar. Nästa år avsätts 100 miljoner kronor för detta ändamål. Regeringen föreslår ytterligare åtgärder för att minska den ökade ohälsan. Dessa redogörs för nedan.

Ett antal problem har konstaterats när det gäller kommunkontosystemet. Regeringen avser att våren 2002 lämna en proposition med förslag till ett nytt system, med en statlig i stället för kommunal finansiering, vilket kan träda i kraft den 1 januari 2003. Övergången skall vara kostnadsneutral för staten och kommunsektorn. Det innebär att det generella statsbidraget till kommuner och landsting 2003 kommer att reduceras med ett belopp som motsvarar kommunernas och landstingens inbetalningar till kommunkontosystemet. Eventuella överföringar till kommunsektorn eller staten skall ske med aktiva politiska beslut.

1.6.2 Trygga barn är Sveriges framtid

Situationen för dagens unga och barnfamiljer har stor betydelse för det framtida Sverige. Under de närmaste åren görs därför betydande jämlikhets- och jämställdhetssatsningar för barnen och deras familjer.

Barnbidraget har de senaste åren höjts i flera omgångar och är idag 950 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget har höjts i motsvarande takt. Dagens barnbidrag är den högsta nominella och reala nivån sedan barnbidragen infördes. I år har barn till arbetssökande givits rätt till förskoleverksamhet. Samtidigt infördes kontaktdagar i den tillfälliga föräldrapenningen.

Nästa år blir en rad reformer verklighet. Den första januari 2002 införs maxtaxan i barnomsorgen. Högst 1 140 kronor i månaden, eller 3 procent av inkomsten kommer det då att kosta att ha ett barn på dagis i de kommuner som deltar.

Tabell 1.9 Reformen för barnen*Miljoner kronor*

	2001	2002	2003	2004
Maxtaxa m.m.	150	4 400	5 600	5 600
Mamma-/Pappamånad			1 000	1 000
Barnbidragshöjning	2 500	2 500	2 500	2 500
Kontaktdagar	60	160	280	280
Höjd grundnivå i föräldraförsäkringen		200	300	400
Höjt tak i föräldraförsäkringen			240	480
Studiehjälp			300	300
Summa reformer	2 710	7 260	10 220	10 560

Maxtaxan innebär både ökad köpkraft för barnfamiljerna och sänkta margineffekter vilket gör det lättare att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap. För att kvalitetssäkra barnomsorgen i de kommuner som väljer att införa maxtaxan tillförs dessa 500 miljoner kronor.

Nästa år träder också förlängningen av föräldraförsäkringen i kraft genom att ytterligare en s.k. pappa- respektive mammamånad införs. Dessutom fördubblas grundnivån i föräldraförsäkringen. Samtidigt införs rätt till barnomsorg för barn till föräldrar som är föräldralediga med yngre syskon.

År 2003 höjs grundnivån i föräldraförsäkringen ytterligare. Taket i föräldraförsäkringen höjs till 10 basbelopp från den 1 juli 2003 om det statsfinansiella läget så tillåter. Dessutom utvid-

gas studiebidraget till att utgå i tio månader istället för nio månader som idag. Allmän förskola för 4- och 5-åringar införs 2003.

Sammantaget ökar statens totala ekonomiska stöd till barnfamiljer till följd av beslutade eller aviserade reformer med ca 11 miljarder kronor mellan 2000 och 2004.

1.6.3 De äldres trygghet – solidaritet mellan generationer

Sverige skall vara ett land som kännetecknas av solidaritet mellan individer, grupper och generationer. De senaste åren har en rad reformer genomförts för pensionärer. Bostadstilläggen för pensionärer har höjts i flera omgångar. Nästa år höjs de ytterligare.

Regeringen föreslår nu också en riktad skattesänkning för pensionärer som motsvarar cirka 100 kronor i månaden.

I det nya pensionssystemet kommer från och med 2002 inkomstpensionerna att räknas upp med ett index baserat på inkomstutvecklingen för landets löntagare. På regeringens förslag kommer även ATP-pensionärerna födda 1936 och tidigare att få del av denna uppräkningsökning. Utöver den prisbaserade utvärderingen av prisbasbeloppet ger, kan ATP-pensionärerna därmed räkna med en viss realökning av pensionen för 2002.

Många äldre drabbas av höga behandlingskostnader inom tandvården. För att lindra effekterna har tandvårdsstödet i år förstärkts med 100 miljoner kronor. Det räcker inte. Tandvårdsstödet föreslås därför i enlighet med tidigare utlovade reformer att höjas med ytterligare 300 miljoner kronor nästa år, och med ytterligare 300 miljoner kronor 2003. Därmed handlar det om en sammanlagd nivåhöjning på 700 miljoner kronor.

För att ge de personer som behöver äldreomsorg pengar över när avgifterna är betalda införs ett förbehållsbelopp i äldreomsorgen. Detta förbehållsbelopp är den lägsta summa som pensionärer ska ha kvar att leva på när äldreomsorgsavgiften är betald. Dessutom införs ett tak på avgiften i äldreomsorgen.

1.6.4 Den generella välfärden

Rätt utformade social- och arbetsmarknadsförsäkringar bidrar till tillväxt och ger trygghet för individen. Genom försäkringarnas koppling till förvärvsarbete främjas eget arbete och försörjning.

Det är angeläget att bevara och utveckla den generella välfärden. Antalet personer som får 80 procent i socialförsäkringarna har minskat de senaste åren, i takt med att lönerna har stigit. Regeringen avser att föreslå en höjning av taken i såväl sjuk- som föräldraförsäkringen från 7,5 basbelopp till 10 basbelopp från den 1 juli 2003 om det statsfinansiella läget så medger. Därmed stärks den generella välfärden.

Arbetslöshetsförsäkringen skiljer sig från socialförsäkringarna genom att vara en omställningsförsäkring mellan två arbeten. Den första juli i år höjdes taket i a-kassan med 100 kronor under de hundra första dagarna. Ändå är det många löntagare som med dagens nya nivå på taket inte får ett 80-procentigt skydd vid arbetslöshet.

Regeringen avser att höja taket i arbetslöshetsförsäkringen även 2002 under förutsättning att det statsfinansiella läget så tillåter. Härvid är det viktigt att alla försäkrade får del av höjningen. Regeringen avser att följa upp och utvärdera effekterna av förslaget i propositionen En rättvisare och tydligare arbetssäkring inför en eventuell förändring.

En strategi för ökad hälsa i arbetslivet

Drygt 100 000 personer har för närvarande varit sjukskrivna under längre tid än ett år. Ungefär en tredjedel av dessa har varit sjukskrivna under mer än två år. Enskilda individer drabbas av lidande och kostnader genom den ökade ohälsan.

Det ökande antalet sjukskrivningar har samtidigt medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat dramatiskt. Under 1998 utbetalades ca 20 miljarder kronor. År 2002 beräknas utgifterna uppgå till närmare 50 miljarder kronor.

Denna utveckling måste vändas. Individen skall ställas i centrum och arbetsgivarens ansvar för ohälsan skall göras tydligare. Ingen skall passivt behöva gå sjukskriven i månader. Regeringen föreslår därför ett elvapunktsprogram för att förbättra arbetsvillkoren och minska ohälsan i

arbetslivet varvid särskilt kvinnors villkor skall uppmärksammas.

- Nationella mål för ökad hälsa i arbetslivet skall tas fram.
- Regeringen kommer att ta initiativ till trepartssamtal mellan regeringen och arbetsmarknadens parter för att skapa samsyn och samordna insatserna för att främja hälsa i arbetslivet. Arbetsorganisation, ledarskap och inflytande över den egna arbetssituationen är centralt för en bra och hälsosam arbetsmiljö.
- Regeringen kommer att inleda ett arbete med att ge arbetsgivaren starkare ekonomiska drivkrafter att ta ett större ansvar för arbetsvillkoren och för att integrera det förebyggande och rehabiliterande arbetet i verksamheten.
- Arbetsmiljöarbetet kommer att utvecklas vidare. Metodutvecklingen inom företagshälsovården skall stärkas och en vidareutbildning av regionala skyddsombud kommer att genomföras. Ett led i ett sådant arbete kan vara att utveckla arbetsmiljöcertifieringen.
- Hälsobokslut, en redovisning av de anställdas hälsoläge hos den enskilde offentlige arbetsgivaren kommer att införas. Förutsättningarna för att få till stånd motsvarande redovisning även i privata verksamheter skall undersökas. Därigenom tas ett första steg mot en mer utvecklad personalekonomisk redovisning.
- Regeringen kommer att inleda ett arbete med att förnya den administrativa hanteringen av sjukfall som bedöms ligga i riskzonen för långtidssjukskrivning samt av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Väl fungerande individanpassade rehabiliteringsåtgärder behöver sättas in.
- Gällande regler kommer att justeras för att höja kvaliteten i rehabiliteringsarbetet.
- Mönstret för sjukskrivning visar betydande variationer över landet. Socialstyrelsen och Riksförsäkringsverket skall ges i uppdrag att lämna förslag till utveckling av formerna för sjukskrivningsprocessen.
- Problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn. Regeringen avser att inleda särskil-

da försök hos några av de stora offentliga arbetsgivarna för att förebygga och minska sjukfrånvaron.

- Kunskaperna om sjukskrivningsprocessens orsaker, samband och konsekvenser behöver förbättras. Regeringen avser att återkomma med åtgärder för utvecklad forskning och förbättrad statistik.
- En viktig del i arbetet för ökad hälsa i arbetslivet är en väl fungerande hälso- och sjukvård. Den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården innebär att 9 miljarder kronor tillförs hälso- och sjukvården under perioden 2001–2004. Landstingen kommer dessutom att under perioden tillföras sammanlagt 3 miljarder kronor för att öka tillgängligheten till behandling i hälso- och sjukvården.

Regeringen kommer att löpande följa utvecklingen inom detta område.

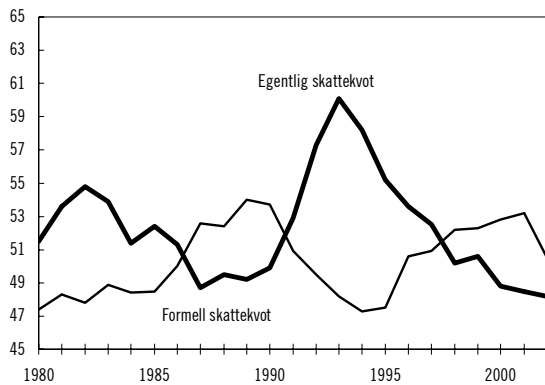
1.7 Rättvisa skatter

Skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden. För att kunna erbjuda alla en bra vård, skola och omsorg måste skatterna vara relativt höga.

Utformningen av skattesystemet har stor betydelse. Skattepolitiken skall stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala klyftor. Regeringen kan aldrig acceptera att de redan välbeställda i samhället får stora skattesänkningar på bekostnad av kvaliteten i vård, skola och omsorg eller att klyftorna i samhället ökar kraftigt.

På skatteområdet är regeringens ambition att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare, minska marginaleffekter och stimulera omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Den formellt sett lägre skattekvoten i början av 1990-talet innebar att skatteuttaget försköts framåt i tiden. Den egentliga skattekvoten, dvs. den formella skattekvoten plus underskottet i de offentliga finanserna visar hur mycket skatt som måste betalas för att välfärden skall vara finansierad.

Diagram 1.4 Den egentliga och den formella skattekvoten 1980–2004

Globaliseringens betydelse för skatter

Den fortgående globaliseringen ställer det svenska skattesystemet inför betydande utmaningar. Kunskaperna om hur de svenska skattebaserna påverkas av en alltmer internationaliserad omvärld är dock ofullständiga och behöver förbättras. Regeringen har därför tillsatt en utredning för att analysera globaliseringens betydelse för olika skattebaser.

För att undvika skadlig skattekonkurrens är det viktigt att ta politiska initiativ till samarbete mellan länder. Regeringen bedriver därför ett aktivt arbete i bl.a. EU för ett ökat samarbete mellan länder emellan.

En första överenskommelse om en gemensam syn i EU på beskattningen av sparande uppnåddes för knappt ett år sedan. Den innebär att alla medlemsländer antingen ska ta ut källskatt eller lämna upplysningar om EU-medborgares banktillgodohavanden från 2003. Under Sveriges ordförandeskap har EU påbörjat diskussioner med länder utanför EU för att bekämpa skatteflykt och illojal skattekonkurrens.

Sänkta skatter för låg- och medelinkomsttagare

Under mandatperioden har regeringen inlett en reform, som syftar till att sänka skatterna för framförallt låg- och medelinkomsttagare. Reformen består av två delar. Dels en stegvis kompensation för egenavgifterna, dels en successiv minskning av andelen skattebetalare, som betalar statlig skatt på förvärvsinkomster över den s.k. brytpunkten, till 15 procent. Därigenom mins-

kar marginalsatserna för låg- och medelinkomsttagare samtidigt som köpkraften stärks.

I dag betalar alla löntagare egenavgifter till pensionssystemet. Egenavgifterna utgår på inkomster upp till ca 300 000 kronor. Egenavgifterna är på 7 procent och bidrar till högre marginalsatser för framför allt låg- och medelinkomsttagare. Egenavgifterna är en central del i det reformerade pensionssystemet, som socialdemokraterna och de fyra borgerliga oppositionspartierna står bakom.

För att minska margineffekterna och stärka köpkraften har en kompensation för effekterna av egenavgifterna påbörjats. Detta har skett genom att regeringen i två steg har infört en skattereduktion. I år kompenseras löntagarna för hälften av egenavgifterna.

Regeringen föreslår nu ett ytterligare steg i denna reform. Skatten på förvärvsinkomster från 2002 och framåt bör sänkas genom att skattereduktionen utökas så att den kompenserar för 75 procent av egenavgifterna.

Reformen har en god fördelningspolitisk profil då egenavgifterna utgör en tyngre börda för låg- och medelinkomsttagarna.

I samband med skattereformen 1990/91 formulerades ambitionen att högst 15 procent av inkomsttagarna skulle betala statsskatt på förvärvsinkomst. I dag utgår statsskatt på inkomster över den så kallade nedre brytpunkten på 271 500 kronor. Andelen skattebetalare som har inkomster över denna gräns beräknas i år uppgå till ca 18 procent.

Regeringen har såväl 2000 som 2001 höjt gränsen för statlig skatt. Regeringen föreslår nu att ytterligare ett steg skall tas även i denna del. Brytpunkten för 2002 kommer att ligga vid 290 100 kronor. Därmed beräknas andelen som betalar statlig inkomstskatt bli 17 procent.

Regeringen avser att hösten 2002 göra en bedömning av det samhällsekonomiska utrymmet för ett slutförande av inkomstskattereformen 2003.

Sänkt skatt för pensionärer

Kompensationen för egenavgifterna är riktad till löntagarna då dessa betalar egenavgifter. Pensionärer betalar inte egenavgifter. För att kompensera pensionärerna för de besparingar som genomfördes under 1990-talet föreslås istället en särskild skattesänkning för pensionärerna.

Skattesänkningen medför att så gott som alla pensionärer får cirka 100 kronor mer i månaden från och med den 1 januari 2002. Även folkpensionärer med så låga inkomster att de idag inte betalar någon skatt omfattas av förslaget.

Skattelättnad för fackföreningsavgiften

Skattelättnad för fackföreningsavgiften är en viktig reform ur ett rättviseperspektiv. År 1993 avskaffades avdragsrätten för fackföreningsavgifter. Därmed missgynnades löntagarnas bidrag till den fackliga verksamheten jämfört med arbetsgivarnas bidrag till sina organisationer. De offentliga finanserna medger nu att regeringen kan föreslå en skattereduktion för fackföreningsavgifter och för avgifter till arbetslöshetskassan från den 1 januari 2002.

Sänkt fastighetsskatt

Fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen och en viktig inkomstkälla för staten. Den beräknas i år ge intäkter på mer än 20 miljarder kronor som bidrar till att finansiera den offentliga välfärden.

Fastighetsbeskattningens utformning har analyserats av Fastighetsbeskattningskommittén. Kommitténs slutbetänkande har remissbehandlats och regeringen bereder för närvarande de olika förslagen. En ny utredning om fastighetsskatt bör ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningsmässiga konsekvenserna är acceptabla.

De senaste åren har priserna på villor och andra bostäder ökat kraftigt på många håll i Sverige. I år har taxeringsvärdena till följd av detta stigit kraftigt i de områden där huspriserna har stigit som mest. För att minska effekterna av de höga taxeringsvärdena har riksdagen beslutat att sänka skatten på småhus från 1,5 till 1,2 procent och skatten på hyreshus från 1,2 till 0,7 procent. Dessutom beslutade riksdagen att höja fribeloppet i förmögenhetsskatten.

Regeringen har tagit fram ett förslag om en begränsningsregel i fastighetsskatten. Begränsningsregeln innebär att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden maximalt ska betala 5 procent av sin inkomst i fastighets-

skatt. Regeln avses gälla från och med inkomståret 2001.

Prisutvecklingen på bostadsmarknaden har varit kraftigare än vad som tidigare har kunnat förutses. Därför föreslår regeringen att fastighetsskatten sänks ytterligare, från 1,2 till 1,0 procent för småhus. Regeringen föreslår även att fastighetsskatten på hyreshus sänks från 0,7 till 0,5 procent. Sänkningarna föreslås gälla retroaktivt från innevarande år. Hyresgästorganisationerna och fastighetsägarna har ett stort ansvar för att denna retroaktiva skattesänkning medför lägre hyror.

Fastighetstaxeringsutredningen har föreslagit att omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen ersätts med en förenklad fastighetstaxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Regeringen aviserar nu ett förslag med denna inriktning. Vidare kommer regeringen senast nästa år att föreslå regler som innebär att höjda taxeringsvärden inte får omedelbart genomslag på uttaget av fastighetsskatt.

Dessutom föreslår regeringen att fribeloppen i förmögenhetsskatten höjs, från 1 till 1,5 miljoner kronor för ensamstående respektive från 1,5 till 2 miljoner kronor för sambeskattade par. Denna förändring föreslås träda i kraft vid 2003 års taxering. Regeringen avser att tillsätta en särskild utredning för att se över utformningen av förmögenhetsbeskattningen i ett längre perspektiv.

Sänkta företagskatter

Starka och livskraftiga företag är av avgörande betydelse för att Sverige skall vara en nation som präglas av tillväxt och rättvisa. Regeringen föreslår nu ett antal skattesänkningar som ytterligare bidrar till att förbättra företagsklimatet i Sverige.

De gap som i dag växer mellan regioner och landsändar i Sverige är oroväckande. Regeringen föreslår därför en nedsättning av socialavgifter i stödområde A, med 15 procent på lönesumman upp till ca 850 000 kronor. Därigenom gynnas företagandet i dessa regioner.

Regeringen föreslår även att momsens på böcker och tidskrifter sänks från 25 till 6 procent. Det är av stor vikt att denna sänkning leder till motsvarande sänkning av priset i handeln och inte försvinner i ökade marginaler. Förslagen och detaljhandeln har ett särskilt stort ansvar för detta. Regeringen avser att löpande följa utveckling-

en av försäljningspriserna. Målet med sänkningen är att öka läsandet.

Tabell 1.10 Skatteåtgärder. Periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2001 och tillkommande effekter år 2002

Milljarder kronor

	2001	2002
Inkomstskatter och socialavgifter		
Totalt 3:e steget i inkomstskattereformen		-13,2
Kompensation för allmän pensionsavgift		-10,8
Uppjustering av skiktgränser		-2,4
Skattelättnad pensionärer	-0,3	-1,6
Skattereduktion fackföreningsavgifter		-3,5
Sänkt förmånsvärde miljövänliga bilar 40 procent		-0,04
Omvandling 200-kronan till kommunal skatt för 2001 ¹		0,0
Nedsättning av socialavgifter i stödområde A		-0,6
Fastighets- och förmögenhetsskatt		
Sänkt fastighetsskatt småhus till 1,0 procent	-2,2	-0,2
Sänkt fastighetsskatt hyreshus till 0,5 procent	-1,1	-0,2
Slopad omräkning m.m. ²		0,0
Höjda fribelopp till 1,5/2,0 mkr		-1,8
Kapitalinkomstskatter		
Sänkt schablonintäkt investmentbolag		-0,2
Alkoholskatter		
Sänkt skatt på vin		-0,6
Mervärdesskatt		
Sänkt skattesats på böcker och tidskrifter till 6 procent		-1,3
Fordonsskatter		
Sänkt fordonsskatt på traktorer		-0,05
Grön skatteväxling		
Höjt grundavdrag med 900 kronor		-2,0
Höjd koldioxidskatt med 8 öre		0,93
Höjd energiskatt på el med 1,2 öre		0,91
Höjd avfallsskatt		0,16
Övriga miljömotiverade punktskatteåtgärder		
Sänkt skatt alkylatbensin ²		0,0
Skattestrategi för biodrivmedel ³		0,0
Övrigt		
Tekniska justeringar i avfallsskattelagen		-0,06
Differentiering av förseningsavgift		-0,05
Sjöfartsstöd		-1,3
Totalt	-3,7	-24,7
Periodiseringseffekter	3,7	1,5
Effekter på budgetsaldot	0,0	-23,2

¹ Omvandlingen ger ingen effekt för offentlig sektor som helhet men innebär att 1,3 mkr förs över från staten till kommunerna.

² Vid en snabb lösning på de tekniska problem som är förknippade med denna åtgärd skulle den få effekt redan under 2002.

³ Åtgärden får effekt fr.o.m. 2003.

Skatten på investmentbolag bör sänkas så att skatten på dessa bolag likställs med skatten på värdepappersfonder. Idag är schablonintäkten för investmentbolag 2 procent. Regeringen föreslår en sänkning till 1,5 procent. Därmed skapas neutralitet och rättvisa i beskattningen mellan olika ägarformer.

I dag kan en och samma företagsvinst beskattas både i dotterföretaget och i moderföretaget. Företagens vinster bör endast beskattas en gång i företagssektorn. Därför bör kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade andelar i bolagssektorn avskaffas. Regeringen bedriver ett intensivt arbete med dessa frågor, men frågornas omfattning och komplexitet innebär att ett lagförslag tidigast kan läggas fram under våren 2002.

1.8 Ett ekologiskt hållbart Sverige

Sverige skall fortsätta att vara ett föregångsland i omställningen till hållbar utveckling. Regeringens övergripande mål för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Grön skattestrategi

Regeringens gröna skattestrategi omfattar fortsatt grön skatteväxling och ytterligare miljörelatering av skattesystemet även i andra avseenden. En viktig utgångspunkt för strategin är målet att begränsa utsläppen av de gaser som bidrar till växthuseffekten, framför allt koldioxid. Genom att bidra till en effektivare energianvändning kan skatteväxlingen också underlätta en avveckling av kärnkraften. Regeringen föreslår att strategin med grön skatteväxling skall fortsätta. För 2002 föreslås en skatteväxling på ca 2 miljarder kronor.

Skatteväxlingen består i att energiskatten på el höjs med 1,2 öre per kWh. Dessutom höjs koldioxidskatten med 15 procent. Industrin, jord-, skogs- och vattenbruk undantas dock från höjningen medan effekten för bensin och diesel neutraliseras genom lika stora sänkningar av energiskatten. Vidare höjs avfallsskatten med 15 procent. Intäkterna används för att finansiera en höjning av grundavdragen i inkomstskatten med 900 kronor.

Dessutom föreslår regeringen ett antal skatteförändringar som bidrar till att förstärka omvandlingen till ett ekologiskt hållbart samhälle:

- Svavelskatten föreslås höjas genom att gränsen för uttag av svavelskatt sänks så att skatten tas ut redan vid en svavelhalt på 0,05 procent.
- För att stimulera användandet av tjänstebilar med miljömässigt klara fördelar föreslås sänkt förmånsvärde med 40 procent för dessa.
- En utredning tillsätts för att se över formerna för sänkt skatt på alkylatbensin med ambitionen att skattesänkningen skall träda i kraft under 2002.
- Miljöinsatserna i jordbruket förstärks.
- Koldioxidskatt skall ej tas ut på koldioxidneutrala drivmedel.
- Möjlighet ges till befrielse från såväl energisom koldioxidskatt för pilotprojekt avseende alternativa drivmedel.
- Möjligheterna att sänka momsen på kravmärkta livsmedel utreds.
- Stockholmsberedningen bör ges tilläggsdirektiv att utreda frågan om hur användningen av trängselavgifter i trafiken kan genomföras.

Gröna nyckeltal och miljömål

Sedan 1999 års ekonomiska vårproposition redovisas gröna nyckeltal som ett komplement till de ekonomiska nyckeltalen. Syftet med gröna nyckeltal är att spegla den nationella utvecklingen för viktiga miljöproblem på ett enkelt och informativt sätt. Gröna nyckeltal utgör därmed ett instrument för att nå det övergripande målet om att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

I april 2001 lämnade regeringen en miljömålsproposition med förslag till mätbara delmål och åtgärdsstrategier för att uppnå 14 av de 15 miljö kvalitetsmål som riksdagen antagit. Målen innebär att den biologiska mångfalden i skogs- och odlingslandskapet samt i havsmiljön skall bevaras genom förstärkt skydd. Föreslagna åtgärder innebär också att krafttag tas mot kemikaliesamhället samt att förorenade markområden som utgör en uppenbar risk för människors hälsa och miljö saneras. Resurserna till forskning om bl.a.

biologisk mångfald och till stöd till en ekologisk hållbar utveckling förstärks kraftigt.

För att kunna bedöma om de föreslagna åtgärderna för att nå miljö kvalitetsmålen är effektiva måste arbetet följas upp och utvärderas. I propositionen lade därför regeringen också fram en strategi för uppföljning, utvärdering och rapportering av målen.

Regeringen anser att den nationella uppföljningen av miljö kvalitetsmålen skall baseras på ett begränsat antal indikatorer. Även om en sådan redovisning inte är heltäckande visar den om miljöarbetet går i rätt riktning och i rätt takt. För att uppföljningen av målen skall bli sammanhållen och överblickbar är det också viktigt att systemet inte blir för omfattande.

Regeringen avser att varje år översiktligt rapportera till riksdagen hur arbetet med miljö kvalitetsmålen fortskrider. En sådan redovisning bör omfatta ett urval av indikatorer som återkommer varje år. Med vissa intervall bör denna årliga redovisning kompletteras med en fördjupad utvärdering.

Växthuseffekten och det globala arbetet kring klimatfrågor ger skäl till förstärkta insatser mot klimatförändringarna. Ett informationsprogram om klimatfrågan påbörjas 2002. Programmet omfattar 30 miljoner kronor per år under tre år. Regeringen föreslår också ett nytt statsbidrag till klimatinvesteringsprogram. Programmen skall innehålla åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser, d.v.s. åtgärder framförallt inom energi-, avfalls- och transportsektorerna. Sammanlagt satsas 900 miljoner kronor på det nya klimatstödet under treårsperioden. Regeringen avser återkomma beträffande det femtonde miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan i en kommande klimatproposition.

1.9 Ett Sverige för alla

En uthålligt god ekonomisk tillväxt är en förutsättning för ökad rättvisa och minskade klyftor. Tillväxten skapar ökade resurser och fler arbetstillfällen. Men tillväxt är i sig ingen garanti för ökad rättvisa. Förutom en tillväxtfrämjande ekonomisk politik krävs därför en aktiv rättvisepolitik.

Rättvisepolitiken behövs eftersom klyftorna i samhället fortfarande är stora. Människors bakgrund, etniska tillhörighet och kön får inte avgö-

ra deras möjligheter att påverka sina livsvillkor. Många människor har inte tillgång till utveckling, jobb och utbildning på samma villkor som andra.

En central rättvisefråga är att de invandrare som kommer till Sverige måste ha möjligheten att bli fullt ut integrerade i samhället. Därför har resurser satsats på reformer inom bland annat utbildnings- och arbetsmarknadsområdet för att underlätta och skapa förutsättningar för invandrare att delta i arbetslivet. Resurser satsas också på att motverka diskriminering och det antirasistiska arbetet förstärks. Skillnaden i levnadsvillkor är stora mellan olika bostadsområden i storstäderna. Genom storstadspolitiken fördelas resurser till de mest utsatta områdena.

Ett annat viktigt område är den sociala snedrekryteringen. Det är fortfarande betydligt vanligare att barn till föräldrar med högre utbildning studerar vidare än att andra barn gör det. De senaste årens satsningar på utbyggnaden av högskolan och ett reformerat utbildningssystem syftar till att bryta det mönstret.

Reformer för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män är en annan central del av rättvisepolitiken. Därför är det viktigt att alla förslag som regeringen lägger analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv.

Många människor lever idag på marginalen och har svårt att få vardagen att gå ihop. Barnfamiljer och särskilt ensamstående föräldrar, ungdomar och invandrare är speciellt utsatta.

Höga margineffekter leder till att drivkraften att arbeta mer, studera, byta arbete eller gå från bidrag till arbete försvagas. För att minska klyftorna i samhället måste dessa hinder motverkas.

Margineffekterna har successivt minskat under senare delen av 1990-talet, bland annat som en följd av reformer i skatte- och bidragssystemen. Margineffekterna är emellertid fortfarande alltför höga för många hushåll. Införandet av maxtaxa i barnomsorgen, det tredje steget i kompensationen för egenavgifterna och höjningen av skiktgränsen kommer ytterligare att bidra till minskade margineffekter.

Halvera antalet socialbidragsberoende

Regeringen har satt upp rättvisemålet att halvera socialbidragsberoendet mellan 1999 och 2004.

Antalet socialbidragsberoende ökade kraftigt under 90-talet.

Diagram 1.5 Socialbidragstagare, 1990–2000

Antal helårsekvivalenter

Källa: Statistiska centralbyrån

Ökningen av socialbidragsberoendet under 90-talet är en indikator på minskad rättvisa och välfärd i det svenska samhället. Socialbidragsberoende skapar utanförskap och resignation, gör människor mer ofria och ökar klyftorna i samhället. Utvecklingen har redan vänt, men mycket återstår att göra. Tillväxten måste komma alla till del. Det gäller även de mest utsatta.

Halveringen av socialbidragsberoendet skall göras från 1999 års nivå, som var den senaste statistik som var tillgänglig då målet formulerades. För att kunna jämföra olika år behöver socialbidragsberoendet räknas om till helårsekvivalenter. Antalet helårsekvivalenter beror på hur lång tid och med hur stora belopp personer uppbär socialbidrag.

Socialbidragsberoendet uppgick 1999 till ca 115 000 helårsekvivalenter. År 2000 minskade socialbidragsberoendet med drygt 12 procent, till omkring 101 000 helårsekvivalenter. I bilaga 3 görs en avstämning av målet.

Det viktigaste verktyget för att uppnå målet om en halvering av socialbidragsberoendet är låg arbetslöshet, en ökning av sysselsättningsgraden och en reduktion av oönskad deltid. När fler människor har arbete, kan också fler leva på sin lön. En egen försörjning är grundläggande, både för att komma ur socialbidragsberoendet och för möjligheten att leva ett självständigt liv.

Kampen mot arbetslöshet och för ökad sysselsättning är därför avgörande när det gäller att bryta bidragsberoendet. Mycket av insatserna handlar om att förbättra möjligheterna för utsatta grupper att kunna skaffa jobb. Sverige har inte råd - varken mänskligt eller ekonomiskt - att ställa dessa grupper utanför.

Rätten till arbete och en god nivå på den generella välfärden är de viktigaste insatserna för att minska socialbidragsberoendet. En del av socialbidragsberoendet kan förklaras av att deltidsarbetande och visstidsanställda, ofta ensamstående föräldrar, inte klarar sig på sin lön. Sänkta marginalskatter för låginkomsttagare och införandet av en maxtaxa inom barnomsorgen bidrar till att minska klyftorna i samhället.

Målet att halvera socialbidragsberoendet kommer, liksom tidigare mål om att halvera den öppna arbetslösheten och att uppnå 80 procents reguljär sysselsättning, att i hög utsträckning påverka inriktningen av politiken de närmaste åren.

Fördelningspolitisk analys

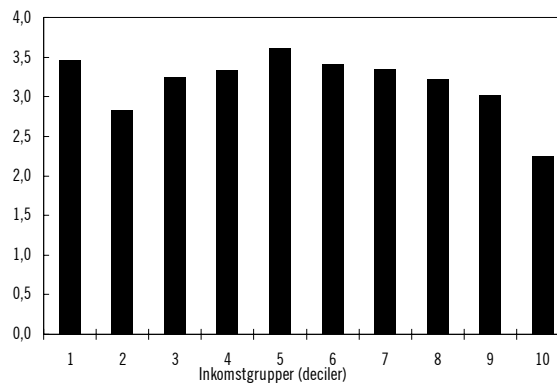
De reformer som genomförs under 2002 gynnar framför allt låg- och normalinkomsttagare. Den fördelningspolitiska profilen illustreras i diagram 1.6.

I beräkningarna ingår inkomstskatteförändringar, skattelättnad för pensionärer, skattereduktion för fackföreningsavgifter samt förändringar i förmögenhets- och fastighetsskatt. Dessutom ingår nu realiserade utgiftsförändringar som presenterades i samband med vårpropositionen.

När alla personer delas in i 10 lika stora grupper (decilgrupper) efter inkomst, kan förändringen för de olika inkomstgrupperna analyseras. I decil 1 finns de med lägst inkomster, i decil 10 de med högst. Förslagen gynnar kvinnor mer än män.

Diagram 1.6 Förändring av justerad disponibel inkomst för inkomstgrupper till följd av förslag i vårpropositionen och budgetpropositionen

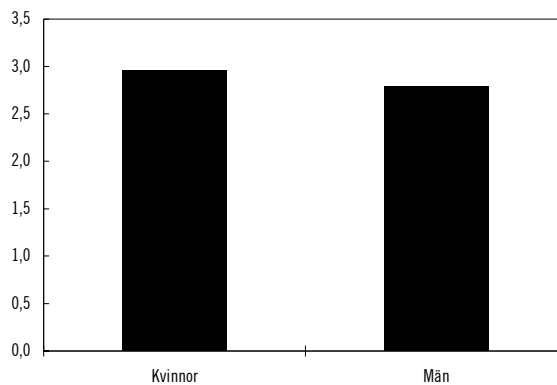
Procentuell förändring

Källa: HINK, SCB, Finansdepartementets beräkningar

Diagram 1.7 Förändring av justerad disponibel inkomst för kvinnor och män till följd av förslag i vårpropositionen och budgetpropositionen

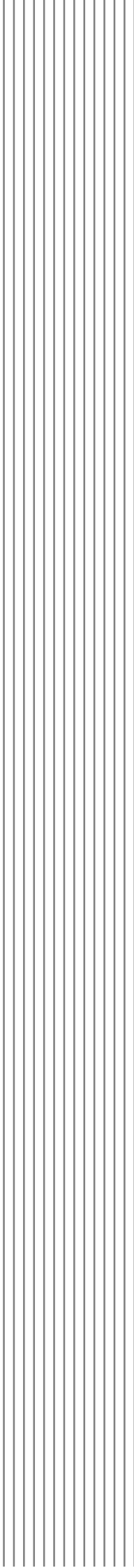
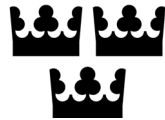
Procentuell förändring

Källa: HINK, SCB, Finansdepartementets beräkningar

2

Förslag till
riksdagsbeslut

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

såvitt avser den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2002

1. godkänner de allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen förordar (kapitel 1),
2. fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 791 miljarder kronor 2001, 809 miljarder kronor 2002, 844 miljarder kronor 2003 och 878 miljarder kronor 2004 (avsnitt 4.1.1),
3. godkänner beräkningen av de offentliga utgifterna för åren 2002-2004 (avsnitt 4.1.2),
4. bemyndigar regeringen att under budgetåret 2002 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (avsnitt 4.4.4),
5. godkänner beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för budgetåret 2002 (avsnitt 4.4.4),
6. godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för budgetåret 2002 (avsnitt 5.4 och bilaga 1),
7. godkänner beräkningen av förändringar av anslagsbehållningar för budgetåret 2002 (avsnitt 6.3, tabell 6.5),
8. beslutar om fördelning av utgifter för budgetåret 2002 på utgiftsområden i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 6.3, tabell 6.5),
9. godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för åren 2003 och 2004 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 6.3, tabell 6.5),
10. bemyndigar regeringen att för 2002 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 22 500 000 000 kronor (avsnitt 7.1),
11. bemyndigar regeringen att för 2002 besluta om krediter för myndigheters räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 17 500 000 000 kronor (avsnitt 7.1),
12. bemyndigar regeringen att för 2002 vad avser Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 15 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 90 000 000 kronor (avsnitt 7.1),
13. godkänner att infrianden av garantier till internationella finansieringsinstitut även framdeles täcks med anslag (avsnitt 7.2.3),
14. bemyndigar regeringen att besluta om en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret för garantier till internationella finansieringsinstitut (avsnitt 7.2.3),
15. bemyndigar regeringen att under 2002, med de begränsningar som följer av 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten, besluta att ett ramanslag, med undantag för anslag anvisade för förvaltningsändamål, får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner in-

väntas samt om överskridandet ryms inom utgiftstaket för staten (avsnitt 7.4),

såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001

16. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda ramanslaget 2:8 *Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken* (avsnitt 9.3.2),
17. bemyndigar regeringen att ersätta de ekonomiska förpliktelser staten har i form av kapitaltäckningsgaranti till Venantius AB med en kreditgaranti intill ett belopp av 22 000 000 000 kronor, där varje enskild garanti får ha en löptid på upp till 10 år (avsnitt 9.3.2),
18. bemyndigar regeringen att besluta om en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose behovet av en separat garanti-reserv för de kreditgarantier till Venantius AB som ersätter bolagets kapitaltäckningsgaranti (avsnitt 9.3.2),
19. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 6 Totalförsvaret uppförda ramanslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* (avsnitt 9.3.6),
20. bemyndigar regeringen att under 2001, såvitt avser det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda ramanslaget 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 2 500 000 000 kronor under 2002–2008 (avsnitt 9.3.11),
21. godkänner att 1 150 000 000 kronor från inkomsttitel 1428 *Energiskatt* förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning (avsnitt 9.3.12),
22. bemyndigar regeringen att under 2001, såvitt avser det under utgiftsområde 21 Energi uppförda ramanslaget 35:3 *Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor*, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 168 000 000 kronor under 2002 (avsnitt 9.3.19),
23. godkänner den föreslagna användningen av de under utgiftsområde 22 Kommunikatio-

ner uppförda anslagen 36:2 *Väghållning och statsbidrag* och 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* (avsnitt 9.3.20),

24. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:10 *Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* (avsnitt 9.3.20),
25. bemyndigar regeringen att under 2001, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 968 000 000 kronor under 2002 (avsnitt 9.3.21),
26. bemyndigar regeringen att under 2001 såvitt, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 180 000 000 kronor efter 2001 (avsnitt 9.3.21),
27. bemyndigar regeringen att under 2001 såvitt, såvitt avser det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 770 000 000 kronor efter 2001 (avsnitt 9.3.21),
28. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell 2.1,

såvitt avser skattefrågor

29. antar regeringens förslag till lag om beräkning av viss inkomstskatt på förvärvsinkomster vid 2003 års taxering m.m.,
30. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighets-skatt,
31. antar regeringens förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327),
32. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel,

33. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:493) om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
34. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
35. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
36. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna,
37. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
38. antar regeringens förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
39. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
40. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift,
41. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000–2003 års taxeringar,
42. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall,
43. antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Tabell 2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2001

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
1	Rikets styrelse	5 345 253	6 595	5 351 848
	27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, ramanslag	5 670	302	5 972
	27:4 Radio- och TV-verket, ramanslag	1 0847	105	10 952
	27:5 Granskningsnämnden för radio och TV, ramanslag	8 164	96	8 260
	45:1 Sametinget, ramanslag	16 303	1 773	18 076
	46:1 Allmänna val, ramanslag	26 400	12 000	38 400
	46:2 Justitiekanslern, ramanslag	12 820	500	13 320
	46:3 Datainspektionen, ramanslag	26 664	1 428	28 092
	46:5 Valmyndigheten, ramanslag	3 450	3 000	6 450
	90:1 Kungliga hov- och slottsstaten, ramanslag	84 094	1 858	85 952
	90:3 Riksdagens förvaltningskostnader, ramanslag	440 649	4 727	445 376
	90:4 Riksdagens ombudsmän, Justitieombudsmännen, ramanslag	45 756	2 001	47 757
	90:5 Regeringskansliet m.m., ramanslag	3 292 249	-11 195	3 281 054
	90:6 Stöd till politiska partier, ramanslag	145 200	-10 000	135 200
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 311 355	801 056	2 112 411
	1:1 Konjunkturinstitutet, ramanslag	44 036	-12	44 024
	1:2 Riksrevisionsverket, ramanslag	152 140	4 504	156 644
	1:3 Ekonomistyrningsverket, ramanslag	58 475	794	59 269
	1:4 Statskontoret, ramanslag	72 054	-3 674	68 380
	1:5 Täckning av merkostnader för lokaler, ramanslag	8 800	-7 000	1 800
	1:6 Statistiska centralbyrån, ramanslag	380 003	-7 974	372 029
	1:8 Kammarkollegiet, ramanslag	3 1049	-1 270	29 779
	1:9 Nämnden för offentlig upphandling, ramanslag	7 235	154	7 389
	1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd, ramanslag	10 954	136	11 090
	2:2 Finansinspektionen, ramanslag	136 486	2 444	138 930
	2:4 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, ramanslag	254 102	-3 194	250 908
	2:7 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond, ramanslag	5 400	-2 000	3 400
	2:8 Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken, ramanslag	18700	315000	333700
	2:10 Avsättning för garantiverksamhet, ramanslag	0	501 400	501 400
	9:1 Riksdagens revisorer, ramanslag	2 4623	1 748	26 371
3	Skatteförvaltning och uppbörd	6 204 248	11 056	6 215 304
	3:1 Riksskatteverket, ramanslag	439 232	484	439 716
	3:2 Skattemyndigheterna, ramanslag	4 594 628	9 466	4 604 094
	3:3 Tullverket, ramanslag	1 170 388	1 106	1 171 494
4	Rättsväsendet	24 746 166	-1 830	24 744 336
	3:1 Kronofogdemyndigheterna, ramanslag	1 361 669	970	1 362 639
	4:1 Polisorganisationen, ramanslag	13 068 318	-102 498	12 965 820
	4:2 Säkerhetspolisen, ramanslag	534 382	-10 500	523 882
	4:3 Åklagarorganisationen, ramanslag	729 777	-6 988	722 789
	4:4 Ekobrottsmyndigheten, ramanslag	304 285	8 784	313 069

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå	
	4:5	Domstolsväsendet m.m., ramanslag	3 515 117	32 880	3 547 997
	4:6	Kriminalvården, ramanslag	4 151 078	-4 190	4 146 888
	4:7	Brottsförebyggande rådet, ramanslag	42 405	1 580	43 985
	4:8	Rättsmedicinalverket, ramanslag	189 386	270	189 656
	4:9	Gentekniknämnden, ramanslag	2 842	-10	2 832
	4:10	Brottsoffermyndigheten, ramanslag	19 852	172	20 024
	4:12	Rättshjälpskostnader m.m., ramanslag	730 000	75 000	805 000
	4:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m., ramanslag	10 399	2 700	13 099
5		Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 919 785	103 238	3 023 023
	5:1	Utrikesförvaltningen, ramanslag	1 827 468	31 425	1 858 893
	5:4	Bidrag till vissa internationella organisationer, ramanslag	452 817	72 000	524 817
	5:8	Svenska institutet, ramanslag	55 451	-438	55 013
	5:16	Inspektionen för strategiska produkter, ramanslag	17 404	251	17 655
6		Totalförsvaret	46 526 105	0	46 526 105
	6:1	Förbandsverksamhet och beredskap m.m., ramanslag	18 969 792	300 000	19 269 792
	6:2	Fredsfrämjande truppinsatser, ramanslag	1 081 762	172 063	1 253 825
	6:3	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling, ramanslag	22 527 833	-300 000	22 227 833
	6:4	Funktionen Civil ledning, ramanslag	488 507	-3 407	485 100
	6:5	Funktionen Försörjning med industrivaror, ramanslag	40 000	-15 000	25 000
	6:6	Funktionen Befolkningskydd och räddningstjänst, ramanslag	593 809	-94 280	499 529
	6:10	Funktionen Telekommunikationer m.m., ramanslag	199 000	-60 716	138 284
	6:11	Funktionen Postbefordran, ramanslag	3 000	-3 000	0
	6:12	Funktionen Transporter, ramanslag	163 000	-705	162 295
	6:13	Funktionen Energiförsörjning, ramanslag	220 569	-7 470	213 099
	6:19	Nämnder m.m., ramanslag	12 019	-1 485	10 534
	7:3	Statens räddningsverk: Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m., ramanslag	13 431	14 000	27 431
7		Internationellt bistånd	14 859 011	-95 606	14 763 405
	8:1	Bistandsverksamhet, reservationsanslag	13 496 884	-100 000	13 396 884
	8:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), ramanslag	451 213	4 394	455 607
8		Invandrare och flyktingar	4 979 878	575 380	5 555 258
	10:1	Integrationsverket, ramanslag	83 731	1 746	85 477
	10:4	Hemutrustningslån, ramanslag	21 227	-10 000	11 227
	10:5	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, ramanslag	12 474	335	12 809
	12:1	Migrationsverket, ramanslag	473 031	38 887	511 918
	12:2	Mottagande av asylsökande, ramanslag	1 207 335	518 000	1 725 335
	12:4	Utlänningsnämnden, ramanslag	75 483	1 412	76 895
	12:5	Offentligt biträde i utlänningsärenden, ramanslag	57 913	25 000	82 913
9		Hälsovård, sjukvård och social omsorg	29 374 625	463 479	29 838 104
	13:2	Bidrag för läkemedelsförmånen, ramanslag	16 137 000	394 000	16 531 000
	13:4	Statens beredning för utvärdering av medicinsk metodik, ramanslag	36 165	-194	35 971

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå	
	13:5	Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, ramanslag	21 837	-67	21 770
	13:7	Socialstyrelsen, ramanslag	476 577	12 288	488 865
	14:4	Folkhälsoinstitutet, ramanslag	120 275	3 488	123 763
	14:5	Smittskyddsinstitutet, ramanslag	152 869	-2 146	150 723
	14:6	Institutet för psykosocial medicin, ramanslag	13 249	882	14 131
	14:8	Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder, ramanslag	77 500	50 000	127 500
	15:1	Barnombudsmannen, ramanslag	8 565	110	8 675
	15:2	Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor, ramanslag	6 980	164	7 144
	16:9	Statens institut för särskilt utbildningsstöd, ramanslag	20 781	191	20 972
	16:10	Handikappombudsmannen, ramanslag	15 247	-106	15 141
	18:2	Statens institutionsstyrelse, ramanslag	604 233	-7 052	597 181
	26:1	Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning, ramanslag	24 212	-367	23 845
	26:2	Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: forskning, ramanslag	237 443	12 288	249 731
10		Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	105 049 802	2 439 948	107 489 750
	19:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m., ramanslag	41 425 000	2 450 000	43 875 000
	19:7	Riksförsäkringsverket, ramanslag	750 506	-10 052	740 454
13		Arbetsmarknad	62 212 003	-64 629	62 147 374
	22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader, ramanslag	4 458 277	-23 118	4 435 159
	22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, ramanslag	38 487 136	-42000	38 445 136
	22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade, ramanslag	6 975 607	-433 367	6 542 240
	22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, ramanslag	20 093	489	20 582
	22:12	Bidrag till lönegarantiersättning, ramanslag	530 000	433 367	963 367
14		Arbetsliv	8 522 971	7 561	8 530 532
	23:1	Arbetsmiljöverket, ramanslag	550 413	-1 913	548 500
	23:2	Arbetslivsinstitutet, ramanslag	321 318	8 532	329 850
	23:4	Arbetsdomstolen, ramanslag	18 158	1 087	19 245
	23:8	Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (Homo), ramanslag	3 816	225	4 041
	24:1	Jämställdhetsombudsmannen, ramanslag	18 942	-370	18 572
15		Studiestöd	21 621 806	40 720	21 662 526
	25:2	Studiemedel m.m., ramanslag	8 478 256	720	8 478 976
	25:4	Vuxenstudiestöd m.m., ramanslag	5 812 172	40 000	5 852 172
16		Utbildning och universitetsforskning	34 695 518	-390 800	34 304 718
	25:1	Statens skolverk, ramanslag	305 737	7 297	313 034
	25:5	Statens institut för handikappfrågor i skolan, ramanslag	213 948	1 258	215 206
	25:7	Specialskolemyndigheten och resurscenter, ramanslag	338 118	16 726	354 844
	25:9	Sameskolstyrelsen, ramanslag	29 666	1 034	30 700
	25:12	Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola, ramanslag	114 540	-16 681	97 859
	25:14	Statens skolor för vuxna, ramanslag	40 427	3 689	44 116
	25:73	Universitets och högskolors premier för de statliga avtals- försäkringarna, ramanslag	1 164 969	-395 360	769 609

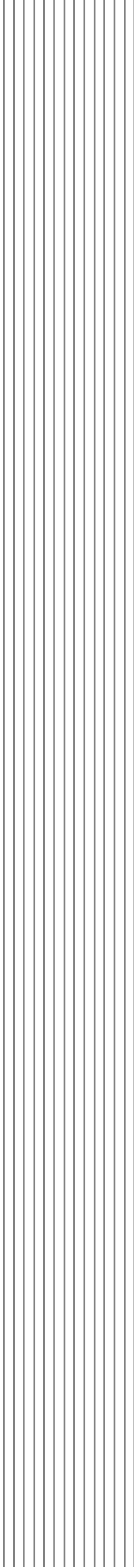
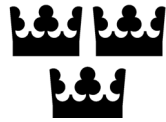
Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå	
	25:74	Högskoleverket, ramanslag	168 899	-507	168 392
	25:75	Verket för högskoleservice, ramanslag	12 790	628	13 418
	25:76	Centrala studiestödsnämnden, ramanslag	369 495	-1 600	367 895
	25:78	Internationella programkontoret för utbildningsområdet, ramanslag	39 711	-2 952	36 759
	26:2	Vetenskapsrådet: Förvaltning, ramanslag	100 722	-3 468	97 254
	26:4	Institutet för rymdfysik, ramanslag	41 710	-602	41 108
	26:5	Kungl. biblioteket, ramanslag	228 004	-1 003	227 001
	26:6	Polarforskningssekreteriatet, ramanslag	23 170	435	23 605
	26:7	Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU, ramanslag	12 154	306	12 460
17		Kultur, medier, trossamfund och fritid	7 823 684	-13 087	7 810 597
	2:1	Lotteriinspektionen, ramanslag	28 878	2 793	31 671
	26:1	Statens ljud- och bildarkiv, ramanslag	35 092	396	35 488
	27:1	Statens biografbyrå, ramanslag	9 172	73	9 245
	27:2	Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland, obetecknat anslag	23 454	-2 250	21 204
	28:1	Statens kulturråd, ramanslag	37 503	-16	37 487
	28:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt in- ternationellt kulturutbyte och samarbete, ramanslag	243 379	5 500	248 879
	28:5	Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter, obetecknat anslag	779 264	-5 000	774 264
	28:12	Talboks- och punktskriftsbiblioteket, ramanslag	62 529	144	62 673
	28:15	Statens konstråd, ramanslag	5 558	259	5 817
	28:20	Konstnärdsnämnden, ramanslag	10 176	56	10 232
	28:22	Riksarkivet och landsarkiven, ramanslag	256 913	-3 502	253 411
	28:24	Språk- och folkminnesinstitutet, ramanslag	26 489	-1 983	24 506
	28:25	Svenskt biografiskt lexikon, ramanslag	3 878	-44	3 834
	28:26	Riksantikvarieämbetet, ramanslag	163 934	-7 210	156 724
	28:28	Centrala museer: Myndigheter, ramanslag	665 966	-2 021	663 945
	28:33	Riksställningar, ramanslag	38 046	1 131	39 177
	29:1	Ungdomsstyrelsen, ramanslag	16 829	-1 413	15 416
18		Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	11 121 740	385 327	11 507 067
	31:1	Boverket, ramanslag	135 765	-1 417	134 348
	31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader, ramanslag	13 383	134	13 517
	31:4	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet, ramanslag	600 000	400 000	1 000 000
	31:8	Statens geotekniska institut, ramanslag	25 284	615	25 899
	31:9	Lantmäteriverket, ramanslag	416 323	-7 623	408 700
	31:10	Statens va-nämnd, ramanslag	6 519	-776	5 743
	32:1	Länsstyrelserna m.m., ramanslag	1 864 659	-5 714	1 858 945
	34:2	Centrum för kunskap om ekologisk hållbarhet, ramanslag	5 169	108	5 277
19		Regional utjämning och utveckling	4 214 453	779	4 215 232
	33:1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder, ramanslag	1 675 350	-16 000	1 659 350
	33:5	Transportbidrag, ramanslag	336 000	16 000	352 000
	33:6	Glesbygdverket, ramanslag	25 103	779	25 882

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
20	Allmän miljö- och naturvård	22 04 522	-46 807	2 157 715
	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnad, ramanslag	43 744	361	44 105
	34:1 Naturvårdsverket, ramanslag	307 138	650	307 788
	34:2 Miljöövervakning m.m., ramanslag	226 495	-23 000	203 495
	34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, ramanslag	848 461	-24 125	824 336
	34:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ramanslag	151 755	-4 700	147 055
	34:6 Kemikalieinspektionen, ramanslag	81 733	1 739	83 472
	34:9 Statens strålskyddsinstitut, ramanslag	90 888	3 774	94 662
	34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader, ramanslag	83 617	-1 506	82 111
21	Energi	2 262 347	8 172	2 270 519
	35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader, ramanslag	120 235	8 172	128 407
22	Kommunikationer	24 680 313	267 242	24 947 555
	34:1 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m., ramanslag	223 077	882	223 959
	36:2 Våghållning och statsbidrag, ramanslag	13 892 925	12 326	13 905 251
	36:3 Banverket: Administration, ramanslag	747 449	-169 594	577 855
	36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter, ramanslag	6 611 495	424 591	7 036 086
	36:11 Rikstrafiken: Administration, ramanslag	10 687	492	11 179
	36:14 Statens väg- och transportforskningsinstitut, ramanslag	32 680	-1 964	30 716
	36:15 Statens institut för kommunikationsanalys, ramanslag	44 861	225	45 086
	37:1 Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter, ramanslag	11 365	284	11 649
	37:2 Upphandling av samhällsätaganden, ramanslag	153 484	-3 000	150 484
	37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal, ramanslag	144 000	3 000	147 000
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13 666 515	36 975	13 703 490
	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet, ramanslag	1 200 121	-46 012	1 154 109
	41:1 Skogsvårdsorganisationen, ramanslag	290 056	2 086	292 142
	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt, ramanslag	98 706	1 823	100 529
	42:4 Centrala försöksdjursnämnden, ramanslag	8 283	-702	7 581
	42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, ramanslag	90 950	13 000	103 950
	43:1 Statens jordbruksverk, ramanslag	297 056	9 456	306 512
	43:2 Statens utsädeskontroll, ramanslag	1 073	-320	753
	43:3 Statens växtsortnämnd, ramanslag	1 449	519	1 968
	43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m., ramanslag	77 600	47 000	124 600
	43:8 Fiskeriverket, ramanslag	66 516	21 625	88 141
	43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet, ramanslag	22 000	-11 500	10 500

Utgiftsområde	Anslags- nummer	Belopp enligt statsbudget 2001	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
24	Näringsliv	3 461 299	10 454	3 471 753
	26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader, ramanslag	111 927	-1 083	110 844
	38:1 Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader, ramanslag	203 537	10 300	213 837
	38:2 Näringslivsutveckling, ramanslag	195 062	-1 000	194 062
	38:3 Myndigheten för analyser, omvärldsbevakning och utvärderingar: Förvaltningskostnader, ramanslag	70 000	20	70 020
	38:4 Turistfrämjande, ramanslag	80 590	95	80 685
	38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m., ramanslag	160 833	4 580	165 413
	38:8 Patentbesvärslagen, ramanslag	13 897	40	13 937
	38:11 Elsäkerhetsverket, ramanslag	38 942	-144	38 798
	38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader, ramanslag	18 280	687	18 967
	38:16 Konkurrensverket, ramanslag	73 378	2 262	75 640
	38:20 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m., ramanslag	45 000	-5 000	40 000
	39:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet, ramanslag	18 234	479	18 713
	39:2 Kommerskollegium, ramanslag	57 567	293	57 860
	39:5 Investeringsfrämjande, ramanslag	66 077	-718	65 359
	40:1 Marknadsdomstolen, ramanslag	5 612	1 180	6 792
	40:2 Konsumentverket, ramanslag	90 972	-1 388	89 584
	40:3 Allmänna reklamationsnämnden, ramanslag	18 191	472	18 663
	40:4 Fastighetsmäklarnämnden, ramanslag	7 679	-621	7 058
25	Allmänna bidrag till kommuner	99 502 913	1 671 181	101 174 094
	91:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting, obetecknat anslag	19 190 233	1 671 181	20 861 414
	Summa		6 216 404	

3

Lagförslag

3 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

3.1 Förslag till lag om beräkning av viss inkomstskatt på förvärvsinkomster vid 2003 års taxering, m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Vid 2003 års taxering skall för fysiska personer den del av den statliga inkomstskatten på förvärvsinkomst som enligt 65 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) anges till ett fast belopp om 200 kronor i stället utgöra en kommunal inkomstskatt. Vid tillämpning av lagen (1997:324) om begränsning av skatt skall denna skatt dock anses utgöra statlig inkomstskatt.

2 § Av den sammanlagda inkomstskatten enligt 1 § skall 66,5 procent utgöra skatt till kommuner och 33,5 procent skatt till landsting. Därvid skall en kommun som inte ingår i ett landsting behandlas som om den även utgjorde ett landsting.

3 § Ett totalt preliminärt belopp avseende den sammanlagda inkomstskatten skall fastställas av regeringen. Fördelning skall ske till kommunerna respektive landstingen med ett enhetligt belopp per invånare den 1 november 2001. Utbetalning skall under 2002 göras av skattemyndigheten med en tolfedel per månad på sätt som närmare föreskrivs i 4 § fjärde stycket lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

4 § En slutavräkning av inkomstskatten skall ske när den årliga taxeringen år 2003 har avslutats. Därvid skall de bestämmelser tillämpas som gäller slutavräkning av kommunalskattemedel enligt 4 § femte stycket lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

5 § Skattemyndighetens beslut enligt 3 och 4 §§ får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

3.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Fastighetsskatten utgör för varje beskattningsår

a) 1,2 procent av:

taxeringsvärdet avseende småhusenhet,

det omräknade bostadsbyggnadsvärdet och det omräknade tomtmarksvärdet avseende småhus på lantbruksenhet,

75 procent av marknadsvärdet avseende privatbostad i utlandet,

b) 0,7 procent av:

taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för bostäder, värderingsenhet för bostäder under uppförande, värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa bostäder samt annan värderingsenhet avseende tomtmark som är obebyggd,

c) 1,0 procent av:

taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för lokaler, värderingsenhet för lokaler under uppförande och värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa lokaler,

d) 0,5 procent av:

taxeringsvärdet avseende industrienhet och elproduktionsenhet.

Innehåller byggnaden på en fastighet, som är belägen i Sverige, bostäder och har byggnaden beräknat värdeår som utgör året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringsåret, utgår dock ingen fastighetsskatt på bostadsdelen för det fastighetstaxeringsåret och de fyra följande kalenderåren och halv fastighetsskatt för de därpå följande fem kalenderåren enligt vad som närmare föreskrivs i femte stycket. Detsamma gäller färdigställd eller ombyggd sådan byggnad, för vilken värdeår inte har åsatts vid ny fastighetstaxering, men som skulle ha åsatts ett värdeår motsvarande året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringsåret, om ny fastighetstaxering då hade företagits.

För fastighet, som avses i 2 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229), skall fastighetens andel av taxeringsvärdet på annan samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket nämnda lag inräknas i underlaget för fastighetsskatten om samfälligheten utgör en särskild taxeringsenhet.

Har byggnad, som är avsedd för användning under hela året, på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse inte kunnat utnyttjas under viss tid eller har i sådan byggnad för uthyrning avsedd lägenhet inte kunnat uthyras, får fastighetsskatten nedsättas med hänsyn till den omfattning, vari byggnaden inte kunnat användas eller uthyras. Har så varit fallet under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning dock inte ske.

Om fastighetsskatt skall beräknas enligt olika grunder för skilda delar av fastigheten skall underlaget för beräkningen av fastighetsskatten för dessa delar utgöras av den del av värdet som belöper på respektive fastighetsdel. Den

¹ Senaste lydelse 2000:950.

nedsättning av fastighetsskatten som föreskrivs i andra stycket skall såvitt avser småhusenhet beräknas på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser småhuset med tillhörande tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som småhuset. Detsamma gäller i tillämpliga delar småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet. För hyreshusenhet beräknas nedsättningen på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser bostäder med tillhörande värderingsenhet tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som hyreshuset.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. För den del av beskattningsåret som infaller före utgången av år 2000 tillämpas de procenttal som gäller vid 2001 års taxering.

3.3 Förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327)

Härigenom föreskrivs att 9, 23, 25 och 25 a §§ fordonsskattelagen (1988:327) samt punkten E i bilaga 1 till nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §²

Följande fordon är inte skattepliktiga om de enligt vägtrafikregistret är av en årsmodell som är trettio år eller äldre

1. motorcyklar,
2. personbilar,
3. andra lastbilar än sådana som är vägavgiftspliktiga enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
4. bussar.

Påhängsvagnar med en skattevikt över 3 000 kilogram är inte skattepliktiga, om de dras uteslutande av personbilar, lastbilar eller bussar som kan drivas med dieselolja eller av sådana fordon som avses i 21 § andra stycket 2.

Jordbrukstraktorer som avses i 20 § är inte skattepliktiga. Detsamma gäller motorredskap och tunga terrängvagnar som är att anse som jordbrukstraktorer enligt 25 § första stycket respektive 25 a § första stycket.

23 §

Om en jordbrukstraktor tillfälligt skall användas på sådant sätt att den blir att anse som en trafiktraktor, skall *tilläggs*skatt betalas *beräknad efter skillnaden i skattesats* enligt bilaga 1 för trafiktraktorer och *jordbruks*traktorer. *Tilläggs*skatten skall vid varje tillfälle betalas för en tidsperiod om 15 dagar. För den tid *tilläggs*skatt betalats får traktorn användas som en trafiktraktor.

Om en jordbrukstraktor tillfälligt skall användas på sådant sätt att den blir att anse som en trafiktraktor, skall *fordonss*skatt betalas enligt bilaga 1 för trafiktraktorer. *Fordonss*katten skall vid varje tillfälle betalas för en tidsperiod om 15 dagar. För den tid *fordonss*skatt betalats får traktorn användas som en trafiktraktor.

25 §³

Ett motorredskap *beskattas* som en jordbrukstraktor, om det har en tjänstevikt som inte överstiger 2 000 kilogram.

Ett motorredskap *är att anse* som en jordbrukstraktor, om det har en tjänstevikt som inte överstiger 2 000 kilogram.

Om en bil har byggts om till motorredskap klass II, beskattas den dock som trafiktraktor. Detsamma gäller för motorredskap med tjänstevikt över 2 000 kilogram som används för transport av gods på andra vägar än enskilda, om transporterna inte är begränsade till sådana som anges i 22 § andra stycket.

² Senaste lydelse 2001:567.

³ Senaste lydelse 1996:1409.

Andra *skattepliktiga* motorredskap än de som avses i första och andra styckena beskattas på sätt som framgår av bilaga 1, E 3.

Andra motorredskap än de som avses i första och andra styckena beskattas på sätt som framgår av bilaga 1, E 2.

25 a §⁴

En tung terrängvagn *beskattas* som en jordbrukstraktor om den inte används för transport av gods på andra vägar än enskilda. Detsamma gäller om en tung terrängvagn endast används på sätt som anges i 22 § andra stycket 1 eller 2 a, b eller d.

I andra *fall* beskattas en tung terrängvagn på sätt som framgår av bilaga 1, E 4.

En tung terrängvagn *är att anse* som en jordbrukstraktor om den inte används för transport av gods på andra vägar än enskilda. Detsamma gäller om en tung terrängvagn endast används på sätt som anges i 22 § andra stycket 1 eller 2 a, b eller d.

Andra *tunga terrängvagnar än de som avses i första stycket* beskattas på sätt som framgår av bilaga 1, E 3.

Nuvarande lydelse

Bilaga 1 till fordonsskattelagen (1988:327)⁵

Fordonsskatt

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vikten i klassen

E Traktorer m.m.

1	Traktor klass I (trafiktraktor)	0–	1 300	370	0	
		1 301–	3 000	425	55	
		3 001–	7 000	1 360	95	
		7 001–		5 160	168	
2	Traktor klass II (jordbrukstraktor)	0–		225	0	
3	Motorredskap som inte beskattas enligt <i>punkterna 1–2</i>	2 001–		1 000	0	
4	Tung terrängvagn, som inte beskattas enligt <i>punkt 2</i>					
		med två hjulaxlar	2 001–	6 000	300	35
			6 001–	14 000	1 700	70
			14 001–		7 300	200

⁴ Senaste lydelse 1994:1777.

⁵ Senaste lydelse 2000:1325.

med tre eller flera hjulaxlar	2 001–	6 000	300	30
	6 001–	14 000	1 500	50
	14 001–	18 000	5 500	130
	18 001–		10 700	170

F Släpvagnar

*Föreslagen lydelse***Bilaga 1 till fordonsskattelagen (1988:327)****Fordonsskatt**

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal ki- lo- gram över den lägsta vikten i klassen

E	Traktorer m.m.				
1	Traktor klass I (trafiktraktor)	0–	1 300	370	0
		1 301–	3 000	425	55
		3 001–	7 000	1 360	95
		7 001–		5 160	168
2	Motorredskap som inte beskattas enligt <i>punkt 1</i>	2 001–		1 000	0
3	Tung terrängvagn				
	med två hjulaxlar	2 001–	6 000	300	35
		6 001–	14 000	1 700	70
		14 001–		7 300	200
	med tre eller flera hjulaxlar	2 001–	6 000	300	30
		6 001–	14 000	1 500	50
		14 001–	18 000	5 500	130
		18 001–		10 700	170
F	Släpvagnar				

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁶

Skatt enligt 1 § skall inte tas ut till den del införseln uppgår till högst följande kvantiteter

1. 1 liter spritdryck,	1. 2 liter spritdryck,
2. 6 liter starkvin,	
3. 26 liter vin,	
4. 32 liter starköl,	
5. 400 cigaretter, 200 cigariller, 100 cigarrer eller 550 gram rökto­bak.	

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 2 § alkohollagen (1994:1738). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för varor som har förts in till Sverige före ikraftträdandet.

⁶ Senaste lydelse 2000:1153.

3.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:493) om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift⁷

dels att 4 § i stället för dess lydelse enligt lagen (2001:493) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2001:493) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny övergångsbestämmelse till lagen (2001:493) om ändring i nämnda lag av följande lydelse.

Lydelse enligt 2001:493

Föreslagen lydelse

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 27 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift skall inte heller betalas på sådan inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning som anges i 2 kap. 5 § 17 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

4 §

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 40,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

2. De äldre bestämmelserna i 4 § första stycket gäller vid 2003 års taxering, dock skall avgift inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 29,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

⁷ Senaste lydelse av lagens rubrik 1997:936.

3.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift⁸ skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslag i denna proposition *Föreslagen lydelse*

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 40,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

4 §

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 40,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift skall inte heller betalas på sådan inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning som anges i 2 kap. 5 § 17 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

⁸ Senaste lydelse av lagens rubrik 1997:936.

3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi att 2 kap. 1 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 6 a kap. 1 och 2 §§, 9 kap. 5 § och 11 kap. 3 och 10 §§ skall ha följande lydelse.

2 kap. 1 §⁹

Nuvarande lydelse

Energiskatt och koldioxidskatt skall, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

	KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp	
			Energiskatt	Koldioxidskatt
1.	2710 00 26, 2710 00 27, 2710 00 29 eller 2710 00 32	Bensin som uppfyller krav för		
	a) miljöklass 1	3 kr 26 öre per liter	1 kr 24 öre per liter	4 kr 50 öre per liter
	b) miljöklass 2	3 kr 29 öre per liter	1 kr 24 öre per liter	4 kr 53 öre per liter
2.	2710 00 26, 2710 00 34 eller 2710 00 36	Annan bensin än som avses under 1	3 kr 92 öre per liter	1 kr 24 öre per liter
3.	2710 00 51, 2710 00 55, 2710 00 69 eller 2710 00 74 – 2710 00 78	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som		
	a) har försetts med märkämnerna eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	688 kr per m ³	1 527 kr per m ³	2 215 kr per m ³
	b) inte har försetts med märkämnerna och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
	miljöklass 1	1 512 kr per m ³	1 527 kr per m ³	3 039 kr per m ³
	miljöklass 2	1 739 kr per m ³	1 527 kr per m ³	3 266 kr per m ³
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	2 039 kr per m ³	1 527 kr per m ³	3 566 kr per m ³
4.	ur 2711 12 11– 2711 19 00	Gasol som används för		
	a) drift av motordrivet	0 kr per	1 264 kr per	1 264 kr per

⁹ Senaste lydelse 2001:518.

	fordon, fartyg eller luft-fartyg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
	b) annat ändamål än som avses under a	134 kr per 1 000 kg	1 606 kr per 1 000 kg	1 740 kr per 1 000 kg
5.	ur 2711 29 00	Metan som används för		
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luft-fartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 039 kr per 1 000 m ³	1 039 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	223 kr per 1 000 m ³	1 144 kr per 1 000 m ³	1 144 kr per 1 000 m ³
6.	2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för		
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luft-fartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 039 kr per 1 000 m ³	1 039 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	223 kr per 1 000 m ³	1 144 kr per 1 000 m ³	1 144 kr per 1 000 m ³
7.	2701, 2702 eller 2704	Kolbränslen	293 kr per 1 000 kg	1 329 kr per 1 000 kg
8.	2713 11 00– 2713 12 00	Petroleumkoks	293 kr per 1 000 kg	1 329 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § första stycket 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

För kalenderåret 2002 och efterföljande kalenderår skall de i första stycket angivna skattebeloppen räknas om enligt 10 §.

Föreslagen lydelse

Energiskatt och koldioxidskatt skall, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1.	2710 00 26, 2710 00 27, 2710 00 29 eller 2710 00 32	Bensin som uppfyller krav för		
	a) miljöklass 1	3 kr 16 öre per liter	1 kr 46 öre per liter	4 kr 62 öre per liter
	b) miljöklass 2	3 kr 19 öre per liter	1 kr 46 öre per liter	4 kr 65 öre per liter
2.	2710 00 26, 2710 00 34 eller 2710 00 36	Annan bensin än som avses under 1	3 kr 84 öre per liter	1 kr 46 öre per liter
3.	2710 00 51, 2710 00 55, 2710 00 69 eller 2710 00 74– 2710 00 78	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som		
	a) har försetts med märkämnerna eller ger mindre än 85	707 kr per m ³	1 798 kr per m ³	2 505 kr per m ³

	volymprocent destillat vid 350°C, b) inte har försetts med märkämnerna och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
	miljöklass 1	1 323 kr per m ³	1 798 kr per m ³	3 121 kr per m ³
	miljöklass 2	1 557 kr per m ³	1 798 kr per m ³	3 355 kr per m ³
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	1 865 kr per m ³	1 798 kr per m ³	3 662 kr per m ³
4. ur 2711 12 11– 2711 19 00	Gasol som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	1 298 kr per 1 000 kg	1 298 kr per 1 000 kg
	b) annat ändamål än som avses under a	138 kr per 1 000 kg	1 890 kr per 1 000 kg	2 028 kr per 1 000 kg
5. ur 2711 29 00	Metan som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 067 kr per 1 000 m ³	1 067 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	229 kr per 1 000 m ³	1 346 kr per 1 000 m ³	1 575 kr per 1 000 m ³
6. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 067 kr per 1 000 m ³	1 067 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	229 kr per 1 000 m ³	1 346 kr per 1 000 m ³	1 575 kr per 1 000 m ³
7. 2701, 2702 eller 2704	Kolbränslen	301 kr per 1 000 kg	1 564 kr per 1 000 kg	1 865 kr per 1 000 kg
8. 2713 11 00– 2713 12 00	Petroleumkoks	301 kr per 1 000 kg	1 564 kr per 1 000 kg	1 865 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § första stycket 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

För kalenderåret 2003 och efterföljande kalenderår skall de i första stycket angivna skattebeloppen räknas om enligt 10 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹⁰

För kalenderåret 2002 och efterföljande kalenderår skall energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som

För kalenderåret 2003 och efterföljande kalenderår skall energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som

¹⁰ Senaste lydelse 2000:1155.

anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2000.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna lag skall tas ut för påföljande kalenderår. Beloppen avrundas till hela kronor och ören.

3 kap.

2 §

För torvbränsle, kolbränsle, petroleumkoks och andra fasta eller gasformiga produkter tas svavelskatt ut med 30 kronor per kilogram svavel i bränslet.

För flytande bränslen tas svavelskatt ut med 27 kronor per kubikmeter för varje tiondels viktprocent svavel i bränslet. Vid bestämning av skatten på grund av svavelinnehållet, mätt som viktprocent svavel i bränslet, skall avrundning göras uppåt till närmaste tiondels viktprocent.

Svavelskatt tas inte ut för ett flytande eller gasformigt bränsle om dess svavelinnehåll är högst 0,1 viktprocent.

anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2001.

För flytande bränslen tas svavelskatt ut med 27 kronor per kubikmeter för varje tiondels viktprocent svavel i bränslet. Vid bestämning av skatten på grund av svavelinnehållet, mätt som viktprocent svavel i bränslet, skall avrundning göras uppåt till närmaste tiondels viktprocent. Om svavelinnehållet överstiger 0,05 viktprocent men inte 0,2 viktprocent skall dock avrundning göras till 0,2 viktprocent.

Svavelskatt tas inte ut för ett flytande eller gasformigt bränsle om dess svavelinnehåll är högst 0,05 viktprocent.

6 a kap.

1 §¹¹

Nuvarande lydelse

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent

¹¹ Senaste lydelse 2001:518.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid- skatt	Befrielse från svavel- skatt
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillsånd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26) och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§.	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartyg, när luftfartyget används för privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin och flygfotogen (KN-nr 2710 00 51)	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av mineraloljeprodukter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	–
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid- skatt	Befrielse från svavel- skatt
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motor-drivna fordon vid tillverk-ningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motor-drivna fordon vid växthus-uppvärmning i yrkesmässig växthusodling	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motor-drivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid till-verkningsprocessen i gruv-industriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, last-bilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	65 procent	–

Föreslagen lydelse

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid- skatt	Befrielse från svavel- skatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillsänd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26) och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§.	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartyg, när luftfartyget används för privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin och flygfotogen (KN-nr 2710 00 51)	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av mineraloljeprodukter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid- skatt	Befrielse från svavel- skatt
7. Förbrukning vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	–
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	70 procent	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid växthusuppvärmning i yrkesmässig växthusodling	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	70 procent	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	70 procent	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	70 procent	–

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 §¹²**

Om råttolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar den energiskatt och 65 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Om råttolja förbrukas för ändamål som anges i 1 § 9–11 medges befrielse från energiskatten med ett belopp som motsvarar den energiskatt och 70 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

9 kap.**5 §¹³**

Om värme har levererats för tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller för yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, medger beskattningsmyndigheten efter ansökan av den som framställt värmen återbetalning av

1. energiskatten på elektrisk kraft, och

2. energiskatten och 65 procent av koldioxidskatten på bränsle, dock inte bensin, råttolja eller bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b,

som förbrukats vid framställning av värmen.

Bestämmelserna i första stycket 2 tillämpas även på råttolja, dock att återbetalning av energiskatt medges till ett belopp som motsvarar den energiskatt och 65 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

Har beslut om preliminär skattesats meddelats enligt 9 kap. 9 b § medges återbetalning enligt den lägre koldioxidskattesats eller, beträffande råttolja, energiskattesats som följer av beslutet.

Om värme har levererats för tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller för yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, medger beskattningsmyndigheten efter ansökan av den som framställt värmen återbetalning av

1. energiskatten på elektrisk kraft, och

2. energiskatten och 70 procent av koldioxidskatten på bränsle, dock inte bensin, råttolja eller bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b,

som förbrukats vid framställning av värmen.

Bestämmelserna i första stycket 2 tillämpas även på råttolja, dock att återbetalning av energiskatt medges till ett belopp som motsvarar den energiskatt och 70 procent av den koldioxidskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a.

11 kap.**3 §¹⁴**

Energiskatten utgör

1. 0 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller vid yrkesmässig växthusodling,

¹² Senaste lydelse 2001:518.

¹³ Senaste lydelse 2000:1155.

¹⁴ Senaste lydelse 2000:1155.

2. 12,5 öre per kilowattimme för annan elektrisk kraft än som avses under 1 och som förbrukas i kommuner som anges i 4 §,

3. 15,8 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §, och

4. 18,1 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i övriga fall.

För elektrisk kraft som under tiden den 1 november–den 31 mars förbrukas i elektriska pannor som ingår i en elpanneanläggning vars installerade effekt överstiger 2 megawatt, utgör dock energiskatten

1. 14,8 öre per kilowattimme vid förbrukning i kommuner som anges i 4 § för annat ändamål än industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller yrkesmässig växthusodling, och

2. 18,1 öre per kilowattimme vid förbrukning för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §.

För kalenderåret 2002 och efterföljande kalenderår skall de i första och andra styckena angivna skattebeloppen räknas om på det sätt som i fråga om skatt på bränslen anges i 2 kap. 10 §. Belopp som anges i tiondels ören skall dock avrundas till hela tiondels ören.

2. 14,0 öre per kilowattimme för annan elektrisk kraft än som avses under 1 och som förbrukas i kommuner som anges i 4 §,

3. 17,4 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §, och

4. 19,8 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i övriga fall.

För elektrisk kraft som under tiden den 1 november–den 31 mars förbrukas i elektriska pannor som ingår i en elpanneanläggning vars installerade effekt överstiger 2 megawatt, utgör dock energiskatten

1. 16,4 öre per kilowattimme vid förbrukning i kommuner som anges i 4 § för annat ändamål än industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller yrkesmässig växthusodling, och

2. 19,8 öre per kilowattimme vid förbrukning för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §.

För kalenderåret 2003 och efterföljande kalenderår skall de i första och andra styckena angivna skattebeloppen räknas om på det sätt som i fråga om skatt på bränslen anges i 2 kap. 10 §. Belopp som anges i tiondels ören skall dock avrundas till hela tiondels ören.

10 §¹⁵

Avdrag får göras även för energiskatt och koldioxidskatt på

1. bränsle som beskattas enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 b, om bränslet förbrukats vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft i en gasturbinanläggning som har en sammanlagd installerad generatoreffekt av minst fem megawatt, under förutsättning att värme inte samtidigt nyttiggjorts,

2. annat bränsle än som avses under 1, dock inte råttolja, om bränslet förbrukats vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av andra och femte styckena.

Avdrag enligt första stycket 2 får vid samtidig produktion av värme och skattepliktig elektrisk kraft i en kraftvärmeanläggning göras för energiskatt och koldioxidskatt på den del av bränslet som förbrukats för framställning av

¹⁵ Senaste lydelse 2001:518.

skattepliktig elektrisk kraft och för hälften av energiskatten på den del av bränslet som förbrukats för framställning av nyttiggjord värme.

Avdrag får göras även för energiskatt på råttolja om den förbrukats vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av fjärde och femte styckena.

Avdrag enligt tredje stycket får vid samtidig produktion av värme och skattepliktig elektrisk kraft i en kraftvärmeanläggning göras för hela energiskatten på den del av bränslet som förbrukats för framställning av skattepliktig elektrisk kraft och för energiskatt med ett belopp som motsvarar hälften av den energiskatt som tas ut på bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 a på den del av bränslet som förbrukats för framställning av nyttiggjord värme.

Avdrag enligt första–fjärde styckena får göras endast i den mån avdrag inte gjorts enligt 9 § första stycket 4 eller 7 kap. 1 § första stycket 4 i fall som avses i 6 a kap. 1 § 7 eller 2, 3 eller 4 §.

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot *den skatt som skall betalas enligt 3 § första stycket 4.*

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot *18,1 öre per kilowattimme.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.8 Lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna

Härigenom föreskrivs att punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4.¹⁶ Bestämmelsen i artikel 31 punkt 3 i avtalet skall också tillämpas vid 2002 års *taxering*. Vid 1999–2002 års *taxeringar* skall artikel 26 punkt 2 i avtalet inte gälla i fall då artikel 31 punkt 3 i avtalet tillämpas.

Vad som föreskrivs i första stycket skall, oberoende av bestämmelserna i bilaga 2 till denna lag, också gälla för inkomst som person med hemvist i Sverige uppbär för arbete ombord på danskt skepp i internationell färjetrafik mellan Sverige och Danmark om

- skeppet är registrerat i det danska internationella skeppsregistret (DIS),
- arbetsgivaren har hemvist i Danmark, och
- personen var anställd ombord på ett danskt skepp någon gång under januari månad år 2001.

Föreslagen lydelse

4. Bestämmelsen i artikel 31 punkt 3 i avtalet skall också tillämpas vid 2002 *och* 2003 års *taxeringar*. Vid 1999–2003 års *taxeringar* skall artikel 26 punkt 2 i avtalet inte gälla i fall då artikel 31 punkt 3 i avtalet tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

¹⁶ Senaste lydelse 2001:411.

3.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹⁷

Skatten beräknas på den beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet är den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger ett fribelopp. Den beskattningsbara förmögenheten avrundas nedåt till helt tusental kronor.

Fribeloppet uppgår till

1. 1 000 000 kronor för fysisk person, dödsbo, familjestiftelse samt för fall som avses i 21 § första stycket 4,

2. 1 500 000 kronor för fall som avses i 21 § första stycket 1–3, och

3. 25 000 kronor för annan juridisk person än dödsbo och familjestiftelse.

1. 1 500 000 kronor för fysisk person, dödsbo, familjestiftelse samt för fall som avses i 21 § första stycket 4,

2. 2 000 000 kronor för fall som avses i 21 § första stycket 1–3, och

3. 25 000 kronor för annan juridisk person än dödsbo och familjestiftelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången vid 2003 års taxering.

¹⁷ Senaste lydelse 2000:1422.

3.10 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

3 §¹⁸

De allmänna skattetabellerna skall ange skatteavdraget på olika inkomstbe-
lopp, beräknade för en månad eller kortare tid, och grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under inkomståret,
2. arbetstagaren endast kommer att taxeras för den inkomst som anges i ta-
bellen,

3. arbetstagaren inte skall betala någon annan skatt eller avgift än kommu-
nal inkomstskatt, statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster, begravningsav-
gift enligt begravningslagen (1990:1144), avgift enligt lagen (1994:1744) om
allmän pensionsavgift och avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till re-
gistrerat trossamfund,

4. arbetstagaren vid inkomsttaxe-
ringen inte medges något annat av-
drag än avdrag för 50 % av avgift en-
ligt lagen om allmän pensionsavgift
och grundavdrag, och att

4. arbetstagaren vid inkomsttaxe-
ringen inte medges något annat av-
drag än avdrag för 25 % av avgift en-
ligt lagen om allmän pensionsavgift
och grundavdrag, och att

5. arbetstagaren medges skattereduktion för allmän pensionsavgift enligt
65 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Skattetabellerna skall ange skatteavdraget med utgångspunkt från att kom-
munal inkomstskatt, begravningsavgift enligt begravningslagen och avgift som
avses i lagen om avgift till registrerat trossamfund beräknas efter en samman-
lagd skatte- och avgiftssats i hela krontal.

Av tabellerna skall också framgå skatteavdraget för den som inte är skyldig
att betala allmän pensionsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången i
fråga om preliminär skatt för inkomståret 2002.

¹⁸ Senaste lydelse 2000:1004.

3.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 2 §¹⁹

För varje år som en person har varit försäkrad och har haft inkomster här i landet som är pensionsgrundande, skall hans eller hennes pensionsgrundande inkomst fastställas. Detta gäller dock endast om summan av de inkomster som är pensionsgrundande uppgått till minst 27 procent av det för intjänandeåret gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

För varje år som en person har varit försäkrad och har haft inkomster här i landet som är pensionsgrundande, skall hans eller hennes pensionsgrundande inkomst fastställas. Detta gäller dock endast om summan av de inkomster som är pensionsgrundande uppgått till minst 40,3 procent av det för intjänandeåret gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Fastställande enligt första stycket skall inte göras för år före det år då den försäkrade fyllt 16 år. För det år då den försäkrade har avlidit skall pensionsgrundande inkomst inte fastställas i annat fall än om överföring av pensionsrätt för premiepension till den avlidnes make skall göras för det året. För den som är född år 1937 eller tidigare skall pensionsgrundande inkomst inte heller fastställas för år efter det då den försäkrade har fyllt 64 år eller för tidigare år under vilket han eller hon hela året har uppburit hel ålderspension enligt denna lag eller enligt lagen om allmän försäkring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid fastställande av pensionsgrundande inkomster för år 2003.
 3. Äldre bestämmelser gäller vid fastställande av pensionsgrundande inkomster för år 2002, dock skall pensionsgrundande inkomster endast fastställas om summan av de inkomster som är pensionsgrundande uppgått till minst 29,3 procent av det för intjänandeåret gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

¹⁹ Senaste lydelse 2000:1008.

3.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²⁰

Avgift beräknas inte på ersättning enligt 2 § om ersättningen tillsammans med annan inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete understiger 27 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift beräknas inte på ersättning enligt 2 § om ersättningen tillsammans med annan inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete understiger 40,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas första gången på avgifter som beräknas för år 2003.
 3. Äldre bestämmelser gäller vid beräkning av avgifter för år 2002, dock skall avgift inte beräknas på ersättning enligt 2 § om ersättningen tillsammans med annan inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete understiger 29,3 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

²⁰ Senaste lydelse 2000:1009.

3.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000-2003 års taxeringar

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000–2003 års taxeringar²¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²²

Skyldighet att lämna självdeklaration till ledning för 2001–2003 års taxeringar gäller endast om den uppburna pensionen överstiger följande belopp:

a) för gift skattskyldig: 138,1 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och

b) för annan skattskyldig: 155,9 procent av prisbasbeloppet.

a) för gift skattskyldig: 139,69 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och

b) för annan skattskyldig: 157,49 procent av prisbasbeloppet.

Beloppet i första stycket b) gäller också för gift skattskyldig som under någon del av året har fått folkpension som ogift.

Vid bedömningen av deklarationsskyldigheten enligt denna paragraf räknas barnpension och vårdbidrag inte som folkpension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången vid 2003 års taxering.

²¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2000:791.

²² Senaste lydelse 2000:1010.

3.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	4 §	
Avfallsskatt skall betalas med		Avfallsskatt skall betalas med
250 kronor per ton avfall.		288 kronor per ton avfall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

3.15 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 §, 39 kap. 14 §, 63 kap. 3 och 4 §§ samt 65 kap. 5 och 10 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 5 §²³

Fysiska personers skatt på förvärvsinkomster skall beräknas på den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Denna skall beräknas på följande sätt.

Summan av överskott i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet minskas med allmänna avdrag. Det återstående beloppet avrundas nedåt till helt hundratal kronor och är den taxerade förvärvsinkomsten.

Från den taxerade förvärvsinkomsten dras 50 procent av sådana avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret, avrundat uppåt till helt hundratal kronor, samt grundavdrag eller särskilt grundavdrag och sjöinkomstavdrag. Avdragen skall göras i nu nämnd ordning. Det återstående beloppet är den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

Från den taxerade förvärvsinkomsten dras 25 procent av sådana avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret, avrundat uppåt till helt hundratal kronor, samt grundavdrag eller särskilt grundavdrag och sjöinkomstavdrag. Avdragen skall göras i nu nämnd ordning. Det återstående beloppet är den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

39 kap. 14 §²⁴

För investmentföretag och värdepappersfonder gäller, utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag, följande:

1. Kapitalvinster på delägarätter skall inte tas upp och kapitalförluster på delägarätter får inte dras av.

2. Ett belopp som för helt år motsvarar 2 procent för investmentföretag och 1,5 procent för värdepappersfonder av värdet på deras delägarätter vid beskattningsårets ingång skall tas upp. Egna aktier eller optioner, terminer eller liknande instrument vars underliggande tillgångar består av investmentföretagets sådana aktier skall inte inräknas i underlaget.

2. Ett belopp som för helt år motsvarar 1,5 procent av värdet på delägarätter vid beskattningsårets ingång skall tas upp. Egna aktier eller optioner, terminer eller liknande instrument vars underliggande tillgångar består av investmentföretagets sådana aktier skall inte inräknas i underlaget.

3. Utdelning som företaget eller fonden lämnar skall dras av, dock inte med så högt belopp att det uppkommer ett underskott. Sådan utdelning av andelar i ett dotterbolag som avses i 42

3. Utdelning som företaget eller fonden lämnar skall dras av. Sådan utdelning av andelar i ett dotterbolag som avses i 42 kap. 16 § skall dock inte dras av. Värdepappersfonder får

²³ Senaste lydelse 2000:1003.

²⁴ Senaste lydelse 2000:1341.

kap. 16 § skall dock inte dras av. Värdepappersfonder får dra av utdelning till annan än andelsägare i fonden med högst ett belopp som motsvarar 2 procent av fondens värde vid utgången av beskattningsåret.

Den utdelning som skall dras av enligt första stycket 3 skall dras av som kostnad det beskattningsår som beslutet om utdelning avser.

dra av utdelning till annan än andelsägare i fonden med högst ett belopp som motsvarar 2 procent av fondens värde vid utgången av beskattningsåret.

Nuvarande lydelse

63 kap.

3 §²⁵

För dem som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret uppgår grundavdraget till följande belopp.

Taxerad förvärsinkomst

Grundavdrag

överstiger inte 1,86 prisbasbelopp

0,27 prisbasbelopp

överstiger 1,86 men inte 2,89 prisbasbelopp

0,27 prisbasbelopp ökat med 25 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärsinkomsten överstiger 1,86 prisbasbelopp

överstiger 2,89 men inte 3,04 prisbasbelopp

0,5275 prisbasbelopp

överstiger 3,04 men inte 5,615 prisbasbelopp

0,5275 prisbasbelopp minskat med 10 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärsinkomsten överstiger 3,04 prisbasbelopp

överstiger 5,615 prisbasbelopp

0,27 prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

63 kap.

3 §

För dem som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret uppgår grundavdraget till följande belopp.

Taxerad förvärsinkomst

Grundavdrag

överstiger inte 1,86 prisbasbelopp

0,403 prisbasbelopp

överstiger 1,86 men inte 2,89 prisbasbelopp

0,403 prisbasbelopp ökat med 25 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärsinkomsten överstiger 1,86 prisbasbelopp

²⁵ Senaste lydelse 2000:1003.

överstiger 2,89 men inte 3,04 prisbasbelopp	0,6605 prisbasbelopp
överstiger 3,04 men inte 3,66 prisbasbelopp	0,6605 prisbasbelopp minskat med 10 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärvsinkomsten överstiger 3,04 prisbasbelopp
överstiger 3,66 men inte 5,615 prisbasbelopp	0,5985 prisbasbelopp minskat med 14 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärvsinkomsten överstiger 3,66 prisbasbelopp
överstiger 5,615 men inte 6,41 prisbasbelopp	0,3248 prisbasbelopp minskat med 4 procent av det belopp med vilket den taxerade förvärvsinkomsten överstiger 5,615 prisbasbelopp
överstiger 6,41 prisbasbelopp	0,293 prisbasbelopp

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §²⁶

För dem som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret är grundavdraget en tolfedel av 0,27 prisbasbelopp för varje kalendermånad eller del av kalendermånad som de är obegränsat skattskyldiga.

För dem som är obegränsat skattskyldiga bara under en del av beskattningsåret är grundavdraget en tolfedel av 0,293 prisbasbelopp för varje kalendermånad eller del av kalendermånad som de är obegränsat skattskyldiga.

65 kap.

5 §²⁷

För fysiska personer är den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster

- 200 kronor,
- 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns, och
- 5 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en övre skiktgräns.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på 252 000 kronor vid 2002 års taxering och en övre skiktgräns på 390 400 kronor vid 2002 års taxering.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på 273 800 kronor vid 2003 års taxering och en övre skiktgräns på 414 200 kronor vid 2003 års taxering.

Vid de därpå följande taxeringarna uppgår skiktgränserna till skiktgränserna för det föregående taxeringsåret multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt

²⁶ Senaste lydelse 2000:1003.

²⁷ Senaste lydelse 2000:1003.

i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni andra året före taxeringsåret och prisläget i juni tredje året före taxeringsåret plus två procentenheter. Skiktgränserna fastställs av regeringen före utgången av andra året före taxeringsåret och avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

10 §²⁸

Skattereduktion skall göras med 50 procent av allmän pensionsavgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret. Skattereduktionen skall avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Skattereduktion skall göras med 75 procent av allmän pensionsavgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret. Skattereduktionen skall avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången vid 2003 års taxering om inte annat följer av punkterna 2–3.

2. De nya bestämmelserna i 63 kap. 3 § tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

3. Äldre bestämmelser i 63 kap. 3 § gäller vid beräkning av grundavdrag vid 2003 års taxering, dock skall 0,293 prisbasbelopp tillämpas i stället för 0,27 prisbasbelopp och 0,5505 prisbasbelopp tillämpas i stället för 0,5275 prisbasbelopp.

²⁸ Senaste lydelse 2000:1003.

4

Budgetpolitiska mål och statsbudgeten

4 Budgetpolitiska mål och statsbudgeten

I detta kapitel redovisas de av riksdagen beslutade budgetpolitiska målen och regeringens förslag till tekniska justeringar av utgiftstaken för staten åren 2001–2004. I kapitlet redovisas även regeringens prövning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande för 2002 mot bakgrund av konjunkturläget. Därefter redovisas centrala förutsättningar för budgetberäkningarna, såsom makroekonomiska antaganden samt förslag till nya beslut och tidigare fattade beslut med budgetmässiga konsekvenser.

Vidare redogörs översiktligt för statsbudgetens utveckling samt kommunsektorns och ålderspensionssystemets finanser. Kapitlet avslutas med en redovisning av hur budgetberäkningarna förhåller sig till de budgetpolitiska målen. En detaljerad redovisning av statsbudgetens inkomster och utgifter återfinns i kapitel 5 och 6. Beräkningar för de delar av statsbudgeten som varken klassificeras som inkomster eller utgifter (exempelvis myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret) redovisas i detta kapitel.

4.1 Budgetpolitiska mål

Budgetpolitiken är inriktad på två övergripande och fleråriga mål, dels utgiftstaket för staten, dels den offentliga sektorns finansiella sparande (saldomålet). De uppsatta målen har klarats samtliga år. De budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat ligger fast. Målen kan sammanfattas på följande sätt:

1. De takbegränsade utgifterna skall rymmas inom beslutade utgiftstak för staten.
2. Den offentliga sektorns finansiella sparande skall uppgå till 2 procent av bruttonational-

produkten (BNP) i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Riksdagen fastställer tre år i förväg ett utgiftstak som sätter en övre gräns för statens utgifter. Utgiftstaket för staten omfattar dels de egentliga utgifterna på statsbudgeten exklusive stats-skuldräntor (utgiftsområde 1–25 samt 27), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten samt en budgeteringsmarginal. De utgifter som utgiftstaket omfattar kallas takbegränsade utgifter och utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av anslagssparande och anslagskredit ingår. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginalen.

Budgeteringsmarginalen utgör en buffert mot såväl makroekonomisk osäkerhet som den osäkerhet som finns kring redan fattade ekonomiska beslut. Prognososäkerheten är alltid betydande och ökar med avståndet till prognos-horisonten. Om budgeteringsmarginalen tas i anspråk innebär det att överskottet i de offentliga finanserna försämras i motsvarande mån.

Utgiftstaket för staten är ett mycket viktigt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen och främjar trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Budgetpolitiken blir mer långsiktig och mer förutsägbar genom att ramen för statens utgifter bestäms för tre år framåt i tiden. Därigenom kan utgiftstaken förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter. Genom utgiftstaket ges riksdag och regering förbättrade möjligheter till kontroll och styrning över anvisade medel och utgiftsutvecklingen. Utgiftstaket för staten leder även till att behovet av prioriteringar

mellan utgiftsområden tydliggörs, att en utveckling där skatteuttaget måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll förebyggs och att Regeringskansliets interna budgetarbete kan styras mer effektivt. Dessutom stärks omvärldens tilltro till den svenska budgetpolitiken.

Ett tak för statens utgifter infördes i samband med införandet av den nya budgetprocessen 1997. Utgiftstaket har klarats under samtliga år, även om vissa utgiftsbegränsande åtgärder under åren 1998–2000 var nödvändiga för att undvika ett överskridande. I tabell 4.1 redovisas fastställda utgiftstak för åren 1997–2000 och utfallet för de takbegränsade utgifterna. År 2000 blev utgifterna 5 miljarder kronor lägre än det fastställda utgiftstaket.

Tabell 4.1 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor

	1997	1998	1999	2000
Utgiftstak för staten	723,0	720,0	753,0	765,0
Takbegränsade utgifter (utfall)	689,9	718,0	751,5	760,0

Det andra budgetpolitiska målet, som avser den offentliga sektorns finansiella sparande, omfattar hela den offentliga sektorn som den definieras i nationalräkenskaperna. Förutom staten ingår även ålderspensionssystemet och kommunsektorn. Den offentliga sektorns finansiella sparande visar den förändring i den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet som beror på reala transaktioner. Finansiella transaktioner, såsom köp och försäljning av aktier och andra finansiella tillgångar, påverkar således inte det finansiella sparandet. Detsamma gäller värdeförändringar av tillgångar och skulder.

Tabell 4.2 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

	1997	1998	1999	2000
Målet för den offentliga sektorns finansiella sparande	-3,0	0,0	0,5	2,0
Utfall	-2,0	2,1	1,7	4,1

Den demografiska utvecklingen kan förväntas leda till ökade resurskrav på den offentliga sektorn efter 2010. Med ett överskott på 2 procent av BNP ökar den offentliga nettoförmögenheten de närmaste åren, vilket förbättrar möjligheterna att möta sådana krav.

Målen för den offentliga sektorns sparande har hittills överträffats med god marginal. En förklaring till det gynnsamma utfallet är att

svensk ekonomisk potentiella produktionsnivå och därmed BNP-tillväxten har blivit högre än väntat utan att det hotat inflationsmålet. Dessutom har skatteintäkterna blivit högre än förväntat. År 2000 uppgick överskottet för den offentliga sektorns finanser preliminärt till ca 85 miljarder kronor eller till 4,1 procent av BNP, vilket var betydligt högre än målet på 2 procent.

Erfarenheterna av de preciserade budgetpolitiska målen är mycket goda. De utgiftstak för staten och de årsvisa mål för den offentliga sektorns finansiella sparande som riksdagen tidigare fastställt för åren 2001–2004 ligger fast och redovisas i tabell 4.3. Regeringen föreslår emellertid i denna proposition att de tidigare fastställda nivåerna för åren 2001–2004 skall justeras till följd av vissa budgettekniska förändringar.

Tabell 4.3 Av riksdagen beslutade budgetpolitiska mål

	2001	2002	2003	2004
Utgiftstak för staten, miljarder kronor	789	814	844	877
Finansiellt sparande i offentlig sektor, procent av BNP	2,5	2,0	2,0	2,0

4.1.1 Utgiftstak för staten

Regeringens förslag: På grund av tekniska justeringar höjs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 791 miljarder kronor 2001, sänks till 809 miljarder kronor 2002 och höjs till 878 miljarder kronor 2004. De tekniska justeringarna medför sammantaget att utgiftstaket för 2003 är oförändrat 844 miljarder kronor.

Regeringen har flera gånger presenterat tekniska justeringar av utgiftstaket. Betydande förändringar i förutsättningarna sedan utgiftstaket fastställdes för första gången kan motivera sådana justeringar. Syftet med en teknisk justering är att utgiftstaket efter justeringen skall utgöra en lika stram restriktion för den offentliga sektorns konsoliderade utgifter som före de förändrade förutsättningar som föranledde justeringen.

Tekniska justeringar av utgiftstaket orsakas av förslag till beslut som inte har någon effekt på utgifterna för den offentliga sektorn, men som ändå påverkar storleken på de takbegränsade utgifterna. Regeringen aviserade i 2001 års ekono-

miska vårproposition att den skulle behandla eventuella tekniska justeringar i ett sammanhang och återkomma med en samlad bedömning i denna budgetproposition. Regeringen föreslår i denna proposition att de tidigare fastställda nivåerna på utgiftstaken för åren 2001–2004 anpassas till följd av följande budgettekniska förändringar:

- Regeringen föreslår i denna proposition att ett tredje steg i den inkomstskattereform som presenterades i budgetpropositionen för 2000 genomförs från och med 2002. Till följd av att reformen innebär att avdragsrätten för allmän pensionsavgift begränsas, ökar kommunsektorns skatteinkomster med 5,2 miljarder kronor nästa år. Som en del av regeringens förslag om en s.k. grön skatteväxling föreslås dessutom en höjning av grundavdraget. Detta minskar kommunsektorns skatteinkomster med 1,8 miljarder kronor. Därtill ökar kommunsektorns skatteinkomster med 0,1 miljarder kronor till följd av den nu föreslagna skattereduktionen för fackavgifter. I denna proposition föreslås också att skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare ersätts med ett höjt grundavdrag från och med 2003, vilket minskar kommunsektorns skatteinkomster med 4,3 miljarder kronor från detta år. Sammantaget medför således förändringarna att kommunsektorns skatteinkomster ökar med 3,5 miljarder kronor 2002 och minskar med 0,8 miljarder kronor 2003–2004. Det generella statsbidraget till kommuner och landsting minskas därför med 3,5 miljarder kronor 2002 och höjs med 0,8 miljarder kronor åren därefter på grund av ovan nämnda faktorer. Kommunsektorns totala inkomster blir därmed oförändrade och påverkar heller inte den offentliga sektorns konsoliderade utgifter.
- Vid införandet av pensionsreformen justeras utgiftstaket upp med hänvisning till införandet av statliga ålderspensionsavgifter. För åren 2002–2004 minskas nu utgifterna för förtidspensioner till följd av en reglering av de statliga pensionsavgifterna. Eftersom pensionsgrundande belopp för förtidspensionärer inte fastställs för personer födda före 1938 betalas heller inte någon avgift för dessa personer. Detta beaktades inte när den preliminära avgiften bestämdes utan regleras under 2002–2004. Det finns därför anled-

ning att på motsvarande sätt justera ned utgiftstaken dessa år.

- Definitiva beräkningar av det kommunala utjämningsystemet visar att omslutningen i systemet 2001 ökar med cirka 1,7 miljarder kronor i förhållande till tidigare prognos. Detta har föranlett en uppjustering av utjämningsbidraget till kommuner och landsting med motsvarande belopp åren 2001–2004. Utjämningsystemet innebär att en omfördelning sker mellan kommuner respektive landsting genom avgifter till och bidrag från staten. Det höjda utjämningsbidraget motsvaras av en lika stor höjning av utjämningsavgiften. Statsbudgetens saldo påverkas därmed inte. Under förutsättning att avgifter och bidrag balanserar påverkas den konsoliderade offentliga sektorns utgifter, enligt nationalräkenskapernas definition, inte av förändringar i systemet. Denna väsentliga förändring av omslutningen i det kommunala utjämningsystemet motiverar en beräkningsteknisk justering av utgiftstaket. En sådan justering påverkar inte den totala offentliga sektorns utgifter. En teknisk takjustering på 1,7 miljarder kronor åren 2001–2004 föreslås mot bakgrund av de nya prognoserna för det kommunala utjämningsbidraget.

De anslagsförändringar som motiverar en teknisk justering av utgiftstaken uppgår sammantaget till 1,7 miljarder kronor 2001, till -5,4 miljarder kronor 2002, till 0 miljarder kronor 2003 och till 0,9 miljarder kronor 2004. I enlighet med tidigare praxis avrundas utgiftstaket till hela miljarder kronor. Regeringen föreslår därför att utgiftstaket höjs till 791 miljarder kronor 2001, sänks till 809 miljarder kronor 2002 och höjs till 878 miljarder kronor 2004.

Tabell 4.4 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten

<i>Miljarder kronor</i>				
	2001	2002	2003	2004
Nuvarande utgiftstak	789	814	844	877
ÄP-avgifter		-3,6	-2,5	-1,6
Förändrat statsbidrag		-3,5	0,8	0,8
Utjämningsbidrag	1,7	1,7	1,7	1,7
Förslag till utgiftstak	791	809	844	878

Efter den föreslagna tekniska justeringen ökar utgiftstaket för staten med 87 miljarder kronor mellan 2001 och 2004. Utrymme skapas för både

utgiftsökningar och skattesänkningar samtidigt som den offentliga sektorns nettoskuld kan minska. Under perioden beräknas utgiftstakets andel av BNP minska från 36,5 procent 2000 till 35,6 procent 2004 eller med ca 1 procentenhet när hänsyn tas till de tekniska justeringar som nu föreslås. Att utgiftstaket minskar i relation till BNP bidrar till en successivt minskande utgiftskvot i den offentliga sektorn. Den offentliga sektorns utgifter som andel av BNP beräknas minska från 55,4 procent 2000 till 53,8 procent 2004. Genom att minska den offentliga sektorns utgifter som andel av BNP när ekonomin växer snabbare än den trendmässiga BNP-tillväxten, skapas förutsättningar för en långsiktigt stabil tillväxt och en bibehållen statsfinansiell styrka vid konjunkturedgångar. Detta är så mycket mer viktigt eftersom konsekvensberäkningar av den offentliga sektorns utgifter visar att den demografiska utvecklingen med en större andel äldre, kan komma att leda till en stigande utgiftskvot efter innevarande decennium.

Jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition är utgiftstakets andel av BNP i stort oförändrad trots den lägre BNP-tillväxt som nu förutses för perioden fram till 2004. Samtidigt ökar emellertid BNP i löpande priser ungefär som tidigare förutsetts. Detta beror på en upprevidering av prisutvecklingen.

Budgeteringsmarginalerna för åren 1998–2000 har varit små. Även under åren 2002–2004 är budgeteringsmarginalerna knappa samtidigt som osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen är stor. Finns det risk för att ett beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas, skall regeringen för att undvika detta vidta sådana åtgärder som den har befogenhet till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder. Om det visar sig bli nödvändigt för att klara utgiftstaket kommer regeringen därför i ett senare skede att besluta om eller föreslå utgiftsbegränsande åtgärder utöver de som nu föreslås.

Tabell 4.5 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Utgiftstak för staten	765	791	809	844	878
Procent av BNP	36,7	36,8	36,0	35,8	35,6
Procent av BNP efter tekniska justeringar ¹	36,5	36,5	36,0	35,8	35,6

¹ För att skapa jämförbarhet över tiden har korrigeringar av utgiftstaken för åren 2000 och 2001 gjorts för de tekniska justeringar som föreslås i denna proposition för åren 2001–2004. De korrigerade utgiftstaken uppgår till 760 och 785 miljarder kronor för respektive år 2000–2001. Dessa tak har använts vid beräkningen av andelarna i rad 3.

4.1.2 Beräkning av den offentliga sektorns utgifter

Regeringens förslag: Utgiftstaket för den offentliga sektorn beräknas till 1 156 miljarder kronor 2002, 1 212 miljarder kronor 2003 och 1 263 miljarder kronor 2004.

I tabell 4.6 redovisas beräkningen av utgiftstaket för den offentliga sektorn. Principen om kommunalt självstyre innebär att kommuner och landsting själva fattar beslut om sina utgifter. Riksdagen fastställer därför inte ett utgiftstak för den offentliga sektorn utan godkänner endast en beräkning. Nivån på utgiftstaket för den offentliga sektorn är på sikt avgörande för skatteuttaget.

Utgiftstaket för den offentliga sektorn utgörs av utgiftstaket för staten samt beräknade utgifter i kommunsektorn. Räntor på statsskulden ingår därmed inte i beräkningen. Eliminering görs även för interna transaktioner mellan staten och kommunsektorn och mellan staten och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Den största delen av de interna transaktionerna utgörs av det generella statsbidraget och de specialriktade statsbidragen till kommunsektorn samt statliga ålderspensionsavgifter.

Riksdagen godkände senast en beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn i samband med förslaget i 2001 års ekonomiska vårproposition. Åren 2001–2004 revideras utgiftstaket för den offentliga sektorn upp jämfört med vårpropositionen, bl.a. till följd av högre kommunal konsumtion. I denna proposition föreslås ett antal tekniska justeringar av utgiftstaket för staten (se avsnitt 4.1.1). Dessa justeringar motsvaras i huvudsak av elimineringar för interna transaktioner.

Som andel av BNP minskar utgiftstaken för den offentliga sektorn med 0,4 procentenheter mellan 2000 och 2004.

Tabell 4.6 Utgiftstak för offentlig sektor

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Staten inkl. ålders- pensionssystemet	765	791	809	844	878
Kommunsektorn	483	504	527	548	568
Interna transaktioner	-173	-179	-181	-179	-183
Summa	1075	1115	1156	1212	1263
<i>Procent av BNP</i>	<i>51,6</i>	<i>51,9</i>	<i>51,4</i>	<i>51,4</i>	<i>51,2</i>

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

4.1.3 Överskott i offentliga sektorns finanser

Riksdagen har beslutat att de offentliga finanserna skall visa ett samlat överskott på 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Överskottsmålet är av central betydelse för att minska den offentliga sektorns räntebörda och därigenom öka möjligheterna att bibehålla de offentliga välfärdssystemen trots den förväntade demografiska utvecklingen under de närmaste decennierna. Dessutom krävs en säkerhetsmarginal i de offentliga finanserna för att de offentliga budgeternas stabiliserande effekter skall kunna verka fullt ut i en lågkonjunktur utan att underskotten blir alltför stora. En sådan säkerhetsmarginal är också i linje med Sveriges åtaganden inom ramen för EU:s Stabilitets- och tillväxtpakt.

Konjunkturläget avgör vilka överskott som är lämpliga varje enskilt år. Att överskotten skall vara 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel innebär att de bör överstiga 2 procent i högkonjunktur och kan tillåtas understiga detta mål i lågkonjunktur. I linje med detta föreslogs i budgetpropositionen för 2001 ett överskottsmål på 2,5 procent av BNP. Det motiverades med att en alltför stor minskning av överskottet mellan 2000 och 2001 skulle kunna leda till en alltför kraftig stimulans av ekonomin med risk för överhettning och press på priserna.

Riksdagen har tidigare beslutat om ett överskottsmål på 2,0 procent av BNP för 2002. BNP bedöms utvecklas svagare än den potentiella tillväxten 2001. År 2002 förutses tillväxten bli starkare. Ett överskott i linje med det medelfristiga målet bedöms under ett sådant konjunkturförlopp ge en nödvändig stimulans till ekonomin utan risk för överhettning, samtidigt som finanspolitikens långsiktiga hållbarhet vidmakthålls. Om konjunkturen skulle utvecklas sämre

än väntat 2002 bör ett saldo som är mindre än 2 procent av BNP tolereras så att de automatiska stabilisatorerna kan verka fullt ut.

4.2 Makroekonomiska förutsättningar

De offentliga finanserna påverkas av hur ekonomin utvecklas i Sverige och i utlandet. En högre BNP-nivå leder normalt till ökade skatteinkomster, eftersom viktiga skattebaser såsom löner och hushållens konsumtionsutgifter är relaterade till BNP. De totala utgifterna reduceras vanligen av en högre BNP, eftersom exempelvis utgifterna för vissa transfereringar minskar vid en högre aktivitet i ekonomin. Om BNP-nivån däremot blir lägre minskar normalt skatteinkomsterna samtidigt som transfereringsutgifterna tenderar att öka. En tumregel är att 1 procent högre BNP medför att den offentliga sektorns finansiella sparande som andel av BNP förbättras med 0,75 procentenheter eller med i storleksordningen 16 miljarder kronor. Det motsatta gäller vid en lägre BNP. Dessa samband gäller i princip på lång sikt, men inte alltid i det korta perspektivet. Den lägre BNP-nivån 2001 jämfört med vårpropositionen avspeglas exempelvis inte i lägre skatteintäkter, bl.a. till följd av att sysselsättningsutvecklingen inte har förändrats i någon större utsträckning.

De statliga utgifterna är känsliga för förändringar av arbetslöshet och priser. En höjning av den öppna arbetslösheten med 1 procentenhet ökar utgifterna under det statliga utgiftstaket med ca 6 miljarder kronor. Utgifterna för transfereringar och förvaltningsändamål är också känsliga för förändrade priser och löner. En ökning av pris- och lönenivån med en procent medför att utgifterna under utgiftstaket ökar med minst en halv procent eller motsvarande ca 5 miljarder kronor. Den fulla effekten av förändrade priser och löner inträffar med två års eftersläpning.

I tabell 4.7 redovisas de centrala makroekonomiska förutsättningarna för budgetberäkningarna. De makroekonomiska förutsättningarna finns i sin helhet återgivna i bilaga 2 Svensk ekonomi. I år beräknas BNP-tillväxten sjunka till 1,7 procent, vilket framför allt är en följd av den internationella avmattningen. År 2002 bedöms BNP-tillväxten stiga till 2,4 procent. Jämfört med

vårpropositionen är hushållens konsumtionsutgifter lägre i år, främst till följd av en lägre konsumtion av bilar och sällanköpsvaror.

Tabell 4.7 Makroekonomiska förutsättningar

Värden från 2001 års ekonomiska vårproposition anges inom parentes

	2000	2001	2002	2003	2004
BNP ¹	3,6 (3,6)	1,7 (2,7)	2,4 (2,6)	2,6 (2,3)	2,3 (2,1)
BNP i nivå ²	2083 (2083)	2151 (2164)	2248 (2260)	2357 (2362)	2465 (2465)
BNI i nivå ²	2057 (2057)	2124 (2143)	2228 (2243)	2337 (2345)	2448 (2451)
Prisbasbelopp ³	36,6 (36,6)	36,9 (36,9)	37,9 (37,4)	38,4 (37,9)	39,1 (38,5)
KPI ⁴	1,3 (1,3)	2,6 (1,5)	1,7 (1,6)	2,0 (1,9)	2,0 (2,0)
Inkomstindex ⁵	101,7 (101,7)	103,2 (103,2)	106,2 (105,0)	111,3 (110,6)	116,2 (115,2)
Hushållens konsumtionsutgifter ⁶	3,0 (3,0)	1,6 (2,5)	2,7 (2,4)	2,1 (2,3)	2,1 (2,1)
Timlön ⁷	3,8 (3,8)	3,5 (3,5)	3,5 (3,5)	3,5 (3,5)	3,5 (3,5)
Utbetald lönesumma ⁷	6,5 (6,5)	5,5 (4,9)	3,9 (4,2)	4,0 (3,9)	3,9 (3,8)
Sysselsättningsgrad ⁸	77,2 (77,2)	78,2 (78,1)	78,2 (78,4)	78,3 (78,5)	78,3 (78,5)
Öppen arbetslöshet ⁹	4,7 (4,7)	3,9 (3,9)	3,8 (3,7)	3,9 (3,9)	4,0 (4,0)
Arbetsmarknadspolitiska program ¹⁰	2,6 (2,6)	2,4 (2,4)	2,2 (2,2)	2,0 (2,0)	1,7 (1,7)
Ränta 5 år ¹¹	5,2 (5,2)	4,8 (4,6)	5,0 (4,9)	5,0 (5,0)	5,0 (5,0)
Ränta 6 månader ¹¹	4,1 (4,1)	4,2 (4,2)	4,5 (4,3)	4,6 (4,5)	4,6 (4,6)

¹ Årlig procentuell förändring i fasta priser.

² Miljarder kronor i löpande priser. BNI avser definition enligt ENS 95.

³ Tusental kronor.

⁴ Procentuell förändring, årsgenomsnitt.

⁵ Inkomstindexet för ett år visar den genomsnittliga reala förändringen av pensionsgrundande inkomster, inkomster över intjänandetaket och förtidspensioner för de tre föregående åren samt prisförändringen för det närmast föregående året. Inkomstindex 1999=100.

⁶ Årlig procentuell förändring i fasta priser. Förändring mellan 1999 och 2000 är korrigerad för att Svenska kyrkan institutionellt överfördes till hushållssektorn fr.o.m. 2000. Utan nämnda korrigering är ökningen 4,1 procent 2000.

⁷ Årlig procentuell förändring i löpande priser.

⁸ Andel av befolkningen mellan 20 och 64 år i reguljär sysselsättning.

⁹ Andel av arbetskraften.

¹⁰ Andel av arbetskraften.

¹¹ Årsgenomsnitt.

Inflationen har under året stigit mer än förväntat, framför allt till följd av högre priser på bensin, olja, el och kött. Dessa prisökningar är i huvudsak av tillfällig karaktär, varför inflationen väntas avta de kommande åren. Upprevideringen av inflationen jämfört med vårpropositionen medför högre prisbasbelopp fr.o.m. 2002, vilket

innebär ökade transfereringsutgifter. Jämfört med vårpropositionen ökar lönesumman för innevarande år, vilket leder till högre skatteinkomster. Högre lönesumma och konsumentprisindex medför också högre inkomstindex, vilket höjer utgifterna för ålderspensioner 2002–2004.

Trots den ekonomiska avmattningen har antalet sysselsatta ökat det senaste året. Jämfört med bedömningen i vårpropositionen är sysselsättningsgraden högre för innevarande år medan den har reviderats ned fr.o.m. 2002.

4.3 Politiska prioriteringar

I detta avsnitt redovisas översiktligt de satsningar samt förslag till finansiering som regeringen föreslår i denna proposition.

Svensk ekonomi har utvecklats mycket väl de senaste åren. I år mattas dock tillväxten av. Eftersom avmattningen främst drabbar exportsektorn blir effekterna på de offentliga finanserna begränsade. Utvecklingen på hemmamarknaden är fortsatt god. Under 2002–2004 förväntas en återhämtning av den ekonomiska tillväxten. De offentliga finanserna beräknas därmed visa fortsatta överskott de närmaste åren. Regeringen föreslår nu ytterligare satsningar som riktar sig till framför allt låg- och medelinkomsttagare. Ett andra steg i den s.k. gröna skatteväxlingen tas nästa år. Reformerna genomförs utan att de långsiktiga målen om sunda statsfinanser och en ekonomi i balans hotas.

Regeringens förslag omfattar nya reformer på främst budgetens inkomstsida, men även på budgetens utgiftssida föreslås vissa nya reformer. För en närmare beskrivning av förslagen på utgiftssidan hänvisas till texterna under respektive utgiftsområde i kapitel 6 och på inkomstsidan hänvisas till texterna i kapitel 5 och 8.

I tabell 4.8 redovisas budgeteffekterna för såväl de offentliga finanserna enligt nationalräkenskaper som effekterna på de takbegränsade utgifterna av de förändringar som nu föreslås. Samtliga åtgärder ingår i den inkomstberäkning och de förslag till utgiftsramar som redovisas i kapitel 5 och 6.

Regeringen avser att höja inkomsttaket i sjuk- och föräldraförsäkringen om det statsfinansiella läget så tillåter, från 7,5 till 10 prisbasbelopp från och med 1 juli 2003. Totalt uppgår reformen till

1 miljard kronor 2003 och till 2 miljarder kronor 2004.

Regeringen avser vidare att i den kommande propositionen för infrastruktur föreslå ambitionshöjningar inom området. Utgiftsområde 22 Kommunikationer tillförs därför 2 800 miljoner kronor från och med 2004. Därtill föreslås de lånefinansierade investeringarna öka 2002 med 2 miljarder kronor.

I 2001 års ekonomiska vårproposition avsattes 650 miljoner kronor för maxtaxa inom äldre- och handikappomsorgen. Nu föreslås att ytterligare 125 miljoner kronor 2002 och 250 miljoner kronor 2003 och framåt avsätts för ändamålet.

Sammantaget innebär de föreslagna förändringarna en permanent ökning av utgifterna på ca 5 miljarder kronor.

Förändrade skatteregler

För att stimulera arbetskraftsutbud och utbildning anser regeringen det angeläget att sänka såväl marginal- som genomsnittsskatter. Ytterligare $\frac{1}{4}$ av den inkomstskattereform som inleddes inkomståret 2000 föreslås genomföras 2002. Reformen syftar dels till att kompensera löntagare och övriga personer med pensionsgrundande inkomst för den allmänna pensionsavgiften, dels till att reducera andelen skattskyldiga med förvävsinkomster som betalar statlig inkomstskatt.

Kompensationen uppnås genom att skattereduktionen i detta tredje steg höjs från 50 till 75 procent av den allmänna pensionsavgiften. Andelen skattskyldiga som betalar statlig skatt reduceras genom en extra justering av den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt, utöver den som krävs för att neutralisera effekten av åtgärderna. Justeringen beräknas minska andelen som betalar statlig skatt till 17 procent. Skatteinkomsterna beräknas varaktigt minska med omkring 13 miljarder kronor per år till följd av dessa åtgärder.

Som ett led i konsolideringsprogrammet i mitten av 1990-talet infördes vissa begränsningar i indexeringen av prisbasbeloppet. Detta ledde till en viss försämring av pensionernas reala värde. Regeringen anser det angeläget att kompensera pensionärerna för de besparingar som tidigare genomförts. För 2002 föreslår regeringen att pensionärerna ges en skattelättnad genom en utvidgning av den särskilda skattereduktionen. Från och med 2003 avskaffas den särskilda skattereduktionen och i stället uppnås samma effekt för pensionärerna genom en justering av det all-

männa grundavdraget. Skatteinkomsterna minskar med ca 2 miljarder kronor.

Enligt gällande bestämmelser är fackföreningsavgiften en icke avdragsgill privat levnads-kostnad medan avgiften till en arbetsgivarorganisation är avdragsgill till den del den avser medel för konfliktändamål. För att uppnå likställdhet aviseras nu ett kommande förslag att även avgifter till fackföreningar skall medföra en skattereduktion. Detta innebär att skattereduktion skall medges med 25 procent av hela fackföreningsavgiften. Vidare aviseras att nuvarande avdrag för avgift till arbetslöshetskassa skall ersättas av en skattereduktion motsvarande 40 procent av avgiften till arbetslöshetskassan. Skatteinkomsterna beräknas varaktigt minska med 3,5 miljarder kronor per år till följd av dessa skattereduktioner.

Frysningen av taxeringsvärdena upphörde under innevarande år. De senaste årens prisökningar på bostadsmarknaden har inneburit kraftigt höjda taxeringsvärden i vissa områden. Redan förra året föranledde detta en sänkning av fastighetsskatten. Priserna har fortsatt att stiga innevarande år. För att begränsa skatteuttaget föreslår regeringen därför att fastighetsskatten för småhus sänks från 1,2 procent till 1,0 procent med retroaktiv verkan fr.o.m. inkomståret 2001. Fastighetsskatten för hyreshus sänks från 0,7 procent till 0,5 procent med retroaktiv verkan fr.o.m. inkomståret 2001.

Regeringen aviserar också ett förslag att den nu gällande omräkningen av taxeringsvärdena skall avskaffas fr.o.m. 2003. I det nya systemet kommer en förenklad fastighetstaxering genomföras mellan varje allmän fastighetstaxering. Det betyder att nya taxeringsvärden kommer att fastställas vart tredje år. Höjda taxeringsvärden skall sedan inte omedelbart slå igenom i högre fastighetsskatt utan endast en tredjedel av höjningen slår igenom första året och lika mycket under de två nästföljande åren. De föreslagna och aviserade förändringarna av regler för beskattning av fastigheter beräknas sammantaget minska skatteinkomsterna varaktigt med knappt 5 miljarder kronor.

För att begränsa antalet skattskyldiga som måste betala förmögenhetsskatt föreslås att fribeloppen i förmögenhetsskatten höjs från 1,0 till 1,5 miljoner kronor för ensamstående och från 1,5 till 2,0 miljoner kronor för sambeskattade par. Förslaget medför en försvagning av de of-

fentliga finanserna med knappt 2 miljarder kronor.

Vidare föreslås att mervärdesskatten för böcker och tidskrifter sänks från 25 procent till 6 procent. Skatteinkomsterna reduceras därmed med 1,3 miljarder kronor.

Ett antal förslag lämnas från och med 2002 som en del av en s.k. grön skatteväxling. Strategin syftar till att växla höjda skatter på energi- och miljöområdet mot sänkta skatter på arbete. Första delen i strategin beslutades 2001. För 2002 föreslås att grundavdragen höjs med 900 kronor. Höjningen av grundavdragen innebär att de offentliga finanserna varaktigt försvagas med 2,0 miljarder kronor per år.

För att kompensera för detta höjs koldioxidskatten på bränslen med 15 procent. För drivmedel sänks dock energiskatterna i motsvarande omfattning. En höjning av koldioxidskatten innebär samtidigt att det relativa priset på el sjunker. Därför föreslås också en energiskattehöjning på el. Vidare föreslås att avfallsskatten höjs med 15 procent. Förslagen om höjda energiskatter och höjd avfallsskatt innebär en varaktig förstärkning av de offentliga finanserna med 2 miljarder kronor.

Regeringen föreslår också en skattestrategi för alternativa drivmedel som varaktigt beräknas försvaga de offentliga finanserna med 1 miljard kronor. En skattenedsättning genomförs för alternativa drivmedel i syfte att stimulera en introduktion av dessa bränslen. Därtill föreslås en sänkning av förmånsvärdet för miljövänliga bilar.

Därtill föreslår regeringen en generell nedsättning av socialavgifterna för privata företag inom stödområde A med 15 procentenheter. Nedsättningen begränsas till ett löneunderlag på 852 000 kronor per år.

Den statliga skatten om 200 kronor har under några år utgjort en kommunal inkomstskatt. Kommunernas ekonomi har gradvist förbättrats men även för 2002 finns det behov av att förstärka kommunernas ekonomi. Även för nästa år föreslår därför regeringen att det fasta beloppet om 200 kronor skall utgöra en kommunal inkomstskatt.

Sammantaget medför de föreslagna skatteförslagen en varaktig inkomstminskning på ca 31 miljarder kronor för den offentliga sektorn vilket minskar skatternas andel av BNP, den s.k. skattekvoten, med drygt en procentenhet.

Tabell 4.8 Nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

Försvagning av offentliga finanser och effekter på takbegränsade utgifter i förhållande till 2001 års ekonomiska vårproposition.

Miljoner kronor	2002	2003	2004	Permanent effekt
UO 2 Invärdering statliga garantier		500	500	500
UO 9 Alkoholpolitiska åtgärder	25	25		0
UO 9 Finansiering, maxtaxa inom äldreomsorg	-125	-250	-250	-250
UO 10 Försäkringskassorna	25	25	25	25
UO 10 Höjt tak (10 basbelopp) i sjukförsäkring		775	1550	1550
UO 10 Höjt tak (10 basbelopp) i föräldraförsäkring		240	480	480
UO 13 Friår 10 kommuner	65	65	65	0
UO 17 Kultur	47	40	40	40
UO 18 BKN, ändrad avsättningsprofil	-400	-400	-200	0
UO 22 Infrastruktur			2 800	2800
UO 23 Ekologiskt lantbruk	33			0
UO 24 Exportfrämjande	50	50	50	0
UO 24 Industriforskningen		70	70	70
UO 25 Maxtaxa inom äldre- och handikappomsorgen	125	250	250	250
Övrigt	-195	-360	-220	-160
<i>Summa ökning av takbegränsade utgifter</i>	<i>-350</i>	<i>1030</i>	<i>5160</i>	<i>5305</i>
Lånefinansierade infrastruktursatsningar	2 000			0
<i>Summa utgiftsökning</i>	<i>1 650</i>	<i>1 030</i>	<i>5 160</i>	<i>5 305</i>
¼ inkomstskattereform inklusive höjd skiktgräns	13 200	13 700	14 100	14 100
Skattelättnad för pensionärer	1 900	1 900	1 900	1 900
Skattereduktion, fackföreningsavgifter	3 500	3 500	3 500	3 500
Fastighetskatt småhus, 1,0% fr. o. m 2001	2 400	2 500	2 500	2 500
Fastighetskatt hyreshus, 0,5% fr o m 2001	1 300	1 400	1 400	1 400
Nytt taxeringsförfarande		400	1 000	1 600
Förmögenhetsskatteåtgärder	1 800	1 900	1 900	1 900
Bokmoms, 6 procent	1 300	1 300	1 300	1 300
Höjd energiskatt på el (+1,2 öre /kWh)	-900	-900	-900	-900
Höjd koldioxidskatt (+15%)	-900	-900	-900	-900
Höjd avfallsskatt	-200	-200	-200	-200
Skattestrategi, biodrivmedel och alkylatbensin		1 000	1 000	1000
Höjda grundavdrag (+900 kr)	2 000	2 000	2 000	2 000
Nedsatta socialavgifter 15% stödregion A	600	600	600	600
Alkoholskatter (vin)	600	600	600	600
Övrigt	400	400	400	400
<i>Summa inkomstminskning, netto (periodiserad effekt)</i>	<i>27 000</i>	<i>29 200</i>	<i>30 200</i>	<i>30 800</i>
Periodiseringseffekter	-5 200	900	300	
Fast belopp 200 kronan till kommunerna	1 300			
<i>Summa inkomstminskningar enligt nationalräkenskaperna</i>	<i>23 100</i>	<i>30 100</i>	<i>30 500</i>	<i>30 800</i>
Nettoförsvagning av den offentliga sektorns finanser	24 750	31 130	35 660	36 105

Reformer 2002–2004

Under de senaste åren har en rad reformer för

ökad rättvisa och tillväxt föreslagits för åren 2001–2004. I årets budgetproposition tillkommer

ytterligare utgifts- och inkomstreformer på ca 36 miljarder kronor fram till 2004 i förhållande till beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition.

Stora satsningar sker framför allt inom områdena vård, skola och omsorg samt för pensionärer och barnfamiljer. I tabell 4.9 redovisas budgeteffekterna i förhållande till föregående budgetår av större beslutade eller tidigare aviserade reformer samt de nu föreslagna reformerna på budgetens utgifts- och inkomstsida. Sammantaget medför reformerna att de takbegränsade utgifterna 2004 blir ca 46 miljarder kronor högre jämfört med 2001.

Under motsvarande period genomförs också utgiftsminskningar på totalt ca 14 miljarder kronor som finansiering av vissa utgiftsreformer och som en följd av att vissa temporära program upphör. Inkomsterna beräknas under samma period minska med cirka 25 miljarder kronor i förhållande till 2001 till följd av nya skatteregler och andra beslut. Därtill kommer förändringar av budgetens inkomster och utgifter till följd av bl.a. den makroekonomiska utvecklingen.

Under 2002 ökar de statliga utgifterna till följd av reformer med netto omkring 14 miljarder kronor. Bland större utgiftsreformer som genomförs nästa år kan nämnas maxtaxan inom barnomsorgen, maxtaxan inom äldreomsorgen, vidare höjs ramen för arbetsskadeförsäkringen, och utökade resurser ges till skola och högskola samt till hälso- och sjukvård. Föräldraförsäkringen utökas med en månad. Vissa andra program fasas ut och besparingar genomförs inom försvaret. Inkomsterna minskar med ca 24 miljarder kronor under nästa år. Merparten av inkomstminskningen beror på de i denna proposition föreslagna skatteförslagen.

År 2003 höjs ambitionerna inom hälsoområdet liksom inom familjeområdet. Taken inom sjuk- och föräldraförsäkringen föreslås höjas från den 1 juli 2003 om det statsfinansiella läget tillåter. Biståndsmålet höjs samtidigt som också både skolan och högskolan tillförs mer resurser. En allmän förskola för 4- och 5-åringar introduceras. Reformerna medför att de statliga utgifterna efter föreslagen finansiering ökar med drygt 11 miljarder kronor 2003 i förhållande till 2002.

Under 2004 sker omfattande satsningar på miljöområdet samt infrastrukturen samtidigt som biståndsmålet höjs ytterligare. Vården tillförs också ytterligare resurser. Sammantaget sti-

ger de statliga utgifterna omkring 9 miljarder kronor ytterligare 2004.

Totalt innebär tidigare och nu aviserade utgifts- och inkomstreformer inklusive finansiering en försvagning av de offentliga finanserna på ca 59 miljarder kronor år 2004 i förhållande till 2001.

Utgiftsbegränsande åtgärder

Regeringen befarar att utgiftstaket för 2002 kan komma att överskridas om inte ytterligare åtgärder vidtas. För att motverka ett överskridande har regeringen för avsikt att tidigarelägga utgifter från 2002 till 2001, totalt uppgående till knappt 3 miljarder kronor. Regeringen har gjort bedömningen att det är möjligt att hantera ett antal åtaganden i enlighet med de ekonomiska förpliktelser som staten har i form av äldre garantier – dvs. garantier utfärdade innan nuvarande modell för statlig garantigivning trädde i kraft 1998 – i enlighet med nuvarande modell redan från och med innevarande budgetår. I denna proposition föreslås att anslagsmedel motsvarande drygt 1 miljard kronor anvisas på tilläggsbudget för innevarande budgetår (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2 samt kapitel 9). Till Bostadskreditsnämndens separata garantireserv för resultatområdet äldre garantier i Riksgäldskontoret avsätts 0,4 miljarder kronor mer än tidigare beräknats 2001, vilket minskar tidigare beräknad avsättning 2002 med samma belopp. Avsättning till garantier har ingen lånebehovspåverkan.

Inom utgiftsområde 23 Jordbruk, skogsbruk och fiske tidigareläggs utbetalningar av såväl betesstöd som kompensationsstöd med anledning av så kallad märkbar revalvering. Därigenom beräknas utgifterna 2002 minska med ytterligare ca 0,4 miljarder kronor. Vidare tidigareläggs också vissa utbetalningar av bidrag till särskilda insatser i kommuner och landsting uppgående till drygt 0,2 miljarder kronor. Från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd tidigareläggs utbetalningar uppgående till ca 0,6 miljarder kronor från 2002 till 2001.

I syfte att säkerställa att anslagsförbrukningen inte överstiger en viss bestämd nivå 2002, har regeringen vidare beslutat att införa utgiftsbegränsningar inom ett antal utgiftsområden. Utgiftsbegränsningarna beräknas sammantaget minska utgifterna nästa år med 0,9 miljarder kronor.

Tabell 4.9 Tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstförändringar

Budgeteffekter i förhållande till föregående år. Fullständigt periodiserad redovisning för skatter.

Miljarder kronor.	2002	2003	2004
Utgiftsreformer			
UO 1 Regeringskansliet	0,16	0,08	0,1
UO 3 Skatteförvaltning	0,19		
UO 4 Rättsväsendet	0,50	0,10	0,60
UO 7 Höjt biståndsmål	0,22	1,64	1,43
UO 9 Hälso- och sjukvård	2,03	1,21	0,90
<i>Varav läkemedelsreform</i>	<i>1,66</i>	<i>0,90</i>	<i>0,90</i>
<i>Varav tandvård</i>	<i>0,30</i>	<i>0,30</i>	<i>0,30</i>
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	0,60	1,29	0,76
<i>Varav arbetskadeförsäkring</i>	<i>0,50</i>	<i>0,50</i>	
<i>Varav höjt tak i sjukförsäkring (10 prisbasbelopp)</i>		<i>0,77</i>	<i>0,77</i>
UO 11 Pensioner m.m.	0,16	2,00	
<i>Varav höjd garantipension</i>		<i>1,28</i>	
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0,30	1,46	0,34
<i>Varav mamma/pappamånad</i>		<i>1,00</i>	
<i>Varav höjt tak i föräldraförsäkring (10 prisbasbelopp)</i>		<i>0,24</i>	<i>0,24</i>
UO 13 Arbetsmarknad	0,60		
UO 15 Studiestöd	3,49	0,90	
UO 16 Utbildning och forskning	6,26	2,10	1,00
<i>Varav maxtaxa</i>	<i>3,90</i>		
<i>Skola och förskola</i>	<i>1,90</i>	<i>1,50</i>	<i>1,00</i>
UO 17 Kultur	0,17	-0,01	
UO 18 Bostäder inkl KLIMP	0,11	0,51	0,40
UO 19 IT-infrastruktur		0,20	
UO 20 Miljösatningar	0,41	-0,05	2,04
UO 22 Infrastrukturförändringar, inkl. infrastruktursatningar 2004	-0,10	0,50	2,60
<i>Lånefinansierade infrastruktursatningar</i>	<i>2,0</i>		
UO 23 Jord- och skogsbruk	0,46	0,12	0,02
UO 24 Ekologi/företagande	0,02	0,08	0,01
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	3,83	2,52	1,00
<i>Varav vårdsatningar</i>	<i>1,00</i>	<i>2,00</i>	<i>1,00</i>
<i>Varav maxtaxa inom äldre- och handikappomsorgen</i>	<i>0,78</i>	<i>0,12</i>	
<i>Varav tillgänglighet</i>	<i>1,25</i>		
<i>Varav allmän förskola</i>		<i>1,20</i>	
Summa utgiftsreformer	21,38	15,64	11,19
Inkomstreformer			
Sjöfartsstöd	1,30		
¼ inkomstskattereform inklusive höjd skiktgräns	13,20		
Skattelättnad för pensionärer	1,60		
Skattereduktion, fackföreningsavgifter	3,50		
Fastighetsskatt småhus, 1,0% fr.o.m. 2001 (2,2 mdkr 2001)			
Fastighetsskatt hyreshus, 0,5% fr.o.m. 2001 (1,1 mdkr 2001)			
Nytt taxeringsförfarande		0,30	0,20

Miljarder kronor	2002	2003	2004
Förmögenhetsskatteåtgärder	1,80		
Bokmoms, 6 procent	1,30		
Höjd energiskatt på el (+1,2 öre /kWh)	-0,90		
Höjd koldioxidskatt (+15%)	-0,90		
Höjd avfallsskatt	-0,20		
Skattestrategi, biodrivmedel och alkylatbensin		1,00	
Höjda grundavdrag (+900 kr)	2,00		
Nedsatta socialavgifter 15% stödområde A	0,60*		
Alkoholskatter	0,60		
Övrigt	0,40		
Fast belopp 200 kronor till kommunerna		-1,30	
Summa inkomstreformer	24,30**	0	0,20
Finansiering m.m.			
UO 1 Regeringskansliet, minskning efter ordförandeskap	-0,47		
UO 6 Försvaromställningen	-1,00	-2,00	-1,00
UO 6 Fredsfrämjande insatser	-0,25		
UO 7 Samarbeta med Central – och Östeuropa			-0,35
UO 8 Storstadsatsning upphör	-0,45		-0,23
UO 9 Bidrag hälso- och sjukvård till bl.a UO 25	-0,58	-0,12	
UO 16 IT i skolan	-0,50	-0,20	
UO 18 Investeringsbidrag för studentbostäder	-0,15	-0,13	
UO 18 Lokala investeringsprogram för ek. hållbarhet	-0,24	-0,30	-0,83
UO 19 Tillfälliga medel för försvaromställning upphör	-0,10		
UO 19 Nedsättning av sociala avgifter i vissa områden upphör	-0,20		
UO 21 Vissa energieffektiviseringsprogram upphör		-0,74	
UO 22 Bidrag till sjöfarten	-0,40		
UO 23 Biotopskydd			-0,10
UO 24 Utfasning Östersjöatsning			-0,20
UO 25 Delfinansiering av äldreförnjingsstöd		-0,64	0,33
UO 25 Särskilda insatser, finansiering av bl.a. vård	-1,56	-0,45	0,61
Övrigt	-1,69	0,24	0,05
Summa finansiering m.m.	-7,59	-4,34	-1,72
Utgiftsreformer inkl. finansiering m.m.	13,79	11,30	9,47
Reformer inkl. finansiering m.m.	38,09	11,30	9,67
Summa utgifts- och inkomstreformer	45,68	15,64	11,39

*Bruttoeffekt 0,8 miljarder kronor.

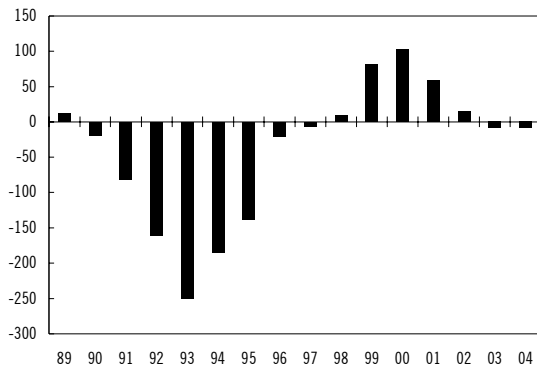
**Med hänsyn till periodiseringseffekter bli effekten på den offentliga sektorns finansiella sparande ca. 23 mdkr.

4.4 Statsbudgetens utveckling

Statsbudgetens saldo överensstämmer sedan 1997 med statens lånebehov. Ett budgetöverskott innebär följaktligen ett lika stort negativt lånebehov och att staten har möjlighet att amortera på statsskulden.

Diagram 4.1 Statsbudgetens utveckling 1989–2004

Miljarder kronor

Under perioden 1990–1997 var utfallet för statsbudgeten oavbrutet negativt. Från 1990 växte budgetunderskottet kraftigt fram till 1993, då budgetsaldot uppgick till minus 250 miljarder kronor. Konsolideringsprogrammet och den ekonomiska återhämtningen innebar att underskotten reducerades markant de följande åren. År 1998 uppvisade statsbudgeten åter ett positivt saldo och staten amorterade nära 10 miljarder kronor på statsskulden. Statsskulden uppgick vid årsskiftet 1998/99 till 1 445 miljarder kronor.²⁹ Statsbudgetens saldo förbättrades ytterligare 1999 till 82 miljarder kronor, främst till följd av engångseffekter i form av överföringar från AP-fonden och inbetalningar av premiepensionsmedel (se vidare avsnitt 4.4.4). Förra året uppgick överskottet till 102 miljarder kronor. Även fjolårets goda utfall var till stor del en följd av engångseffekter i form av överföringar från AP-fonden samt försäljning av statligt aktieinnehav, främst Telia AB.

Under perioden 2001–2004 beräknas statsbudgetens saldo minska successivt. För 2003 och 2004 beräknas statsbudgeten uppvisa ett negativt budgetsaldo på 13 respektive 17 miljarder kronor. I beräkningarna för 2003 och 2004 har det då förutsatts att det överskjutande överskottet, dvs. det belopp av den offentliga sektorns finansiella sparande som överstiger 2 procent av BNP, kommer att användas så att överskottsmålet uppnås exakt. Om överskottsmålet överträffas kommer statsbudgetens saldo att förbättras i förhållande till de redovisade beräkningarna.

4.4.1 Uppföljning av statsbudgeten för 2001

Budgetsaldo och statsskuld

Budgetsaldot beräknas 2001 uppgå till 59 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 18 miljarder kronor jämfört med den av riksdagen fastställda statsbudgeten för 2001. Förändringen jämfört med statsbudgeten beror på att inkomsterna revideras upp med 37 miljarder kronor. Den del av inkomsterna som består av skatteinkomster beräknas bli 32 miljarder kronor högre, främst till följd av högre företags- och realisationsvinster avseende 2000 samt en högre lönesumma 2001. Övriga inkomster, däribland inkomster av försäld egendom, väntas bli 5 miljarder kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Anledningen till detta är att Riksbankens inlevererade överskott blir 20 miljarder kronor högre än tidigare beräknat medan inkomster av försäld egendom reviderats ned med 15 miljarder kronor.

Utgifterna (se tabell 4.10) bedöms nu bli 695 miljarder kronor. Detta är 18 miljarder kronor högre än beräknat i statsbudgeten, vilket främst beror på en ny beräkning av Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. Av utgiftsförändringen beror 0,2 miljarder kronor på lägre statsskuldsträtor medan de takbegränsade utgifterna beräknas bli 0,5 miljarder kronor lägre, vilket framgår av redovisningen i avsnitt 6.2. Den största förändringen av de takbegränsade utgifterna i förhållande till statsbudgeten återfinns inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp där utgifterna väntas bli 6 miljarder kronor högre än tidigare beräknat. Utgifterna inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen beräknas däremot bli 4 respektive 2 miljarder kronor lägre. Budgeteringsmarginalen beräknas därmed uppgå till 3,4 miljarder kronor, vilket är 2,2 miljarder kronor högre än vad som beräknades i statsbudgeten för 2001, (se tabell 4.13). Hänsyn har då tagits till den föreslagna tekniska justeringen av utgiftstaket, (se avsnitt 4.1.1).

Prognosen för Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m., inklusive den kassamässiga korrigeringen och överföringen av medel från AP-fonden, beräknas till minus 18 miljarder kronor. Detta innebär att Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. har reviderats upp med 19 miljarder kronor jämfört med beräkningen i statsbudgeten

²⁹ När statsskulden konsolideras innebär det att statliga myndigheters innehav av statspapper elimineras. Detta statsskuldskoncept används i Årsredovisningen för staten.

för 2001. Den främsta orsaken till detta är den extra utdelning som Riksbanken inlevererat och som redovisas på statsbudgetens inkomstsida, (se kapitel 5 respektive avsnitt 4.4.2). Under Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. redovisas detta som en kassamässig korrigeringspost då någon betalning till statsverkets checkräkning inte görs.

Statsskulden beräknas vid utgången av 2001 uppgå till 1 122 miljarder kronor, vilket är 38 miljarder kronor lägre än beräkningen i budgetpropositionen för 2001.

Jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition visar den nu aktuella prognosen att budgetsaldot innevarande år blir 11 miljarder kronor lägre. Förändringen förklaras av att skatteinkomsterna beräknas bli 22 miljarder kronor högre. Övriga inkomster beräknas däremot bli 4 miljarder kronor lägre. Utgifter m.m. (se tabell 4.10) har reviderats upp med 29 miljarder kronor främst till följd av en redovisningsmässig förändring av extrautdelningen från Riksbanken. Dessutom har utgifter för bidrag till kommuner samt utgifter för ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp reviderats upp. Såväl utgifterna för statsskuldräntor som de utgifter som begränsas av utgiftstaket beräknas bli högre

Tabell 4.10 Budgetsaldo och statsskuld 2001

Miljarder kronor

	Prognos	Differens mot	
		Vårpropositionen	Statsbudgeten
Inkomster	753,6	18,3	36,4
varav skatteinkomster	683,1	22,3	31,9
varav övriga inkomster	70,5	-4,0	4,5
Utgifter m.m.	695,1	28,9	18,4
varav utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	642,8	1,6	-0,5
varav statsskuldräntor	70,7	4,7	-0,2
varav Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. ²	-18,4	22,5	19,1
Budgetsaldo	58,5	-10,6	18,0
Statsskuld ³	1121,7	19,0	-38,3

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Inklusivt posten minskning av anslagsbehållningar.

² Inklusivt kassamässig korrigeringspost och den finansiella överföringen från AP-fonden till statsbudgeten.

³ Konsoliderad statsskuld enligt den definition som används i årsredovisning för staten

4.4.2 Statsbudgetens inkomster

Statsbudgetens inkomster består av skatter och avgifter samt övriga inkomster. Av statsbudgetens totala inkomster utgör skatter och avgifter normalt ca 90 procent och övriga inkomster ca 10 procent. Statsbudgetens skatteinkomster redovisas kassamässigt. Skattebetalningarna avser i viss utsträckning skatter på inkomster som intjänats föregående år eller flera år tillbaka i tiden.

Av tabell 4.11 framgår att skatteinkomsterna beräknas öka med ca 27 miljarder kronor under perioden 2000–2004. Mellan 2001 och 2002 beräknas dock skatteinkomsterna minska med 35 miljarder kronor. Detta förklaras dels av de föreslagna skattesänkningarna 2002, dels av en förväntad nedgång i företags- och realisationsvinster.

De övriga inkomsterna beräknas minska med 62 miljarder kronor mellan 2000 och 2004. Det beror främst på att förra årets övriga inkomster var osedvanligt stora, bl.a. till följd av försäljningen av aktier i Telia AB.

Tabell 4.11 Statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Skatteinkomster	672,8	683,1	648,2	668,2	699,7
Övriga inkomster	127,2	70,5	84,6	64,7	64,9
Totala inkomster	800,0	753,6	732,7	732,8	764,6
<i>Procent av BNP</i>					
Skatteinkomster ¹	32,3	31,8	28,8	28,4	28,4
Totala inkomster	38,4	35,0	32,6	31,1	31,0
<i>Differens mot 2001 års ekonomiska vårproposition</i>					
Skatteinkomster		22,3	-13,5	-14,2	-15,4
Övriga inkomster		-4,0	18,6	-1,7	-1,1
Totala inkomster		18,3	5,0	-15,8	-16,5

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Denna kvot skall inte förväxlas med skattekvoten för hela offentliga sektorn.

I förhållande till 2001 års ekonomiska vårproposition beräknas skatteinkomsterna i år bli 22 miljarder kronor högre. Upprevideringen förklaras främst av högre företags- och realisationsvinster avseende 2000 samt högre lönesumma 2001. För perioden 2002–2004 revideras skatteinkomsterna ned till följd av de föreslagna skattesänkningarna.

De övriga inkomsterna beräknas i år bli 4 miljarder kronor lägre jämfört med bedömningen i vårpropositionen. Förändringen förklaras av att försäljningsinkomsterna har reviderats ned med

15 miljarder kronor samtidigt som Riksbankens inlevererade överskott ökar med 10 miljarder kronor. Ökningen av Riksbankens överskott förklaras av att hela den extraordinära utdelningen på 20 miljarder kronor nu redovisas på inkomstsidan. I vårpropositionen antogs att endast hälften skulle levereras in på inkomsttitel, medan den andra hälften direkt skulle skrivas av mot statsskulden. År 2002 beräknas statsbudgetens övriga inkomster bli knappt 19 miljarder kronor högre i förhållande till vårpropositionen. Ökningen förklaras av att Riksbanken förväntas göra en extraordinär utdelning om 20 miljarder kronor även nästa år. Nedrevideringen 2003 och 2004 beror framför allt på att Riksbankens överskott väntas bli lägre till följd av extrautdelningarna.

En utförlig redovisning av statsbudgetens och den offentliga sektorns inkomster ges i kapitel 5.

4.4.3 Statsbudgetens utgifter

Statsbudgetens utgiftssida indelas i 27 utgiftsområden, minskning av anslagsbehållningar, myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret samt kassamässig korrigerings.

Tabell 4.12 Statsbudgetens utgifter 2000–2004

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	619,4	642,8	653,7	687,9	707,2
Statsskuldräntor ²	90,2	70,7	63,3	55,2	56,5
Summa utgifter	709,6	713,5	717,0	743,1	763,7
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. ³	-11,5	-18,4	0,4	-1,3	9,8
Summa utgifter m.m.	698,1	695,1	717,4	741,8	773,5
<i>Procent av BNP</i>					
Utgifter exkl. statsskuldräntor	29,7	29,9	29,1	29,2	28,7
Statsskuldräntor ²	4,3	3,3	2,8	2,3	2,3
Summa utgifter	34,1	33,2	31,9	31,5	31,0

¹ Inklusivt minskning av anslagsbehållningar.

² Avser utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

³ Inklusivt kassamässig korrigerings och finansiell överföring från AP-fonden till Riksgäldskontoret

De primära utgifterna på statsbudgeten, dvs. utgifterna exklusive statsskuldräntor, beräknas öka med 88 miljarder kronor under perioden 2000–2004. Som andel av BNP minskar dock de primära utgifterna från 29,7 procent till 28,7 procent. Ränteutgifterna minskar kraftigt mellan

2000 och 2002, som en effekt av det höga finansiella sparandet och överföringar från AP-fonden. Från 2002 stabiliseras ränteutgifterna på en nivå kring 60 miljarder kronor. Som andel av BNP beräknas utgifterna, inklusive statsskuldräntor, minska från 34,1 procent 2000 till 31,0 procent 2004.

Takbegränsade utgifter 2000–2004

I tabellen 4.13 redovisas de beräknade utgifterna för perioden 2001–2004 och utfallet för 2000. Ålderspensionssystemets utgifter förväntas öka med 23 miljarder kronor under perioden 2000–2004. Detta tillsammans med ökningen av statsbudgetens primära utgifter på 88 miljarder kronor innebär att de takbegränsade utgifterna stiger med drygt 111 miljarder kronor under perioden, vilket motsvarar en genomsnittlig ökning med 3,5 procent per år.

Tabell 4.13 Utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten 2000–2004*Miljoner kronor*

	2000 utfall	2001	2002	2003	2004
Summa utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	619 353	642 754	653 657	687 864	707 160
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	140 658	144 889	153 414	154 093	163 761
Takbegränsade utgifter	760 011	787 643	807 071	841 957	870 921
Budgeteringsmarginal	4 989	3 357	1 929	2 043	7 079
Utgiftstak för staten	765 000	791 000	809 000	844 000	878 000

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Inklusivt beräknad förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit

De takbegränsade utgifterna beräknas 2001 bli ca 28 miljarder kronor högre än 2000. Ungefär hälften av denna ökning förklaras av de utgiftsreformer som träder i kraft under 2001. Eftersom de takbegränsade utgifterna ökar något mer än utgiftstaket mellan 2000 och 2001 väntas budgeteringsmarginalen i år bli något mindre än förra året. Under kommande år beräknas de takbegränsade utgifterna öka från 788 miljarder kronor 2001 till 871 miljarder kronor 2004 eller med sammantaget 83 miljarder kronor. Utgifterna under taket ökar med 19 miljarder kronor 2002, 35 miljarder kronor 2003 och 29 miljarder kronor 2004. Eftersom de beräknade utgifterna ökar nästan lika snabbt som utgiftstaket 2001–2003 beräknas budgeteringsmarginalen bli relativt liten även för åren 2002–2003. För 2004 beräknas budgeteringsmarginalen till drygt 7 miljarder kronor.

I tabell 4.14 redovisas en uppskattning av de huvudsakliga förklaringsfaktorena bakom utgiftsutvecklingen perioden 2001–2004.

Tabell 4.14 Budgeteringsmarginalen och förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2001–2004
Utgiftstak	791	809	844	878	89
Takbegränsade utgifter	788	807	842	871	83
Budgeteringsmarginal	3	2	2	7	4
Förändring av takbegränsade utgifter		19	35	29	83
Varav					
Pris- och löneomräkning (PLO)		4	4	4	12
Effekter av övriga makroekonomiska förutsättningar på statsbudgetens utgifter		5	5	5	15
Reformer		20	16	11	47
Finansiering/utfasning av tidsbegränsade program		-7	-5	-2	-14
Förändringar som motiverat tekniska justeringar av utgiftstaket		-7	5	1	-1
Övrigt (volym, förändring av förbrukning av anslagsbehållningar m.m.)		-4	2	0	-1
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten		8	8	10	26

Anm. Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Pris- och löneomräkning av berörda anslag höjer utgifterna med omkring 12 miljarder kronor under perioden 2001–2004.

Makroekonomiska effekter på statsbudgetens utgifter såsom högre prisbasbelopp, högre timlön och högre bruttonationalinkomst (BNI) förklarar ca 15 miljarder kronor av ökningen av utgifterna på statsbudgeten under perioden. Prisbasbeloppet förklarar drygt 6 miljarder kronor.

Beslutade och aviserade reformer höjer utgifterna med omkring 47 miljarder kronor mellan 2001 och 2004 (de enskilda reformernas budgeteffekter redovisas i tabell 4.9, avsnitt 4.3). Besparingar inom bl.a. totalförsvaret och utfasning av olika tidsbegränsade program innebär en utgiftsminskning på omkring 14 miljarder kronor under samma period.

Utgiftsutvecklingen beror också på förändringar som föranlett tekniska justeringar av utgiftstaket. Förändringar som motiverat justeringar av utgiftstaken bl.a. justeringar till följd av tredje steget i inkomstskattereformen, höjda grundavdrag och återbetalning av felaktigt inbetalda ålderspensionsavgifter (se avsnitt 4.1.1) minskar sammantaget de takbegränsade utgifterna med 1 miljard kronor under perioden 2001–2004.

I budgetberäkningarna bidrar förändrade volymer inom olika transfereringssystem endast marginellt till förändrade utgifter på statsbudgeten under perioden 2001–2004. Under tidigare år har utgifterna inom utgiftsom-

råde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp ökat kraftigt till följd av ett ökat antal sjukdagar. I budgetberäkningarna förutsetts att denna utveckling bryts. I denna proposition presenterar regeringen ett 11-punktersprogram för att främja hälsan i arbetslivet.

Ändrad avsättningsprofil till *Statens bostads-kreditnämnd: Garantiverksamhet* medför att utgifterna 2002 minskar med 0,8 miljarder kronor jämfört med 2001.

Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ökar under perioden 2001–2004 med ca 19 miljarder kronor. Överföringen av utgifter för bosättningsbaserade folkpensioner från ålderspensionssystemet till statsbudgeten uppgår till drygt 7 miljarder kronor 2003. Justerat för denna överföring uppgår ökningen under perioden till 26 miljarder kronor. Denna utgiftsökning kan till hälften förklaras av indexeringen av pensionerna och till resterande del av ökningen av pensionärernas genomsnittliga ATP-poäng. Under perioden övergår indexeringen av den inkomstrelaterade ålderspensionen successivt från att räknas upp med prisutvecklingen till att i princip följa inkomstutvecklingen.

4.4.4 Statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande och statsskulden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2002 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning.

Beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret samt beräkningen av överföring av medel från AP-fonden för budgetåret 2002 godkänns enligt tabell 4.15.

förutsättning att överskottsmålet uppnås exakt. I beräkningen av statsbudgetens saldo har det då beräkningstekniskt antagits att det överskjutande överskottet på 4 miljarder kronor för 2003 och 8 miljarder kronor för 2004 kommer att användas till förändringar på statsbudgetens inkomst- eller utgiftssida så att målet om ett överskott i de offentliga finanserna på 2 procent av BNP uppnås exakt. Regeringen avser att återkomma till på vilket sätt de överskjutande medlen kommer att användas.

Statsbudgetens saldo

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall statsbudgeten omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov.

I år beräknas statsbudgetens saldo uppgå till 58,5 miljarder kronor. Statsbudgetens saldo bedöms minska till 15,3 miljarder kronor 2002. Att saldot försvagas mellan 2001 och 2002 beror framför allt på nya reformer på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida vilka träder i kraft 2002. Ytterligare reformer som aviserats med ikraftträdande 2003 minskar tillsammans med lägre positiva engångseffekter statsbudgetens saldo 2003 och 2004.

Vid oförändrade regler och oförändrad ekonomisk politik, beräknas statsbudgetens saldo uppvisa ett underskott på ca 9 miljarder kronor 2003 och 2004. Vid oförändrad ekonomisk politik överträffas emellertid de årsvisa överskottsmålen. Målet för den offentliga sektorns finansiella sparande är 2 procent av BNP för åren 2003–2004. Den framtida konjunktursituationen kan medföra att dessa mål behöver omprövas, vilket i sådana fall sker i budgetpropositionen för respektive år.

Under perioden 2002 till 2004 bedöms det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet uppgå till närmare 3 procent av BNP. Även kommunsektorn beräknas uppvisa ett mindre överskott 2002. Mer än hela överskottsmålet för de offentliga finanserna kommer således att ligga i pensionssystemet. Det höga finansiella sparandet i ålderspensionssystemet leder till att statens budgetsaldo kommer att uppvisa ett underskott på 13 respektive 17 miljarder kronor 2003 och 2004 under

Tabell 4.15 Statsbudgetens saldo och statsskulden

Miljarder kronor

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomster	706,3	725,1	800,0	753,6	732,7	732,8	764,6
Utgifter exkl. statsskulsräntor ¹	585,7	615,3	619,4	642,8	653,7	687,9	707,2
Statsskulsräntor m.m. ²	113,4	89,9	90,2	70,7	63,3	55,2	56,5
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-2,8	-17,9	23,9	8,4	9,1	12,4	13,7
varav Kommunomssystemet	1,5	1,2	-3,8	-0,1	0,1		
Investeringslån till myndigheter	1,4	1,3	0,9	0,4	3,0	4,0	5,0
In-/utlåning från myndigheter (räntekonto) ³	2,6	-3,0	-8,7				
Inbetalning av premiepensionsmedel inkl. ränta	-13,7	-26,1	-24,9	-20,8	-24,0	-24,8	-25,6
Utbetalning av premiepensionsmedel			56,0	18,8	20,9	23,0	24,0
CSN, studielån	10,1	11,0	11,3	11,2	10,7	10,7	10,7
Övrigt, netto ⁴	-4,8	-2,4	-6,8	-1,1	-1,6	-0,5	-0,3
Kassamässig korrigering⁵	0,4	-44,1	-35,4	-26,8	-8,7	-13,7	-3,9
Statsbudgetens saldo före beräkningsteknisk överföring	9,7	82,0	101,9	58,5	15,3	-9,0	-8,8
Beräkningsteknisk överföring					0,0	4,4	7,7
Statsbudgetens saldo efter beräkningsteknisk överföring	9,7	82,0	101,9	58,5	15,3	-13,4	-16,6
Skulddispositioner m.m.	26,4	7,3	8,4	-97,4 ⁶	33,0 ⁷	-8,6	-4,5
Statsskuld förändring	18,0	-74,8	-92,3	-156,2	-25,5	-0,8	3,1
Statsskuld vid årets slut före beräkningsteknisk överföring ⁸	1 445,0	1 370,2	1 277,9	1 121,7	1 096,2	1 095,4	1 098,5
Procent av BNP	75,9	68,7	61,3	52,1	48,8	46,5	44,6

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar.² Avser hela utgiftsområde 26 Statsskulsräntor m.m.³ Normalt görs inga prognoser på in-/utlåning från myndigheter (räntekonto) utan här redovisas endast utfallet.⁴ Varav individuellt kompetenssparande -1,35 miljarder kronor 2000 och -1,15 miljarder kronor 2001.⁵ Varav överföring från AP-fonden -45 miljarder kronor 2000 och -46,4 miljarder kronor 2001 och extrautdelning från Riksbanken på 19,6 miljarder kronor 2001.⁶ Varav nedskrivning av statsskulden p.g.a. överföringen av statsobligationer från AP-fonden på 68,8 miljarder kronor samt 18,6 miljarder kronor (av totalt 20 miljarder kronor) i extrautdelningen från Riksbanken.⁷ Varav nyemitterade obligationer på 43 miljarder kronor som påverkar statsskulden enligt Riksgäldskontorets definition (se avsnittet om statsskulden).⁸ Statsskulden enligt Riksgäldskontorets definition uppgår under perioden 2001-2004 till 1 124,7; 1 142,4; 1 142,7 resp. 1 147,1 miljarder kronor före beräkningsteknisk överföring.

För att statsbudgetens saldo skall överensstämma med statens lånebehov redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigering på statsbudgeten.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning utgörs av förändringen av ut- och inlåning till myndigheter, affärsverk, statliga bolag och vissa fonder. De största delposterna utgörs av förändringar av myndigheternas räntekonto-behållningar, in- och utbetalningar av premiepensionsmedel, insättningsgarantiavgifter samt Centrala studiestödsnämndens (CSN) nettouplåning för finansiering av studielån.

Sedan 1995 har medel för premiepensioner tillfälligt placerats i RGK. För åren 2002-2004 beräknas de årliga inbetalningarna till ca

25 miljarder kronor. Inbetalningarna inklusive ränta överförs fr.o.m. 2001 till Premiepensionsmyndigheten (PPM) med två års fördröjning. RGK:s nettoutlåning till CSN beräknas uppgå till omkring 11 miljarder kronor per år under perioden 2000-2004.

Finansieringen av infrastruktursatsningar kommer under perioden att innebära en ökad utlåning till framför allt Banverket, Botniabanan AB och Vägverket.

Kassamässig korrigering och överföring från AP-fonden

Beräkningsposten kassamässig korrigering är nödvändig för att budgetsaldot skall bli identiskt med lånebehovet (med omvänt tecken). En kassamässig korrigering kan dels uppstå om betalningen respektive anslagsavräkningen sker

olika budgetår, dels om det förekommer transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar eller vice versa. Ett exempel på det senare är de överföringar från AP-fonden som gjordes 1999 och 2000.

När pensionsreformen är fullt genomförd kommer statsfinanserna att försvagas med ca 60 miljarder kronor per år. För att delvis motverka denna försvagning överfördes 45 miljarder kronor per år från AP-fonden till statsbudgeten under åren 1999 och 2000. Under 2001 har ytterligare en överföring ägt rum bestående av stats- och bostadsobligationer till ett marknadsvärde av 155 miljarder kronor. Effekten på statsbudgetens saldo av överföringen 2001 är dock endast 46 miljarder kronor. Förklaringen är att den del av överföringen som består av statsobligationer skrivs av direkt mot statsskulden med obligationernas nominella värde (69 miljarder kronor). Därigenom påverkar inte överföringen av statsobligationerna lånebehovet mer än indirekt via de lägre ränteutgifter som följer av den lägre statsskulden. Den del av överföringen som består av bostadsobligationer kommer att påverka lånebehovet under hela beräkningsperioden, dels genom att de olika obligationslånen genererar ränteavkastning, dels genom att de förfaller till betalning. Budgetsaldot förstärks genom denna transaktion med 46 miljarder kronor 2001, 9 miljarder kronor 2002, 14 miljarder kronor 2003 och 4 miljarder kronor 2004. Till skillnad från statsbudgetens saldo påverkas statens finansiella sparande fullt ut av hela överföringen på 155 miljarder kronor 2001. Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande uppvisar därför en stor diskrepans 2001. Enligt pensionsöverenskommelsen skall det slutliga överföringsbeloppet fastställas vid en kontrollstation 2004 och den slutliga överföringen äga rum 2005.

Ytterligare en stor kassamässig korrigering uppkommer under innevarande år som en följd av Riksbankens extraordinära utdelning till staten i form av statspapper till ett marknadsvärde av 19,6 miljarder kronor. Utdelningen, 20 miljarder kronor, redovisas i sin helhet på statsbudgetens inkomstsida. Den kassamässiga transaktionen uppgick till enbart 0,4 miljarder kronor och utgör mellanskillnaden av beslutad utdelning och marknadsvärdet av de

överförda statspappren. Statsskulden skrevs ned med statspapprens nominella belopp (18,4 miljarder kronor). Eftersom någon kassamässig transaktion ej skett avseende statspappren påverkas inte statsbudgetens saldo till denna del av den extraordinära utdelningen. En kassamässig korrigering på 19,6 miljarder kronor uppkommer därför.

Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter

I tabell 4.16 redovisas statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter.

Tabell 4.16 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter

Miljarder kronor	2000	2001	2002	2003	2004
Statsbudgetens saldo före beräkningsteknisk överföring	102	58	15	-9	-9
Statsbudgetens saldo efter beräkningsteknisk överföring	102	58	15	-13	-17
Större engångseffekter	88	54	44	29	19
Varav försäljning av statligt aktieinnehav ¹	74	0	15	15	15
Överkonsolidering Alecta (f.d. SPP)		8			
Överföring från AP-fonden ²	45	46	9	14	4
Extraordinär utdelning av Riksbanken ³			20		
Premiepensionsmedel, nettoinbetalningar	-31				
Statsbudgetens saldo efter beräkningsteknisk överföring och justerat för större engångseffekter	14	4	-28	-42	-35

¹ Beloppet inkluderar aktieutdelning och inbetalning av reavinstskatt från Statums försäljning av Pharmacia & Upjohn samt aktieförsäljning av Celsius AB och Telia AB.

² Överföringen 2001 bestod av stats- och bostadsobligationer till ett marknadsvärde om 155 miljarder kronor. Statsobligationerna skrevs av mot statsskulden (68,8 miljarder kronor, nominellt värde). Bostadsobligationerna påverkar däremot lånebehovet under hela perioden, vilket framgår av tabellen. Efter 2004 återstår 1,9 miljarder kronor i bostadsobligationer som förfaller under 2005.

³ Riksbankens extraordinära utdelning på 20 miljarder kronor 2001 påverkar budgetsaldot med enbart 0,4 miljarder kronor, resterande del reducerar statsskulden och ränteutgifterna.

Budgetsaldot, justerat för större engångseffekter, uppgick till 14 miljarder kronor 2000. Årets överskott för det justerade budgetsaldot på 4 miljarder kronor beräknas vändas till ett underskott på 28 miljarder kronor 2002. Utan vissa extraordinära tillskott i form av inkomster från företagsförsäljningar och överföringar från

AP-fonden m.m. skulle statsbudgeten, vid ett överskott på 2 procent av BNP i de offentliga finanserna under åren 2003 och 2004, uppvisa ett underskott på 42 respektive 35 miljarder kronor per år.

Större engångseffekter under perioden 2000–2004 som påverkar statsbudgetens saldo uppgår sammantaget till 234 miljarder kronor. År 2001 beräknas det dessutom uppstå positiva engångseffekter på 87 miljarder kronor som enbart påverkar statsskulden (AP-fondens överföring och Riksbankens extrautdelning i form av statspapper). Större engångseffekter förklarar därmed mer än hela den förväntade minskningen av statsskulden på ca 270 miljarder kronor mellan åren 2000 och 2004.

Med undantag för effekten avseende försäkringsbolaget Alectas (f.d. SPP) utdelade överskottsmedel påverkar inte engångseffekterna överskotten i de offentliga finanserna och därmed inte heller möjligheterna att uppnå det målsatta överskottet. Utgiftstaket och utgifterna under taket påverkas inte heller av dessa engångseffekter.

Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande

Statsbudgetens saldo omfattar alla transaktioner som påverkar statens lånebehov. Det finansiella sparandet definieras till skillnad från statsbudgetens saldo av ett internationellt regelverk för nationalräkenskaper och utgörs av nettot av transaktioner som påverkar en sektors finansiella förmögenhet. Den principiella skillnaden för svenska förhållanden mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande är att statsbudgetens saldo endast avspeglar lånebehovet, medan det finansiella sparandet tar hänsyn till förändringar av både finansiella tillgångar och skulder. Det innebär att förändringar av statsbudgetens saldo inte nödvändigtvis leder till en motsvarande förändring av statens finansiella sparande. Ett exempel på en transaktion som påverkar statsbudgetens saldo, men inte statens finansiella sparande, är försäljning av statligt aktieinnehav. Sådan försäljning förbättrar statsbudgetens saldo, medan statens finansiella sparande förblir oförändrat eftersom statens förmögenhet inte förändras av att en tillgång (värdepapper) byts mot en annan tillgång (likvida medel).

I tabell 4.17 redovisas de viktigaste skillnaderna mellan statsbudgetens saldo och

statens finansiella sparande. Den stora skillnaden 2001 beror på att överföringen från AP-fonden ökar statens finansiella sparande med 155 miljarder kronor, medan statsbudgetens saldo endast förbättras med 46 miljarder kronor. En mer permanent skillnad mellan statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande utgörs av den årliga nettoutlåning som Riksgäldskontoret förmedlar till studerande via CSN. Denna utlåning belastar statsbudgetens saldo med ca 11 miljarder kronor varje år medan statens finansiella sparande inte påverkas eftersom varje nytt lån motsvarar en lika stor fordran. Ytterligare en post som påverkar statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande olika, är räntor på statsskulden. De kassamässiga statsskuldsräntorna påverkar statsbudgetens saldo medan de kostnadsmässiga statsskuldsräntorna påverkar statens finansiella sparande.

Tabell 4.17 Statsbudgetens saldo och statens finansiella sparande

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Statsbudgetens saldo före beräkningsteknisk överföring	102	58	15	-9	-9
Effekt av överföring från AP-fonden		109	-9	-14	-4
CSN studielån	11	11	11	11	11
Amortering, gamla studielån (t.o.m. 1988)	-2	-3	-2	-2	-2
Försäljning av aktiebolag m.m.	-75	-2	-15	-15	-15
Räntor på statsskulden	14	12	5	3	2
Periodiseringseffekter, skatter	-8	5	2	11	4
Riksbanken, extra utdelning		0	-20		
Övrigt	-15	1	1	1	2
Finansiellt sparande i staten före beräkningsteknisk överföring	27	192	-12	-15	-11
Beräkningsteknisk överföring				4	8
Finansiellt sparande i staten efter beräkningsteknisk överföring	27	192	-12	-20	-19
<i>Procent av BNP</i>	1,3	8,9	-0,6	-0,6	-0,4
Differens mot VP 2001	0	20	7	4	6

Av tabell 4.17 framgår att statens finansiella sparande åren 2002 till 2004 uppvisar ett

underskott på mellan 12 och 20 miljarder kronor vid ett överskott i de offentliga finanserna på 2 procent av BNP. Överskottet i de offentliga finanserna uppkommer i stället främst i ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten (se tabell 4.19). Detta är en konsekvens av att ålderspensionsreformen omfördelar det offentliga sparandet från staten till ålderspensionssystemet.

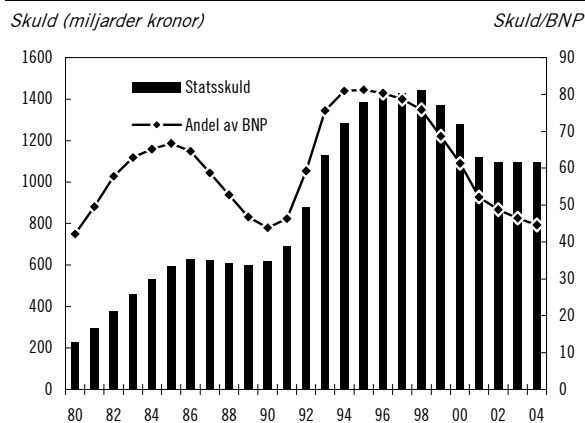
Statsskulden³⁰

Statsskulden uppkommer genom statens upplåning för att täcka underskott i den löpande verksamheten eller för att finansiera investeringar och kreditgivning. Statsskuldens utveckling bestäms framför allt av statsbudgetens saldo. Skulden påverkas emellertid också av valutakursförändringar eftersom ca 20 procent av skulden är upplånad i utländsk valuta.³¹ Denna del av skulden värderas till aktuella valutakurser. Även andra faktorer som inte påverkar lånebehovet kan påverka statsskulden. Statsobligationer till ett bokfört värde på 69 miljarder kronor fördes över från AP-fonden till Riksgäldskontoret vid årsskiftet 2000/01, varvid obligationerna skrevs av direkt mot statsskulden till nominellt belopp. Riksbankens extraordinära utdelning innebär att skulden skrevs ner med 18,4 miljarder kronor i juni 2001. Utdelningens marknadsvärde var 20 miljarder kronor men det nominella värdet på de statspapper som överfördes uppgick till 18,4 miljarder kronor.

Som framgår av diagram 4.2 har statsskulden framför allt ökat under två perioder. Den första perioden varade från 1977 till 1986 då statsskulden ökade med drygt 500 miljarder kronor. Den andra perioden av kraftig skuldökning varade från 1990 till och med 1998 då statsskulden steg med ca 840 miljarder

kronor. Skulden som andel av BNP (skuldkvoten) ökade också kraftigt under nämnda perioder. Under perioden 1994–1997 stabiliserades skuldkvoten på en nivå kring 80 procent av BNP.

Diagram 4.2 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP

Vid slutet av 2000 uppgick statsskulden till 1 278 miljarder kronor. Nominellt beräknas statsskulden minska kraftigt under 2001. Den beräknade minskningen av statsskulden under 2001 på nästan 156 miljarder kronor beror dels på överföringen från AP-fonden och extrautdelningen från Riksbanken, dels på att överskottet i de offentliga finanserna beräknas bli väsentligt högre än målet på 2,5 procent av BNP. Under 2002 prognostiseras minskningen till knappt 26 miljarder kronor. Åren därefter är statsskulden i stort sätt konstant. En orsak till detta är att ett antagande görs om en förstärkt kronkurs under perioden. Härigenom minskar valutaskulden som värderas till aktuell växelkurs.

Som andel av BNP beräknas statsskulden fortlöpande minska från ca 61,3 procent vid utgången av 2000 till ca 45 procent vid slutet av beräkningsperioden.

Före eliminering av statliga myndigheters innehav av statspapper, beräknas statsskulden öka med 18 miljarder kronor under 2002. Orsaken är att vissa statliga myndigheter föreslås ges möjlighet att fr.o.m. den 1 juli 2002 placera i statspapper som komplement till nuvarande inlåning på Riksgäldskontorets räntekonton (se även utgiftsområde 2, avsnitt 5.8). Vid övergången byts delar av tillgodohavanden på räntekonton mot nyemitterade obligationer i befintliga serier. Eftersom ett skuldslag byts mot ett annat sker ingen kassamässig transaktion vilket innebär att budgetsaldot inte påverkas. Statsskulden, före eliminering av statliga myndigheters innehav av

³⁰ I redovisningen av statsskulden används en konsoliderad statsskuld (i enlighet med Årsredovisningen för staten), vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknas bort eller konsolideras. Historiskt har skillnaden mellan den av Riksgäldskontoret redovisade statsskulden och den konsoliderade statsskulden varit marginell. Under den senaste femårsperioden har den konsoliderade statsskulden varit 3-5 miljarder kronor lägre än den skuld som Riksgäldskontoret definierat som statsskuld.

³¹ Om skuldskötselåtgärder (olika derivatinstrument som exempelvis swappar) inkluderas ökar valutaexponeringen till ca 30 procent. Skuldskötselåtgärder ingår inte i den officiella redovisningen av statsskulden.

statspapper, kommer dock att öka till följd av att mängden utestående obligationer ökar. Skuldökningen uppskattas till ca 40 miljarder kronor vilket ökar ränteutgifterna, allt annat lika. Utgifterna på anslaget *Räntor på statskulden* påverkas dock i liten utsträckning av förändringen. Samtidigt som den okonsoliderade skulden ökar minskar inlåningsräntorna, eftersom Riksgäldskontorets inlåning från myndigheterna minskar med samma belopp. Nettoeffekten på statskuldräntorna är att ränteutgifterna minskar marginellt på kort sikt och är oförändrade på längre sikt.

4.5 Kommunsektorns finanser

Enligt kommunallagen är kommuner och landsting skyldiga att uppnå ekonomisk balans från och med år 2000. Överstiger utgifterna intäkterna något år skall detta underskott täckas inom två år. Balanskravet har tagits i beaktande i prognosen för den kommunala konsumtionsutvecklingen. Den kommunala skattesatsen antas under perioden vara oförändrad på 2001 års nivå.

Tabell 4.18 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser

	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomster	466	489	512	527	546
Skatter	338	359	378	396	413
Statsbidrag ¹	83	84	86	81	82
<i>Skatter och statsbidrag, % av BNP</i>	<i>20,2</i>	<i>20,6</i>	<i>20,7</i>	<i>20,3</i>	<i>20,1</i>
Övrigt	46	46	48	50	51
Utgifter	464	483	507	527	547
Konsumtion	389	407	429	448	466
<i>Volymförändring²</i>	<i>1,5³</i>	<i>1,5</i>	<i>1,4</i>	<i>1,1</i>	<i>1,2</i>
Övrigt	74	76	77	80	81
Finansiellt sparande	2	6	5	0	-1

Anm: Från och med 2000 redovisas kommunsektorn exkl. Svenska kyrkan.

¹ Statsbidrag redovisas netto efter avdrag för avgiften till det kommunala moms-systemet.

² Årlig procentuell förändring av konsumtionsutgifter i fasta priser.

³ Om överföringen av Svenska kyrkan från kommunsektorn till hushållen beaktas blir utvecklingstalet -1,2 %.

Tillfälligt höga skatteinkomster 2001 och 2002 möjliggör en något högre ökningstakt av den kommunala konsumtionen än vad som bedöms långsiktigt hållbart. Kommunerna antas dock ej öka sin konsumtion fullt ut motsvarande de tillfälligt höga skatteinkomsterna utan anpassar sin

konsumtionsnivå så att balanskravet uppfylls. Som helhet bedöms sektorn uppfylla balanskravet från och med innevarande år. Enskilda kommuner och landsting visar dock fortfarande underskott.

4.6 Ålderspensionssystemet

Ålderspensionssystemet består av en fördelningsdel och en premiereservsdel. Fördelningsdelen finansieras genom AP-fonden, som fungerar som buffertfond. Vid sidan av AP-fonden sker en förmögenhetsuppbyggnad inom premiepensionssystemet. De medel som sedan 1995 avsätts motsvarar intjänad premiepensionsrätt och placeras först i Riksgäldskontoret (RGK) och därefter hos den fondförvaltare som den enskilde själv väljer. Genom att den statliga myndigheten Premiepensionsmyndigheten (PPM) formellt är ägare av fondandelarna inräknas sparandet i premiepensionssystemet i den offentliga sektorn. Under den tillfälliga förvaltningen i RGK ingår avsättningarna till premiepensionssystemet i statens sparande och reducerar därmed statskulden. Förra året överfördes retroaktiva premiepensionsmedel avseende inkomståren 1995–1998 från RGK till PPM. Därefter överförs medel motsvarande premiepensionsrätten till PPM andra året efter inkomståret. Det sparande som sker inom premiepensionssystemet motsvaras således av ett minskat sparande i staten.

Den finansiella infasningen av det reformerade ålderspensionssystemet reducerar AP-fondens finansiella sparande under perioden 1999–2001 till följd av överföringar till staten. Överföringar har skett med 45 miljarder kronor per år under 1999 och 2000 samt med 155 miljarder kronor i början av 2001. Enligt pensionsöverenskommelsen kommer ett slutligt överföringsbelopp att bestämmas 2004 och den slutliga överföringen äga rum 2005. Sparandet inom premiepensionssystemet var särskilt högt 2000 eftersom överföringarna av premiepensionsmedel avsåg 4 års avsättningar. När infasningen är över beräknas sparandet i pensionssystemet, dvs. AP-fonden och premiepensionssystemet, uppgå till 2,4 procent av BNP 2002. År 2003 stiger sparandet till 2,8 procent av BNP till följd av att staten övertar pensionsutgifter på 7,5 miljarder kronor. Mer än hela målet om ett överskott om 2 procent av

BNP för de samlade offentliga finanserna kommer således att ligga i pensionssystemet och användas för att bygga upp pensionsfonderna. Av det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet ligger ca 60 procent i fördelningssystemet (AP-fonden) och 40 procent i premiepensionssystemet (PPM).

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition beräknas nu sparandet bli något lägre 2002–2004. Det beror dels på lägre avgiftsinkomster till följd av den svagare ekonomiska utvecklingen, dels på högre pensionsutgifter till följd av högre basbelopp och inkomstindexering.

Tabell 4.19 Ålderspensionssystemet

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomster	243	201	207	221	232
Avgifter	154	158	160	169	175
Premiepen- sionsmedel	56	19	21	23	24
Räntor, utdel- ningar m.m.	33	24	26	29	33
Utgifter	188	300	154	154	163
Pensioner	139	143	152	152	161
Överföring till staten	45	155			
Övriga utgifter	4	2	2	2	2
Finansiellt sparande	55	-99	54	67	69
<i>Procent av BNP</i>	<i>2,7</i>	<i>-4,6</i>	<i>2,4</i>	<i>2,8</i>	<i>2,8</i>
<i>Miljarder kro- nor</i>					
AP-fonden	0	-120	30	39	39
Premiepen- sionsmyndig- heten	56	21	24	27	30

4.7 Den offentliga sektorns finanser

För 2000 uppgick den offentliga sektorns finansiella sparande till nära 85 miljarder kronor eller 4,1 procent av BNP. I år beräknas sparandet stiga till nära 100 miljarder kronor eller 4,6 procent av BNP. Det höga sparandet i år beror delvis på periodiseringar och tillfälligt höga skatteinkomster. Justerat för dessa effekter beräknas sparandet till 65 miljarder kronor eller 3 procent av BNP. Med beaktande av periodiseringseffekten

även för 2000 minskar det korrigerade sparandet med 28 miljarder kronor mellan 2000 och 2001. En sådan utveckling avspeglar bättre vad man kan vänta sig som resultat av den ekonomiska utvecklingen i kombination med skattesänkningar och andra reformer.

För 2002 beräknas sparandet uppgå till 47 miljarder kronor eller 2,1 procent av BNP. Det redovisade sparandet minskar med 52 miljarder kronor jämfört med 2001. Efter att hänsyn tagits till de tillfälligt höga skatteinkomsterna 2001 minskar sparandet med 22 miljarder kronor. I stort sett hela denna underliggande nedgång motsvaras av de nu föreslagna skattesänkningarna. Inkomsterna och skatterna som andel av BNP sjunker kraftigt till följd av skattesänkningarna och bortfall av tillfälligt höga skatter 2001. Även utgifterna sjunker något som andel av BNP.

År 2003 och 2004 minskar de offentliga inkomsterna och utgifterna något som andel av BNP. Den underliggande minskningen är emellertid större eftersom både inkomster och utgifter stiger med 0,6 procent av BNP från och med 2003 till följd av en omläggning till beskattad garantipension. Det finansiella sparandet beräknas som andel av BNP uppgå till 2,2 procent 2003 och till 2,3 procent 2004. Det överstiger målet om ett överskott på 2 procent av BNP med 4 miljarder kronor 2003 och med 8 miljarder kronor 2004.

Överskotten i den offentliga sektorn medför en fortsatt förbättring av den finansiella ställningen. Nettoskulden vänds i år till en positiv förmögenhet på över 7 procent av BNP. Förmögenheten växer därefter i takt med det positiva finansiella sparandet. Genom att överskotten från och med 2002 ligger i ålderspensionssystemet kommer förmögenheten att växa genom ackumulering av finansiella tillgångar både i fördelningssystemet (AP-fonden) och i premiepensionssystemet. Den konsoliderade bruttoskulden, som förra året understeg referensvärdet inom EU på 60 procent av BNP, fortsätter att minska som andel av BNP.

Tabell 4.20 Den offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomster	1239	1271	1266	1324	1382
<i>procent av BNP</i>	<i>59,5</i>	<i>59,1</i>	<i>56,3</i>	<i>56,2</i>	<i>56,1</i>
Skatter och avgifter	1100	1142	1133	1183	1234
<i>procent av BNP</i>	<i>52,8</i>	<i>53,1</i>	<i>50,4</i>	<i>50,2</i>	<i>50,1</i>
Kapitalin- komster	68	57	59	64	68
Övriga inkomster	70	71	74	78	81
Utgifter	1154	1172	1219	1273	1325
<i>procent av BNP</i>	<i>55,4</i>	<i>54,5</i>	<i>54,2</i>	<i>54,0</i>	<i>53,8</i>
Utgifter exkl. räntor	1065	1100	1146	1204	1254
<i>procent av BNP</i>	<i>51,1</i>	<i>51,1</i>	<i>51,0</i>	<i>51,1</i>	<i>50,9</i>
Ränteutgifter	89	73	73	69	71
<i>procent av BNP</i>	<i>4,3</i>	<i>3,4</i>	<i>3,2</i>	<i>2,9</i>	<i>2,9</i>
Finansiellt sparande	85	99	47	52	57
<i>procent av BNP</i>	<i>4,1</i>	<i>4,6</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>	<i>2,3</i>
Finansiellt sparande en- ligt mål	42	54	45	47	49
<i>Procent av BNP</i>	<i>2,0</i>	<i>2,5</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>
Överskjutande överskott				4	8
Finansiell ställning					
Nettoskuld	42	-154	-211	-272	-333
<i>procent av BNP</i>	<i>2,0</i>	<i>-7,2</i>	<i>-9,4</i>	<i>-11,5</i>	<i>-13,5</i>
Konsoliderad bruttoskuld	1159	1125	1118	1114	1115
<i>procent av BNP</i>	<i>55,6</i>	<i>52,3</i>	<i>49,7</i>	<i>47,3</i>	<i>45,2</i>

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårpropositionen har den offentliga sektorns finansiella sparande höjts med 20 miljarder kronor 2001. Det beror på att skatteinkomsterna bedöms bli högre än väntat, trots att den ekonomiska tillväxten reviderats ned. Den kraftiga uppjusteringen av skatteinkomsterna beror till stor del på att realisationsvinster på aktier och bolagens vinster för 2000 blev högre än vad som beräknades i vårpropositionen. Eftersom skatter på reali-

sationsvinster inte är föremål för preliminär beskattning och vinster beskattas med eftersläpning tillgodoräknas dessa skatter den offentliga sektorn med ett års eftersläpning. Dessutom har sysselsättningen och i viss mån den privata konsumtionen i löpande priser inte reviderats i samma utsträckning som BNP, vilket medför att skatteinkomsterna hålls uppe. Där-
emot väntas, liksom i vårpropositionen, reavinsterna falla tillbaka i år till följd av börsnedgången och bolagsvinsterna beräknas sjunka, vilket har effekt på skatteinkomsterna 2002. De offentliga utgifterna väntas bli högre från och med 2002 jämfört med vårpropositionen, delvis till följd av högre basbelopp genom den oväntat höga inflationen i år. Sammantaget beräknas den offentliga sektorns finansiella sparande exkluderat nu föreslagna skattesänkningar vara i stort sett oförändrat 2002 jämfört med vårpropositionen.

4.8 Budgeteringsmarginalen och saldoutrymmet

De offentliga finanserna har sedan 1998 gett överskott under samtliga år. I likhet med förra året beräknas den offentliga sektorns finansiella sparande i år uppgå till drygt 4 procent av BNP, vilket är betydligt mer än regeringens överskottsmål på 2 procent. För 2002 föreslår regeringen att målet för överskottet i de offentliga finanserna ligger kvar på 2 procent mot bakgrund av det resursutnyttjande i ekonomin som nu förutses. Med beaktande av regeringens förslag till skattesänkningar och nya utgiftsreformer beräknas överskotten bli något större än 2 procent under vart och ett av åren 2003 till 2004. På vilket sätt de överskjutande medlen skall utnyttjas kommer regeringen att återkomma till.

De fastlagda utgiftstaken för staten utgör en restriktion för hur stor del av det överskjutande överskottet 2003–2004 som kan utnyttjas till nya utgiftsåtaganden. I tabell 4.21 jämförs saldoutrymmet med den budgeteringsmarginal som finns för respektive år. Förutsatt att överskottsmålet ligger fast blir saldoutrymmet för 2003 drygt 4 miljarder kronor och 2004 omkring 8 miljarder kronor per år. Enligt beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition uppgick saldoutrymmet för dessa år till 26 respektive 40 miljarder kronor. Minskningen av saldout-

rymmet beror huvudsakligen på de nu föreslagna skattesänkningarna. Till viss del beror saldiför-sämringen också på högre utgifter än förväntat. Det lägre saldoutrymme innebär att regeringen noga kommer att följa överskottet i de offentliga finanserna och vidta åtgärder om det finns risk för att överskottsmålet inte skulle klaras. Om konjunkturen skulle utvecklas sämre än vad som nu förutses bör dock ett saldo som är mindre än 2 procent av BNP tolereras.

Tabell 4.21 Saldoutrymme och budgeteringsmarginal 2002-2004

Miljarder kronor

	2002	2003	2004
Saldoutrymme		4,4	7,7
Budgeteringsmarginal	1,9	2,0	7,1

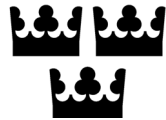
Budgeteringsmarginalerna för åren 1998–2000 har varit små och är knappa även för åren 2002–till 2003. Systemet med utgiftstak och budgeteringsmarginal har på ett väsentligt sätt bidragit till en förbättrad utgiftskontroll. Det nya systemet har medfört att regeringen noga har följt ut-

giftsutvecklingen. De utgiftsbegränsande åtgärder som vidtagits har inneburit att ett överskridande av utgiftstaken har kunnat undvikas, vilket har stärkt förtroendet för budgetpolitiken.

Budgeteringsmarginalen, som definieras som skillnaden mellan utgiftstaket för staten och de takbegränsade utgifterna, beräknas uppgå till 1,9 miljarder kronor 2002, till 2,0 miljarder kronor 2003 och till 7,1 miljarder kronor 2004. Budgeteringsmarginalen för åren 2002 och 2003 har därmed minskat med 0,4 respektive 2,1 miljarder kronor i förhållande till beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition. Mot bakgrund av den stora osäkerhet som råder avseende såväl konjunkturläge som för de ekonomiska konsekvenserna av fattade beslut, kommer regeringen att följa utgiftsutvecklingen under åren 2002–2004 mycket noga. Enligt lagen om statsbudgeten skall regeringen vidta sådana åtgärder som den har befogenhet till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder om det finns risk för att ett beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas.

5

Inkomster

5 Inkomster

5.1 Inledning

Den offentliga sektorns inkomster utgörs av skatter och övriga inkomster. Skatterna består till 66 procent av löneskatter, dvs. statlig och kommunal inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift, 23 procent av skatt på varor och tjänster och 11 procent av kapitalskatter. Den stora andelen löneskatter innebär att utvecklingen av skatterna till stor del beror på hur sysselsättning och timlön utvecklas. Utvecklingen av skatterna och övriga inkomster under prognosperioden, 2000–2004, framgår av tabell 5.1.

De periodiserade skatterna, som ligger till grund för den offentliga sektorns finansiella sparande och statsbudgetens inkomster, ökar under prognosperioden med 123 miljarder kronor. Den årliga ökningen varierar mellan 0 och 59 miljarder kronor. Utöver de skattesänkningar som trädde i kraft vid årsskiftet 2001 förklaras den svaga utvecklingen 2001 av bortfallet av en tillfällig skatteintäkt om 8–10 miljarder kronor avseende Alectas, f.d. SPP, överskottsmedel samt att bolagsskatter och skatter på hushållens realisationsvinster nu beräknas bli lägre. Skatter på realisationsvinster beräknas 2001 bli 12 miljarder kronor lägre jämfört med 2000. Den svagare ekonomiska tillväxten har även medfört att bolagssektorn förväntas redovisa betydligt lägre vinster för innevarande år. Den relativt svaga utvecklingen av skatterna 2002 förklaras i huvudsak av de i denna proposition föreslagna åtgärderna inom skatteområdet (se vidare kapitel 7). Korrigerat för dessa effekter uppgår förändringen mellan 2001 och 2002 till 43 miljarder kronor. En stor del av ökningen 2003 förklaras av omläggningen av ålders- och förtidspensionssystemet, vilket ökar skatteintäkterna med knappt 13

miljarder kronor. Dessa intäkter innebär dock ingen budgetförstärkning eftersom de motsvaras av ökade pensionsutbetalningar på budgetens utgiftssida.

Tabell 5.1 Offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR och statsbudgetens inkomster

<i>Miljarder kronor och procent</i>					
	2000	2001	2002	2003	2004
Offentlig sektor, periodiserade skatter	1 142	1 142	1 163	1 221	1 265
Årlig förändring		0	20	59	44
Procent		0,0	1,8	5,1	3,6
Offentlig sektor, enligt nationalräkenskaperna					
Skatter	1 100	1 142	1 133	1 183	1 234
Övr. inkomster	138	129	133	141	149
Totalt	1 239	1 271	1 266	1 324	1 382
Årlig förändring					
Skatter		42	-10	50	51
Procent		3,8	-0,9	4,5	4,3
Statsbudgetens inkomster					
Skatter	673	683	648	668	700
Övr. inkomster	127	71	85	65	65
Totalt	800	754	733	733	765
Årlig förändring					
Skatter		10	-35	20	32
Procent		1,5	-5,1	3,1	4,7
Övriga inkomster		-57	14	-20	0
Procent		-44,6	19,9	-23,5	0,4

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

Den offentliga sektorns finansiella sparande, vilket är ett av regeringens budgetpolitiska mål, är knutet till den redovisning av skatter som tillämpas av nationalräkenskaperna (NR). Skatterna enligt NR följer i stort utvecklingen av de periodiserade skatterna. Under prognosperioden be-

räknas NR-skatteerna öka med 134 miljarder kronor medan de periodiserade skatteerna ökar med 123 miljarder kronor.

De årliga förändringarna skiljer sig dock åt vilket förklaras av periodiseringseffekter. Exempel på sådana periodiseringseffekter är skatt på realisationsvinster, som är en del av den periodiserade skatten det år avyttringen sker. Eftersom skattemyndigheten fastställer skatten i samband med den årliga taxeringen året efter avyttringen redovisas skatt på realisationsvinster enligt NR:s principer som en intäkt året efter avyttringen. Periodiseringseffekterna, som i huvudsak beror på hushållens skatter på realisationsvinster samt bolagsskatter, medför att NR-skatteerna ökar något mer i början av perioden jämfört med de periodiserade skatteerna.

Statsbudgetens skatteinkomster ökar under prognosperioden med 27 miljarder kronor. Den svaga utvecklingen 2001 och nedgången 2002 förklaras dels av beslutade och föreslagna skatteändringar, dels av stora slutregleringar av kommunalskatt. Övriga inkomster på statsbudgeten minskar under prognosperioden med 62 miljarder kronor. Inkomsterna 2000 utgörs till största delen av delförsäljningen av Telia AB, men även av en stor engångsutdelning om 11 miljarder kronor från förvaltningsaktiebolaget Statum. För resterande år är inkomsterna tämligen stabila.

I tabell 5.2 jämförs aktuell prognos med beräkningen till 2001 års ekonomiska vårproposition. I jämförelse med beräkningen till vårpropositionen har de periodiserade skatteerna räknats ned med knappt 20 miljarder kronor för åren 2002–2004. Emellertid förklaras större delen av dessa nedrevideringar av de nu föreslagna skatteändringarna. Den underliggande förändringen, dvs. exklusive skatteändringar, uppgår till mellan 8 och 12 miljarder kronor för åren 2002–2004. Ökningen förklaras främst av högre skatteintäkter på löner och konsumtion.

Även de beräknade skatteintäkterna som de redovisas enligt NR-principerna visar en kraftig nedgång för åren 2002–2004 i jämförelse med vårpropositionen. Den underliggande förändringen rensat för skatteändringar visar dock i likhet med de periodiserade skatteerna på en ökning. Intäkterna 2001 beräknas nu bli 23 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen till vårpropositionen. Den kraftiga ökningen förklaras bland annat av att de periodiserade skatteerna avseende inkomståret 2000 nu beräknas bli 11

miljarder kronor högre. Den största revideringen 2000 avser högre bolagsskatter om 7 miljarder kronor, vilket kan förklaras av att effekten av återföringen av medel från Alecta är högre än tidigare beräknad samt av högre realisationsvinster och/eller rörelsevinster. De högre skatteerna 2000 påverkar i sin helhet NR-skatteerna 2001. Den resterande ökningen förklaras dels av högre lönebaserade periodiserade skatter 2001, dels av periodiseringseffekter avseende inkomståret 2001.

Tabell 5.2 Differenser jämfört med vårpropositionen för offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns skatter enligt NR samt statsbudgetens skatter

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004
Offentliga sektorns periodiserade skatter	3	-19	-18	-17
varav sänkt inkomstskatt		-13	-14	-14
skattelättnad pensionärer		-2	-2	-2
skattereduktion fackf.avg.		-3	-3	-3
fastighetsskatter	-3	-4	-4	-5
grundavdrag		-2	-2	-2
nedsättning socialavg.		-1	-1	-1
bokmoms		-1	-1	-1
övrigt		-2	-2	-2
Underliggande differens	6	8	11	12
Offentliga sektorns skatter enligt NR	23	-17	-15	-17
varav regeländringar		-21	-30	-30
Underliggande differens	23	4	15	13
Statsbudgetens inkomster				
Skatter	22	-14	-14	-15
varav regeländringar	-1	-26	-28	-29
Underliggande differens	23	12	14	14

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

I jämförelse med vårpropositionen har även statsbudgetens skatteinkomster reviderats ned 2002–2004. Innevarande år har dock inkomsterna reviderats upp med 22 miljarder kronor. Denna ökning har i princip samma förklaring som ökningen för NR-skatteerna. För åren 2002–2004 förklaras nedrevideringen till största delen av de föreslagna regeländringarna.

Statsbudgetens övriga inkomster har i jämförelse med vårpropositionen räknats ned med 4 miljarder kronor 2001. Förändringen förklaras av lägre inkomster av försald egendom som dock till största delen kompenseras av en extraordinär utdelning från Riksbanken. År 2002 beräknas inkomsterna öka med knappt 19 miljarder kronor, vilket förklaras av att Riksbanken förväntas göra en extraordinär utdelning även nästa år. För övriga år har inkomsterna räknats ned med ca 1 miljard kronor per år.

5.1.1 Antaganden om den makroekonomiska utvecklingen m.m.

Prognosen över skatteintäkterna baseras på de makroekonomiska förutsättningar som finns redovisade i bilaga 2, Svensk ekonomi. I tabell 5.3 redovisas de antaganden som har störst inverkan på skatteintäkterna samt förändringar i förhållande till 2001 års ekonomiska vårproposition.

Jämfört med vårpropositionen har antalet arbetade timmar reviderats ned både 2001 och 2002. Lönesumman för 2001 har däremot reviderats upp, vilket bl.a. beror på det höga utfallet under första halvåret. Konsumentprisindex (KPI) för juni 2001 blev 1,6 procentenheter högre än vad som tidigare beräknades.

Tabell 5.3 Antaganden och förändringar jämfört med vårpropositionen

Timlön, arbetade timmar, utbetald lönesumma, hushållens konsumtionsutgifter och KPI: årlig procentuell förändring. Prisbasbelopp och skiktgräns: kronor

	2001	2002	2003	2004
Timlön	3,5	3,5	3,5	3,5
Differens VP2001	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetade timmar	0,9	0,4	0,5	0,3
Differens VP2001	-0,4	-0,3	0,1	0,0
Utbet. lönesumma	5,5	3,9	4,0	3,9
Differens VP2001	0,7	-0,3	0,1	0,1
Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser	3,5	3,9	4,0	4,0
Differens VP2001	0,2	0,3	0,0	0,0
KPI juni-juni	2,7	1,1	1,9	1,9
Differens VP2001	1,6	-0,3	0,2	0,0
Prisbasbelopp	36 900	37 900	38 400	39 100
Differens VP2001	0	500	500	600
Skiktgräns	252 000	273 800	282 200	293 200
Differens VP2001	0	14 000	13 600	14 700
Övre skiktgräns	390 400	414 200	427 000	443 600
Differens VP2001	0	11 700	10 900	12 300

Den högre inflationen påverkar både basbelopp och skiktgränser för uttag av statlig inkomstskatt. För 2002 har den lägre skiktgränsen justerats upp med 14 000 kronor. Större delen av denna justering, 10 000 kronor, beror på de skattejusteringar som regeringen föreslår i denna proposition. Av detta belopp förklaras 5 000 kronor av begränsningen i avdragsrätten för pensionsavgiften. För att begränsa andelen skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt föreslås en ytterligare höjning om 5 000 kronor av den lägre skiktgränsen. Den resterande höjningen är

en effekt av att KPI i juni blev högre än beräknat. Även den högre skiktgränsen har justerats upp dels för att kompensera för den begränsade avdragsrätten, dels till följd av högre KPI.

5.1.2 Regeländringar

Utvecklingen mellan åren för de olika skatteslagen beror dels på de underliggande skattebasernas förändring, dels på beslutade eller föreslagna regeländringar. För att enklare kunna följa den underliggande utvecklingen av de olika skatteslagen redovisas därför i tabell 5.5 bruttoeffekterna av de viktigaste regeländringarna för perioden 1999–2004. Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade skatteregler. Som framgår av tabell 5.5 påverkas den kommunala inkomstskatten av regeländringar samtliga år under perioden 1999–2002. Den aktuella prognosen för den kommunala inkomstskatten uppvisar en stor variation mellan åren, bl.a. till följd av dessa regeländringar. Den underliggande utvecklingen, exklusive regeländringar och Svenska kyrkans skiljande från staten, är betydligt jämnare. Av tabell 5.4 framgår att den kommunala inkomstskatten beräknas ha ökat med 12,0 miljarder kronor mellan 2000 och 2001. Den underliggande förändringen uppgår däremot till 18,1 miljarder kronor.

Tabell 5.4 Kommunal inkomstskatt: årlig förändring 1999–2002

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002
Årlig förändring	16,8	12,0	20,2	17,8
– Regeländringar	-0,7	5,9	4,7	3,4
+ Svenska kyrkan		11,9		
Underliggande årlig förändring	17,5	18,1	15,5	14,4

Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Indirekta effekter på offentliga utgifter och andra skattebaser via förändringar i löner, priser och vinster beaktas inte. Nettoeffekterna, dvs. inklusive indirekta effekter av de regeländringar som föreslås för 2002 och 2003, finns redovisade i kapitel 7. Effekterna på de kassamässiga inkomsterna och NR-inkomsterna är i regel mindre införandeåret eftersom bl.a. uppbörförskjutningar och jämkningar måste beaktas.

Tabell 5.5 Bruttoeffekter av regeländringar 1999–2004

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Statlig inkomstskatt	-5,7	-0,8	-2,4	-1,3	1,3	
Sänkt skatt från 25 till 20 % på inkomster upp till övre skiktgräns	-4,2					
Fast belopp 200 kr	-1,3				1,3	
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift		1,4	1,4	1,3		
Höjd övre (25 %) och nedre (20 %) skiktgräns		-2,2	-3,3	-2,4		
Höjt grundavdrag från 0,24 till 0,27 och från 0,27 till 0,293 basbelopp			-0,4	-0,2		
Övrigt	-0,2		-0,1			
Kommunal inkomstskatt	-0,7	5,9	4,7	3,4	-5,6	
Förändrad medelutdebitering	-1,7	1,0	1,7			
Fast belopp 200 kr	1,3				-1,3	
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift		5,0	5,2	5,2		
Höjt grundavdrag från 0,24 till 0,27 till 0,293 till 0,403 basbelopp			-2,0	-1,8	-4,3	
Övrigt	-0,3	-0,1	-0,2			
Kapitalskatt och skattereduktioner	-3,2	-15,8	-15,4	-22,4	4,3	
Skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare (1320 kr)	-3,2		-0,3	-1,6	4,3	
Skattereduktion för allmän pensionsavgift		-15,8	-16,6	-17,3		
Skattereduktion för fackföreningsavgift				-3,5		
Höjd reavinstskatt för privatbostäder från 15 till 20 %			1,5			
Inkomstskatt företag	-2,5	2,0	-3,1	0,0		
Återföring från periodiseringsfond		2,5	1,5			
Återföring från skatteutjämningsreserv upphör			-2,1			
Förlängd periodiseringsfond från 5 till 6 år	-2,5					
Höjd avsättning till periodiseringsfond från 20 till 25 %			-2,5			
Återköp egna aktier/sänkt skatt investm.bolag, nedsättning stödomr. A		-0,5		0,0		
Socialavgifter och allmän pensionsavgift	0,9	-0,7	-0,9	-0,8		
Höjt tak för allmän pensionsavgift från 7,5 till 8,06 basbelopp	0,9					
Höjd allmän pensionsavgift från 6,95 till 7,00 %		0,5				
Sänkta socialavgifter från 33,06 till 32,92 % och från 32,92 till 32,82 %		-1,2	-0,9			
Nedsättning stödområde A				-0,8		
Egendomsskatter	-2,0	-0,6	-5,5	-1,8	-0,3	-0,2
Sänkt skattesats, markvärde för vattenkraft från 2,21 till 0,5 %	-1,2					
Sänkt skattesats för hyreshus, bostadsdel 1989/90 från 1,2 till 0,6 %		-0,2	0,2			
Hyreshus-bostadsdel, återinförd omräkning			3,0			
Hyreshus-bostadsdel, sänkt skattesats från 1,5 till 1,3 till 1,2 till 0,5 %	-0,8	-0,4	-4,0			
Småhus återinförd omräkning			3,5			
Småhus, sänkt skattesats från 1,5 till 1,0 %			-5,8			
Begränsningsregel fastighetsskatt			-0,2			
Nytt taxeringsförfarande					-0,3	-0,2
Höjda fribelopp för förmögenhetsskatt			-2,2	-1,8		
Energiskatter		1,7	3,3	1,8	-1,0	
Höjda energiskatter		1,8				
Sänkta energiskatter jordbruk		-0,1	-0,3			
Höjd CO ₂ -skatt med 15 %			1,0	0,9		
Höjd el-skatt med 1,8 resp. 1,2 öre/kWh			2,3	0,9		
Höjd dieselskatt med 10 öre/liter			0,3			
Biodrivmedel, alkylatbensin					-1,0	
Övrigt		0,0	-3,6	-3,2		
Avfallsskatt		1,3		0,1		
Anställningsstöd för långtidsarbetslösa		-1,3	-0,5			
Kompetensutveckling			-1,2			
Bredbandsanslutning			-0,8			
Sjöfartsstöd				-1,3		
Sänkt mervärdesskattesats för personbefordran från 12 till 6 %			-1,0			
Sänkt mervärdesskattesats på böcker och tidskrifter från 25 till 6 %				-1,3		
Sänkt skatt på vin				-0,6		
Slopad försäljningsskatt på lätta lastbilar m.m.			-0,3			
Vägtrafikskatt			0,2	-0,1		
Totalt	-13,2	-8,3	-22,9	-24,3	-1,3	-0,2
varav förslag i BP2002 och särpropositioner			-3,7	-23,8	-1,3	-0,2

Anm: Beloppen avseende periodiseringsfond inkluderar även egenföretagare. Avfallsskatten inkl. även en teknisk justering om -0,06 mdkr 2002.

5.1.3 Osäkerheten i skatteberäkningarna

Osäkerheten i bedömningen av olika skattebasers utveckling varierar. Prognoser på lönebase-erade skatter och konsumtionsskatter är beroende av hur väl makroantaganden om sysselsättning, konsumtion etc. stämmer överens med den faktiska utvecklingen. I grova drag innebär en procentenhets förändring av lönesumman att skattebasen förändras med 8–10 miljarder kronor och skatteintäkterna med 5–6 miljarder kronor. Om den privata konsumtionen förändras med 1 procent leder det till förändrade momsintäkter om ca 1,2 miljarder kronor.

För kapitalbaserade skatter är osäkerheten betydligt större. Särskilt hushållens realisationsvinster och bolagens inkomstskatt är svårbedömda. På några få år kan skattebasen för realisationsvinster fördubblas eller halveras. Som exempel kan nämnas att realisationsvinsterna har ökat med nästan 500 procent sedan 1995, vilket innebär att skatteintäkterna har ökat med ca 30 miljarder kronor under motsvarande period. År 2000 beräknas realisationsvinsterna uppgå till 125 miljarder kronor, vilket motsvarar 6 procent av BNP, medan de 2001 beräknas minska till 85 miljarder kronor eller 4 procent av BNP. Båda åren är reavinsterna högre än genomsnittet för de senaste 10 åren, då realisationsvinsterna uppgått till ca 3 procent av BNP. En nedgång till en mer långsiktig nivå skulle innebära att skatteintäkterna minskar med ytterligare 5–10 miljarder kronor. Detta kan sättas i relation till den del av överskottet i det finansiella sparandet som kan avsättas för skattereformer. En motsvarande osäkerhet gäller även bolagens inkomstskatter. Sedan 1995 beräknas bolagsskatten rensat från regeländringar och engångsskatter ha ökat med knappt 60 procent. Osäkerheten i bedömningen av bolagsskatternas utveckling avser både bolagens rörelsevinster och bolagens realisationsvinster.

5.2 Offentliga sektorns skatter – periodiserad redovisning

Den periodiserade redovisningen visar de skatter som avser ett visst inkomstår. Dessa skatter har en direkt koppling till det aktuella årets skatteregler och de makroekonomiska förutsättningarna i form av timlön, sysselsättning, inflation

m.m. De periodiserade skatteintäkterna för offentliga sektorn redovisas i tabell 5.7.

5.2.1 Inkomstskatt hushåll

Med början inkomståret 2000 inleddes en skattereform som innebär att löntagare och övriga personer med pensionsgrundande inkomst genom en skattereduktion kompenseras för effekterna av den allmänna pensionsavgiften. Skattereduktionen kombineras med en slopad avdragsrätt för avgiften vid beräkningen av kommunal och statlig inkomstskatt. För att den begränsade avdragsrätten inte skall öka det statliga skatteuttaget görs en teknisk justering av både den lägre och den övre skiktgränsen för uttag av 20 respektive 25 procent statlig inkomstskatt. Samtidigt påbörjades en förändring som minskar antalet skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt. Målsättningen är att andelen skattskyldiga med förvärvsinkomster som betalar statlig inkomstskatt på sikt skall minska till 15 procent.

Regeringen föreslår nu att ett tredje steg av reformen genomförs 2002 genom en höjning av skattereduktionen till motsvarande 75 procent av den allmänna pensionsavgiften och en begränsning av avdraget till 25 procent, med sammanhängande tekniska justeringar av skiktgränserna. Dessutom föreslås en ytterligare höjning av den lägre skiktgränsen så att andelen skattskyldiga med förvärvsinkomster som betalar statlig inkomstskatt beräknas minska till 17 procent 2002. I tabell 5.6 redovisas de hittills genomförda och de för 2002 föreslagna ändringarna.

Tabell 5.6 Inkomstskattereformen 2000–2002

	1999	2000	2001	2002
Avdrag allmän pensionsavgift	100 %	75 %	50 %	25 %
Reduktion allmän pensionsavgift	0 %	25 %	50 %	75 %
Teknisk höjning nedre skiktgräns		4 400 kr	4 500 kr	5 000 kr
övre skiktgräns		5 300 kr	5 300 kr	5 500 kr
Höjning nedre skiktgräns		3 600 kr	8 000 kr	5 000 kr

Statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	29,6	32,0	32,6	31,7	34,6	35,8
Diff. VP2001		-0,3	0,5	-3,4	-2,1	-2,2

Trots höjningen av den lägre skiktgränsen beräknas den statliga skatten ha ökat med 2,5 miljarder kronor mellan 1999 och 2000. Den lägre skiktgränsen höjdes ytterligare 2001, men den statliga skatten fortsätter ändå att stiga till följd av högre reallöner. År 2002 beräknas inkomsterna minska beroende på förslaget att ytterligare höja den lägre skiktgränsen. Ökningen 2003 förklaras av att det fasta beloppet om 200 kronor åter blir en statlig inkomstskatt.

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition har den statliga skatten 2000 justerats ned. Justeringen är en anpassning till det preliminära taxeringsutfallet. Ökningen 2001 förklaras av högre lönesumma. Åren 2002–2004 beräknas inkomsterna av statlig skatt minska, dels på grund av de justeringar av skiktgränser som görs som en del av den fortsatta inkomstskattereformen, dels på grund av den föreslagna höjningen av grundavdraget. Vidare föreslås att det fasta beloppet om 200 kronor skall utgöra en kommunal inkomstskatt även 2002, vilket minskar den statliga skatten med 1,3 miljarder kronor jämfört med vårpropositionen.

Skatt på kapitalinkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	25,2	31,1	20,6	20,3	19,3	18,4
Diff. VP2001		2,3	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2

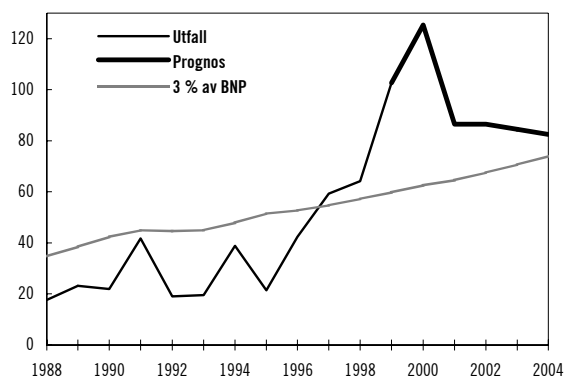
Den statliga skatten på kapitalinkomster utgörs av nettot av skatt på inkomsträntor, realisationsvinster och skattereduktion för utgiftsräntor m.m. Skatteintäkterna beräknas ha ökat med nästan 6 miljarder kronor mellan 1999 och 2000, främst på grund av högre realisationsvinster.

År 2001 höjdes den effektiva skatten på realisationsvinster avseende privatbostäder från 15 till 20 procent, vilket förväntas öka skatteintäkterna med 1,5 miljarder kronor. De totala skatteintäkterna förväntas emellertid minska fr.o.m. 2001 beroende på lägre realisationsvinster och högre utgiftsräntor.

Diagram 5.1 visar utfallet av realisationsvinster 1988–1999 samt den beräknade utvecklingen 2000–2004. I diagrammet visas också realisationsvinsternas genomsnittliga andel av BNP under de senaste tio åren. Realisationsvinsterna 1999 och prognosen för 2000 är väsentligt högre än den långsiktiga nivån, uttryckt som andel av BNP. År 2001 beräknas realisationsvinsterna minska, bl.a. mot bakgrund av det senaste årets nedgång på aktiemarknaden. Prognosen avseende 2002–2004 utgår från att realisationsvinsterna successivt anpassas till den långsiktiga nivån.

Diagram 5.1 Beskattningsbara realisationsvinster och 3 procent av BNP 1988–2004

Miljarder kronor

Anm: I beräkningen av den långsiktiga nivån har beaktats att endast en viss andel av de totala vinsterna är beskattningsbar.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har intäkterna reviderats upp 2000 till följd av högre realisationsvinster. För 2000 beräknas realisationsvinsterna ha uppgått till ca 125 miljarder kronor, vilket är 10 miljarder kronor mer än i beräkningen till vårpropositionen. Uppjusteringen har gjorts med hänsyn till det preliminära taxeringsutfallet samt utifrån hushållens kompletteringsbetalningar. Det senaste årets nedgång på aktiemarknaden har medfört att prognosen för 2001 justerats ned.

Tabell 5.7 Den offentliga sektorns skatteintäkter 1999–2004

Miljarder kronor

Inkomstår	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomstskatter	443,1	468,2	444,1	439,5	472,6	491,4
<i>Hushåll</i>	375,3	380,5	373,2	367,0	394,6	409,6
Kommunal skatt	323,2	335,2	355,4	373,2	396,2	412,8
Statlig skatt	29,6	32,0	32,6	31,7	34,6	35,8
Skatt på kapital	25,2	31,1	20,6	20,3	19,3	18,4
Skattereduktioner m.m.	-2,6	-17,9	-35,3	-58,2	-55,5	-57,3
<i>Företag</i>	63,8	83,5	66,6	68,2	73,5	77,3
Inkomstskatt	53,5	70,0	52,2	54,4	58,5	61,4
Avkastningsskatt	10,7	13,2	14,3	13,6	14,9	15,8
Skattereduktioner m.m.	-0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Övriga inkomstskatter</i>	4,0	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5
Socialavgifter och allmän pensionsavg.	351,6	374,3	392,5	407,5	423,6	439,6
Arbetsgivaravgifter	271,5	288,3	303,1	315,6	328,2	340,9
Egenavgifter	7,4	7,9	8,3	8,7	9,0	9,4
Allmän pensionsavgift	60,0	63,3	66,0	68,3	70,7	73,1
Särskild löneskatt	18,7	20,6	21,1	22,0	22,8	23,7
Nedsättningar	-5,9	-5,9	-6,1	-7,1	-7,3	-7,5
Skatt på egendom	38,6	38,8	33,9	34,7	35,5	36,0
Fastighetsskatt	23,3	23,2	19,9	21,9	22,4	22,7
Förmögenhetsskatt	8,6	8,2	6,4	5,0	5,2	5,3
Arvs- och gåvoskatt	2,1	2,5	2,7	2,7	2,8	2,8
Stämpelskatt	4,5	4,9	5,0	5,1	5,1	5,2
Skatt på varor och tjänster	254,8	266,0	280,2	290,5	299,1	307,2
Mervärdesskatt	172,9	181,7	190,0	198,5	207,8	216,8
Tobaksskatt	7,4	7,7	7,8	8,0	8,2	8,0
Skatt på etylalkohol	4,7	4,9	4,7	3,9	3,3	2,7
Skatt på vin m.m.	3,5	3,6	3,6	3,1	3,1	3,0
Skatt på öl	2,5	2,4	2,5	2,6	2,4	2,3
Skatt på energi	50,4	50,4	55,3	57,7	57,5	57,7
Skatt på vägtrafik	6,6	7,0	7,8	7,8	7,9	7,9
Skatt på import	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	3,9
Övrigt	3,3	4,5	4,6	4,8	4,9	4,8
Restförda skatter m.m.	-0,3	-5,3	-8,3	-9,6	-9,2	-8,9
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 087,8	1 142,0	1 142,5	1 162,5	1 221,5	1 265,3
Varav						
Kommunalskatt	323,2	335,2	355,4	373,2	396,2	412,8
Avgifter till pensionssystemet m.m.	110,3	147,2	153,4	159,3	165,3	171,4
Statens skatteintäkter	654,3	659,6	633,6	630,0	659,9	681,2

Kommunal inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	323,2	335,2	355,4	373,2	396,2	412,8
Diff. VP2001		0,2	1,1	6,2	-0,3	0,5

Den kommunala inkomstskatten är framför allt beroende av hur timlön, sysselsättning och beskattade transfereringar utvecklas. Intäkterna påverkas även av de regeländringar som tidigare har beslutats och de som nu föreslås för 2002 och 2003. Från och med 2000 tillhör Svenska kyrkan inte längre den offentliga sektorn. Trots att kyrkoskatten har avskaffats, vilket för 2000 innebar ett bortfall om 11,9 miljarder kronor, beräknas intäkterna ha ökat med 12 miljarder kronor mellan 1999 och 2000. Av denna ökning förklaras 6 miljarder kronor av den reducerade avdragsrätten för allmän pensionsavgift och en högre medelutdebitering, vilket framgår av tabell 5.8.

Tabell 5.8 Årlig förändring av kommunal inkomstskatt på grund av regeländringar m.m.

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003
Inkomstskattereform	5,0	5,2	5,2	
Fast belopp 200 kr				-1,3
Grundavdrag		-2,0	-1,8	-4,3
Pensionsreform				13,0
Utdebitering	1,0	1,7		
Summa	6,0	4,9	3,4	7,4

Övriga prognosår beräknas den kommunala skatten öka med mellan 17 och 23 miljarder kronor. Den kommunala skatten påverkas 2002 dels av den fortsatta inkomstskattereformen som ökar skatten, dels av den föreslagna höjningen av grundavdraget som verkar i motsatt riktning. För 2003 föreslås att den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer ersätts med ett höjt grundavdrag, vilket minskar den kommunala skatten. Dessutom skall det fasta beloppet om 200 kronor inte längre utgöra en kommunal inkomstskatt 2003. År 2003 genomförs även pensionsreformen, vilken bl.a. innebär att det särskilda grundavdraget för pensionärer ersätts med högre beskattade bruttopensioner. Omläggningen beräknas öka den kommunala inkomstskatten med 13 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har intäkterna 2000 reviderats upp utifrån det preliminära taxeringsutfallet. Ökningen 2001 beror framför allt på högre lönesumma, vilket också ökar intäkterna framöver. Kommunalskatten förväntas öka ytterligare fr.o.m. 2002 till följd av förslaget att reducera avdragsrätten för allmän pensionsavgift. År 2003 föreslås att skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer ersätts med höjt grundavdrag, vilket motverkar effekten av reducerad avdragsrätt för allmän pensionsavgift.

Skattereduktioner m.m.

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	-2,6	-17,9	-35,3	-58,2	-55,5	-57,3
Diff. VP2001		-0,3	-0,6	-22,5	-18,5	-19,3

Under skattereduktioner m.m. redovisas nettot av skattereduktioner och ett antal beloppsmässigt mindre skatter. På intäktssidan redovisas skattetillägg, förseningsavgift och expansionsfondsskatt. Skattereduktioner utgörs av den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare, reducerad fastighetsskatt samt fr.o.m. 2000 skattereduktion för allmän pensionsavgift.

Nettot av skattereduktioner m.m. visar ett underskott under hela perioden. Underskottet 1999 förklaras av den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare, vilken uppgick till 3,4 miljarder kronor. År 2000 tillkom skattereduktionen för allmän pensionsavgift, som beräknas ha uppgått till 15,9 miljarder kronor. År 2001 stiger underskottet till följd av höjd reduktion för allmän pensionsavgift från 25 till 50 procent av den debiterade avgiften. För 2002 föreslås ytterligare höjd reduktion för allmän pensionsavgift till 75 procent av avgiften. Regeringen föreslår också att skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare även skall omfatta pensionärer. Dessutom föreslås reduktion för fackföreningsavgift. År 2003 beräknas underskottet minska till följd av förslaget att ersätta den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer med höjt grundavdrag.

Förändringen jämfört med beräkningen till vårpropositionen förklaras av ovanstående förslag.

5.2.2 Inkomstskatt företag

Inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	53,5	70,0	52,2	54,4	58,5	61,4
Diff. VP2001		6,6	1,1	1,0	2,3	2,9

År 2000 beräknas inkomstskatten öka med 16,5 miljarder kronor jämfört med 1999. Den kraftiga ökningen förklaras främst av att företagens resultat förstärkts av försäkringsgivaren Alectas (f.d. SPP) återbetalning av pensionsmedel. Effekten på inkomstskatten av de återförda pensionsmedlen beräknas uppgå till mellan 8 och 10 miljarder kronor. Dessutom uppvisade företagen en stark vinstutveckling under året vilket ytterligare bidragit till de höga intäkterna. Återföring av tidigare avsatta medel till periodiseringsfonderna beräknas ha ökat intäkterna med 2,5 miljarder kronor.

År 2001 beräknas inkomstskatten minska med 17,8 miljarder kronor. Nedgången förklaras dels av de extraordinära intäkterna under 2000, dvs. återbetalningen av pensionsmedel från Alecta, men även av en förväntad försämring i företagets vinstutveckling. Därtill kommer två tidigare beslutade förändringar i regelverket som påverkar intäkterna negativt. Från och med 2001 upphör återföringar från skatteutjämningsreserver (där möjligheterna till avsättning upphörde inkomståret 1994), vilket förväntas minska intäkterna med 2,1 miljarder kronor. Vidare antas intäkterna minska med 2,5 miljarder kronor beroende på att avdragstaket för avsättning till periodiseringsfonderna höjs från 20 till 25 procent av inkomsten fr.o.m. 2001. För åren 2002–2004 beräknas skatteintäkterna öka med mellan 2 och 4 miljarder kronor.

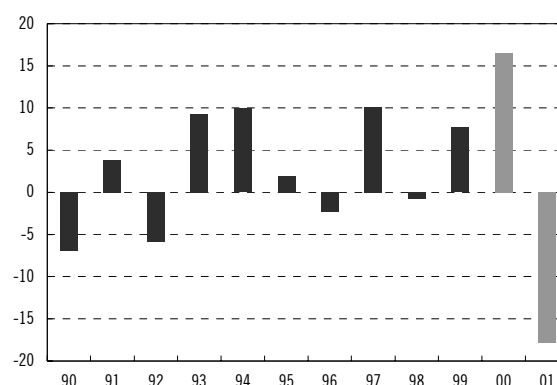
På basis av det preliminära taxeringsutfallet har intäkterna 2000 reviderats upp med 6,6 miljarder kronor jämfört med beräkningen till 2001 års ekonomiska vårproposition. En möjlig förklaring till underskattningen är att intäktsökningen till följd av återbetalningen av pensions-

medel blev högre än förväntat samt att företagen har gjort stora realisationsvinster på försäljning av värdepapper. Även intäkterna för åren 2001–2004 har reviderats upp i jämförelse med vårpropositionen.

Intäkterna från företagets inkomstskatt kan variera kraftigt mellan åren vilket framgår av diagram 5.2 nedan. I konjunkturedgången i början av 1990-talet minskade intäkterna med 6–7 miljarder kronor under ett par år. På motsvarande sätt steg intäkterna kraftigt efter deprecieringen av kronan 1992. År 1998 skedde en viss intäktsminskning i spåren av Asienkrisen. Intäkterna ökade åter 1999 och 2000 beräknas ökningen bli 17 miljarder kronor, bl.a. beroende på den ovan nämnda återbetalningen från Alecta. År 2001 antas intäkterna minska, dels till följd av de extraordinära intäkterna 2000, dels beroende på en förväntad försämring av företagets vinstutveckling.

Diagram 5.2 Årlig förändring av företagets inkomstskatt 1990–1999 samt beräknad utveckling 2000–2001

Miljarder kronor

Avkastningsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	10,7	13,2	14,3	13,6	14,9	15,8
Diff. VP2001		0,5	0	0,1	0,1	-0,5

Intäkterna från avkastningsskatten innevarande år bestäms av livbolagens tillgångsvärden den 31 december föregående år multiplicerat med ett genomsnitt av föregående års statslåneränta.

Intäkterna beräknas öka med 2,5 miljarder kronor 2000 jämfört med 1999. Främst beror ökningen på kapitalmarknadens positiva utveck-

ling under 1999, vilket gjorde att livbolagens tillgångar värderades högt vid slutet av året. Ökningen med 1,1 miljarder kronor 2001 beror främst på att den genomsnittliga statslåneräntan ökade med 0,45 procentenheter jämfört med föregående år. År 2002 beräknas intäkterna minska med 0,7 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att den genomsnittliga statslåneräntan antas sjunka med knappt 0,4 procentenheter.

År 2003 och 2004 beräknas intäkterna öka med 1,3 respektive 0,9 miljarder kronor. Ökningen beror på en högre statslåneränta och en ökning av livbolagens tillgångar.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har skatteintäkterna 2000 reviderats upp med 0,5 miljarder kronor till följd av det preliminära taxeringsutfallet. Nedrevideringen 2004 beror på lägre tillgångsvärden.

5.2.3 Socialavgifter och allmän pensionsavgift

Arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	291,7	311,0	326,5	339,2	352,8	366,5
varav						
arbgiv.avg	271,5	288,3	303,1	315,6	328,2	340,9
egenavg.	7,4	7,9	8,3	8,7	9,0	9,4
särsk.lönsk.	18,7	20,6	21,1	22,0	22,8	23,7
nedsättning	-5,9	-5,9	-6,1	-7,1	-7,3	-7,5
Diff. VP2001		1,8	3,9	2,9	3,5	3,9

Socialavgifterna består av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt. År 2001 utgår arbetsgivaravgifter med 32,82 procent, egenavgifter med 31,01 procent och särskild löneskatt med 24,26 procent. Utvecklingen av intäkterna beror framförallt på timlön, sysselsättning och inkomst av näringsverksamhet.

Nedsättning av arbetsgivaravgifter och egenavgifter medges under vissa förutsättningar. Arbetsgivare får vid beräkning av arbetsgivaravgifter en nedsättning med 5 procent av avgiftsunderlaget upp till 852 000 kronor. Motsvarande regler finns för egenföretagare. För att stimulera småföretagandet i särskilt utsatta regioner föreslås i denna proposition att nedsättningen i stödområde A utvidgas till 15 procent av avgiftsunderlaget. Förändringen beräknas

minska intäkterna med 0,8 miljarder kronor per år fr.o.m. 2002.

Mellan 1999 och 2000 ökade socialavgifterna med 19,3 miljarder kronor. För åren fram till och med 2004 beräknas de sammanlagda intäkterna öka med ca 13–15 miljarder kronor per år. I huvudsak beror utvecklingen på den antagna förändringen i lönesumman.

Stödet till företagen i form av nedsatta avgifter beräknas 2001 uppgå till totalt 6,1 miljarder kronor. År 2002 förväntas en ökning till 7,1 miljarder kronor då nedsättningen utvidgas. Under prognosperioden 2000–2004 förväntas nedsättningarna öka med 1,6 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till 2001 års ekonomiska vårproposition ökar intäkterna med 1,8 miljarder kronor 2000 och 3,9 miljarder kronor 2001. Ökningen 2000 beror på att det preliminära taxeringsutfallet indikerar att intäkterna från särskild löneskatt blev högre än förväntat. År 2001 har lönesumman reviderats upp jämfört med beräkningen till vårpropositionen. Uppjusteringarna ökar intäkterna åren 2001–2004 med ca 4 miljarder kronor per år medan det utökade företagsstödet minskar intäkterna med 0,8 miljarder kronor per år fr.o.m. 2002.

Allmän pensionsavgift

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	60,0	63,3	66,0	68,3	70,7	73,1
Diff. VP2001		-0,2	0,0	0,0	-0,4	-0,2

Allmän pensionsavgift betalas av fysiska personer och utgår på lön och skattepliktiga transferringar exklusive pensioner. Avgiftssatsen 2001 är 7,0 procent och utgår på inkomster upp till och med 8,07 gånger det förhöjda prisbasbeloppet. Intäktsförändringen över åren följer i stort utvecklingen av lönesumman. Under prognosperioden förväntas intäkterna öka med 2–3 miljarder kronor per år.

Det preliminära taxeringsutfallet avseende 2000 tyder på att intäkterna är 0,2 miljarder kronor lägre än i beräkningen till vårpropositionen. Åren 2001–2004 förändras intäkterna marginellt jämfört med beräkningen i vårpropositionen.

5.2.4 Egendomsskatter

Förmögenhetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	8,6	8,2	6,4	5,0	5,2	5,3
Diff. VP2001		0,3	-0,7	-2,3	-2,4	-2,4

Förmögenhetsskatten uppgick 1999 till 8,6 miljarder kronor. År 2000 beräknas intäkterna ha minskat bl.a. till följd av att generalindex på Stockholmsbörsen vid årsskiftet var 12 procent lägre än vid motsvarande tid föregående år.

Intäkterna förväntas även minska 2001 till följd av att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt har höjts från 900 000 kronor till 1 000 000 kronor för ensamstående och till 1 500 000 kronor för sambeskattade par. Dessutom har utvecklingen på Stockholmsbörsen hittills under året varit svag.

För att ytterligare begränsa effekten av höjda taxeringsvärden på förmögenhetsskatten föreslås att fribeloppen höjs till 1 500 000 kronor för ensamstående och till 2 000 000 kronor för sambeskattade par 2002.

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition har prognosen reviderats upp 2000 till följd av det preliminära taxeringsutfallet. Prognosen 2001 har sänkts, främst beroende på den svaga utvecklingen på aktiemarknaden. Förslaget att höja fribeloppen medför att intäkterna beräknas minska med 1,8 miljarder kronor 2002.

Fastighetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	23,3	23,2	19,9	21,9	22,4	22,7
Diff. VP2001		0,0	-3,3	-2,9	-3,2	-3,5

Fastighetsskatt tas ut på småhus, hyreshus, lokaler och industrifastigheter. Totalt beräknas intäkterna minska med 0,5 miljarder kronor under perioden 2000–2004. Minskningen förklaras av ändrade skatteregler.

I denna proposition föreslås att skattesatserna för småhus och hyreshus sänks med 0,2 procent-

enheter till 1,0 respektive 0,5 procent. Sänkningarna skall gälla retroaktivt fr.o.m. 1 januari 2001. Totalt beräknas detta minska intäkterna med 3,3 miljarder kronor 2001. Dessutom föreslås att omräkningsförfarandet slopas för småhus och hyreshusenheter och istället ersätts med en förenklad taxering som skall ske mellan de allmänna fastighetstaxeringarna. En höjning av taxeringsvärdet vid en allmän eller förenklad fastighetstaxering skall enligt vad som aviseras i denna proposition inte omedelbart slå igenom i uttag av fastighetsskatt. Därför skall endast en tredjedel av höjningen slå igenom taxeringsåret och lika mycket under vart och ett av de två därpå följande åren. Omläggningen föreslås träda i kraft 2003 för småhus och 2004 för hyreshusenheter. Totalt beräknas dessa åtgärder minska intäkterna 2003 och 2004 med 0,3 respektive 0,8 miljarder kronor.

I tabell 5.9 presenteras en sammanställning av skattesatser och omräkning för fastigheter 1996–2002.

Tabell 5.9 Skattesatser och omräkning för fastigheter 1996–2002

	96	97	98	99	00	01	02
Omräkning	Ja	Ja*	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja
Småhus	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5	1,0	1,0
Hyreshus	1,7	1,7	1,5	1,3	1,2	0,5	0,5
Lokaler**	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Industrier	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Not: Omräkningsförfarandet infördes 1996. Industrier omfattas ej.

* Omräkning för småhus takad till 1,07 år 1997.

** Lokaler har omräknats varje år.

Prognosen för de totala intäkterna från fastighetsskatten utgår från antaganden om hur priserna och bestånden utvecklas för de olika fastighetskategorierna. I tabell 5.10 redovisas prisantaganden på småhus i nuvarande beräkning jämfört med tidigare beräkningar. Prisutvecklingen 1996–2000 beskriver hur mycket taxeringsvärdena förväntas öka i genomsnitt i riket när frysningsen upphör 2001. I nuvarande beräkning är uppräkningsen 35,1 procent vilket är oförändrat jämfört med prognosen i 2001 års ekonomiska vårproposition. Däremot har prisutvecklingen 2000–2001 reviderats upp, vilket påverkar omräkningstalet för 2002. Revideringen utgår från de preliminära omräkningstal avseende 2002 som Riksskatteverket publicerat.

Tabell 5.10 Prisutveckling på småhus

Procentuell förändring

	1996–2000	2000–2001
Aktuell beräkning	35,1	9,1
VP2001	35,1	7,0
BP2001	35,1	2,0
VP2000	30,8	1,5

Anm: Omräkningstalet bestäms av prisutvecklingen juli–juni.

I tabell 5.11 redovisas skatteintäkterna för de olika fastighetskategorierna. Småhus och bostadsdelen i flerfamiljshus svarar för ca 75 procent av de totala skatteintäkterna. Intäkterna från lokaler beräknas öka med 1,0 miljarder kronor mellan 2000 och 2004. Intäkterna från industrifastigheter, som inte omfattas av omräkningsförfarandet, beräknas till 1,8 miljarder kronor under samtliga år.

Tabell 5.11 Fastighetsskatt fördelat på fastighetstyp

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Småhus	13,2	13,2	11,7	12,9	13,0	13,1
Hyreshus	5,1	4,8	2,9	3,2	3,4	3,5
Lokaler	3,2	3,4	3,6	4,0	4,2	4,3
Industrier	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8

Jämfört med beräkningen till 2001 års ekonomiska vårproposition minskar intäkterna 2001 och 2002 med 3,3 respektive 2,9 miljarder kronor. Minskningen förklaras av de sänkta skattesatserna på småhus och hyreshus. Åren 2003 och 2004 tillkommer effekten av slopat omräkningsförfarande och begränsat genomslag av den allmänna eller förenklade fastighetstaxeringen. Intäkterna beräknas dessa år minska med 3,2 respektive 3,5 miljarder kronor jämfört med beräkningen till vårpropositionen.

Stämpelskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	4,5	4,9	5,0	5,1	5,1	5,2
Diff. VP2001			0,2	0,2	0,2	0,2

Stämpelskatt utgår vid förvärv av fast egendom (lagfart) och beviljande av in-teckningar. Intäkterna är beroende av omsättningen och prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. År 2000 ökade intäkterna med 0,4 miljarder kronor jämfört med 1999. Ökningen förklaras främst av stigande fastighetspriser.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har stämpelskatten justerats upp med 0,2 miljarder kronor till följd av en högre prisnivå på fastigheter.

Arvs- och gåvoskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	2,1	2,5	2,7	2,7	2,8	2,8
Diff. VP2001			0,1	0,1	0,1	0,1

Intäkterna från arvs- och gåvoskatt blev 2,5 miljarder kronor 2000 vilket är 0,4 miljarder kronor mer än 1999. År 2001 förväntas en ökning med 0,2 miljarder kronor. Utfallen t.o.m. juli 2001 tyder på något högre intäkter 2001 jämfört med 2000.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har intäkterna justerats upp med 0,1 miljarder kronor per år 2001–2004.

5.2.5 Skatt på varor och tjänster

Mervärdesskatt

Miljarder kronor

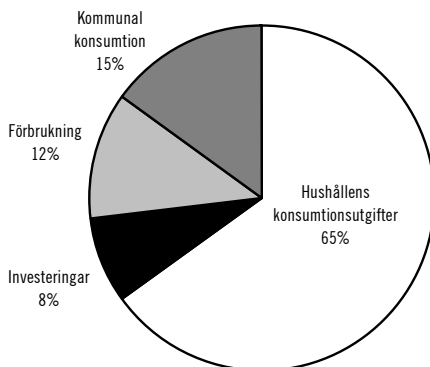
	Utfall 1999	Prognos				
		2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	172,9	181,7	190,0	198,5	207,8	216,8
Diff. VP2001		0,4	1,2	1,7	2,5	3,7

Mervärdesskatten uppgick 1999 till 172,9 miljarder kronor. Under prognosperioden beräknas intäkterna öka med mellan 4 och 5 procent per år. Sammanlagt innebär det att intäkterna ökar med 44 miljarder kronor under perioden 1999–2004.

Utvecklingen av mervärdesskatten är till stor del beroende av hushållens konsumtionsutgifter då dessa förklarar 65 procent av intäkterna. De intäkter som inte härrör från hushållens konsumtion avser skatt på investeringar och insatsförbrukning i icke mervärdesskattepliktiga företag samt insatsförbrukning och direktkonsumtion i kommunsektorn. Diagram 5.3 illustrerar fördelningen av mervärdesskatten 2000 uppdelad

efter användning. Fördelningen är relativt stabil över åren.

Diagram 5.3 Mervärdesskatt uppdelad efter användning

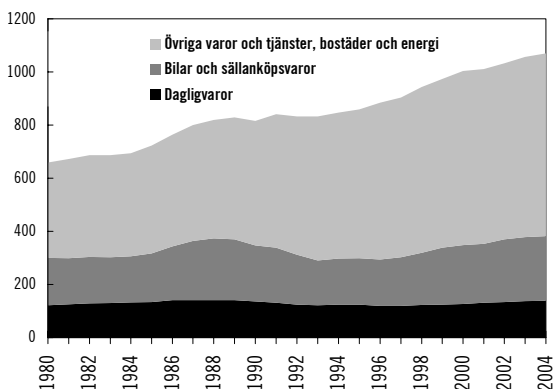

Anm: Företags och kommunsektorns investeringar är sammanslagna i diagrammet.

Konsumtionens fördelning på olika typer av varor varierar däremot mer och har betydelse för hur intäkterna utvecklas. En större andel konsumtion av högbeskattade varor ökar intäkterna från mervärdesskatten även om de totala konsumtionsutgifterna är konstanta. I diagram 5.4 visas utfall samt prognos över hushållens konsumtionsutgifter för tiden 1980–2004 i 2000 års priser. Konsumtionsutgifterna är uppdelade i varugrupperna: dagligvaror, bilar och sällanköpsvaror samt övriga varor, övriga tjänster, bostäder och energi.

Diagram 5.4 Hushållens konsumtionsutgifter uppdelade i varugrupper

Miljarder kronor

Av diagrammet framgår tydligt att konsumtionen av dagligvaror ligger på en relativt jämn nivå under hela perioden medan konsumtionen av bilar och sällanköpsvaror varierar med konjunkturen. Dagligvaror mervärdesbeskattas med 12

procent medan bilar och sällanköpsvaror mervärdesbeskattas med 25 procent. Intäkterna från mervärdesskatten har därför en tendens att variera kraftigare med konjunkturella svängningar i ekonomin än vad de underliggande konsumtionsutgifterna gör. Av diagrammet kan också utläsas att avmattningen för hushållens totala konsumtion under innevarande år antas vara tillfällig.

För kommunerna gäller att insatsförbrukningen har haft en svag utveckling under senare år och till och med minskat under 1999 och 2000. Istället har kommunernas direktkonsumtion haft en starkare utveckling den senaste femårsperioden. Detta beror på att kommunerna i större utsträckning än tidigare köper färdiga tjänster (såsom privata daghem och privat vård). Sammantaget har den kommunala konsumtion som genererar mervärdesskatt i stort sett följt den utveckling som gäller för den privata konsumtionen.

I jämförelse med beräkningen till 2001 års ekonomiska vårproposition är intäkterna i den aktuella beräkningen 0,6 procent högre för innevarande år. Den privata konsumtionen beräknas dock minska i volym och i fasta priser, vilket minskar intäkterna jämfört med beräkningen till vårpropositionen. Då antogs att en återhämtning av den privata konsumtionen skulle ske under andra halvåret i år. I den aktuella beräkningen förskjuts återhämtningen något framåt i tiden beroende bl.a. på indikatorer som visar på en fortsatt avmattning för sällanköpsvaror och en fortsatt nedgång för bilar. Den positiva förändringen i löpande priser kommer sig av att konsumentprisindex reviderats upp från 1,5 till 2,6 procent.

Från och med den 1 januari 2002 gäller att den lägre skattesats om 6 procent vilken tidigare gällt för bl.a. dagstidningsförsäljning även kommer att omfatta försäljning av böcker och tidskrifter. Detta kommer att minska intäkterna med ca 1,3 miljarder kronor årligen. Samtidigt beräknas den privata konsumtionen emellertid ha återhämtat sig, och tillsammans med de skattesänkningar som regeringen nu föreslår gör det att intäkterna för alla prognosåren ökar i både fasta och löpande priser jämfört med beräkningen till vårpropositionen.

Tobaksskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	7,4	7,7	7,8	8,0	8,2	8,0
Diff. VP2001			0,1	0,2	0,3	0,4

Intäkterna från tobaksskatten uppgick till 7,7 miljarder kronor 2000. För de första tre prognosåren antas en svagt uppåtgående trend som bryts 2004 på grund av att införselkvoterna för tobak antas utökas enligt gällande rådskdirektiv. Senast den 1 januari 2004 skall Sverige införa samma införselregler som gäller för övriga EU-länder. Idag är den tillåtna mängden en privatperson får föra in i landet utan att betala svensk punktskatt: 400 st. cigaretter *eller* 200 st. cigariller *eller* 100 st. cigarrer *eller* 550 gram rökto bak. Den 1 januari 2004 utökas detta till: 800 cigaretter *och* 400 cigariller *och* 200 cigarrer *samt* 1000 gram rökto bak.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen har utvecklingstakten för tobakskonsumtionen reviderats upp med 0,1 miljarder kronor per år. Detta medför ökade intäkter med 0,1–0,4 miljarder kronor.

Alkoholskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	10,7	10,8	10,8	9,7	8,8	8,1
Diff. VP2001			-0,1	-0,7	-0,7	-0,7

Under alkoholskatt redovisas skatt på etylalkohol, skatt på vin, skatt på andra jästa drycker än vin och öl, skatt på mellanklassprodukter samt skatt på öl. Alkoholskatten uppgick 2000 till 10,8 miljarder kronor. För åren därefter beräknas den i Sverige beskattade alkoholkonsumtionen minska i huvudsak till följd av en upptrappning av införselkvoterna för alkohol, dvs. en upptrappning av den mängd alkohol en privatperson får föra in i landet utan att betala svensk punktskatt. Detta medför att intäkterna (i löpande priser) minskar fr.o.m. 2001 och framöver. Bidragande till intäktsminskningarna är också den sänkning av skatten på vin och andra jästa dryck-

er än vin och öl som träder i kraft den 1 december i år.

Tabell 5.12 Införselkvoter 2001–2004

Liter	2001				2002				2003				2004			
Sprit	1				2				5				10			
Starkvin	6				6				6				20			
Vin	26				26				52				90			
Öl	32				32				64				110			

Anm. Av 90 liter vin som får föras in 2004 får max 60 liter vara mousserande.

Senast den 1 januari 2004 gäller för alkohol, liksom för tobak, att Sverige skall tillämpa samma införselregler som gäller för övriga EU-länder. Enligt gällande rådskdirektiv skall införselkvoterna trappas upp successivt för att den 1 januari 2004 överensstämmer med dem som gäller för övriga EU-länder. I den aktuella beräkningen antas den upptrappning av införselkvoterna som redovisas i tabell 5.12.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen är intäkterna nedreviderade med 0,1 miljarder kronor innevarande år samt 0,7 miljarder kronor efterföljande år. Orsaken är den föreslagna sänkningen av skatten på vin och andra jästa drycker som träder i kraft den 1 december i år.

Skatt på energi

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	50,4	50,4	55,3	57,7	57,5	57,7
Diff. VP2001			0,0	1,8	0,8	0,8

För 2001–2004 beräknas intäkterna från skatten på energi öka med sammanlagt 2,4 miljarder kronor vilket motsvarar en årlig ökning av intäkterna med 1,4 procent.

Den 1 januari 2002 föreslås koldioxidskatten höjas med 15 procent. Höjningen utformas så att skattebelastningen för tillverkningsindustrin samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna blir oförändrad. För drivmedel sänks energiskattesatsen så att det sammanlagda skatteuttaget för drivmedel inte ändras. För bränslen som används för uppvärmning ändras däremot inte energiskatten för att motverka höjningen av koldioxidskatten. Vid samma tidpunkt höjs också energiskatten på el med 1,2 öre per kWh.

Sammantaget höjer dessa skattejusteringar intäkterna med 1,8 miljarder kronor per år.

Den 1 januari 2003 motverkas detta av dels en skattesänkning på alkylatbensin med 1,50 kr per liter, dels en skattestrategi för biodrivmedel. Den sammanlagda sänkningen av intäkterna blir 1,0 miljarder kronor per år. Skattestrategin för biodrivmedel innebär en skattenedsättning av alternativa drivmedel och skattelättnader för pilotprojektdispenser. Av störst betydelse för intäktsbortfallet är den generella befrielsen från koldioxidskatt för bl.a. etanol.

Fördelningen av intäkterna på de olika inkomstslagen framgår av tabell 5.13. Det energislag som dominerar i grupperna övrigt är oljeprodukter. Tabellen illustrerar effekten av den offentlig-finansiellt neutrala omläggning riksdagen beslutat om där koldioxidskatten ges ökad tyngd i förhållande till energiskatten.

Tabell 5.13 Skatt på energi

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Energiskatt	38,3	36,3	38,0	38,4	38,6
varav					
elektrisk kraft	11,3	13,1	14,0	14,3	14,5
bensin	19,3	16,6	17,1	17,1	16,9
övrigt	7,7	6,6	6,9	7,0	7,2
Koldioxidskatt	12,0	18,8	19,6	18,9	19,0
varav					
bensin	4,6	6,8	6,6	5,8	5,7
övrigt	7,4	12,1	13,0	13,2	13,2
Svavelskatt samt skatt på råttolja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Från och med 2001 ökar koldioxidskattens andel av de totala intäkterna av skatten på energi från 1/4 till 1/3. Energiskatten, som nästan utslutande utgör de resterande skatteintäkterna, minskar från 3/4 till 2/3 av de totala intäkterna. Svavelskatten samt skatten på råttolja bidrar endast med 2 promille av de totala intäkterna.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen revideras intäkterna upp med 1,8 miljarder kronor per år 2002–2004 på grund av höjningen av koldioxidskatten och elskatten. För 2003–2004 gör sänkningen av skatten på alkylatbensin och skattestrategin för biodrivmedel att intäkterna justeras ned med 1,0 miljarder kronor. Sammantaget justeras intäkterna för energiskatten därmed upp med 1,8 miljarder kronor 2002 samt 0,8 miljarder kronor 2003 och 2004.

Skatt på vägtrafik

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	6,6	7,0	7,8	7,8	7,9	7,9
Diff. VP2001			0,0	-0,1	-0,1	-0,1

Under skatt på vägtrafik redovisas fordonsskatt och vägtrafikavgifter. Fordonsskatt utgår på personbilar, bussar, lastbilar, motorcyklar, traktorer, tunga terrängvagnar, motorredskap och släpvagnar. Skatten beräknas efter fordonets skattevikt. Som ett led i hävdandet av det svenska jordbrukets konkurrenskraft kommer fordonsskatten på jordbrukstraktorer att tas bort den 1 januari 2002. Vägtrafikavgift utgår på trafik med lastbilar och lastbilsekipage som har totalvikt på minst 12 ton. För svenskregistrerade lastbilar gäller vägtrafikavgift på hela vägnätet samt att fordonsskatten reduceras för berörda lastbilar. För utländska fordon betalas vägtrafikavgift för färd på motorvägar samt på vissa europavägar som inte är motorvägar.

Nivåskillnaden mellan 2000 och 2001 på 0,8 miljarder kronor förklaras av två faktorer. Från och med i år redovisas även vägtrafikavgifterna under skatt på vägtrafik, vilket ökar intäkterna med 0,6–0,7 miljarder kronor årligen. Den resterande ökningen beror i huvudsak på att den lägre skattesats som gällt för dieseldrivna personbilar av 1993 års modell och äldre tagits bort. Från och med den 1 januari i år gäller samma skattesats för dieseldrivna personbilar oberoende av årsmodell.

Jämfört med beräkningen till vårpropositionen är prognosen 0,1 miljarder kronor lägre per år 2002–2004 beroende på sloandet av fordonsskatten på jordbrukstraktorer.

Övriga skatter på varor och tjänster

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	6,9	8,3	8,5	8,8	9,0	8,7
Diff. VP2001			-0,4	-0,3	-0,3	-0,4

Under övriga skatter på varor och tjänster redovisas tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter, övriga skatter på import, försäljningsskatt på

motorfordon, skatt på elektrisk kraft från kärnkraftverk, särskild skatt mot försurning, avfallsskatt, skatt på bekämpnings- och gödselmedel, Systembolaget AB:s inlevererade överskott, skatt på annonser och reklam, skatt på spel samt övriga skatter på varor och tjänster. Den största enskilda skatten är tullmedel, vilken står för närmare hälften av intäkterna i gruppen.

Den ojämna utvecklingen mellan 1999 och 2000 beror på införandet av avfallsskatten, vilken ökade intäkterna med 1,1 miljarder kronor 2000. I år justeras avfallsskatten dock ned med 0,2 miljarder kronor beroende på utfall som tyder på att mängden avfall som deponeras minskat sedan skatten infördes. Denna kvantitetsminskning antas bibehållen även efterföljande år. Till detta kommer en höjning av avfallsskatten med 15 procent fr.o.m. den 1 januari 2002 samt tekniska justeringar i avfallsskattelagen som sammantaget ökar intäkterna med 0,1 miljarder kronor per år.

Från och med i år redovisas avgifter på bekämpnings- och gödselmedel som skatter. Detta ökar intäkterna med 0,4 miljarder kronor 2001. En motverkande effekt om 0,3 miljarder kronor uppstår genom att försäljningsskatten på motorfordon är borttagen fr.o.m. den 1 januari 2001.

I jämförelse med beräkningen till vårpropositionen har prognosen för tullmedel sänkts med mellan 0,2 och 0,3 miljarder kronor på grund av en lägre prognoserad varuimport. Tillsammans med justeringen av intäkterna från avfallsskatten gör det att prognosen revideras ned med mellan 0,3 och 0,4 miljarder kronor 2001–2004.

5.2.6 Restförda skatter m.m.

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos 2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	-0,3	-5,3	-8,3	-9,6	-9,2	-8,9
Diff VP2001		-0,5	0,0	-0,4	0,4	0,7

Under restförda skatter m.m. redovisas revideringar av skatter som gjorts efter taxeringen, restförda skatter samt vissa nedsättningar av skatter. Skatterna kan ändras efter inkomståret genom exempelvis revisioner, omräkningar och överklaganden. Om ändringen är till den skattskyldiges nackdel redovisas detta som en tillkommande skatt medan en ändring till den skattskyldiges fördel redovisas som en restitu-

tion. I redovisningen hänförs dessa skatter inte till ett specifikt inkomstår utan till det år ändringen görs. De debiterade skatterna kommer aldrig i sin helhet in till staten utan en viss del restförs hos kronofogdemyndigheten. En del av detta belopp kan kronofogdemyndigheten driva in medan resterande belopp så småningom skrivs av. En redovisning av de periodiserade skatterna utan hänsyn tagen till restitutioner, tillkommande skatter, nedsättningar eller restförda skatter innebär i regel en överskattnings av de totala skatterna. I tabell 5.14 specificeras de ingående posterna under restförda skatter m.m.

Tabell 5.14 Specifikation av restförda skatter m.m.

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos 2000	2001	2002	2003	2004
Nedsättning varav		-1,3	-3,8	-4,9	-4,9	-4,9
anställn.stöd		-1,3	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
kompetensutv.			-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
bredband			-0,8	-0,6	-0,6	-0,6
sjöfart				-1,3	-1,3	-1,3
Restfört	-3,1	-5,0	-5,6	-5,6	-5,3	-5,2
Övrigt	2,8	1,1	1,0	0,9	0,9	1,1
Totalt	-0,3	-5,3	-8,3	-9,6	-9,2	-8,9

Förändringarna jämfört med vårpropositionen förklaras till största delen av reviderade beräkningar av restförda skatter.

5.3 Offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna

Skatteinkomsterna svarar för nästan 90 procent av den offentliga sektorns totala inkomster. De skatter som ingår i den offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna (NR) skiljer sig från de periodiserade skatterna i flera avseenden, vilket framgår av tabell 5.15.

Mervärdesskatt som betalas av kommuner samt skatter som tillhör Europeiska unionen ingår inte som en del av NR-skatterna. De delar av avgiften till EU-budgeten som avser tullar samt den momsbaseade delen av avgiften tillhör definitionsmässigt EU. Ytterligare en skillnad är att även en del andra avgifter enligt NR redovisas som skatter. Bland dessa kan nämnas insättningsgarantin, avgifter till kärnbränslefonden och inlevererat överskott från AB Svenska Spel. Resterande skillnad utgörs av periodiseringseffekter, som uppkommer när debiteringen av skatten sker efter det inkomstår som skatten avser.

Mellan 2000 och 2004 ökar skatterna med 134 miljarder kronor enligt NR och med 123 miljarder kronor enligt den periodiserade redovisningen. Skillnaden i förändring, jämfört med vårpropositionen, mellan NR-skatterna och de periodiserade skatterna förklaras av periodiseringseffekter samt de förslag till skatteändringar som regeringen föreslår i denna proposition.

Tabell 5.15 Periodiserade skatter, skatter enligt NR samt skattekvoten

Miljarder kronor och procent

	Prognos				
	2000	2001	2002	2003	2004
Periodiserade skatter	1142	1142	1163	1221	1265
– Kommunmoms	28	30	31	32	33
– EU-skatter	13	13	9	8	6
+ Övriga NR-skatter	7	6	5	6	6
+ Periodiseringseffekter	-9	36	4	-4	2
= Summa NR-skatter	1100	1142	1133	1183	1234
Skattekvot	53,4	53,7	50,8	50,6	50,3
Diff. VP2001					
Periodiserade skatter	11	3	-19	-18	-17
NR-skatter	0	23	-17	-15	-17

I tabell 5.16 redovisas den offentliga sektorns skatteinkomster fördelat på sektorer samt övriga inkomster. I absoluta tal beräknas kommunsektorns skatter öka med 75 miljarder kronor under prognosperioden. Ökningen för pensionssystemet och staten beräknas uppgå till 16 respektive 42 miljarder kronor under motsvarande period.

Tabell 5.16 Offentliga sektorns totala inkomster enligt NR

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Staten	628	648	614	641	670
Pensionssystemet	135	135	140	146	151
Kommunerna	338	359	378	396	413
S:a NR-skatter	1100	1142	1133	1183	1234
Övriga inkomster	138	129	133	141	149
S:a NR-inkomster	1239	1271	1266	1324	1382
Diff. VP2001					
Skatter	0	23	-17	-15	-17
Övriga inkomster	0	1	2	3	4

Den relativt svaga utvecklingen för staten beror till stor del på beslutade och föreslagna regeländringar. Den underliggande förändringen för staten, dvs. exklusive regeländringar, uppgår till ca 96 miljarder kronor. Den underliggande förändringen av kommunskatterna uppgår till 60 miljarder kronor. Både kommunsektorns och pensionssystemets inkomster följer i stort sett löneutvecklingen. Övriga inkomster är relativt

stabila under perioden med en liten ökning 2003 och 2004.

5.4 Statsbudgetens inkomster – kassamässig redovisning

Regeringens förslag: Beräkningen av statsbudgetens inkomster för budgetåret 2002 enligt bilaga 1 godkänns.

I avsnitt 5.4 redovisas statsbudgetens inkomster, som utgörs av skatter och övriga inkomster. De senare består främst av inkomster av statlig verksamhet, försäljning av statlig egendom samt bidrag från EU. Inkomsterna på statsbudgeten är i huvudsak kassamässiga.

5.4.1 Skatter

Övergången från periodiserad till kassamässig redovisning

I avsnitt 5.2 redovisas skatterna periodiserat. Det innebär att de är beräknade utifrån gällande skatteregler och de inkomster den skattskyldige har ett visst inkomstår. De periodiserade skatterna avser hela den offentliga sektorn, medan statsbudgeten enbart omfattar statens skatteinkomster. Statsbudgetens inkomster redovisas huvudsakligen kassamässigt, vilket innebär att det är de skatter och avgifter som under budgetåret betalas in till staten som redovisas. Skillnaden mellan intäkter, dvs. periodiserade skatter, och inkomster, dvs. kassamässiga skatter, förklaras i huvudsak av förskjutningar i den månatliga uppbörderna och av att vissa skatter betalas in som preliminära skatter med slutreglering ett till två år senare.

För de skatteslag som omfattas av skattekontot finns ytterligare skillnader genom att inkomstitlarna inte redovisar inbetalda utan debiterade skatter. För t.ex. inkomstiteln *Juridiska personers inkomstskatt* innebär detta att underuttaget av slutlig skatt avseende inkomståret 2000 (kvarstående skatt) redovisas som inkomst budgetåret 2001 trots att betalningen i huvudsak sker 2002. Om betalningen avviker från de deklarerade beloppen redovisas denna skillnad mot *Betalningsdifferenser, skattekonto*. Betalningsdifferensen kan således redovisa antingen ett positivt eller ett negativt belopp. Debiteringen av ju-

ridiska personers underuttag av slutlig skatt påverkar betalningsdifferensen negativt 2001. År 2002, när betalningen sker, försvinner denna differens men ersätts av ett nytt underuttag som avser inkomståret 2001.

För de skatter som ingår i den samordnade uppbörden, och som omförs från titlarna fysiska och juridiska personers inkomstskatt, kan skillnaden bli än större. Den fastighets- och förmögenhetsskatt som redovisas i statsbudgeten avser den periodiserade skatten två år tillbaka i tiden. Detta innebär att fastighetsskatten som avser 2001 redovisas mot inkomstiteln fastighetsskatt i statsbudgeten först 2003.

Redovisningsordningen innebär att vissa titlar redovisar ett mellanting mellan intäkt och inkomst medan andra endast redovisar inkomster. Statsbudgetens totala skatter blir däremot alltid kassamässigt redovisade eftersom även betalningsdifferenser ingår.

Utöver uppbördsförskjutningar förklaras skillnaden mellan statens periodiserade skatter och statsbudgetens skatter av förskjutningar i utbetalningar till kommunsektorn och pensionsystemet. Statens utbetalningar av kommunalskatt avseende inkomståret 2001 baseras på de uppräkningsfaktorer som regeringen fastställde i september 2000. Om det kommunala skatteunderlaget utvecklas snabbare än prognosen innebär detta att de högre kommunalskatterna, i form av preliminärskatter, tillfaller staten innevarande år medan kommunerna får del av denna ökning som en slutreglering först två år senare. Även gentemot pensionssystemet förekommer slutregleringar. Redovisningen av enskilda inkomstitlar framgår av tabell 5.18.

1000 Skatter m.m.

De inkomster som i statsbudgeten redovisas under inkomsttypen *Skatter m.m.* skiljer sig från de periodiserade skatterna för staten. Som framgår av tabell 5.17 förklaras skillnaden av dels den kommunala utjämningsavgiften, dels betalningsförskjutningar.

Tabell 5.17 Statsbudgetens skatter

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Periodiserade skatter, offentlig sektor	1142	1142	1163	1221	1265
– Kommunsektorn	335	355	373	396	413
– Pensionsystemet	147	153	159	165	171
= Periodiserade skatter, staten	660	634	630	660	681
+ Utjämningsavgift	19	21	21	21	21
+ Betalningsförskjutning	-6	29	-3	-13	-2
= Statsbudgetens skatter	673	683	648	668	700
Diff. VP2001		22	-14	-14	-15

Den kommunala utjämningsavgiften, som enbart är en inomkommunal avgift, bruttoredo visas i statsbudgeten, vilket innebär att inkomsterna redovisas på statsbudgetens inkomstsida medan utgifterna redovisas på statsbudgetens utgiftssida.

Under prognosperioden beräknas statsbudgetens skatteinkomster öka med 27 miljarder kronor. År 2002 minskar emellertid inkomsterna med 35 miljarder kronor, vilket dels förklaras av tredje steget i den påbörjade inkomstskattereformen, dels av förändringen i periodiseringseffekter mellan 2001 och 2002.

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition har skatteinkomsterna ökat 2001 men minskat 2002 till 2004.

Tabell 5.18 Statsbudgetens inkomster 2000–2004

Miljarder kronor

Budgetår		Utfall	Prognos			
		2000	2001	2002	2003	2004
1000	Skatter m.m.	672,8	683,1	648,2	668,2	699,7
1100	Skatt på inkomst	127,5	120,5	60,3	68,8	82,0
varav	1111 Fysiska personers inkomstskatt	50,3	24,2	-13,7	-9,1	-2,2
	1121 Juridiska personers inkomstskatt	71,7	89,4	68,2	73,4	79,6
	Övriga inkomstskatter	5,5	6,9	5,7	4,6	4,6
1200	Socialavgifter och allmän pensionsavgift	225,9	236,8	245,6	255,6	265,6
varav	Inkomster	369,0	387,8	404,7	420,2	436,1
	Utgifter	143,1	151,0	159,1	164,6	170,6
1300	Skatt på egendom	38,3	39,6	39,1	34,2	34,9
varav	1310 Skatt på fast egendom	24,8	23,3	23,2	19,9	21,9
	1320 Förmögenhetsskatt	6,0	8,6	8,2	6,4	5,0
	1330 Arvs- och gåvoskatt	2,5	2,7	2,7	2,8	2,8
	1341 Stämpelskatt	4,9	5,0	5,1	5,1	5,2
1400	Skatt på varor och tjänster	265,5	277,0	288,9	297,7	306,4
varav	1411 Mervärdesskatt	182,9	188,8	197,2	206,4	215,4
	1424 Tobaksskatt	7,8	7,8	8,0	8,1	8,0
	1425 Alkoholskatt	10,9	10,8	9,7	8,9	8,1
	1428 Energiskatt	49,4	53,3	57,5	57,5	57,7
	1460 Skatt på vägtrafik	6,9	7,8	7,8	7,8	7,9
	1470 Skatt på import	3,8	3,8	4,0	4,1	4,3
	Övriga skatter på varor och tjänster	3,9	4,7	4,8	4,8	4,9
1500	Utjämningsavgift	19,2	20,9	20,9	20,9	20,9
1600	Betalningsdifferenser	-3,5	-9,1	-1,4	-4,0	-5,1
1700	Nedsättningar	0,0	-2,6	-5,2	-5,0	-4,9
2000	Inkomster av statens verksamhet	45,5	49,9	48,0	28,0	28,4
varav	2411 Inkomster av statens aktier	16,8	5,0	4,1	4,1	4,8
3000	Inkomster av försäld egendom	61,5	0,1	15,0	15,0	15,0
varav	3312 Övriga inkomster av försäld egendom	61,5	0,1	15,0	15,0	15,0
4000	Återbetalning av lån	2,5	2,6	2,4	2,3	2,2
5000	Kalkylmässiga inkomster	8,6	8,6	8,2	8,4	8,3
6000	Bidrag m.m. från EU	9,0	9,4	11,0	11,0	10,9
Statsbudgetens totala inkomster		800,0	753,6	732,7	732,8	764,6

5.4.2 Övriga inkomster

Statsbudgetens övriga inkomster beräknas uppgå till 71 miljarder kronor i år, 85 miljarder kronor 2002 och 65 miljarder kronor per år 2003 och 2004. Förklaringen till att inkomsterna beräknas bli högre i början av perioden är främst extraordinära utdelningar från Riksbanken på 20 miljarder kronor per år 2001 och 2002.

2000 Inkomster av statens verksamhet

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	45,5	49,9	48,0	28,0	28,4
Diff. VP2001		10,4	-19,1	-1,1	-1,1

De största posterna under denna inkomsttyp utgörs av *Riksbankens inlevererade överskott, Inlevererat överskott från AB Svenska Spel, Inkomster av statens aktier* samt *Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor*.

I år beräknas inkomsterna uppgå till 50 miljarder kronor, varav 20 miljarder kronor består av en extrautdelning från Riksbanken till följd av bankens överkapitalisering. Utdelningen består dock av statspapper, vilket innebär en kassamässig korrigerigering åt motsatt håll och att lånebehovet inte påverkas. Statsskulden kommer dock att skrivas ned med statspapprens nominella belopp. Riksbanken förväntas även nästa år göra en extraordinär utdelning på 20 miljarder kronor. Denna överföring antas ske med likvida medel som påverkar statens lånebehov fullt ut. (Se skulddispositioner avsnitt 4.4.4.)

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition ökar de på inkomstitel redovisade inkomsterna i år till följd av att hela Riksbankens extraordinära utdelning på 20 miljarder kronor har redovisats på inkomstsidan. I vårpropositionen antogs att endast hälften skulle levereras in på inkomstitel, medan den andra hälften skulle skrivas av mot statsskulden. År 2002 beräknas inkomsterna bli knappt 19 miljarder kronor högre i förhållande till vårpropositionen. Ökningen förklaras främst av att Riksbanken förväntas göra en extraordinär utdelning om 20 miljarder kronor även nästa år. Nedrevideringen 2003 och 2004 beror framför allt på att Riksbankens överskott väntas bli lägre till följd av de extraordinära utdelningarna 2001 och 2002.

3000 Inkomster av försäld egendom

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	61,5	0,1	15,0	15,0	15,0
Diff. VP2001		-14,9	0,0	0,0	0,0

Under denna inkomsttyp redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom. Statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen.

I år förväntas inga ytterligare försäljningar genomföras. Under perioden 2002–2004 budgeteras 45 miljarder kronor i försäljningsinkomster. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med stor osäkerhet.

I förhållande till vårpropositionen har försäljningsinkomsterna reviderats ned med 15 miljarder kronor 2001.

4000 Återbetalning av lån

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	2,5	2,6	2,4	2,3	2,2
Diff. VP2001		0,1	0,0	0,0	0,0

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. återbetalningar av studiemedel, näringslån och lån för svenska FN-styrkor. *Återbetalning av studiemedel* utgör merparten av inkomsterna.

Inkomsterna minskar under prognosperioden eftersom studielån sedan 1989 finansieras utanför statsbudgeten.

I förhållande till vårpropositionen har prognosen höjts något 2001.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	8,6	8,6	8,2	8,4	8,3
Diff. VP2001		0,5	0,0	0,0	-0,1

Merparten av inkomsterna under denna inkomsttyp består av *Statliga pensionsavgifter*, vilka

utgörs av premier för statens avtalsförsäkringar efter avdrag för administrationskostnader.

I jämförelse med vårpropositionen beräknas inkomsterna bli högre 2001 beroende på en slutreglering av premier avseende 2000.

6000 Bidrag m.m. från EU

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	9,0	9,4	11,0	11,0	10,9
Diff. VP2001		-0,1	-0,5	-0,6	0,2

Under denna inkomsttyp redovisas bidrag från olika EG-fonder. De största enskilda bidragen avser arealbidrag och bidrag från EG:s socialfond respektive regionalfond.

Inkomsterna från EU beräknas öka under perioden 2002–2004, främst till följd av högre bidrag från EG:s jordbruks- och regionalfonder.

I förhållande till vårpropositionen beräknas inkomsterna minska 2001–2003. Detta beror framför allt på att program hänförliga till socialfonden inte har kommit igång som förväntat.

5.4.3 Ändrad redovisning av inkomstitlar

I statsbudgeten för 2002 föreslås följande ändringar. Under inkomsttypen 1000 föreslås följande inkomstitlar:

1714 Nedsättning, sjöfart

1715 Nedsättning, vissa pensionärer

Under inkomsttypen 2000 föreslås att inkomstiteln 2556 *Djurregisteravgifter* skall tas bort eftersom avgiftsinkomsterna avseende djurregistren redovisas som ett eget resultatområde sedan den 1 januari 2001.

5.4.4 Uppföljning av statsbudgetens inkomster budgetåret 2001

Jämfört med den av riksdagen fastställda statsbudgeten beräknas nu de totala inkomsterna bli 36 miljarder kronor högre. Skatteinkomsterna har reviderats upp med knappt 32 miljarder kronor, varav 10 miljarder kronor redovisades i den beräkning som gjordes till den ekonomiska vårpropositionen. I aktuell beräkning har skatteinkomsterna reviderats upp ytterligare 22 miljarder

kronor, vilket redovisats i tidigare avsnitt. Övriga inkomster har reviderats upp med knappt 5 miljarder kronor, vilket förklaras av en extraordinär utdelning från Riksbanken samtidigt som inkomster av försäld egendom har reviderats ned.

5.5 Kommunsektorns skatter

Kommunernas skatteinkomster är framför allt beroende av lönesummans utveckling, dvs. selsättning och timlön. Även utvecklingen av skattepliktiga transfereringar är viktig. Av skatteunderlaget 2001 utgörs drygt 70 procent av löner, 20 procent av pensioner och 7 procent av transfereringar exklusive pensioner medan inkomst av näringsverksamhet endast utgör drygt 2 procent. Nivån på skatterna är även beroende av den kommunala utdebiteringen. Medelutdebiteringen 2001 är 20,57 procent för kommunerna och 9,97 procent för landstingen, dvs. totalt 30,53 procent. Jämfört med 2000 är det en ökning med 0,15 procentenheter.

Kommunalskatterna kan redovisas enligt tre olika redovisningsprinciper: periodiserat avseende inkomståret, enligt nationalräkenskaperna (NR) och kassamässigt avseende budgetåret (utbetalt). Den kassamässiga skatten utgörs dels av ett förskott avseende inkomståret, dels av en slutavräkning som avser inkomståret två år tidigare. Slutregleringar påverkar de kassamässiga skatterna t.o.m. 2003. Även NR-skatterna påverkas av slutregleringarna, men endast med ett års eftersläpning, vilket innebär att NR-skatterna överensstämmer med den periodiserade skatten fr.o.m. 2003. I tabell 5.19 redovisas den beräknade utvecklingen av kommunernas och landstingens skatteunderlag 2000–2004. I den 2001 års ekonomiska vårproposition beräknades skatteunderlaget utvecklas med 4 procent mellan 2001 och 2002. I den nu aktuella prognosen beräknas underlaget öka med 5 procentenheter. Uppjusteringen beror till största delen på tredje steget i skattereformen, vilket höjer skatteunderlaget. Nedgången 2003, från 8 till 6,5 procentenheter, förklaras i huvudsak av att den 2002 utvidgade skattereduktionen ersätts med en höjning av grundavdraget. En stor del av den resterande ökningen från 2002 beror på pensionsomläggningen 2003.

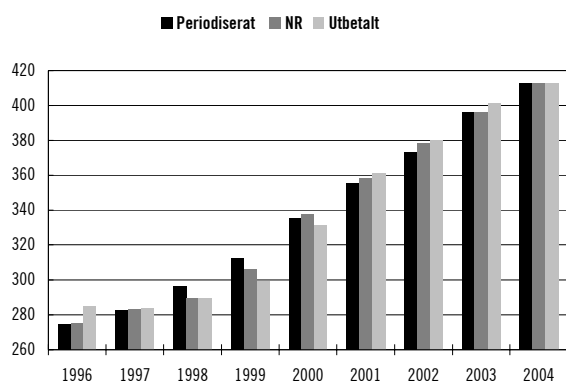
Tabell 5.19 Utvecklingen av skatteunderlaget 1999–2004

	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Procent</i>					
Aktuell beräkning	7,1	5,5	5,0	6,5	4,2
VP2001	7,0	5,3	4,0	8,0	4,0
BP2001	6,0	5,1	3,9	6,8	
<i>Akkumulerat</i>					
Aktuell beräkning	7,1	13,0	18,7	26,4	31,7
VP2001	7,0	12,6	17,1	26,5	31,5
BP2001	6,0	11,5	15,8	23,7	

Utvecklingen av skatterna under perioden 1996–2004 framgår av diagram 5.5. Mellan 1996 och 2004 beräknas de periodiserade skatterna och skatterna redovisade enligt NR öka med 139 miljarder kronor medan de utbetalda skatterna beräknas öka med 128 miljarder kronor.

Diagram 5.5 Kommun- och landstingskatter

Miljarder kronor

Att ökningen är betydligt mindre för de utbetalda skatterna beror på slutregleringen av kommunalskatt 1996.

Eftersom det under senare år beslutats ett stort antal ändringar inom skatteområdet är det svårt att följa den underliggande utvecklingen av kommunalskatterna. I tabell 5.20 har därför kommunalskatterna justerats för de regeländringar och höjningar av utdebiteringar som gjorts under åren 1999–2004.

Tabell 5.20 Underliggande årlig förändring av kommunsektorns skatter

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos 2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell prognos	16	23	20	18	23	17
varav						
regeländringar	1	5	3	3	-6	
pensionsreform					13	
utdebitering	-2	1	2			
Underliggande	17	17	15	15	16	17

5.6 Skattekvoten

Skattekvoten visar förhållandet mellan det totala skatteuttaget och BNP. Det finns flera olika definitioner av skattekvoten och i regel är de internationellt bestämda. Den vanligaste definitionen av skattekvoten är den som baseras på skatter redovisade enligt NR. Denna skattekvot är dock inte strikt periodiserad, eftersom skillnaden mellan slutlig skatt och preliminär skatt räknas till påföljande år. Skattekvoten är således beroende av hur stor andel av den slutliga skatten som den skattskyldige betalar i preliminär skatt, vilket inte är fallet med den skattekvot som beräknas utifrån en fullständig periodisering av skatterna. En skatteändring för ett visst år påverkar den periodiserade skattekvoten för samma år medan detta inte behöver vara fallet vid beräkningen av NR:s skattekvot.

Internationella jämförelser av skattekvoter är svåra att göra, eftersom olika länders skattelagstiftningar behandlar inkomster och avdrag på skilda sätt. Ett land som t.ex. ger sitt stöd till barnfamiljer via en transferering får en högre skattekvot, särskilt om transfereringen är skattepliktig, jämfört med det land som i stället ger sitt stöd som ett avdrag eller skattereduktion. Transfereringar till hushåll behandlas skattemässigt mycket olika bland OECD-länderna. I vissa länder är huvuddelen av transfereringarna skattepliktig medan det motsatta förhållandet gäller i andra länder. Sverige tillhör den grupp av länder inom OECD som har en hög andel skattepliktiga transfereringar. Ett alternativ vid internationella jämförelser är därför att exkludera skatter på offentliga transfereringar vid beräkning av skattekvoten. Även om det går att korrigera för en del av olikheterna i skatte- och transfereringssystemen, blir jämförelser mellan olika länder ändå dock haltande, eftersom man även efter en sådan korrigering inte tar hänsyn till hur de olika ländernas trygghetssystem finansieras. Exempelvis har vissa länder relativt stora inslag av obligatoriska avtalsförsäkringar – som för den enskilde individen har en skattelikhande karaktär – medan andra länder finansierar samma typ av försäkringar via skattemedel. Vid en mer omfattande jämförelse av skattekvoten, i syfte att ge den en mer rättvisande ekonomisk innebörd, bör man så långt som möjligt korrigera för detta. Sådana korrigeringar är emellertid mycket svåra att göra.

En jämförelse av den okorrigerade skattekvoten över tiden ger dock en indikation om hur

skattenivån i olika länder utvecklas. I tabell 5.21 redovisas skattekvoten 1998 samt förändringen av skattekvoten mellan 1990 och 1998 för ett antal OECD-länder. Länderna är indelade i olika grupper beroende på vilken inverkan de skattepliktiga transfereringarna har på skattekvoten. I den första gruppen förklarar skatteplikten högst 0,5 procentenheter av skattekvoten medan den i tredje gruppen förklarar mellan 5 och 6 procentenheter. Av tabellen framgår att skattekvoten under perioden minskat i fyra länder medan den i flertalet länder ökat med mellan två och tre procentenheter.

5.21 Skattekvoten 1998, förändring av skattekvoten 1990–1998 samt skattepliktiga transfereringars inverkan på skattekvoten för ett urval av OECD-länder

Procent av BNP

Ländergruppering efter transfereringars inverkan på skattekvoten i procentenheter	Redovisad skattekvot	Förändring 1990–1998
0,0–0,5 procentenheter		
Irland	32,2	-1,4
Australien	29,9	0,6
Storbritannien	37,2	1,2
Förenta staterna	28,9	2,2
0,5–3,0 procentenheter		
Norge	43,6	1,8
Belgien	45,9	2,8
Italien	42,7	3,8
Tyskland	37,0	4,4
5,0–6,0 procentenheter		
Nederländerna	41,0	-1,8
Sverige	52,0	-1,7
Danmark	49,8	2,7
Uppgift saknas		
Japan	28,4	-2,5
Luxemburg	41,5	0,8
Spanien	34,2	1,2
Kanada	37,4	1,3
Finland	46,2	1,5
Korea	21,1	2,0
Island	33,6	2,2
Frankrike	45,2	2,2
Österrike	44,4	4,2
Schweiz	35,1	4,2
Grekland	33,7	4,3
Portugal	34,2	4,6
Turkiet	38,3	8,7
OECD-totalt	37,0	2,0
EU-15	41,3	2,1

Anm: Transfereringarnas inverkan på skattekvoten avser inkomståret 1995. Förändringen för Sveriges del förklaras i huvudsak av statens och kommunernas avlyfta moms.
Källa: OECD.

I tabell 5.22 redovisas Sveriges skattekvot för perioden 1999–2004, dels enligt NR:s definition, dels beräknad utifrån de periodiserade skatterna. NR-skattekvoten ligger under åren 1999–2001 på en nivå runt 53 procent för att därefter minska till ca 50,5 procent. De skattesänkningar som regeringen genomfört och föreslår i denna proposition syns inte i NR-skattekvoten förrän 2002. Den periodiserade skattekvoten minskar dock stegvis utom för år 2000 då den kraftiga ökningen av skatter från realisationsvinster samt skatteeffekten av återföringen av pensionsmedel från försäkringsgivaren Alecta motverkar så mycket att skattekvoten ökar jämfört med 1999. År 2003 genomförs pensionsreformen, vilken innebär att utgifterna för de offentliga pensionerna ökar samtidigt som skatterna i stort sett ökar med motsvarande belopp. Omläggningen höjer skattekvoten med 0,6 procentenheter. Den periodiserade skattekvoten ökar marginellt 2003 medan NR-skattekvoten, beroende på periodiseringseffekter, i stället minskar med 0,2 procentenheter.

Tabell 5.22 Skattekvot enligt nationalräkenskaperna (NR) och periodiserad skattekvot

Procent	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Skattekvot enl. NR	52,9	53,4	53,7	50,8	50,6	50,3
varav						
staten	31,8	30,1	30,2	27,3	27,2	27,2
pensionssystemet	4,6	6,5	6,3	6,2	6,2	6,1
kommunsektorn	15,8	16,2	16,7	16,8	16,8	16,8
EU	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,3
Periodiserad skattekvot	53,0	53,8	52,0	50,6	50,7	50,2
Periodiserad skattekvot exkl. skatt på transfereringar m.m.	48,8	49,8	48,0	46,7	46,2	45,7

I tabellen redovisas även den periodiserade skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar. En övergång från brutto- till nettoredovisning, dvs. att pensioner, sjuk- och föräldrapenning samt ersättningar vid arbetslöshet gjordes skattefria, påverkar inte det offentliga finanserna men skattekvoten skulle ändå sjunka med 4–5 procentenheter till 46 procent.

6

Utgifter

6 Utgifter

6.1 Utgiftsprognos 2001

Under löpande budgetår skall regeringen enligt 36 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten vid minst två tillfällen redovisa prognoser över utfallet av statens inkomster och utgifter samt statens lånebehov. Väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och beräknat utfall skall förklaras.

I denna proposition redovisas nu en andra prognos för 2001. Den första prognosen redovisades i 2001 års ekonomiska vårproposition. I avsnitt 6.2 redovisas prognosen för de takbegränsade utgifterna, medan beräkningarna av inkomsterna och statsbudgetens saldo redovisas i kapitel 5 respektive kapitel 4 avsnitt 4.4.4.

Tabell 6.1 Statsbudgetens utgifter 2001

Miljarder kronor

	Prognos	Differens mot	
		Vårpropositionen	Statsbudgeten
Utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	642,8	1,6	-0,5
Statsskuldräntor	70,7	4,7	-0,2
Summa utgiftsområden	713,5	6,3	-0,7

¹ Inklusivt posten Minskning av anslagsbehållningar.

I statsbudgeten för budgetåret 2001 beräknades statsbudgetens utgifter till 714,1 miljarder kronor. I denna prognos beräknas motsvarande utgifter till 713,5 miljarder kronor. Jämfört med statsbudgeten beräknas högre utgifter främst inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Anledningen till denna ökning är dels högre utgifter för sjukpenning och rehabilitering, dels högre utgifter för förtidspensioner. Detta motverkas dock av lägre utgifter inom framför allt utgiftsområde 6 Totalförsvaret, utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och utgiftsområde 15 Studiestöd.

6.2 Takbegränsade utgifter 2001

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1 till 25 samt 27, däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. Till de takbegränsade utgifterna räknas också utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten och även posten Minskning av anslagsbehållningar. I förevarande prognos ingår för 2001 i stället förbrukningen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgörs av budgeteringsmarginalen.

Utgiftstaket för staten är ett centralt budgetpolitiskt åtagande för riksdag och regering. Om det finns risk för att utgiftstaket för staten kommer att överskridas skall regeringen, enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, för att undvika detta, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder.

Det av riksdagen beslutade utgiftstaket för staten på 789 miljarder kronor för 2001 föreslås höjas med 2 miljarder till följd av budgettekniska orsaker (se kapitel 4 avsnitt 4.1.1.). Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen genom månatlig uppföljning och frekventa prognoser för att i tid kunna vidta nödvändiga åtgärder om det finns risk för att utgiftstaket är hotat.

De takbegränsade utgifterna beräknades i budgetpropositionen för 2001 till 787,8 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen uppgick därmed till 1,2 miljarder kronor. I den nu aktuella beräkningen bedöms de takbegränsade utgifterna uppgå till 787,6 miljarder kronor. Detta innebär att budgeteringsmarginalen beräknas uppgå till 3,4 miljarder kronor.

Jämfört med 2000 beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 27,6 miljarder kronor, vilket motsvarar en real ökning på 2,1 procent. Som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna 2001 uppgå till 36,6 procent, vilket är 0,1 procentenheter högre än 2000.

Tabell 6.2 Takbegränsade utgifter 2001

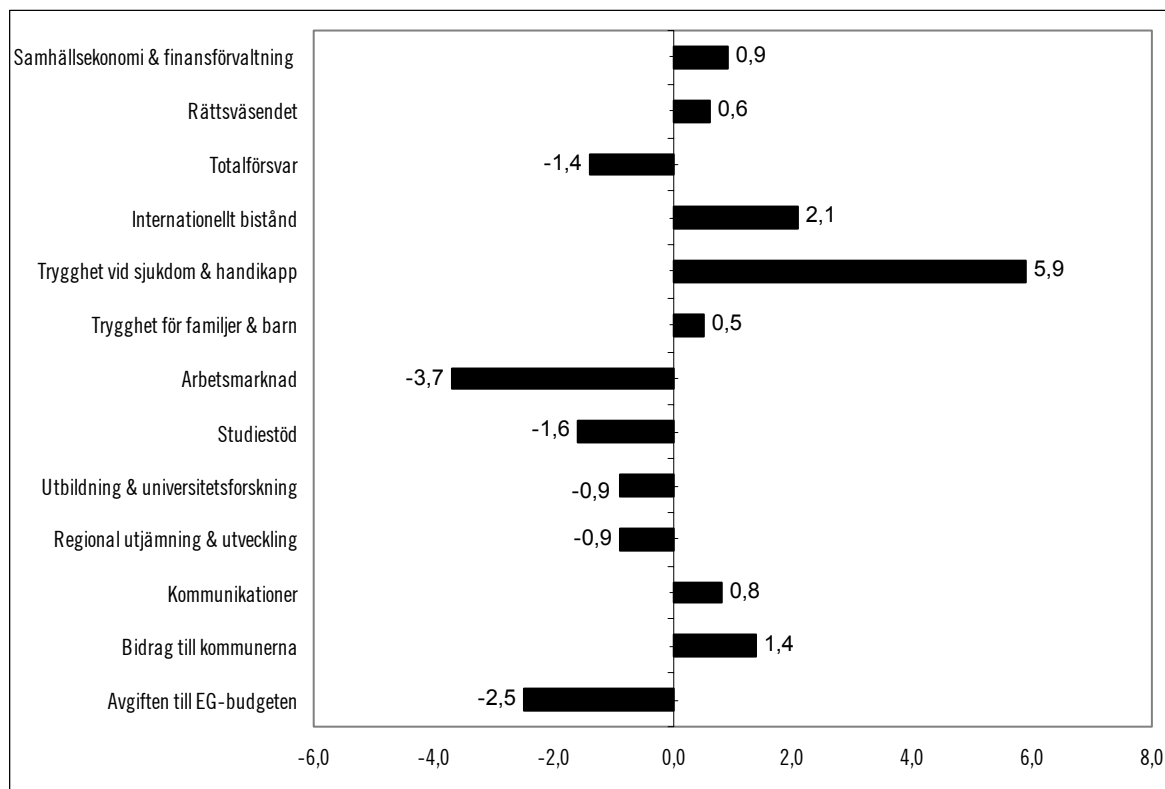
Miljarder kronor

	Prognos	Differens mot	
		Vårpropositionen	Statsbudgeten
Utgifter exkl. statsskuldräntor ¹	642,8	1,6	-0,5
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	144,9	0,2	0,3
Takbegränsade utgifter	787,6	1,8	-0,1
Budgeringsmarginal	3,4	0,2	2,2
Utgiftstak för staten	791,0		

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

I tabell 6.3 redovisas de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde och de beräknade utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I diagram 6.1 nedan redovisas de större avvikelserna och därefter beskrivs skillnaderna jämfört med statsbudgeten.

Diagram 6.1 Utgiftsprognos 2001 jämfört med anvisade medel i budgetpropositionen för 2001

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

Utgiftsprognosen uppgår till 45,1 miljarder kronor och är därmed 1,4 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. En orsak till den lägre prognosen är förseningar vad gäller leverans och fakturering av försvarsmateriel.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgiftsprognosen uppgår till 17,0 miljarder kronor och är därmed 2,1 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Avvikelsen härrör främst från anslaget *Biståndsverksamhet*. I denna prognos beräknas att 2,0 miljarder kronor av anslagsbehållningen kommer att användas. Anslaget *Samarbete med Central- och Östeuropa* beräknas förbruka 0,2 miljarder kronor av anslagsbehållningen.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsprognosen uppgår till 107,8 miljarder kronor och är därmed 5,9 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utgifterna för anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* beräknas bli 4,8 miljarder kronor högre än vad som är anvisat i statsbudgeten. Det är ett högre sjuktal och ett ökat antal ersatta dagar som är orsaken till de högre utgifterna. Anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* föreslås på tilläggsbudget ökas med 2,4 miljarder kronor. Antalet nettosjukdagar (hela sjukdagar) 2001 beräknas stiga med 15 procent jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgiftsprognosen uppgår till 59,3 miljarder kronor och är därmed 3,7 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. De lägre utgifterna beror framför allt på att anslaget *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* beräknas bli 2,3 miljarder kronor lägre, främst på grund av att utgifterna för den inkomstrelaterade ersättningen och grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen har sjunkit snabbare än vad som beräknades i statsbudgeten. Anledningen till detta är att antalet ersättningsdagar per arbetslös har minskat. Utgifterna för aktivitetsstöd ökar dock. Utgifterna på anslaget *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* beräknas bli 0,8 miljarder kronor lägre i förhållande till anvisade medel. Detta är en följd av ett mindre antal personer i utbildning än vad som tidigare beräknats. Utgifterna på anslaget *Europeiska socialfonden*

beräknas bli 1,0 miljard kronor lägre. Anslaget *Bidrag till lönegarantiersättning* beräknas däremot öka med 0,7 miljard kronor i förhållande till statsbudgeten.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgiftsprognosen uppgår till 20,0 miljarder kronor och är därmed 1,6 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. I prognosen har den förändrade avräkningsprincipen för anslaget *Studiemedelsräntor m.m.* beaktats, vilket förväntas leda till att utgifterna blir 0,8 miljarder kronor lägre än vad som antogs i statsbudgeten.

Utgifterna för anslaget *Studiemedel m.m.* beräknas minska med 0,6 miljarder kronor till följd av ett färre antal studerande.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsprognosen uppgår till 100,7 miljarder kronor och är därmed 1,4 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Höjningen beror främst på att definitiva beräkningar av anslaget *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* för 2001 nu fastställts. De högre utgifterna motsvaras av en lika stor höjning av den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten. På tilläggsbudget föreslås att ytterligare 1,7 miljarder kronor anvisas.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Utgiftsprognosen uppgår till 21,3 miljarder kronor och är därmed 2,5 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. De lägre utgifterna på anslaget *Avgiften till Europeiska gemenskapen* beror främst på att Kommissionens tilläggs- och ändringsbudget 4 reviderats ned som en konsekvens av överskottet i EU:s budget för 2000.

Minskning av anslagsbehållningar

I statsbudgeten fördelas inte förbrukningen av anslagsbehållningar per utgiftsområde, utan redovisas under posten *Minskning av anslagsbehållningar* som ingår i de takbegränsade utgifterna. I den aktuella prognosen ingår emellertid förbrukningen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde.

Under innevarande år kommer anslagsbehållningarna att minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel på statsbudgeten eller till följd av beslut om indragningar. Medgivna överskridanden eller tillskott av medel på tilläggs-

budget kan å andra sidan bidra till en ökning av anslagsbehållningarna.

Posten *Minskning av anslagsbehållningar* beräknades i statsbudgeten till 3,0 miljarder kronor. Skillnaden mellan totalt anvisade medel exklusive statskuldräntor och prognos beräknas nu till 6,1 miljarder kronor. Med hänsyn tagen

till beslutade indragningar beräknas anslagsbehållningarna öka med cirka 1,0 miljard kronor. Detta innebär att anslagsbehållningarna, som vid årets början uppgick till 29 miljarder kronor, vid årets slut beräknas uppgå till cirka 30 miljarder kronor.

Tabell 6.3 Prognos för takbegränsade utgifter 2001

Miljarder kronor

Utgiftsområde	Statsbudget	Tilläggsbudget i VP01	Förslag till tilläggsbudget i BP02	Totalt anvisat ¹	Prognos	Differens prognos statsbudget	Differens prognos totalt anvisat
1 Rikets styrelse	5,3	0,0	0,0	5,4	5,6	0,3	0,3
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,3	0,0	0,8	2,1	2,3	0,9	0,1
3 Skatteförvaltning och uppbörd	6,2	0,0	0,0	6,2	6,5	0,3	0,3
4 Rättsväsendet	24,0	0,8	0,0	24,7	24,6	0,6	-0,2
5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2,9	0,0	0,1	3,0	3,1	0,2	0,1
6 Totalförsvaret	46,5	0,0	0,0	46,5	45,1	-1,4	-1,4
7 Internationellt bistånd	15,0	-0,1	-0,1	14,8	17,0	2,1	2,3
8 Invandrare och flyktingar	4,9	0,0	0,6	5,6	5,2	0,3	-0,3
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	29,4	0,0	0,5	29,8	29,6	0,2	-0,2
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	101,9	3,1	2,4	107,5	107,8	5,9	0,3
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33,8	0,0	0,0	33,8	33,8	0,1	0,0
12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	47,7	0,0	0,0	47,7	48,2	0,5	0,5
13 Arbetsmarknad	63,0	-0,8	-0,1	62,1	59,3	-3,7	-2,8
14 Arbetsliv	8,5	0,0	0,0	8,5	8,6	0,1	0,1
15 Studiestöd	21,6	0,0	0,0	21,7	20,0	-1,6	-1,7
16 Utbildning och universitetsforskning	34,8	-0,2	-0,4	34,3	33,9	-0,9	-0,4
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,8	0,0	0,0	7,8	7,9	0,1	0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	11,6	-0,5	0,4	11,5	11,3	-0,3	-0,2
19 Regional utjämning och utveckling	4,2	0,0	0,0	4,2	3,3	-0,9	-0,9
20 Allmän miljö- och naturvård	2,2	0,0	0,0	2,2	2,3	0,1	0,1
21 Energi	2,3	0,0	0,0	2,3	2,3	0,1	0,1
22 Kommunikationer	24,7	0,0	0,3	24,9	25,5	0,8	0,5
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13,7	0,0	0,0	13,7	13,7	0,0	0,0
24 Näringsliv	3,5	-0,1	0,0	3,5	3,7	0,2	0,2
25 Allmänna bidrag till kommunerna	99,4	0,1	1,7	101,2	100,7	1,4	-0,4
26 Statsskuldräntor m.m.	70,9	0,0	0,0	70,9	70,7	-0,2	-0,2
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	23,8	0,0	0,0	23,8	21,3	-2,5	-2,5
Minskning av anslagsbehållningar	3,0					-3,0	
Summa utgiftsområden	714,1	2,5	6,2		713,5	-0,7	
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	643,2	2,5	6,2		642,8	-0,5	
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	144,6				144,9	0,3	
Takbegränsade utgifter	787,8				787,6	-0,1	
Budgeteringsmarginal	1,2				3,4		
Utgiftstak för staten	789,0²				791,0		

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

¹ Anvisat på statsbudget och tilläggsbudget i 2001 års ekonomiska vårproposition. Även den nu föreslagna tilläggsbudgeten är inkluderad i angivna belopp.² Utgiftstak enligt budgetpropositionen.

6.3 Utgifternas fördelning på utgiftsområden 2002-2004

Regeringens förslag: Utgifterna för 2002 fördelas på utgiftsområden enligt tabell 6.5.

Förändring av anslagsbehållningar under 2002 beräknas enligt tabell 6.5.

Den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2003 och 2004 enligt tabell 6.5 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Regeringen presenterade i 2001 års ekonomiska vårproposition en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2002–2004. Riksdagen godkände förslaget (prop. 2000/2001:100, bet. 2000/2001:FiU20, rskr. 2000/2001: 288).

I detta avsnitt presenteras en reviderad fördelning av utgifterna för 2002 och en reviderad preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2003 och 2004. Regeringens förslag till utgiftsramar för åren 2002–2004 samt skillnader i förhållande till de preliminära ramarna i 2001 års ekonomiska vårproposition redovisas i tabell 6.5. Beräkningarna av fördelningen på utgiftsområden för åren 2003 och 2004 är baserade på nu kända förutsättningar vad avser den ekonomiska utvecklingen och nu gällande regelsystem och skall betraktas som preliminära. I bilaga 1 presenteras regeringens budgetförslag för budgetåret 2002 fördelat på utgiftsområden och anslag.

Regeringen utgår vid utformningen av sitt budgetförslag från att tidigare beslutade utgiftstak för 2002–2004 skall ligga fast. Utgiftstaket har dock i denna proposition anpassats till några budgettekniska förändringar (se avsnitt 4.1.1)

En självklar utgångspunkt för förslaget till utgiftsramar för 2002 och preliminära utgiftsramar för 2003 och 2004 är att beslutade utgiftstak inte skall överskridas.

I förhållande till de preliminära ramarna i vårpropositionen innehåller regeringens förslag till utgiftsramar för åren 2002–2004 ett antal omflyttningar mellan utgiftsområden i enlighet med det av riksdagen godkända förslaget om att anpassa indelningen i politikområden till riksdagens ansvarsfördelning. Vissa andra omflyttningar görs också som inte påverkar de totala utgifterna.

De största omflyttningarna redovisas i tabell 6.4. Omflyttningarna kommenteras närmare under respektive utgiftsområde i avsnitt 6.4.

Tabell 6.4 Större omflyttningar mellan utgiftsområden under utgiftstaket 2002-2004

Miljarder kronor

	2002	2003	2004
<i>Omflyttningar i syfte att anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer</i>			
Uo 1 Rikets styrelse	1,8	1,9	1,9
Uo 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	7,4	7,3	7,3
Uo 3 Skatt, tull och exekution	1,4	1,4	1,5
Uo 4 Rättsväsendet	-1,4	-1,4	-1,5
Uo 5 Internationell samverkan	-1,8	-1,9	-1,9
Uo 14 Arbetsliv	-7,4	-7,3	-7,3
Uo 20 Allmän miljö- och naturvård	0,2	0,2	0,2
Uo 22 Kommunikationer	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Omflyttningar p.g.a. Landstingens ersättning för tandvård</i>			
Uo 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-0,4	-0,4	-0,4
Uo 25 Allmänna bidrag till kommuner	0,4	0,4	0,4
<i>Omflyttningar p.g.a. reformerat förtidspensionssystem</i>			
Uo 10 Ek. tryggh. vid sjukdom och handikapp	0	-0,1	-0,2
Uo 12 Ek. tryggh. för familjer och barn	0	0,1	0,2
<i>Omflyttningar p.g.a. klimatinvesteringsprogram</i>			
Uo 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	-0,2	-0,3	-0,4
Uo 20 Allmän miljö- naturvård	0,2	0,3	0,4
<i>Omflyttningar p.g.a. miljömålsproposition</i>			
Uo 20 Allmän miljö- och naturvård	-0,1	-0,1	-0,2
Uo 6, 9, 17, 18, 21, 23, 24	0,1	0,1	0,2
Nettoeffekt på de takbegränsade utgifterna	0	0	0

Ett flertal utgiftsområden förändras till följd av en anpassning till politikområdesindelningen. Genom denna anpassning kommer mål och resurser att beredas av samma utskott. Förändringen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg beror på att landstingens ersättning för tandvård fr.o.m. 2002 flyttas till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Från och med den 1 januari 2003 höjs åldersgränserna i det reformerade förtidspensionssystemet (prop. 2000/01:96 Sjukersättning och ak-

tivitetsersättning). Därigenom höjs också åldersgränserna för vårdnadsbidrag till funktionshindrade barn och anslag överförs från utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp till utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Ett nytt anslag för klimatinvesteringsprogram föreslås uppföras under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård med finansiering från utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande. I enlighet med regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (2000/01:130) omfördelas vidare utgifter till ett antal andra utgiftsområden från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Tabell 6.5 Utgiftstak och takbegränsade utgifter 2002 - 2004

Tusental kronor 2002, miljoner kronor 2003-2004 samt differenser mot 2001 års ekonomiska vårproposition

Utgiftsområde	2002	2003	2004	Differens mot 2001 års ek. vårproposition		
				2002	2003	2004
1 Rikets styrelse	7 284 122	7 309	7 642	1 890	1 953	1 995
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	8 754 408	9 180	9 184	7 388	7 852	7 851
3 Skatt, tull och exekution	8 057 645	8 267	8 441	1 423	1 502	1 539
4 Rättsväsendet	23 640 823	24 286	25 201	-1 264	-1 207	-1 419
5 Internationell samverkan	1 162 290	1 170	1 175	-1 738	-1 771	-1 809
6 Totalförsvaret	45 810 094	44 925	44 884	6	174	120
7 Internationellt bistånd	15 043 822	17 544	19 475	-331	-493	-306
8 Invandrare och flyktingar	5 238 643	5 165	4 646	411	315	316
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	31 128 910	33 542	35 188	-664	-743	-718
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	108 357 018	116 929	122 215	-2 354	-809	1 394
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33 534 500	51 855	51 334	293	240	133
12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	49 841 000	52 289	53 816	196	671	1 287
13 Arbetsmarknad	58 915 236	58 600	58 153	-284	-1 359	-1 440
14 Arbetsliv	1 047 542	1 073	1 092	-7 409	-7 352	-7 354
15 Studiestöd	22 567 335	23 108	24 022	75	-280	-70
16 Utbildning och universitetsforskning	41 446 670	42 771	44 442	-292	-199	-301
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 106 670	8 281	8 456	46	114	103
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 529 248	9 501	9 337	-763	-872	-666
19 Regional utjämning och utveckling	3 563 125	3 433	3 433	212	-18	-18
20 Allmän miljö- och naturvård	3 124 563	3 353	4 162	323	416	315
21 Energi	2 132 055	1 315	1 297	0	-37	-75
22 Kommunikationer	24 468 615	25 726	28 720	-499	-187	2 540
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 338 984	14 456	14 455	27	50	168
24 Näringsliv	3 410 185	3 408	3 280	132	152	-29
25 Allmänna bidrag till kommunerna	98 898 914	94 067	96 163	-1 319	3 206	3 212
26 Statsskuldräntor m.m.	63 326 700	55 197	56 503	2 904	1 406	-189
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	23 055 000	23 756	23 940	-724	-454	-341
Minskning av anslagsbehållningar	1 199 200	2 555	3 008	-2 301	-445	8
Summa utgiftsområden	716 983 317	743 061	763 663	-4 616	1 826	6 244
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	653 656 617	687 864	707 160	-7 520	419	6 433
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	153 414 000	154 093	163 761	2 928	1 617	3 287
Takbegränsade utgifter	807 070 617	841 957	870 921	-4 591	2 037	9 720
Budgeteringsmarginal	1 929 383	2 043	7 079	-409	-2 037	-8 720
Utgiftstak för staten	809 000 000	844 000	878 000	-5 000	0	1 000

6.3.1 De takbegränsade utgifternas förändring jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition

Flera förklaringsfaktorer medför reviderade utgiftsområdesramar för åren 2002 -2004 jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition, utöver de omflyttningar som redovisats i tabell 6.4. Utgiftsområdesramarna har ändrats till följd av föreslagna utgiftsreformer och utgiftsminskningar, reviderade makroekonomiska förutsättningar, reviderad pris- och löneomräkning, förändrade volymer inom vissa regelstyrda bidragssystem, förändrade prognosmetoder och förändrade prognoser av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter. I tabell 6.6 har förändringen av de takbegränsade utgifterna jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition, delats upp på dessa faktorer.

Utgiftsreformer och utgiftsminskningar

Av avsnitt 4.3 framgår de förslag till reformer och finansiering som lämnas eller aviseras i denna proposition. Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna minska med 0,4 miljarder kronor 2002, för att därefter öka med 1,0 miljard kronor 2003 och med 5,2 miljarder kronor 2004 i förhållande till beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition. Större reformer föreslås bland annat inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp och utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Dessa reformer ökar utgifterna med 1 miljard kronor 2003 och 2 miljarder kronor 2004. Utgiftsökningen beror på att regeringen avser att höja taket i sjuk- och föräldraförsäkringen den 1 juli 2003 från 7,5 till 10 prisbasbelopp, under förutsättning att det statsfinansiella läget så tillåter. Utgiftsområde 22 Kommunikationer föreslås tillföras 2,8 miljarder kronor 2004, som en del av den satsning som nu görs på infrastrukturen under tolvårsperioden 2004-2015.

Makroekonomiska förutsättningar

Utgifternas fördelning på utgiftsområden påverkas av en ändrad bedömning av den allmänna ekonomiska utvecklingen. Anslag som är beroende av den makroekonomiska utvecklingen har för åren 2002-2004 justerats med hänsyn till nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen.

Denna justering berör huvudsakligen ett fyrtiotal olika anslag för transfereringsändamål.

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition är den i utgiftshänseende viktigaste förändringen ett antagande om ett högre konsumentprisindex, vilket påverkar prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet styr genom indexering, utgifterna på flera stora transfereringsanslag. Jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition väntas prisbasbeloppet bli 500 kronor högre 2002-2003 och 600 kronor högre 2004. Det högre prisbasbeloppet medför att de takbegränsade utgifterna ökar med 1,9 miljarder kronor 2002, 2,1 miljarder kronor 2003 och 1,8 miljarder kronor 2004. Inkomstindex, som påverkar utgifterna för ålderspensioner, beräknas också bli högre än vad som antogs i 2001 års ekonomiska vårproposition. Ett högre inkomstindex medför att utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ökar med 1,2 miljarder kronor 2002, 0,6 miljarder kronor 2003 och 1,9 miljarder kronor 2004.

Räntenivån bedöms nu bli något högre 2002, vilket höjer utgifterna på några anslag.

Sammantaget beräknas de förändrade makroekonomiska förutsättningarna medföra att de takbegränsade utgifterna blir 3,4 miljarder kronor högre 2002, 2,5 miljarder kronor högre 2003 och 3,4 miljarder kronor högre 2004 jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltningsändamål

I den inledande fasen av budgetprocessen hantears anslag för förvaltningsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas sedan om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I 2001 års ekonomiska vårproposition gjordes en slutlig pris- och löneomräkning av anslagen för 2002 och en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för 2003-2004. Den slutliga pris- och löneomräkning baseras bl.a. på löneutvecklingen inom tillverkningsindustrin. Vid omräkningen görs ett avdrag för produktivitetsutvecklingen motsvarande utvecklingen inom den privata tjänstesektorn under de senaste 10 åren. För åren 2003 och 2004 görs en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål, vilken bl.a. baseras på antagen löneutveckling i den konkurrensutsatta sektorn mellan 2000 och 2002. Avdrag görs även dessa år för en

prognostiserad produktivitetsutveckling som följer den privata tjänstesektorn, även konsumentprisutvecklingen påverkar pris- och löneomräkningen.

Till följd av ändringar av anslagsstrukturen, sammanslagningar av anslag etc., blir pris- och löneomräkningsbeloppet 2002 nu 0,1 miljarder kronor lägre jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition. Den nya preliminära pris- och löneomräkningen leder till att anslagen höjs med 0,8 miljarder kronor 2003 och med 0,5 miljarder kronor 2004. Förändringen berör främst utgiftsområdena 6 Totalförsvaret, 16 Utbildning och universitetsforskning och 22 Kommunikationer.

Volym

Utgiftsområdesramarna kan också förändras till följd av nya prognoser för volymer inom vissa regelstyrda system.

Inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp förväntas utgifterna nu bli ungefär 0,5 miljarder kronor högre per år åren 2002-2004 i jämförelse med bedömningen i 2001 års ekonomiska vårproposition, huvudorsaken är antagande om fler förtidspensionärer. Ny befolkningsstatistik visar att antalet födda barn ökar, vilket innebär att utgifterna under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn bedöms bli 0,2 miljarder kronor högre 2002, 0,3 miljarder kronor högre 2003 och 0,4 miljarder kronor högre 2004 än i bedömningen i vårpropositionen. Inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten bidrar högre volymer till att utgifterna ökar med 0,4 miljarder kronor 2002 och 2003, och med 1,4 miljarder 2004 jämfört med beräkningen i vårpropositionen. Vidare höjs utgifterna till följd av ett högre antal asylsökande.

Sammantaget beräknas ändrade volymer bidra till att utgiftsområdesramarna höjs med ca 1,5 miljarder kronor 2002 och 2003. För 2004 beräknas utgiftsområdesramarna höjas med 2,7 miljarder kronor jämfört med beräkningen i vårpropositionen.

Övrigt

Revideringar av utgiftsområdesramarna kan också föräntas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av tillkommande information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens omedelbara kontroll, till exempel med anledning av beslut i EU. Revide-

ringen kan också göras till följd av rent budgettekniska förändringar. Sådana revideringar beräknas bidra till en minskning av utgifterna med 1,3 miljarder kronor 2002, 3,3 miljarder kronor 2003 och 2,8 miljarder kronor 2004. Revideringarna berör de flesta utgiftsområden. De viktigaste förändringarna är att EG-avgiften beräknas bli lägre och att utgifterna inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad sjunker, p.g.a. att sammansättningen av gruppen arbetslösa har förändrats.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ram- och reservationsanslag som inte utnyttjas kan sparas till efterföljande år. På motsvarande sätt kan en myndighet använda tidigare sparade anslagsmedel som komplement till årets anslag.

Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna mot efterföljande års anslag om medelstillelningen ett visst år är otillräcklig. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ram- och reservationsanslag gemensam beräkningspost kallad Minskning av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att den beräknade minskningen av anslagsbehållningarna läggs till utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en betydande osäkerhet i beräkningen av de takbegränsade utgifterna.

Jämfört med bedömningen i 2001 års ekonomiska vårproposition beräknas förbrukningen av anslagsbehållningar bli 2,3 miljarder kronor lägre 2002, 0,4 miljarder kronor lägre 2003 och oförändrad 2004. I denna proposition beräknas de till totalt 1,2 miljarder kronor 2002, 2,6 miljarder kronor 2003 och till 3,0 miljarder kronor 2004.

Utgiftsområden med en stor prognostiserad förbrukning av anslagsbehållningar är för 2002 utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och för 2003 utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Dessutom redovisas stora anslagsförbrukningar både 2003 och 2004 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna. Den lägre prognostiserade totala förbrukningen av anslagsbehållningarna, i jämförelse med bedömningen i 2001 års ekonomiska vårproposition, beror bl.a. på att vissa utbetalningar av bistånd tidigare lägs till 2001.

Tekniska justeringar av utgiftstaket

Utgiftsområdesramarna har även reviderats till följd av de förändringar som föranlett tekniska justering av utgiftstaket (se avsnitt 4.1.1.). Dessa justeringar gör att ramarna för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp revideras ned med 3,6 miljarder kronor 2002, 2,5 miljarder kronor 2003 och 1,6 miljarder kronor 2004. Vidare justeras ramarna för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna. År 2002 sänks ramen med 1,8 miljarder kronor och åren 2003-2004 höjs ramen med 2,5 miljarder kronor.

Tabell 6.6 Förändring av takbegränsade utgifter mellan 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

Miljarder kronor

	2002	2003	2004
Takbegränsade utgifter i 2001 års ekonomiska vårproposition	811,7	839,9	861,2
Nya utgiftsreformer och utgiftsminskningar	-0,4	1,0	5,2
Ändrade makroekonomiska förutsättningar	3,4	2,5	3,4
Reviderad pris- och löneomräkning	-0,1	0,8	0,5
Volymförändringar	1,5	1,5	2,7
Övrigt	-1,3	-3,3	-3,0
Förändrad prognos för anslagsbehållningar	-2,3	-0,4	0,0
<i>Förändring före tekniska justeringar</i>	0,8	2,1	8,8
Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten	-5,4	0	0,9
<i>Total utgiftsförändring</i>	-4,6	2,1	9,7
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2002	807,1	842,0	870,9

6.4 Genomgång av utgiftsområden

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
4 820	5 352	5 612	7 284	7 309	7 642

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Demokrati och delar av politikområdet Mediepolitik som ingår i utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I utgiftsområdet ingår även en del av politikområdet Samepolitik som ingår i utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Vidare ingår de på politikområde ofördelade anslagen *Kungliga hov- och slottsstaten, Riksdagens ledamöter och partier m.m., Riksdagens förvaltningskostnader, Riksdagens ombudsmän, Regeringskansliet m.m.* samt *Stöd till politiska partier.*

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av den sammanlagning av Utrikesdepartementets och Regeringskansliets förvaltningsanslag som görs 2002.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 7 284 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
1 503	2 112	2 254	8 754	9 180	9 184

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Effektiv statsförvaltning och politikområdena Finansiella system och tillsyn samt det på politikområdet ofördelade anslaget *Riksdagens revisorer.*

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av att de under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslagen 1:14 *Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket* och 1:15 *Statliga tjänstepensioner m.m.* flyttas till utgiftsområde 2.

Utgifterna inom utgiftsområdet ökar därmed med 7 384 miljoner kronor, samtidigt minskar belastningen på utgiftsområde 14 Arbetsliv med motsvarande belopp.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 8 754 miljoner kronor.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
6 170	6 215	6 481	8 058	8 267	8 441

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Skatt, tull och exekution.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av beslutet att flytta anslaget 3:4 *Kronofogdemyndigheterna* från utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Ramen för utgifts- och politikområdet Skatt, tull och exekution föreslås uppgå till 8 058 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
23 317	24 744	24 571	23 641	24 286	25 201

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Rättsväsendet.

Regeringen föreslog i 2001 års ekonomiska vårproposition att rättsväsendet skulle tillföras 600 miljoner kronor från och med 2004. Dessa medel skall användas till en fortsatt förstärkning av polisen. Antalet poliser skall öka och satsningen på att utveckla den lokala polisen - närpolisreformen - skall fullföljas. Fler specialister anställs för att säkerställa utvecklingen av det kunskapsbaserade polisarbetet och höja kvaliteten i brottsutredningarna.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av beslutet att flytta anslaget 3:4 *Kronofogdemyndigheterna* till utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 23 641 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
2 984	3 023	3 122	1 162	1 170	1 175

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av den sammanslagning av Utrikesdepartementets och Regeringskansliets förvaltningsanslag som sker från 2002. Utgiftsområdet minskar med 1 814 miljoner kronor till följd av denna sammanslagning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 1 162 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
46 165	46 526	45 114	45 810	44 925	44 884

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Försvarspolitik och Skydd mot olyckor.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 45 810 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
15 317	14 763	17 033	15 044	17 544	19 475

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Internationellt utvecklingsarbete och samarbete med Central- och Östeuropa.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med beräkningarna i 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av en lägre BNI-prognos samt förändrade biståndsavräkningar. Biståndsramen 2002 är 0,74 procent av BNI. År 2003 ökas den till att motsvara 0,81 procent av BNI och 2004 till 0,86 procent av

BNI därutöver tillförs biståndet 200 miljoner kronor.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 15 044 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
4 472	5 555	5 237	5 239	5 165	4 646

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Migrationspolitik, Integrationspolitik, Storstadspolitik och Minoritetspolitik.

Förändringar av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras till stor del av volymförändringar till följd av antagande om ett ökat antal asylsökande. Det leder till att utgifterna för mottagande av asylsökande ökar. Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* ökas därför med drygt 470 miljoner kronor 2002 och med närmare 260 miljoner kronor från 2003. Anslaget 12:1 *Migrationsverket* ökas med närmare 50 miljoner kronor från 2002. Samtidigt ökar avräkningarna på biståndsramen varför utgifterna under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskar.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 5 239 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 9 Hälsövård, sjukvård och socialomsorg

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
28 573	29 837	29 612	31 129	33 542	35 188

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsa, Socialtjänstpolitik, Äldrepolitik, Barnpolitik, Forskningspolitik och Handikappolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras bl.a. av att landstingens ersättning för tandvården föreslås flyttats till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt statens avtal med landstingen. Detta bidrar till att utgiftsområdesramen minskar med 405 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

Regeringen har i propositionen Avgifter inom äldre- och handikappomsorgen (prop. 2000/01:149) föreslagit att ett högkostnads-skydd införs i äldre- och handikappomsorgen. I 2001 års ekonomiska vårproposition har 650 miljoner kronor avsatts för en del av dessa förändringar under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. I denna proposition föreslås att ytterligare 125 miljoner kronor 2002 och 250 miljoner kronor 2003 och framåt tillförs det generella statsbidraget till kommunerna för detta ändamål. Dessa medel finansieras från utgiftsområde 9.

Regeringen föreslår vidare att utgiftsområdesramen ökas med 50 miljoner kronor 2001, 25 miljoner kronor 2002 och 25 miljoner kronor 2003 för insatser för barn till missbrukare och barn i familjer där våld och övergrepp mellan vuxna förekommer. Medlen avsätts inom ramen för den nationella handlingsplanen för alkohol-förebyggande insatser.

Regeringen avsätter vidare 265 miljoner kronor under tre år för en nationell handlingsplan mot narkotika. Medlen finansieras inom ramen för utgiftsområdet.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 31 129 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
97 937	107 490	107 810	108 357	116 929	122 215

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ersättning vid arbetsförmåga.

Utgiftsökningarna på utgiftsområdet förklaras främst av att utgifterna för sjukpenning och förtidspensioner ökar kraftigt. Dessa utgifter ökar bl.a. på grund av ökad sjukfrånvaro samt ökat antal långa sjukfall. För att täcka de ökade utgifterna föreslås i tilläggsbudget för 2001 att anslaget för sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 2 400 miljoner kronor.

Regeringen presenterar i denna budgetproposition ett elvapunkturprogram för att främja hälsan i arbetslivet. Programmet omfattar arbetsmiljö, en förnyelse av rehabiliteringen samt ekonomiska incitament för att minska sjukskrivningarna.

Problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn. Regeringen avser därför att inleda särskilda försök hos några av de stora offentliga arbetsgivarna för att förebygga och minska sjukfrånvaron. Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor avsätts till denna verksamhet redan under 2001.

Regeringen avser att höja inkomsttaket i sjuk- och föräldraförsäkringen, under förutsättning att det statsfinansiella läget så tillåter, från 7,5 till 10 prisbasbelopp från och med den 1 juli 2003. I ramen för utgiftsområdet har utgiftsökningar i sjukförsäkringen med anledning av höjningen av inkomsttaket beaktats med 775 miljoner kronor 2003 och 1 550 miljoner kronor 2004.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 108 357 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
33 538	33 810	33 847	33 535	51 855	51 334

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ekonomisk äldrepolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen för 2002 jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition uppgår till 294 miljoner kronor. Denna ökning är främst en effekt av ett antagande om ett lägre prisbasbelopp vid beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition.

De kommande åren beräknas andelen pensionärer med ATP och inkomstpension att öka och färre pensionärer blir därmed berättigade till pensionstillskott och bostadstillägg. Denna tendens till minskade utgifter uppvägs till en del av regeländringar. Regeringen föreslår i denna proposition förbättringar i form av höjd ersättningsnivå i bostadstillägget till pensionärer från 90 till 91 procent av bostadskostnaden upp till 4 500 kronor i månaden. Vidare föreslår regeringen lättnader i inkomstprövningen av bostadstillägget och änkepensioner genom att åldersgränsen för när hemmavarande barn anses vara självförsörjande höjs från 18 till 20 år.

För åren 2003 och 2004 beräknas utgiftsområdesramarna till 51 855 respektive 51 334 miljoner kronor. Detta är en ökning jämfört med beräkningarna i vårpropositionen med 240 miljoner kronor för 2003 och med 133 miljoner kronor

för 2004. Även dessa öknings förklaras främst med ett högre antagande om prisbasbeloppet.

Mellan åren 2002 och 2003 ökar ramen för utgiftsområdet med ca 18,3 miljarder kronor. Det finns två huvudsakliga orsaker till den kraftiga ökningen. För det första förs utgifterna för den bosättningsbaserade delen av folkpensionen (ca 7,5 miljarder kronor) från ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till utgiftsområde 11. För det andra ersätts folkpension och pensionstillskott av garantipension enligt de reformerade ålderspensionsreglerna fr.o.m. 2003. Den nya garantipensionen är till skillnad från folkpensionen och pensionstillskottet en fullt beskattad förmån vilket i sig innebär att utgifterna ökar brutto med ca 10,5 miljarder kronor. Cirka 9,5 miljarder kronor av denna utgiftsökning motsvaras av ökade skatteinkomster för landets kommuner och därmed görs också en preliminär neddragning av statsbidraget till kommunerna med motsvarande belopp. Dessa belopp kan komma att justeras vid den slutliga regleringen i budgetpropositionen för 2003.

I propositionen Äldreförsörjningsstöd (prop. 2000/01:36) föreslår regeringen att den ekonomiska tryggheten för äldre invandrare skall förbättras genom att ett äldreförsörjningsstöd införs från och med 1 januari 2003. Införandet av äldreförsörjningsstödet innebär ökade utgifter inom utgiftsområdet med 710 miljoner kronor fr.o.m. 2003.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 33 535 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
44 596	47 747	48 201	49 841	52 289	53 816

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ekonomisk familjepolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras av en rad faktorer. Beräkningarna baseras på en ny befolkningsprognos med ökat barnafödande och en större nettovandring. Vidare beräknas ökade utgifter till följd av regeringens förslag om höjt inkomsttak i föräldraförsäkringen samt ökade utgifter för vårdbidraget för funktionshindrade barn.

Från och med den 1 januari 2003 höjs åldersgränserna i det reformerade förtidspensionssystemet (prop. 2000/01:96 Sjukersättning och aktivitetsersättning). Som en följdändring höjs också åldersgränserna för vårdbidraget för funktionshindrade barn, vilket ökar utgifterna med ca 100 miljoner kronor 2003 och ca 200 miljoner kronor 2004 jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen avser att föreslå en höjning av inkomsttaket i sjuk- och föräldraförsäkringen, från 7,5 till 10 prisbasbelopp från och med den 1 juli 2003, om det statsfinansiella läget så medger. I ramen för utgiftsområdet har utgiftsökningar i föräldraförsäkringen med anledning av en höjning av inkomsttaket beaktats med 240 miljoner kronor 2003 och 480 miljoner kronor 2004.

Regeringen föreslår i denna proposition att möjligheten att retroaktivt få vårdbidrag för funktionshindrade barn slopas fr.o.m. den 1 januari 2002. Den utgiftsminskning som följer av förslaget beräknas till ca 50 miljoner kronor per år fr.o.m. 2002. Vidare föreslår regeringen att den nivå i föräldraförsäkringen som ersätter dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning höjs från 60 kronor till 120 kronor fr.o.m. den 1 januari 2002.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 49 841 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
33 224	62 147	59 313	58 915	58 600	58 153

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av att utgifterna för arbetslöshetsersättning beräknas bli lägre på grund av att antalet ersättningsdagar per arbetslös har minskat.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 58 915 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
41 067	8 531	8 599	1 048	1 073	1 092

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Arbetsliv och Jämställdhet.

Förändringarna av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak med att statliga arbetsgivarfrågor från och med 2002 överförs till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 1 048 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
19 681	21 663	19 997	22 567	23 108	24 022

Samtliga anslag under utgiftsområdet tillhör politikområdet Utbildningspolitik som redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition beror på flera faktorer. En viktig faktor bakom det ökade medelsbehovet för studiestöd 2002 är antagandet om ett högre prisbasbelopp jämfört med det som gjordes i vårpropositionen. Utgiftsområdesramarna påverkas samtliga år av att utgifterna för studiemedelsräntor beräknas bli något högre än bedömningen i vårpropositionen.

Till utgiftsområdet har medel förts från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för att finansiera studiemedel för utbildningsplatser inom framför allt vårdområdet fr.o.m. 2003.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 22 567 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
31 363	34 305	33 941	41 447	42 771	44 442

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Storstadspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras främst av olika överföringar till andra utgiftsområden.

Från och med 2002 har utgiftsområdet tillförts 25,9 miljoner kronor från utgiftsområde 14 Arbetsliv. Medlen avser flytt av Arbetslivsinstitutets forskningsverksamhet till ett antal lärosäten. Från utgiftsområdet har 21,7 miljoner kronor 2003 och 38,7 miljoner kronor 2004 överförts till utgiftsområde 15 för studiemedel för utbildningar inom framför allt vårdområdet.

I minskningen av utgiftsområdesramen ingår också slutjusteringar med anledning av den förändrade finansieringen av de statliga avtalsförsäkringarna. Slutjusteringen innebär en minskning av utgiftsområdesramen med 310 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

Sammanlagt har utgiftsområdesramen för 2002 minskats med 292 miljoner kronor jämfört med beräkningen i 2001 års ekonomiska vårproposition.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 41 447 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
7 589	7 811	7 890	8 107	8 281	8 456

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Kulturpolitik, Mediepolitik, Ungdomspolitik och Folkrorelsepolitik, delar av politikområdena Finansiella systemen och tillsyn samt Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Förändringar av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras främst av att ytterligare 47 miljoner kronor

tillförts kultursektorn 2002 varav 7 miljoner kronor engångsvis.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 8 107 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
11 867	11 507	11 310	9 529	9 501	9 337

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation samt delar av politikområdena Ekonomisk familjepolitik och Miljöpolitik.

Förändringar av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras till stor del av att avsättningen till Bostadskreditnämndens garantireserv får en annan profil vilket innebär minskade utgifter med 400 miljoner kronor från 2002. Sett över en tioårsperiod är dock avsättningen till garantireserven oförändrad.

Förändringen av utgiftsområdesramen förklaras också av överföringar från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård som följer av regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdstrategier (prop. 2000/01:130). I enlighet med vad som aviserades i 2001 års ekonomiska vårproposition överförs en del av de medel som tillfördes utgiftsområde 20 till andra utgiftsområden, däribland utgiftsområde 18. Närmare 90 miljoner kronor överförs till anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* från 2002 för arbete inom miljö- och naturvårdsområdet. Utöver detta beräknar regeringen att tidigare resursförstärkningar för länsstyrelsernas arbete med miljötillsyn om 15 miljoner kronor samt för administration av skogsinköp om 25 miljoner kronor ligger fast från 2004.

Regeringen föreslår att ett nytt anslag för klimatinformation inrättas 2002 under utgiftsområde 20. Anslaget finansieras genom att totalt 90 miljoner kronor överförs från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* till utgiftsområde 20 under 2002 och 2003. Regeringen föreslår också att ett nytt anslag för klimatinvesteringsprogram inrättas för perioden 2002-2004 under utgiftsområde 20. För ändamålet överförs 200 miljoner kronor 2002

och 300 miljoner kronor 2003 från de lokala investeringsprogrammen för ekologisk hållbarhet till utgiftsområde 20. Därutöver överförs 2004 också de 400 miljoner kronor som i vårpropositionen avsattes för ändamålet, till det nya klimatinvesteringsanslaget under utgiftsområde 20. För 2002 föreslås 20 miljoner kronor överföras från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* till utgiftsområde 20 för att finansiera SMHI:s ökade kostnader för medlemsavgifter till internationella organisationer.

Vidare överförs 35 miljoner kronor från de lokala investeringsprogrammen 2002 till anslag 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet för att kompensera för ökade kostnader till följd av miljöbalken.

Slutligen minskas stödet till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet med 50 miljoner kronor 2002 och 100 miljoner kronor 2003. Anslaget 31:11 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* minskas med 65 miljoner kronor från 2002.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 9 529 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
3 006	4 215	3 266	3 563	3 433	3 433

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Regionalpolitik och IT, tele och post.

Förändringar av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av att ett nytt anslag sätts upp för att finansiera vissa tillfälliga program som regeringen föreslår i en kommande proposition om en ny politik för regional utveckling.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 3 563 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 20

Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
1 701	2 158	2 272	3 125	3 353	4 162

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Miljöpolitik och del av politikområdet Forskningspolitik.

Förändringar av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras i huvudsak av överföringar till andra utgiftsområden som följer av regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdstrategier (prop. 2000/01:130). Arbetet för att uppnå miljömålen kommer att bedrivas inom alla samhällssektorer och vid en mängd myndigheter. I enlighet med vad som aviserades i 2001 års ekonomiska vårproposition beräknar regeringen därför att överföra en del av de medel som där tillfördes utgiftsområde 20 till andra utgiftsområden. Till följd av miljömålsarbete beräknar regeringen att till utgiftsområdena 6, 9, 17, 18, 21, 23, 24 överföra ca 140 miljoner kronor under 2002 och 2003, och ca 260 miljoner kronor 2004.

Utöver detta beräknar regeringen att 2004 överföra 40 miljoner kronor till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnad. Medlen tillförs länsstyrelserna för deras arbete med miljötillsyn samt administration av skogsinköp. 20 miljoner kronor överförs 2004 till utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar för att finansiera förlängda förstärkningar av anslaget för viltskador i enlighet med förslagen i propositionen Sammanhållna rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57).

Regeringen föreslår att ett nytt anslag för klimatinformation inrättas 2002 under utgiftsområde 20. Anslaget tillförs 30 miljoner kronor per år 2002 - 2004 genom överföringar från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* inom utgiftsområde 18. Regeringen föreslår också att ett nytt anslag för klimatinvesteringsprogram inrättas för perioden 2002-2004 under utgiftsområde 20. Anslaget tillförs 200 miljoner kronor 2002, 300 miljoner kronor 2003 och 400 miljoner kronor 2004 genom överföringar från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* under utgiftsområde 18 samt av de medel som i den ekonomiska vårpropositionen avsattes för ändamålet under utgiftsområde 18.

I enlighet med regeringens förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition överförs anslaget 34:1 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* från utgiftsområde 22 Kommunikationer till utgiftsområde 20. Som en följd av detta ökar utgiftsområdesramen 2002 med ca 230 miljoner kronor jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 3 125 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 21

Energi

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
1 731	2 271	2 336	2 132	1 315	1 297

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Energilpolitik.

Utgiftsområdesramen för 2002 är oförändrad jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition.

Överföring från utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* som följer av regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) har gjorts. Energimyndigheten tillförs 2,5 miljoner kronor för att fullgöra utökade uppgifter som ansvarig för miljö kvalitetsmålet Frisk luft.

Till utgiftsområdet har även medel tillförts som slutjustering med anledning av den förändrade finansieringen av de statliga avtalsförsäkringarna. Slutjusteringen innebär ökade utgifter med 2,8 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

Vidare upphör, i enlighet med principerna i den statliga garantimodellen, anslaget 35:9 *Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet*, vid utgången av 2001 vilket minskar anslagsnivån 2002 med 5 miljoner kronor.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 2 132 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
25 345	24 948	25 462	24 469	25 726	28 720

Utgiftsområdet omfattar politikområdena IT, tele och post och Transportpolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras delvis av överflyttningar till andra utgiftsområden.

I enlighet med regeringens förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition överförs anslaget 34:1 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Som en följd av detta minskar utgiftsområdesramen 2002 med ca 230 miljoner kronor jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen avser att i den kommande propositionen om infrastruktursatsning perioden 2004-2015 föreslå ambitionshöjningar. Utgiftsområdet beräknas därför tillföras 2 800 miljoner kronor 2004.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 24 469 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
9 739	13 704	13 704	14 339	14 456	14 455

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Skogspolitik, Djurpolitik, Livsmedelspolitik, Landsbygds politik, Samepolitik samt delar av politikområdena Forskningspolitik och Utbildningspolitik.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras dels av att beräkningen av skatteinkomsterna från de så kallade gödselskatterna reviderats, dels av att regeringen tillför ytterligare 33 miljoner kronor 2002 för en satsning rörande ekologisk produktion. Vidare föreslår regeringen, mot bakgrund av förslagen i propositionen Svenska miljömål - delmål och åtgärdsstrategier (prop.

2000/01:130), att utgiftsområdet tillförs 31 miljoner kronor 2002 och 2003 och 110 miljoner kronor 2004 från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Ersättningen för viltskador föreslås öka med 27 miljoner kronor 2004 varav 20 miljoner kronor mot bakgrund av förslagen i regeringens proposition En sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Regeringen avsätter också 14 miljoner kronor under perioden 2002-2004 för en informationssatsning om samerna. I och med att Riksgäldskontoret tar över ansvaret för garantierna inom utgiftsområdet kan de anslag som tidigare använts för att täcka infrianden minska med 14 miljoner kronor från 2003, vilket minskar utgiftsområdesramen.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 14 339 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
3 819	3 472	3 715	3 410	3 408	3 280

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Näringspolitik, Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt Konsumentpolitik. Inom utgiftsområdet finns också anslag som ingår i politikområdet Forskningspolitik.

Utgiftsområdesramen för 2002 ökar med 132 miljoner kronor jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition. Ökningen beror främst på överföringar mellan utgiftsområden.

Inom politikområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjandet görs en treårig satsning om 50 miljoner kronor för åren 2002-2004.

Konsumentpolitiken förstärks med ytterligare 10 miljoner kronor för att stärka konsumenternas ställning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 3 410 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 25

Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
97 535	101 174	100 729	98 899	94 067	96 163

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Allmänna bidrag till kommuner.

Förändringen av utgiftsområdesramen jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition är till stor del konsekvenser av förslag som påverkar kommuners och landstings skatteintäkter. Förslaget om skattereduktion för allmän pensionsavgift leder till ökade skatteintäkter för kommunsektorn med 5 240 miljoner kronor. I förslaget om att införa en skattereduktion för fackföreningsavgift ingår även att nuvarande rätt till avdrag för sådan avgift slopas. Det leder till ökade skatteintäkter för kommunsektorn med 80 miljoner kronor. Höjningen av grundavdraget leder till 1 820 miljoner kronor i minskade skatteintäkter för kommunsektorn. Nivån på det generella statsbidraget föreslås därför sänkas med totalt 3 500 miljoner kronor.

Definitiva beräkningar av omslutningen i utjämningsystemet gör att utjämningsbidraget föreslås höjas med 1 671 miljoner kronor. Samtidigt höjs utjämningsavgiften i motsvarande mån.

Enligt statens avtal med landstingen har landstingens ersättning för tandvården fr.o.m. 2002 flyttats till utgiftsområdet från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Ersättningen till landstingen för tandvården uppgår till 405 miljoner kronor.

Regeringen har i propositionen Avgifter inom äldre- och handikappomsorg (2000/01:149) föreslagit att ett högkostnadsskydd införs för avgifter inom äldre- och handikappomsorg. Regeringen föreslår också att förbehållsbeloppet i socialtjänstlagen (2001:453) preciseras och att det skall framgå vilka inkomstslag som skall ingå i underlaget för bestämmande av förbehållsbelopp och avgift. Regeländringarna innebär att kommunernas intäkter minskar vilket regleras i det generella statsbidraget. I 2001 års ekonomiska vårproposition tillfördes det generella statsbidraget 650 miljoner kronor för en del av dessa förändringar. Utöver detta belopp tillförs kommunerna nu 125 miljoner kronor 2002 och ytterligare 125 miljoner kronor 2003.

Omläggningen från skattereduktion till grundavdrag 2003 leder till att kommunsektorns

skatteintäkter minskar med 4 280 miljoner kronor vilket justeras genom att statsbidragen ökas med motsvarande belopp. Beloppet kan komma att revideras då den slutliga justeringen sker i budgetpropositionen för 2003.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 98 899 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 26

Statsskuldräntor m.m.

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
90 213	70 925	70 710	63 327	55 197	56 503

Utgiftsområdet omfattar utgifter för räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter samt Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet ingår inte under utgiftstaket för staten.

Jämfört med 2001 års ekonomiska vårproposition ökar utgiftsområdesramen med ca 2,9 miljarder kronor 2002 och 1,8 miljarder 2003. Utgifterna för 2004 beräknas dock minska något jämfört med beräkningarna i vårpropositionen. Utgiftsökningarna förklaras främst av kronans depreciering. Den försvagade kronan innebär att de realiserade valutakursförlusterna ökar samtidigt som ränteutgifter för lån upptagna i utländsk valuta ökar.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 63 327 miljoner kronor 2002.

Utgiftsområde 27

Avgiften till Europeiska gemenskapen

Miljoner kronor

Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Förslag 2002	Beräknat	
				2003	2004
22 295	23 804	21 326	23 055	23 756	23 940

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Avgiften till Europeiska gemenskapen. Utgiftsområdet avser Sveriges avgift till EU-budgeten. Utgifterna för 2002 beräknas enligt kommissionens budgetförslag. Avgiften kan under året förändras till följd av avvikelser mellan prognos och faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, utfallet av EU-budgeten tidigare år, EU:s tilläggsbudgetar, valutakursutvecklingen samt andra korrigeringar

av avgiften. Den årliga EU-budgeten fastställs inom ramen för budgetplanen för 2000-2006, det s.k. finansiella perspektivet.

Förändringen av utgiftsområdesramen i förhållande till 2001 års ekonomiska vårproposition förklaras främst av nya underlag för avgiftens beräkning. I vårpropositionen var det inte möjligt att basera beräkningarna på EU-budgetdokument för 2002, vilka nu finns tillgängliga. Denna justering ger upphov till en ny beräkning av avgiften. Dessutom har EU:s tilläggsbudget 4 för 2001 beaktats. Härutöver har sedvanlig justering gjorts till följd av nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen.

Ramen för utgiftsområdet föreslås för 2002 uppgå till 23 055 miljoner kronor.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Miljoner kronor

Utfall 2000	Beräknat 2001	Prognos 2001	Beräknat 2002	Beräknat	
				2003	2004
140 658	144 579	144 889	153 414	154 093	163 761

Utgifterna omfattar ålderspension i form av allmän tilläggspension (ATP) och ålderspension i form av folkpension till pensionärer som även

uppbär ATP. Vidare ingår reformerad tilläggspension, inkomstpension och premiepension samt kostnaderna för administrationen av dessa system.

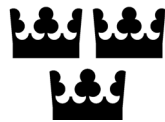
För 2002 beräknas de totala utgifterna för ålderspensioner vid sidan av statsbudgeten uppgå till 153,4 miljarder kronor, vilket är nästan 3 miljarder kronor högre än beräkningen i 2001 års ekonomiska vårpropositionen. Ökningen förklaras dels av ett högre antagande om inkomstindex, dels högre antagande om prisbasbeloppet och dels mindre förändringar i sättet att prognostisera ålderspensionsutgifterna. Dessa faktorer förklarar även de högre beräknade beloppen för åren 2003 och 2004 jämfört med vårpropositionen.

År 2003 kommer utgifterna för den bosättningsbaserade delen av folkpensionen till pensionärer som också uppbär tilläggspension att föras från Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Denna överföring av kostnader förklarar trendbrottet i utgiftsutvecklingen mellan åren 2002 och 2003.

Beräknat belopp för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten uppgår till 153 414 miljoner kronor 2002.

7

Bemyndiganden och övriga ekonomiska förpliktelser

7 Bemyndiganden och övriga ekonomiska förpliktelser

7.1 Finansiering av investeringar och rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen får för 2002 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 22 500 000 000 kronor.

Regeringen får vidare för 2002 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 17 500 000 000 kronor.

För Sjunde AP-fondens verksamhet får regeringen för 2002 dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 15 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 90 000 000 kronor.

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten fastställer riksdagen årligen en total låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningar som används i statens verksamhet (20 §). Vidare fastställer riksdagen årligen en total kreditram i Riksgäldskontoret för att täcka behovet av rörelsekapital (21 §).

7.1.1 Låneramar för 2002

I tabell 7.1 redovisas för varje utgiftsområde det beräknade sammanlagda behovet av låneramar för investeringar i anläggningstillgångar för 2002.

Den totala låneramen avser summan av de lån som regeringen via myndigheterna högst får ha i Riksgäldskontoret (RGK) under 2002 och innefattar också tidigare tagna lån.

Tabell 7.1 Låneram år 2002

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Skuld 30 juni 2001	Låneram 2002
1 Rikets styrelse	428	710
2 Samhällsekonomi m.m.	1 621	441
3 Skatt, tull och exekution	593	892
4 Rättsväsendet	2 376	3 185
5 Internationell samverkan	146	13
6 Totalförsvaret	1 983	3 462
7 Internationellt bistånd	56	62
8 Invandrare och flyktingar	56	64
9 Sjukvård m.m.	132	277
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom m.m.	1 128	2 075
13 Arbetsmarknad	332	601
14 Arbetsliv	73	136
16 Utbildning m.m.	3 960	5 895
17 Kultur m.m.	247	363
18 Samhällsplanering m.m.	227	361
19 Regionalpolitik	1	1
20 Miljövård m.m.	28	47
21 Energi	0	20
22 Kommunikationer	88	2 477
23 Jord- och skogsbruk m.m.	525	752
24 Näringsliv	71	187
För oförutsedda behov		481
Summa	14 070	22 500

Som framgår av tabellen beräknar regeringen att det behövs en sammantagen låneram på 22,5 miljarder kronor för 2002. För att kunna möta oförutsedda behov kommer preliminärt 481 miljoner kronor inte att fördelas till myndigheterna.

Jämfört med aktuella låneramar för 2001 innebär förslaget till låneramar för 2002 en ökning med 2,2 miljarder kronor eller 8 procent. Den genomsnittliga ökningstakten av låneramen under perioden 1997 - 2001 har uppgått till 8 procent. De största förändringarna återfinns inom utgiftsområdena 22 Kommunikationer, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 6 Totalförsvaret. Banverket har tidigare inte haft någon låneram för anläggningstillgångar. Den föreslagna ramen inrymmer en reservation på 1 miljard kronor till Banverket. Banverkets s.k. övriga krediter (avsnitt 7.1.4) minskas, allt annat lika, i motsvarande utsträckning. Behovet av låneramar för investeringar i anläggningstillgångar ökar med ca 300 miljoner kronor vardera för utgiftsområdena 16 Utbildning och universitetsforskning samt 6 Totalförsvaret.

Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 14,1 miljarder kronor vid halvårsskiftet 2001, vilket är 1 miljard kronor mer än vid samma tidpunkt ett år tidigare.

Diagram 7.1 Myndigheternas investeringslån juni 1993 - juni 2001

Miljoner kronor

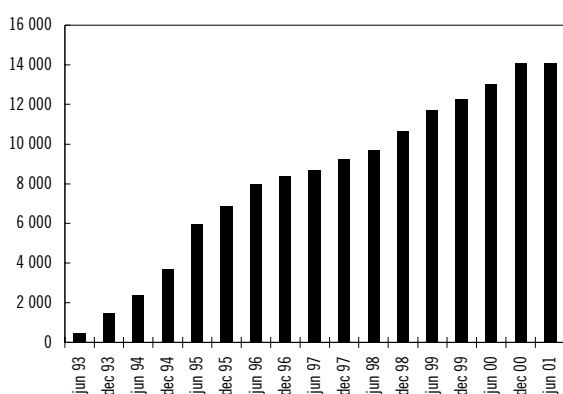

Diagram 7.1 visar att lånevolymen ökade kraftigt mellan 1993, då systemet infördes, och 1996. Ökningstakten avtog därefter, för att under de senare åren åter igen öka. De senaste årens ökning beror till stor del på Premiepensionsmyndighetens (PPM) utgifter till följd av det reformerade ålderspensionssystemet samt den fortsatta utbyggnaden av högskolans grundutbild-

ning och forskning. Även inom rättsväsendet har relativt omfattande investeringar skett. På tilläggsbudgeten i 2001 års ekonomiska vårproposition föreslog regeringen en höjning av ramen avseende rörelsekapital så att bl.a. PPM:s behov av rörelsekapital fortsättningsvis skulle kunna finansieras härigenom.

Som framgår av tabell 7.2 har utnyttjandegraden per den 30 juni respektive år ökat under perioden 1997–1999 för att därefter stabiliseras på en nivå kring 70 procent.

Tabell 7.2 Investeringslån och låneramar 1997 - 2001

Miljoner kronor

	Lån 30 juni	Låneram	Utnyttjandegrad 30 juni
1997	8 668	14 700	59%
1998	9 716	15 700	62%
1999	11 703	16 700	70%
2000	13 052	18 700	70%
2001	14 070	20 300	69%

Källa: RGK och Finansdepartementet.

Rikspolisstyrelsen, Premiepensionsmyndigheten, Försvarmakten och Riksförsäkringsverket svarade för drygt en tredjedel av de sammanlagda investeringslånen per den 30 juni 2001.

Femton myndigheter hade vid halvårsskiftet 2001 mer än 100 miljoner kronor vardera i outnyttjad låneram. Störst outnyttjat låneutrymme hade Riksförsäkringsverket med 880 miljoner kronor. Det bör observeras att upplåningen i regel ökar med 0,5–1 miljard kronor under den andra halvan av året, varför utnyttjandegraden som redovisas ovan är lägre än utnyttjandegraden vid utgången av respektive år.

7.1.2 Räntekontokrediter för 2002

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar sitt behov av rörelsekapital i Riksgäldskontoret (RGK). Myndigheterna har för dessa ändamål ett räntekonto med kredit. Ramen för räntekontokrediterna varierar men ligger normalt i intervallet 5–10 procent av respektive myndighets omsättning. Beräknat behov av kreditramar för 2002 redovisas per utgiftsområde i tabell 7.3, tillsammans med totalt saldo och bruttoskuld på räntekontona per den 30 juni 2001. Vid beräkningen av bruttoskulden ingår endast de myndigheter som hade ett negativt saldo på räntekontot, dvs. de som utnyttjat sin kredit.

Tabell 7.3 Räntekontokrediter 2001 och kreditramar för år 2002

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Saldo 30 juni 2001	Brutto-skuld 30 juni 2001	Kreditram 2002
1 Rikets styrelse	-555	2	608
2 Samhällsekonomi m.m.	-1 299	11	2 622
3 Skatt, tull och exekution	-404	0	733
4 Rättsväsendet	80	223	2 297
5 Internationell samverkan	102	102	2
6 Totalförsvaret	-2 277	126	3 348
7 Internationellt bistånd	-55	0	21
8 Invandrare och flyktingar	-21	0	32
9 Sjukvård m.m.	-327	24	299
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom	-202	0	595
13 Arbetsmarknad	-47	5	386
14 Arbetsliv	-216	0	106
16 Utbildning m.m.	-8 760	84	2 557
17 Kultur m.m.	-370	0	179
18 Samhällsplanering m.m.	-393	84	406
19 Regionalpolitik	1	1	3
20 Miljövård m.m.	-229	0	38
21 Energi	1	1	13
22 Kommunikationer	-4 211	2	2 481
23 Jord- och skogsbruk m.m.	-521	4	343
24 Näringsliv	19	140	250
Ej fördelat			180
Summa	-19 685	808	17 500

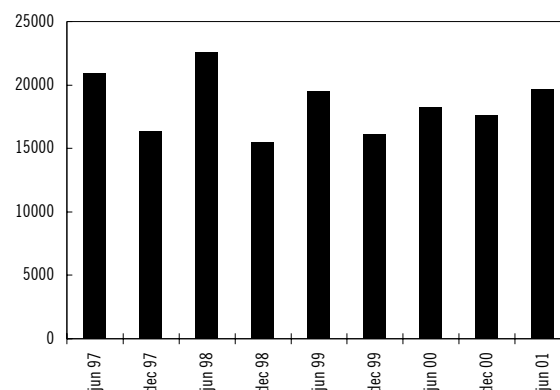
Som framgår av tabellen föreslår regeringen att summan av kreditramarna för myndigheternas räntekonton får uppgå till högst 17,5 miljarder kronor för 2002. För att kunna möta oförutsedda behov kommer preliminärt 180 miljoner kronor inte att fördelas till myndigheterna. Jämfört med aktuell kreditram är det en ökning med 600 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att Premiepensionsmyndigheten (PPM) under ännu några år behöver lånefinansiera delar av den löpande verksamheten. PPM skall på sikt återbetala lånen och finansieras helt med avgiftsintäkter.

Eftersom det stora flertalet myndigheter har inlåning på sina räntekonton var den sammanlagda ställningen vid halvårsskiftet 2001 positiv, med ett totalt saldo på 19,7 miljarder kronor. I beräkningen av det totala saldot ingår samtliga myndigheter som har räntekonton, dvs. både de

som har ett negativt och de som har ett positivt saldo.

Diagram 7.2 Saldo på myndigheternas räntekonto perioden juni 1997 - juni 2001

Miljoner kronor

Av diagram 7.2 framgår att myndigheterna har haft betydande inlåning på sina räntekonton sedan juni 1997. Den främsta orsaken till att inlåningen är större än utlåningen är det omfattande anslagssparande som myndigheterna har byggt upp. En effekt av detta är att endast 82 av de 224 myndigheter som har räntekonton i RGK behövde utnyttja sin kredit någon gång under perioden januari t.o.m. juni 2001. Av dessa myndigheter har endast omkring hälften (42 stycken) någon gång utnyttjat 50 procent eller mer av tilldelad kredit.

De 30 myndigheter som vid halvårsskiftet 2001 hade ett negativt saldo på sina räntekonton hade då tillsammans en skuld om 0,8 miljarder kronor.

7.1.3 Sjunde AP-fonden

Sjunde AP-fonden förvaltar premiepensionsmedel inom det reformerade systemet för inkomstgrundad ålderspension. I detta system fastställs årligen en pensionsrätt motsvarande 18,5 % av pensionsgrundande inkomster jämte vissa tillkommande belopp. Huvuddelen av pensionsrätten tillgodoräknas den enskilde inom ramen för fördelningssystemet. En mindre del, motsvarande 2,5 % av pensionsgrundande inkomster, förs till premiepensionssystemet där det förvaltas i värdepappersfonder efter individuella val. För de personer som avstår från att välja någon annan fond skall medlen placeras i Premiesparfonden som förvaltas av Sjunde AP-fonden. Därutöver

förvaltar Sjunde AP-fonden ytterligare en fond, Premievals-fonden, som kan väljas på samma sätt som andra fonder inom premiepensionssystemet. Sjunde AP-fonden har inga uppgifter utöver förvaltningen av dessa två fonder. Organisation och verksamhet har byggts upp från grunden för att tillgodose detta behov.

Kostnaderna för Sjunde AP-fondens verksamhet skall täckas med hjälp av de förvaltningsavgifter som tas ur fonderna. Detta gäller även kostnaderna för att bygga upp verksamheten. För att finansiera verksamheten under uppbyggnadsskedet disponerar Sjunde AP-fonden krediter i Riksgäldskontoret (RGK). För 2001 disponerar fonden dels ett räntekonto med kredit på högst 90 miljoner kronor, dels ett lån på högst 22 miljoner kronor för finansiering av anläggningstillgångar (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1, rskr. 2000/01:36). Av dessa kreditramar var 46,5 miljoner kronor av kontokredit utnyttjad vid halvårsskiftet, medan lånen för anläggningstillgångar ökat obetydligt under halvåret till 11,5 miljoner kronor. Mot denna bakgrund samt med beaktande av Sjunde AP-fondens prognoser kan låneramen för anläggningstillgångar minskas med 7 miljoner kronor till 15 miljoner kronor.

Starka skäl talar för att kostnaderna under uppbyggnadsskedet sprids över en längre period för att inte oproportionerligt belasta någon enskilda årgång av premiepensionssparare. Sjunde AP-fondens bedömning är att denna period bör uppgå till minst tio år.

Vid halvårsskiftet uppgick Premiesparfondens och Premievalsfondens marknadsvärden till 20,5 miljarder kronor respektive 727 miljoner kronor. Den förra är således ojämförligt större och spelar en avgörande roll för Sjunde AP-fondens ekonomi. Förvaltningsavgiften, som uppgår till 0,5 % av förvaltad kapital per år, reduceras genom det rabattsystem som tillämpas av Premiepensionsmyndigheten (PPM). För rabatten köper PPM nya fondandelar för premiepensionsspararnas räkning. För Premiesparfonden innebär rabatten att nettoavgiften för närvarande är 0,17 % per år. Genom rabattsystemets utformning är det svårt att höja denna nettoavgift utan att bruttoavgiften blir orimligt hög. Från nettoavgiften på 0,17 % per år avgår rörliga förvaltningskostnader som kan beräknas till 0,09 % per år. Resten, dvs. 0,08 % per år, skall täcka fasta kostnader. Eftersom dessa uppgår till i storleksordningen 35 - 40 miljoner kronor kan det i nu-

läget erforderliga fondkapitalet, för att uppnå lönsamhet, uppskattas till 45 - 50 miljarder kronor. Innan denna kritiska massa har uppnåtts växer Sjunde AP-fondens skulder och räntebetalningar ytterligare. En dynamisk simulering, under en rad specificerade antaganden, indikerar möjligheten av ett ekonomiskt resultat nära balans 2006 och successivt ökande årliga överskott åren därefter. I ett sådant scenario kan skulderna vara slutbetalda 2012.

7.1.4 Övrig utlåning från Riksgäldskontoret

Enligt 23 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten kan riksdagen för en viss myndighet eller för viss anskaffning besluta att finansieringen skall ske på annat sätt än genom ovan beskrivna låneramar eller kreditramar.

Totalt uppgår denna utlåning i Riksgäldskontoret (RGK) till 137,6 miljarder kronor den 30 juni 2001. Centrala studiestödsnämndens kredit för studielån är störst och uppgick till 98 miljarder kronor. I tabell 7.4 presenteras en översikt av övriga kreditramar i RGK.

Tabell 7.4 Övriga kreditramar

Miljoner kronor

	Skuld 30 juni 2001	Kreditram 2002 ¹
Banverket	8 116	10 442
Centrala studiestödsnämnden	98 003	114 200
Exportkreditnämnden	0	Obegränsad
Fortifikationsverket	3 190	4 910
Försvarets materielverk	9 821	21 500
Jordbruksverket	0	5 500
Luffartsverket	2 411	6 000
Premiepensionsmyndigheten	0	500
Distributionskonto för TV ²	-	335
Riksdagsförvaltningen ²	-	193
RGK:s garantiverksamhet, ordinarie garantireserv	0	Obegränsad
RGK:s garantiverksamhet garantier, till vissa statliga bolag ²	-	Obegränsad
RGK:s garantiverksamhet, garantier till internationella finansieringsinstitut ²	-	Obegränsad
Riksskatteverket ³	338	Obegränsad
Statens järnvägar m.m. ⁴	3 355	16 000
Sjöfartsverket	0	110
Socialstyrelsen	105	200
Statens bostadskreditnämnds garanti- verksamhet	0	Obegränsad
Statens fastighetsverk	4 900	7 000
Statens pensionsverk	0	25
Statens räddningsverk	577	720
Svenska kraftnät	289	1 575
Vissa statliga bolag ⁵	2 970	15 508
Vägverket	3 334	3 266
Överstyrelsen för civil beredskap	165	325
Summa	137 574	

¹ Låneramarna för Luftfartsverket, Sjöfartsverket, SJ och Svenska kraftnät avser ramar både i och utanför Riksgäldskontoret.

² Ingen kreditram fanns för verksamheten den 30 juni 2001.

³ Kommunernas mervärdesskattekonton.

⁴ Den övriga krediten avser en kreditram för såväl affärsverket SJ som de nya SJ-bolagens totala upplåning.

⁵ SVEDAB:s och Botniabanans AB:s kreditram indexuppräknas. Här redovisas nivån i 2001 års nivå.

Förslagen till beslut om nya eller utökade ramar för övrig utlåning från RGK återfinns inom respektive utgiftsområde.

7.2 Statliga garantier

Staten har utestående ekonomiska förpliktelser i form av garantier, t.ex. kapitaltäckningsgarantier, kreditgarantier, borgensåtaganden, grundförförbindelser och pensionsgarantier. Den statliga garantiverksamheten regleras bl.a. i 14-15 §§ lagen (1996:1059) om statsbudgeten.

En samlad redovisning av den statliga garantiverksamheten ges i Årsredovisning för staten 2000 (skr. 2000/01:101). Framdeles avser regeringen i huvudsak att presentera redogörelser för den statliga garantiverksamhetens utveckling i årsredovisningen för staten och i budgetpropositionen. I detta avsnitt behandlas delar av det utvecklingsarbete som pågår inom området.

Mot bakgrund av de nya riktlinjer för statliga garantier som utfärdades av EU-kommissionen under 2000, har regeringen även för avsikt att informera kommissionen om befintliga garantiåtaganden. Om kommissionens ställningstagande föranleder några åtgärder avser regeringen återkomma till riksdagen.

7.2.1 Garantimodellen

Den 1 januari 1998 infördes ett nytt sätt att hantera garantier i staten – den s.k. garantimodellen (prop. 1996/97:1 finansplan m.m. sid. 89-92, bet. 1996/97:FiU1 sid. 228-231, rskr. 1996/97:53). Garantimodellen ställer krav på full kostnadsäckning och innebär att risken i varje garantien-gagemang eller grupp av engagemang skall beräknas. Utifrån detta bestäms en avgift för garantin som debiteras garantitagaren. Riksdagen kan emellertid besluta att för ett visst åtagande skall en lägre eller ingen avgift debiteras. Till den del full kostnadstäckning inte erhålls från garantitagaren är det fråga om en statlig subvention. Kostnadstäckning uppnås då genom att anslagsmedel motsvarande subventionen anvisas på statsbudgeten. Avgiftsinkomster och i förekommande fall anslagsmedel förs till ett konto, en garantireserv, i Riksgäldskontoret (RGK). Till reserven förs också eventuella återvinningar från tidigare infriade garantier. Reservan finansierar garantiverksamhetens administration och skadeutfall, och skall vara långsiktigt självbärande.

Regeringen gav i juni 2001 RGK i uppdrag att utreda om riskhanteringen i den statliga garantiportföljen kan effektiviseras ytterligare. Uppdraget skall redovisas våren 2002.

7.2.2 Hanteringen av äldre garantier

Samtidigt som garantimodellen infördes beslöt också riksdagen att de äldre garantierna skall invärderas och hanteras enligt principerna i garan-

timodellen. När kostnaden för en subventionerad garanti har fastställts skall anslagsmedel anvisas för att täcka subventionen inom respektive utgiftsområde om inte garantins avgifter kan höjas i motsvarande grad. Avgiftsinkomster och anslagsmedel skall föras till garantireserven, varefter garantins kostnader skall belasta reserven.

Riksdagen har påtalat det rimliga i att regeringen redovisar i vilken utsträckning sådana subventioner förekommer (bet. 2000/01:FiU20). Regeringen delar denna bedömning och kommer fortsättningsvis att redovisa subventionerna.

De äldre garantierna administreras av Bostadskreditnämnden (BKN) och Riksgäldskontoret (RGK). Regeringen har tidigare aviserat att arbetet med att invärdera dessa garantier skall vara slutfört senast den 31 december 2001 (prop. 1999/2000:1 finansplan m.m. sid. 181).

De äldre garantier som administreras av BKN har invärderats och eventuella skadeutfall belastar från och med innevarande budgetår BKN:s garantireserv i RGK för resultatområdet äldre garantier. För dessa garantier tillämpas således redan principerna i garantimodellen (prop. 2000/01:1 finansplan m.m. sid. 182 samt utg.omr. 18, avsnitt 4.8).

Även kostnaderna för de äldre garantier som administreras av RGK har fastställts, vilket medför att riksdagen kommer att kunna anvisa anslagsmedel för subventionerna från och med budgetåret 2002. I några fall föreslår regeringen att riksdagen redan från och med innevarande budgetår skall anvisa anslagsmedel och bemyndiga regeringen att vidta övriga nödvändiga åtgärder. Dessa förslag presenteras på tilläggsbudget i denna proposition.

De förändringar som regeringen nu föreslår medför att ändamålen för ett antal befintliga anslag behöver ändras och att ett antal nya anslag behöver anvisas. De subventioner som har fastställts förutsätter i några fall ändringar av de riksdags- och regeringsbeslut som anger villkoren för garantierna. Därutöver behöver ett antal riksdags- och regeringsbeslut ändras för att villkoren för vissa åtaganden skall bli förenliga med garantimodellen. Detta kan t.ex. bli aktuellt då avgiften för ett åtagande skall höjas, när en garantis löptid skall begränsas eller om garantiramen skall nedsättas. Utvecklingsarbetet inom detta område har också visat att två nya garantireserver behöver inrättas, en för garantier till internationella finansieringsinstitut och en för vis-

sa kreditgarantier som ersätter kapitaltäckningsgarantier.

Tabell 7.5 innehåller en sammanfattande redovisning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att respektive garantiåtagande eller grupp av åtaganden skall kunna hanteras i enlighet med garantimodellen.

Tabell 7.5 Sammanfattande redovisning av åtgärder för hantering av äldre garantier i enlighet med garantimodellen

Miljoner kronor

Utg. omr.	Åtagande	Sub-vention ¹	Åtgärder
2	Statens bostadslå-neaktiebolag	0	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Kapitaltäckningsgaranti och grundfondsförbindelse ersätts med garantier. Riskavspeglande avgift debiteras.
2	A/O dom Shvetsii	20	Anslagsmedel anvisas årligen t.o.m. 2017 enligt nuvarande garantiavtal.
2	Venantius AB	2 100	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Kapitaltäckningsgarantin ersätts med kreditgarantier. Anslagsmedel anvisas i fem år (förslag på tilläggsbudget såvitt avser 2001). En separat garantireserv inrättas.
2, 7	Nordiska investeringsbanken	363	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2001 för garantier avseende projektinvesteringsslån (förslag på tilläggsbudget) och 2002 för garantier avseende baltiska investeringsslån och miljöinvesteringsslån.
7	Albanien	10	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
7	Bulgarien	4,7	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
7	Kazakstan	2,6	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
7	Rumänien	3	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
19	Regionalpolitiken	11	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
22	Öresundsbro-konsortiet	375	Anslagsmedel motsvarande preliminär riskavspeglande avgift anvisas 2001-2003 (förslag på tilläggsbudget såvitt avser 2001). ² Slutlig avgift bestäms hösten 2002 och anslagsmedel anvisas årligen fr.o.m. 2004.
22	Arlandabanan Projekt AB	-	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Administrativ avgift debiteras. Banverket och Luftfartsverket skall till lika delar täcka kostnaderna vid ett infriande genom att överföra medel till RGK:s garantireserv.
22	Luftfartsverket Airport Center AB	-	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Administrativ avgift debiteras. Luftfartsverket skall täcka kostnaderna vid ett infriande genom att överföra medel till RGK:s garantireserv.
22	SOS Alarm AB	0	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Garantiåtagandet tidsbegränsas till 10 år. Riskavspeglande avgift debiteras.
22	Svenskt isbrytar-konsortium	0	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Riskavspeglande avgift debiteras.
22	Skeppshypotekskassan	0	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Utställda garantier tidsbegränsas till 30 år. Riskavspeglande avgift debiteras.
23	Fiske och fiskberedningsföretag	2	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
23	Lantbruksgarantier	27	Anslagsmedel anvisas engångsvis 2002.
24	AB Svensk Exportkredit	0	Riksdags- och regeringsbeslut ändras. Riskavspeglande avgift debiteras.
	Pensionsgarantier	0	Regeringsbeslut ändras. Riskavspeglande avgift debiteras.

1. Nuvärdesberäknad.

2. Nuvärdesberäkningen avser perioden fram till och med 2003.

Regeringens förslag till åtgärder presenteras under respektive utgiftsområde och i vissa fall på tilläggsbudget i denna proposition. Vilket utgiftsområde respektive åtagande har hänförts till och i vilka fall frågan hanteras på tilläggsbudget framgår av tabellen.

Regeringen vill uppmärksamma riksdagen på att det i två fall, Arlandabanan Projekt AB och LFV Airport Center AB, inte varit möjligt att tillämpa garantimodellen fullt ut. Den konstruktion som regeringen föreslår för hanteringen av dessa garantier innebär att anslag och/eller Luftfartsverket belastas vid infrianden. I ett första led skall Riksgäldskontorets (RGK:s) garantireserv belastas vilket är i enlighet med garantimodellen.

I ett andra led kommer emellertid infriandet att, vad gäller Airport Center AB, belasta Luftfartsverket, och, vad gäller Arlandabanan Projekt AB, till lika delar belasta Luftfartsverket och anslaget 36:2 *Banverket: Administration*. Anledningen till att regeringen föreslår en sådan konstruktion för dessa garantier är att åtagandena omfattar finansiella leasingkontrakt och optionsavtal som skulle ge en ekonomiskt orimlig incitamentsstruktur om det slutliga kostnadsansvaret för eventuella infrianden skulle tillskrivas (RGK:s) garantireserv. (Se vidare utgiftsområde 22 Kommunikationer). Regeringens uppdrag till RGK att undersöka möjligheterna att ytterligare

effektivisera den statliga riskhanteringen omfattar även hanteringen av dessa garantier.

Regeringen föreslår också ett undantag från garantimodellen. Förslaget presenteras i detta avsnitt då det är av en sådan karaktär att det bör redovisas i samband med den allmänna beskrivningen av utvecklingsarbetet inom området.

7.2.3 Undantag från hantering enligt garantimodellen

Regeringens förslag: Infrianden av garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut skall även framdeles täckas via anslag.

Regeringen bemyndigas därtill att besluta om en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret för resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut.

Regeringen har inte funnit det möjligt att hantera vissa garantier till internationella finansieringsinstitut i enlighet med garantimodellen. Detta gäller de internationella finansieringsinstitut där Sveriges medlemsåtagande består av inbetalt kapital och garantier. Dessa garantier innebär att svenska staten, som ett av flera medlemsländer förbundit sig att tillhandahålla ett visst kapitalbelopp utöver det kapital som de enskilda länderna betalar direkt till berörda institut. För dessa garantier avser regeringen inrätta ett separat resultatområde: garantier till internationella finansieringsinstitut. Resultatområdet skall endast omfatta de garantier som utfärdats inom ramen för Sveriges medlemskap i de nio internationella organisationer där medlemsåtagandet består av både inbetalt kapital och garantier, dvs. Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), Världsbanken (IBRD), Europeiska investeringsbanken (EIB), Nordiska investeringsbanken (NIB), Europarådets utvecklingsbank (CEB), Multilaterala investeringsorganet (MIGA), Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB), Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) och Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB).

En avgörande skillnad mellan dessa åtaganden och övriga statliga garantier är att svenska staten, som ett av flera medlemsländer, endast har begränsade möjligheter att påverka beslut om hur ett potentiellt infriande skall hanteras, dvs. om ett infriande skall tillåtas inträffa eller om med-

lemsländerna kollektivt skall tillskjuta mer kapital. Om dessa garantier hanterades enligt garantimodellen skulle resultatet därför kunna bli dubbla avsättningar. Subventionen – dvs. motsvarigheten till riskavspeglande avgift – skulle belasta de takbegränsade utgifterna och föras till garantireserven i Riksgäldskontoret (RGK). Samtidigt skulle medlemsländerna i stället för att låta garantin infrias kunna välja att göra kapitaltillskott, vilket även det skulle belasta de takbegränsade utgifterna. Historiskt har också medlemsländerna i de internationella finansieringsinstitut där Sverige är medlem alltid valt att tillskjuta mer kapital framför att låta utställda garantier infrias.

Regeringen delar därför riksdagens bedömning att det finns skäl som talar för att dessa garantier bör hanteras i särskild ordning (bet. 1999/2000:FiU24).

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att de garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut undantas från garantimodellen. Detta innebär att såväl påkallade kapitaltillskott som eventuella infrianden av garantier kan komma att medföra mer eller mindre plötsliga belastningar på de takbegränsade utgifterna. För att tydliggöra förekomsten av, och de potentiella kostnaderna för, dessa garantier bör emellertid en separat garantireserv inrättas i RGK. Reserven kommer normalt att ha ett nollsaldo och skall endast belastas vid ett eventuellt infriande, varefter anslagsmedel skall föras till reserven. Detta medför också att ändamålet för anslag inom utgiftsområde 2 som i dag täcker kapitaltillskott bör vidgas till att även gälla infrianden av garantier (se vidare utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd).

7.3 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Enligt 12 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen, för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter även under senare budgetår än det statsbudgeten avser.

Regeringen begär bemyndiganden i anslagsavsnitten för de anslag som berörs. Där redovisas tabeller med information om bland annat nya och infriade förpliktelser under 2000–2002. I tabell 7.6 görs en sammanfattning per utgiftsområde av begärda bemyndiganden för 2002.

I kolumnen Ingående förpliktelser redovisas de åtaganden staten beräknas ha i form av beställningar av varor och tjänster, beslut om bidrag m.m. vid ingången av 2002. I nästa kolumn anges de nya förpliktelser av denna typ som staten förväntas ikläda sig under 2002. Kolumnen Infriade förpliktelser visar de gjorda förpliktelser som förväntas innebära utgifter under 2002. Kolumnen Utestående förpliktelser utgör summan av ingående och nya förpliktelser minus infriade förpliktelser. I den sista kolumnen, Begärda bemyndiganden, redovisas omfattningen av de bemyndiganden som regeringen begär i denna proposition. Bemyndigandena innebär att riksdagen medger att regeringen får ikläda staten förpliktelser som innebär utgifter efter 2002. Förpliktelserna innebär i många fall utgifter både 2003 och åren därefter.

Av tabellen framgår att regeringen begär bemyndiganden om totalt 157,8 miljarder kronor. Jämfört med redovisningen av bemyndiganden i budgetpropositionen för 2001 uppvisar utgiftsområde 22 den största förändringen. Förklaringen är den ökade satsningen på infrastruktur.

Tabell 7.6 Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden avseende 2002*Miljoner kronor*

Utgiftsområde	Ingående förpliktelser 2002	Nya förpliktelser 2002	Infrjade förpliktelser 2002	Utestående förpliktelser 2002	Begärda bemyndi- ganden 2002
1 Rikets styrelse	0	0	0	0	84
5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	150	160	155	155	155
6 Totalförsvaret	81 112	21 560	22 849	79 823	79 873
7 Internationellt bistånd	19 267	7 181	10 354	26 894	26 894
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	450	340	240	550	550
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	9	8	8	9	9
13 Arbetsmarknad	12 338	15 182	11 300	16 220	17 000
14 Arbetsliv	40	15	15	40	100
15 Studiestöd	3	4	3	4	4
16 Utbildning och universitetsforskning	3 063	3 516	1 815	4 753	4 753
17 Kultur, medier och trossamfund	88	128	87	129	136
18 Samhällsplanering, bostads- försörjning och byggande	1	449	0	450	1 650
19 Regional utjämning och utveckling	4 837	4 663	1 501	7 200	7 200
20 Allmän miljö och naturvård	395	1 391	337	1 444	1 444
21 Energi	1 633	1 191	1 450	1 374	2 537
22 Kommunikationer	33 527	21 191	11 827	42 890	43 150
23 Jord och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 009	7 118	9 305	11 823	11 918
24 Näringsliv	2 839	1 572	1 553	2 856	3 500
Summa:	140 234	64 477	204 711	153 723	157 807

7.4 Bemyndigande för ramanslag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2002 besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om

1. ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas, samt
2. överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Enligt 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget skall kunna uppfyllas.

För de flesta ramanslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten på 10 procent som föreskrivs i 6 § första stycket budgetlagen. I allmänhet sätter regeringen krediten för anslag för förvaltningsändamål till 3 procent och för de flesta övriga ramanslag till 5 procent. I fråga om ramanslag för förvaltningsändamål är det nästan aldrig aktuellt att överskrida anslaget mer än vad som ryms inom den tillåtna högsta anslagskrediten. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av ramanslag som anvisats för förvaltningsändamål behöver därför inte inhämtas. Vid behov kommer ytterligare medel att begäras på tilläggsbudget. I avvaktan på riksdagsbeslut om ytterligare medel kan likviditetsbehovet undantagsvis behöva klaras genom att regeringen tillfälligt utökar myndighetens

kredit på räntekonto inom ramen för den av riksdagen beslutade samlade kreditramen.

När det däremot gäller ramanslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter, infriande av garantier samt oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om anslag på tilläggsbudget. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Om anslag på tilläggsbudget inte hinner anvisas bör regeringen bemyndigas att besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 6 § andra stycket budgetlagen är uppfyllda, dvs. om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget skall kunna uppfyllas. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten. Bemyndigandet begärs för ett budgetår i sänder. Regeringens avsikt är att även fortsättningsvis på tilläggsbudget föreslå förändringar av berörda anslag som ersätter det medgivna överskridandet. I Årsredovisning för staten 2000 (skr. 2000/01:101, sid. 59-60) lämnades en redovisning för vilka anslag som regeringen medgivit överskridanden under 2000.

Innevarande år har regeringen medgivit överskridanden av följande anslag: Utgiftsområde 13, 22:12 *Bidrag till lönegarantiersättning*, utgiftsområde 8, 12:2 *Mottagande av asylsökande* och 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden*.

Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare i år kommer att redovisas i Årsredovisning för staten 2001 som innehåller en samlad redogörelse för hela året. I anslutning till utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. återkommer regeringen med förslag om bemyndiganden rörande överskridanden av vissa anslag.

8

Skattefrågor

8 Skattefrågor

8.1 Inledning

Regeringen redovisar här ett antal åtgärder på skatteområdet med effekter för budgetåret 2002 och framåt.

För beskattningen av förvärvsinkomster föreslås ett tredje steg i den inkomstskattereform som presenterades i budgetpropositionen för 2000. Som en del av den fortsatta gröna skatteväxlingen föreslås höjningar av grundavdragen. Den tillfälliga skattereduktion, knuten till pensionsgrundande inkomst, som infördes 1999 föreslås utvidgad till att omfatta även pensionsinkomster och från och med inkomståret 2003 ersatt av ett högre grundavdrag. Förslag lämnas också om det fasta beloppet i den statliga skatten på förvärvsinkomster liksom om beskattning av sjömän. För miljövänliga bilar aviseras förändringar av förmånsbeskattningen. Vidare aviseras kommande förslag om skattereduktion för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa samt ett förslag om regionalt nedsatta socialavgifter för småföretag.

För fastighetsskatten föreslås sänkningar av skattesatserna för småhus och hyreshus (bostadsdelen). Bedömningar görs kring omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen och behandlingen av höjda taxeringsvärden. Vidare aviseras översyner av fastighetsskatten och av förmögenhetsskatten. En höjning av fribeloppen vid förmögenhetsbeskattningen föreslås också.

För beskattningen av investmentföretag föreslås vissa förändringar. Vidare görs bedömningar kring den skattemässiga behandlingen av utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar.

Som ett andra steg i fullföljandet av den förra året presenterade strategin för en fortsatt grön

skatteväxling föreslås förändringar av koldioxidskatten, energiskatten på el och avfallsskatten. Förslag lämnas om fordonsskatten på jordbruksmaskiner och om svavelskatten. Regeringen presenterar också en skattestrategi för alternativa drivmedel och gör vissa bedömningar kring beskattningen av alkylatbensin. Förändrade regler för privatinförsel av alkoholdrycker föreslås också.

Kommande förslag om sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter aviseras liksom ett arbete kring möjligheterna att tillämpa särskilda skatteregler för krävda livsmedel.

I ett avslutande avsnitt redovisas de finansiella effekterna av de skatteförslag som lämnas i denna proposition och dessutom av de förslag i andra propositioner som lämnas i anslutning till budgetpropositionen och i propositioner senare under hösten 2001.

Ärendet och dess beredning

Lagförslag har upprättats i enlighet med förteckningen i kapitel 3 Lagförslag. Samtliga lagförslag har under hand beretts med Riksskatteverket (RSV).

Lagrådet

Samtliga lagförslag är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande saknar betydelse.

8.2 Skatter på förvärvsinkomster

8.2.1 Fortsatt inkomstskattereform

Regeringens förslag: Det tredje steget i den reform av förvärvsinkomstbeskattningen som påbörjades inkomståret 2000 genomförs. Det innebär att skattereduktionen för år 2002 ökas från 50 till 75 procent av den allmänna pensionsavgiften för beskattningsåret 2002. Vid beräkningen av underlaget för kommunal och statlig inkomstskatt minskas samtidigt avdraget för den allmänna pensionsavgiften från 50 till 25 procent av avgiften. För att begränsa andelen personer med statlig förvärvsinkomstskatt görs en ytterligare justering av den nedre skiktgränsen utöver vad som krävs för att neutralisera effekten av begränsningen av avdraget för den allmänna pensionsavgiften. Vid uttaget av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster skall den nedre skiktgränsen sättas till 273 800 kronor. Den övre skiktgränsen skall sättas till 414 200 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Av fördelningspolitiska skäl samt för att gynna arbetsutbud och utbildning har regeringen ansett det angeläget att på sikt sänka såväl marginal- som genomsnittsskatter för låg- och medelinkomsttagare. Som ett led i denna strävan inleddes inkomståret 2000 en reform av förvärvsinkomstbeskattningen bestående av två delar.

Den ena syftar till att kompensera löntagare och övriga personer med pensionsgrundande inkomst för den allmänna pensionsavgiften. Fullt utbyggd innebär reformen att en skattereduktion ges som motsvarar hela den allmänna pensionsavgift som skall betalas för beskattningsåret. Samtidigt slopas avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften vid beräkningen av underlaget för kommunal och statlig inkomstskatt. För det stora flertalet skattskyldiga med pensionsgrundande inkomster upp till 7,5 basbelopp innebär dessa åtgärder en sänkning av marginalskatten med omkring fem procentenheter.

Den andra delen i inkomstskattereformen syftar till att minska antalet personer som betalar statlig skatt på förvärvsinkomster. I den skatteskala som infördes genom 1990 års skattereform beslutades att såväl grundavdrag som olika skiktgränser skulle justeras upp i takt med förändringar i det allmänna prisläget. Beträffande den

skiktgräns som utgör nedre gräns för uttag av statlig förvärvsinkomstskatt skulle en årlig justering göras motsvarande utvecklingen av konsumentprisindex plus två procentenheter. Skiktgränsen avsågs att fastställas så att endast 15 procent av de skattskyldiga skulle betala statlig förvärvsinkomstskatt. Eftersom lönerna före skatt vid ett flertal tillfällen ökat med mer än uppräknningen av skiktgränserna har dock andelen med statlig skatt kommit att ligga över denna nivå. Regeringens målsättning är att på sikt minska antalet personer som betalar statlig förvärvsinkomstskatt till 15 procent av de skattskyldiga med förvärvsinkomster. Även denna del av reformen innebär en sänkning av marginalskatten för många skattskyldiga.

Regeringen angav i budgetpropositionen för år 2000 att den takt i vilken reformen genomförs kommer att bestämmas från år till år med hänsyn tagen till det ekonomiska läget och till andra angelägna resursanspråk. I budgetpropositionen för år 2001 bedömde regeringen det vara möjligt att genomföra ett andra steg i reformen. Följaktligen höjdes den skattereduktion som införts inkomståret 2000 till att inkomståret 2001 motsvara 50 procent av den allmänna pensionsavgiften. Vidare begränsades avdraget för avgiften från 75 till 50 procent av avgiften.

I frånvaro av ytterligare åtgärder innebär begränsningarna i avdragsrätten att antalet skattskyldiga som betalar statlig förvärvsinkomstskatt ökar. För att undvika denna effekt har såväl den nedre som den övre skiktgränsen justerats som en del av reformen. Därutöver har ytterligare justeringar av den nedre skiktgränsen gjorts i syfte att på sikt få ner andelen skattskyldiga som betalar statlig förvärvsinkomstskatt till 15 procent. I budgetpropositionen för år 2001 redovisades då tillgängliga uppgifter som indikerade att andelen skattskyldiga med statlig förvärvsinkomstskatt skulle öka från 18,7 till 20 procent år 2001 om ingen ytterligare justering av skiktgränserna skulle göras. För att motverka denna ökning och komma ett steg närmare målet på 15 procent justerades den nedre skiktgränsen upp med ytterligare 8 000 kronor till 252 000 kronor. I kombination med den höjning av grundavdraget som genomfördes som en del i skatteväxlingsstrategin för år 2001 förväntades detta resultera i en minskning av andelen med statlig förvärvsinkomstskatt till 16 procent år 2001.

Den relativt snabba inkomstutvecklingen under det senaste året har bidragit till att andelen

som betalar statlig förvärvsinkomstskatt inte utvecklats som förväntat. Som framhölls redan i förra årets budgetproposition är varje bedömning av inkomstfördelningens utveckling osäker, även den som avser innevarande år. Nu tillgängliga uppgifter tyder på att ca 18 procent av alla skattskyldiga med förvärvsinkomster kommer att betala statlig skatt på dessa inkomster år 2001. Således krävs ytterligare åtgärder.

För år 2002 bedömer regeringen att det är möjligt att genomföra ytterligare en fjärdedel av reformen vad gäller kompensationen för den allmänna pensionsavgiften och därmed sammanhängande justeringar av skiktgränserna. Det innebär att skattereduktionen för skattskyldiga som betalar allmän pensionsavgift höjs från 50 procent av avgiften till 75 procent. Samtidigt begränsas avdragsrätten för avgiften till 25 procent. Kostnaden för denna del av reformen beräknas till 10,8 miljarder kronor.

Genom begränsningen i avdragsrätten för allmän pensionsavgift sjunker brytpunkten för uttag av statlig förvärvsinkomstskatt. Det medför att andelen som betalar sådan skatt kommer öka. Vid gällande regler för år 2002, dvs. efter en uppjustering av den nedre skiktgränsen med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex, ligger brytpunkten vid 284 100 kronor. Vid denna inkomst uppgår den allmänna pensionsavgiften till 19 900 kronor. Genom att avdrag inte görs för en fjärdedel av denna avgift, krävs en uppjustering av den nedre skiktgränsen. För att andelen som betalar statlig förvärvsinkomstskatt inte skall påverkas av begränsningen i avdragsrätten skall den nedre skiktgränsen justeras upp med ett belopp motsvarande en fjärdedel av avgiften eller (efter viss avrundning) 5 000 kronor ytterligare. Den nedre skiktgränsen skall således på dessa grunder justeras upp från 263 800 kronor till 268 800 kronor.

Den begränsade avdragsrätten för allmän pensionsavgift medför också att antalet personer som – på marginalen – betalar statlig förvärvsinkomstskatt med 25 procent kommer att öka. För att antalet personer som betalar denna skatt inte ska öka till följd av den begränsade avdragsrätten för allmän pensionsavgift krävs en liknande uppjustering av den övre skiktgränsen som för den nedre. Vid den aktuella inkomstnivån, dvs. den övre brytpunkten som vid gällande regler för inkomståret 2002 ligger på 430 000 kronor, utgår allmän pensionsavgift med 21 900 kronor. Följaktligen krävs en uppjustering av

den övre skiktgränsen med 5 500 kronor, från 408 700 till 414 200 kronor. Dessa uppjusteringar av de båda skiktgränserna beräknas minska inkomsterna från den statliga förvärvsinkomstskatten med ca 1,3 miljarder kronor.

Ovannämnda justeringar av skiktgränserna syftar endast till att neutralisera effekten av de begränsningar i avdragsrätten som genomförs som en del av kompensationen för den allmänna pensionsavgiften. Därutöver anser regeringen att det finns utrymme för ytterligare en viss justering av den nedre skiktgränsen i syfte att begränsa andelen skattskyldiga som betalar statlig skatt på förvärvsinkomster. Om ingen sådan justering görs tyder nu tillgängliga uppgifter på att andelen med statlig skatt kommer att ligga kvar på omkring 18 procent år 2002. Med hänvisning till den tidigare uttalade målsättningen att på sikt reducera antalet skattskyldiga som betalar statlig skatt på förvärvsinkomst till 15 procent föreslår regeringen att den nedre skiktgränsen justeras upp med ytterligare 5 000 kronor till 273 800 kronor. Kostnaden för denna åtgärd beräknas uppgå till ca 1,1 miljarder kronor och medföra att andelen som betalar statlig skatt minskar till 17 procent.

Förslagen föranleder ändringar i 1 kap 5 § och 65 kap. 5 och 10 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) samt konsekvensändringar i ett flertal andra lagar.

8.2.2 Höjda grundavdrag som del i grön skatteväxling

Regeringens förslag: Som en del i förslaget till grön skatteväxling för år 2002 höjs det allmänna grundavdraget med 900 kronor så att det för skattskyldiga med en taxerad förvärvsinkomst under 1,86 prisbasbelopp eller över 5,615 prisbasbelopp motsvarar 29,3 procent av prisbasbeloppet. Även det särskilda grundavdraget föreslås ändras så att det för pensionärer som betalar skatt blir 900 kronor högre än vad det skulle bli med nu gällande regler.

Skälen för regeringens förslag: I finansplanen för år 2001 presenterades en strategi för en grön skatteväxling som innebär att höjda skatter på energi och miljöutsläpp balanseras med sänkta skatter på arbete. Som en del i denna strategi för år 2002 föreslår regeringen en höjning av såväl det allmänna som det särskilda grundavdraget.

Enligt gällande regler är avdragets storlek beroende av den taxerade förvärvsinkomstens storlek. Vid en taxerad förvärvsinkomst som inte överstiger 1,86 prisbasbelopp utgör avdraget 27 procent av prisbasbeloppet. Denna grundnivå gäller även vid en inkomst över 5,615 prisbasbelopp. För inkomster däremellan är grundavdraget förhöjt. Vid fastställandet av grundavdraget sker avrundning uppåt till närmaste helt hundratal kronor. För år 2002 uppgår prisbasbeloppet till 37 900 kronor. Det innebär att för år 2002 uppgår grundavdragets normalnivå till 10 300 kronor, vid oförändrade regler.

Regeringen föreslår nu att det allmänna grundavdraget höjs med ett belopp motsvarande 2,3 procent av prisbasbeloppet för alla, oavsett nivån på den taxerade förvärvsinkomsten. Det innebär att det allmänna grundavdraget i det lägsta och det högsta inkomstskiktet kommer att uppgå till 29,3 procent av prisbasbeloppet vilket efter avrundning motsvarar 11 200 kronor år 2002.

Enligt gällande regler uppgår det särskilda grundavdraget till 138,1 procent av prisbasbeloppet för gift folkpensionär och till 155,9 procent av prisbasbeloppet för ensamstående. Om summan av pensionärens pensionsinkomster och vissa andra inkomster överstiger dessa belopp reduceras det särskilda grundavdraget med 66,5 procent av den överskjutande delen tills dess att

det motsvarar det allmänna grundavdraget. Vid denna inkomstnivå ersätts alltså det särskilda grundavdraget av det allmänna grundavdraget.

Regeringen föreslår nu att grundnivån i det särskilda grundavdraget höjs för såväl gifta som ensamstående med ett belopp motsvarande 0,0159 prisbasbelopp. Efter avrundning motsvarar det 600 kronor. Det särskilda grundavdraget är emellertid så konstruerat att avdraget för en enskild pensionär med en taxerad förvärvsinkomst som överstiger det särskilda grundavdraget blir minst 900 kronor högre än det skulle bli med nu gällande regler. Förslagen om ändringarna i grundavdragen har tagits in i 63 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen och i övergångsbestämmelserna till 63 kap. 3 §. Ändringarna i det särskilda grundavdraget har tagits in i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklARATIONSSKYLDIGHET för fysiska personer i vissa fall vid 2000-2003 års taxeringar. Förslagen föranleder också konsekvensändringar i ett flertal andra lagar.

8.2.3 Skattelättnader för pensionärer och omläggning av särskilda skattereduktioner

8.2.3.1 Åtgärdernas allmänna inriktning

Regeringens bedömning: För att kompensera pensionärerna för de besparingar som genomfördes under 1990-talet bör en utvidgning ske av den särskilda skattereduktion som infördes år 1999 som en tillfällig åtgärd för löntagare och andra med pensionsgrundande inkomster. En sådan utvidgad skattereduktion kommer, från och med inkomståret 2003 då pensionärer och löntagare omfattas av samma skatteregler, att kunna ersättas av ett i vissa inkomstskikt förhöjt grundavdrag.

Bakgrunden till regeringens bedömning: Särskilt under mitten av 1990-talet var de offentliga finanserna hårt ansträngda. Som en del i det saneringsprogram som då genomfördes begränsades indexeringen av basbeloppet, vilket bl.a. innebar att pensionerna inte räknades upp i takt med inflationen. Vidare reducerades grundavdraget, skiktgränsen sänktes och allmänna egenavgifter infördes vilket innebar avsteg från vissa

av de grundläggande principerna bakom 1990 års skattereform.

I slutet av 1990-talet möjliggjorde en förbättrad ekonomisk utveckling en återgång till vissa av de grundläggande principerna i 1990 års skattereform. I avvaktan på att en större inkomstskattereform skulle kunna påbörjas infördes år 1999 en särskild skattereduktion till personer med pensionsgrundande inkomster. Ett syfte var att stödja arbetslinjen genom att gynna arbetsutbud, arbetsmarknadsdeltagande och utbildning. Därför utformades skattereduktionen så att den enbart omfattade personer med pensionsgrundande inkomster. Flertalet pensionärer kom således inte att omfattas.

Reduktionen infördes ursprungligen som en tidsbegränsad åtgärd avseende inkomståret 1999. För att ge ett tillfredsställande fördelningspolitiskt utfall av de samlade regeländringarna inför år 2000, bibehölls dock reduktionen med oförändrad utformning även för inkomståret 2000. Avsikten var att en förlängning skulle ske även för åren därefter men att alternativa metoder för att åstadkomma ett likvärdigt resultat skulle övervägas. I budgetpropositionen för år 2001 meddelades att ytterligare arbete krävdes för att finna en sådan alternativ metod. Därför föreslogs att den särskilda skattereduktionen skulle kvarstå i sin nuvarande form även för inkomståret 2001.

Som redovisats i föregående avsnitt föreslår regeringen nu att ytterligare ett steg tas för att kompensera löntagare och andra med pensionsgrundande inkomster för den allmänna pensionsavgiften. Av naturliga skäl omfattar denna åtgärd emellertid enbart personer som betalar avgiften, dvs. personer med pensionsgrundande inkomster som exempelvis löneinkomster, inkomst av aktiv näringsverksamhet och olika slag av inkomstberoende transfereringar. Således omfattas pensionärer inte heller av denna åtgärd, såvida de inte har pensionsgrundande inkomster vid sidan av sin pension.

Av fördelningspolitiska skäl anser regeringen det vara mycket angeläget att alla grupper i samhället får del av det förbättrade ekonomiska läget. Det offentlig-finansiella utrymmet bedöms medge skattelättnader både för pensionärer och för löntagare. För pensionärer föreslår regeringen att skattelättnaden ges genom en utvidgning av den särskilda skattereduktionen. Utvidgningen sker genom att reduktionen ges mot taxerad

förvärvsinkomst i stället för enbart mot sådan inkomst som grundar pension.

Genom denna utvidgning blir det möjligt att från och med år 2003 avskaffa den särskilda skattereduktionen och istället uppnå ett likvärdigt resultat genom en justering av det allmänna grundavdraget. Från och med inkomståret 2003 avskaffas nämligen, enligt tidigare fattade beslut, det särskilda grundavdrag, som för närvarande gäller för personer med folkpension, samtidigt som garantipension införs. En konsekvens är att alla personer omfattas av samma inkomstskatteregler och att pensionärer betalar skatt enligt samma regler som gäller för löntagare. Det särskilda grundavdraget ersätts med det allmänna grundavdraget, något som balanseras av en högre bruttopension. Därigenom blir det möjligt att integrera den särskilda skattereduktionen med det allmänna grundavdraget och uppnå en förenkling av skattesystemet.

8.2.3.2 Utvidgning av den särskilda skattereduktionen

Regeringens förslag: Underlaget för den särskilda skattereduktionen utvidgas från nuvarande pensionsgrundande inkomst till den taxerade förvärvsinkomsten. För personer med rätt till särskilt grundavdrag och en beskattningsbar inkomst under 9 500 kronor tillämpas de nya reglerna redan från inkomståret 2001. För övriga skattskyldiga tillämpas de från inkomståret 2002.

Skälen för regeringens förslag: Den tillfälliga särskilda skattereduktionen är för närvarande konstruerad så att den tillfaller personer med pensionsgrundande inkomster. Reduktionsbeloppet uppgår till 1 320 kronor för inkomster upp till 135 000 kronor och trappas därefter av med 1,2 procent av överskjutande inkomster, vilket innebär att reduktionen upphör vid en inkomst på 245 000 kronor.

Regeringen föreslår nu att beräkningsunderlaget för skattereduktionen ändras från pensionsgrundande inkomst till taxerad förvärvsinkomst. Personer, som inte har någon pensionsgrundande inkomst men väl en taxerad inkomst understigande 135 000 kronor, kommer således att få en skattesänkning i form av en skattereduktion på 1 320 kronor. Regelförändringen berör fram-

förallt pensionärer. Överstiger den taxerade förvärvsinkomsten 135 000 kronor reduceras skattereduktionen med 1,2 procent av det överskjutande beloppet. Någon skattereduktion utgår således inte då den taxerade förvärvsinkomsten uppgår till 245 000 kronor eller mer.

Med nuvarande utformning av reglerna medges reduktion enbart mot den skattskyldiges skatt på förvärvsinkomst. För att även pensionärer som med nuvarande skatte- och pensionsregler inte betalar någon skatt på förvärvsinkomst ska få en skattelättnad krävs ytterligare åtgärder. För det första modifieras reglerna så att personer som har rätt till särskilt grundavdrag ges reduktion också mot annan skatt än skatt på förvärvsinkomsten, dvs. statlig skatt på kapitalinkomster och statlig fastighetsskatt. För pensionärer som inte betalar någon skatt alls införs, för det andra, en särskild regel som innebär att de tillgodoräknas ett belopp som motsvarar skattereduktionen.

För personer som betalar preliminärskatt skall de nya reglerna tillämpas vid 2003 års taxering och vid beräkning av preliminär skatt för inkomståret 2002. För att uppnå ett rättvist resultat också för pensionärer som inte betalar preliminär skatt bör förslaget tillämpas för dem redan vid 2002 års taxering, dvs. skattelättnaden beräknas i dessa fall på 2001 års inkomster. Det innebär att personer med rätt till särskilt grundavdrag och med en beskattningsbar inkomst som inte överstiger 4 300 kronor tillgodoräknas 1 320 kronor. För att orimliga marginaeffekter inte skall uppkomma bör skattelättnaden avtrappas med 25 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger 4 300 kronor.

Regeringen återkommer till riksdagen med lagförslag i denna del under hösten 2001.

8.2.3.3 Högre allmänt grundavdrag istället för särskild skattereduktion

Regeringens förslag: Från och med år 2003 ersätts den särskilda skattereduktionen med ett högre allmänt grundavdrag. Avdraget höjs med 0,11 prisbasbelopp för inkomster upp till 135 000 kronor. För inkomster över 135 000 kronor reduceras höjningen med 4 procent av överskjutande inkomster, vilket innebär att för inkomster över 245 000 kronor kommer grundavdraget åter att ligga på den normalnivå som enligt annat förslag i denna proposition skall gälla från och med inkomståret 2002, nämligen 0,293 prisbasbelopp.

Skälen för regeringens förslag: Utvidgningen av den särskilda skattereduktionen till att omfatta alla med taxerad förvärvsinkomst gör det möjligt att från och med inkomståret 2003 uppnå ett likvärdigt resultat genom en justering av det allmänna grundavdraget. Regeringen föreslår därför att den särskilda skattereduktionen då ersätts av ett högre allmänt grundavdrag i de inkomstskikt där den särskilda skattereduktionen har betydelse. Den föreslagna höjningen av grundavdraget är utformad så att den vid en genomsnittlig kommunalskatt ger samma skattelättnad som den tidigare skattereduktionen vid en viss nivå på den taxerade förvärvsinkomsten. Detta innebär att grundavdraget endast höjs i de inkomstskikt där nuvarande skattereduktion ger en skattelättnad och på ett sådant sätt att marginal- och genomsnittsskatten i dessa skikt inte påverkas jämfört med vad som gäller inkomståret 2002.

För att åstadkomma en höjning av grundavdraget år 2003, som ger samma skattelättnad som skattereduktionen, behövs information om nivån på prisbasbeloppet för det året. Denna information kommer att vara tillgänglig först i juli 2002. Dock kan en preliminär beräkning göras. För år 2002 uppgår prisbasbeloppet utan avrundning till 37 943 kronor. Enligt Finansdepartementets prognoser förväntas prisbasbeloppet för år 2003 uppgå till 38 400 kronor. Vid den genomsnittliga kommunalskattesatsen på 30,78 procent ger en höjning av grundavdraget med 0,11 prisbasbelopp en skattelättnad på 1 320 kronor. Således föreslås att det allmänna grundavdraget för inkomster upp till och med 135 000 kronor höjs med 0,11 prisbasbelopp. Det beräk-

nas motsvara en höjning av grundavdraget i detta skikt med 4 300 kronor efter avrundning.

För inkomster som överstiger 135 000 kronor skall höjningen av grundavdraget reduceras så att den skattelättnad avdraget medför vid en viss nivå på inkomsten motsvaras av den särskilda skattereduktionen. Vid inkomster över 135 000 trappas den särskilda skattereduktionen ner med 1,2 procent av den överskjutande inkomsten. Således skall höjningen av grundavdraget reduceras så att skatteeffekten av det förhöjda grundavdraget vid en genomsnittlig kommunalskatt minskar i samma takt som skattereduktionen. Vid en genomsnittlig kommunalskattesats på 30,78 procent skall avdraget trappas av med 3,899 procent. Efter viss avrundning skall avdraget trappas ned med 4 procent. Det innebär att vid en taxerad förvärvsinkomst över 246 100 kronor är grundavdraget åter nere på normalnivån 0,293 prisbasbelopp enligt de föreslagna reglerna för inkomståret 2002.

Förslaget föranleder en ändring i 63 kap. 3 § inkomstskattelagen. Förändringen i grundavdraget i denna del tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

I tabell 8.1 och 8.2 redovisas grundavdragets storlek i olika inkomstskikt år 2003 vid de här föreslagna förändringarna. De uppgifter som redovisas i tabell 8.2 bygger på den prognos för prisbasbeloppet för 2003 som redovisas ovan.

Tabell 8.1 Grundavdrag år 2003

Taxerad förvärvsinkomst	Grundavdrag
- 1,86 BB	0,403 BB
1,86 BB - 2,89 BB	0,403 BB + 0,25*(TI-1,86BB)
2,89 BB - 3,04 BB	0,6605 BB
3,04 BB - 3,66 BB	0,6605 BB - 0,10*(TI- 3,04 BB)
3,66 BB - 5,615 BB	0,5985 BB - 0,14*(TI-3,66 BB)
5,615 BB - 6,41 BB	0,3248 BB - 0,04*(TI-5,615 BB)
6,41 BB -	0,293 BB

BB = Prisbasbelopp TI = taxerad förvärvsinkomst

Tabell 8.2 Grundavdrag år 2003

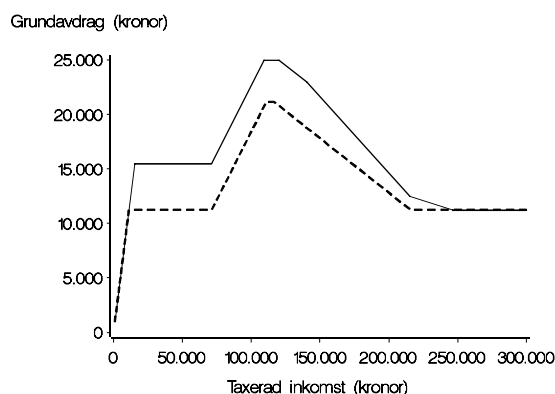
Kronor

Taxerad förvärvsinkomst	Grundavdrag
- 71 424	15 500
71 425 - 110 976	15 500 - 25 400
110 977 - 116 736	25 400
116 737 - 140 544	25 400 - 23 000
140 545 - 215 616	23 000 - 12 500
215 617 - 246 144	12 500 - 11 300
246 145 -	11 300

Beloppen beräknade utifrån Finansdepartementets prognos avseende prisbasbeloppet för år 2003 uppgående till 38 400.

Diagram 8.1 illustrerar skillnaden mellan grundavdraget enligt de regler som här föreslås för inkomståret 2002 och det grundavdrag som följer av de här föreslagna regeländringarna.

Diagram 8.1 Grundavdrag enligt gällande regler (streckad linje) samt enligt förslaget (heldragen linje) beräknat utifrån 2003 års prisbasbelopp

Anm. Båda grundavdragen har beräknats med utgångspunkt i Finansdepartementets prognos för prisbasbeloppet år 2003.

En direkt följd av omläggningen av skattereduktionen till ett högre grundavdrag är att skattelättnaden för den enskilde individen kommer att variera något beroende på den kommunala skattesatsens nivå. Vid den för år 2001 högsta kommunalskattesatsen (Ragunda kommun med 33,76 procent inkl. begravningsavgift) reducerar ett 4 300 kronor högre grundavdrag skatten med 1 451 kronor. För personer i Danderyd, där skattesatsen år 2001 är 27,28 procent (inkl. begravningsavgift), blir motsvarande reduktion 1 173 kronor. I förhållande till den tidigare skattereduktionen uppgår den maximala sänkningen till 147 kronor per år medan den maximala höjningen uppgår till 131 kronor per år. För de allra flesta personer handlar denna tekniska justering så-

ledes om en förändring på omkring ± 10 kronor per månad.

8.2.4 Inkomstskatten för år 2002

I tabell 8.3 redovisas en samlad bild av effekter på inkomstskatteskalan för år 2002 av de föreslagna åtgärderna.

Tabell 8.3 Skiktgränser och brytpunkter år 2001 respektive år 2002 enligt regeringens förslag

	Skiktgräns beskattnings- bar inkomst kronor per år	Brytpunkt taxerad inkomst kronor per år
År 2001		
Grundavdrag	10 000*	
Gräns för 20 % statlig skatt	252 000	271 500
Gräns för 25 % statlig skatt	390 400	411 100
År 2002 utan regeländringar, enbart indexuppräkning		
Grundavdrag	10 300*	
Gräns för 20 % statlig skatt	263 800	284 100
Gräns för 25 % statlig skatt	408 700	430 000
År 2002 med här föreslagna regeländringar		
Grundavdrag	11 200*	
Gräns för 20 % statlig skatt	273 800	290 100
Gräns för 25 % statlig skatt	414 200	430 900

* Avser det allmänna grundavdrag som medges vid en taxerad inkomst som understiger 1,86 eller överstiger 5,61 prisbasbelopp.

Effekterna för löntagare i olika inkomstskikt av de ovan beskrivna förslagen framgår av tabell 8.4. Uppgifterna i tabellerna baseras på de nya skatteskalar som följer av de redovisade förändringarna. Såväl effekten av det tredje steget i kompensationen för den allmänna pensionsavgiften som höjningen av skiktgränserna och åtgärderna avseende den särskilda skattereduktionen har beaktats. Beräkningarna avser personer med pensionsgrundande inkomst i 20 000-kronorsintervall upp till en taxerad inkomst på 400 000 kronor. För individer över denna gräns blir effekterna i kronor ungefär desamma som för individer i det högsta redovisade inkomstläget – de föreslagna åtgärderna innebär ju att skattesänkningen i kronor blir densamma över vissa inkomstgränser.

Tabell 8.4 Skatteförändringar för löntagare i olika inkomstlägen år 2002 enligt regeringens förslag. Kronor per månad

Årsinkomst i tusentals kronor	Personer utan folkpension		Ålderspensionärer		Förtidspensionärer	
	Antal personer i skiktet	Minskad skatt i kronor per månad	Antal personer i skiktet	Minskad skatt i kronor per månad	Antal personer i skiktet	Minskad skatt i kronor per månad
1-20	438 000	25	19 000	115	3 000	111
20-40	199 000	60	26 000	112	3 000	106
40-60	135 000	77	247 000	112	7 000	94
60-80	118 000	96	160 000	129	87 000	130
80-100	125 000	116	148 000	131	43 000	118
100-120	155 000	135	153 000	130	45 000	114
120-140	214 000	158	196 000	128	46 000	108
140-160	316 000	177	191 000	111	43 000	94
160-180	321 000	196	139 000	89	41 000	81
180-200	367 000	218	92 000	67	31 000	71
200-220	421 000	239	71 000	46	20 000	71
220-240	396 000	258	46 000	21	14 000	68
240-260	355 000	274	29 000	9	9 000	77
260-280	304 000	295	21 000	14	6 000	104
280-300	227 000	367	15 000	161	4 000	214
300-320	169 000	414	12 000	176	3 000	233
320-340	122 000	418	8 000	188	2 000	292
340-360	88 000	418	6 000	187	1 000	277
360-380	70 000	417	6 000	174	1000	290
380-400	56 000	418	4 000	182	1000	320
400-	323 000	424	30 000	223	4 000	321

Källa: SCB och Finansdepartementet, 1999 års storurval framskrivet till år 2002.

Anm. Uppgifterna avser effekterna av ytterligare kompensation för allmän pensionsavgift, höjda skiktgränser, utvidgningen av den särskilda skattereduktionen samt höjda grundavdrag. Indelningen i inkomstklasser är baserad på den taxerade förvärvsinkomsten.

8.2.5 Skattereduktion för fackföreningsavgift

Regeringens bedömning: Skattereduktion bör införas för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa. Reduktion bör ges med 25 procent av fackföreningsavgiften och med 40 procent av avgiften till arbetslöshetskassa. Skattereduktionerna börjar tillämpas på avgifter som betalas under år 2002.

Skälen för regeringens bedömning: I syfte att likställa villkoren för medlemskap i en arbetsgivarorganisation respektive en arbetstagarorganisation bör en skattereduktion motsvarande 25 procent av fackföreningsavgiften införas. Avgiften till arbetslöshetskassan bör av bl.a. rättviseskäl också behandlas skattemässigt på ett annat sätt än i dag. För närvarande dras avgiften till arbetslöshetskassa av endast till den del den tillsammans med övriga kostnader överstiger 1 000 kronor. Avdragsbegränsningen innebär att avgiften i åtskilliga fall inte beaktas vid inkomstbeskattningen. Avgiften bör i stället för att få dras av vid inkomstbeskattningen beaktas direkt vid skatteberäkningen genom att en skattereduktion ges motsvarande 40 procent av avgiften till arbetslöshetskassan under året. Skattereduktionerna börjar tillämpas på avgifterna som betalas under år 2002.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen under hösten 2001 med ett sådant förslag.

8.2.6 Regionalt nedsatta socialavgifter

Regeringens bedömning: En regional stimulans av småföretagandet i stödområde A bör införas. Stimulansen bör utformas som en utvidgning av den nuvarande generella nedsättningen av socialavgifterna från 5 till 15 procent av avgiftsunderlaget. Stimulansbeloppet bör beräknas på ett löneunderlag på högst 852 000 kronor per år och nedsättningen uppgå till högst 127 800 kronor per år. Stimulansen bör om möjligt införas från den 1 januari 2002.

Skälen för regeringens bedömning: Den regionalpolitiska utredningen överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2000:87) till regeringen i sep-

tember 2000. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen bereds för närvarande i regeringskansliet. Regeringen avser att inom kort lägga fram en proposition om en ny regional utvecklingspolitik för hela landet för riksdagen.

En viktig utgångspunkt för den regionalpolitiska utredningen har varit att så långt möjligt ersätta selektiva företagsstöd med generella lösningar eller mer marknadsmässiga förbättringar av förutsättningarna. Ett sådant förslag av utredningen avser en generell nedsättning av socialavgifterna i stödområde A. Större delen av detta område omfattades till och med 1999 av en nedsättning av socialavgifterna. Nedsättningen godkändes inte av EU-kommissionen eftersom den inte var förenlig med statsstödsriktlinjerna.

Det är, främst på grund av de geografiska lägesnackdelarna, angeläget att återinföra en stimulansåtgärd inom stödområde A. Åtgärden bör särskilt stimulera småföretagandet och den lokala servicen samt ha sin utgångspunkt i den generella nedsättning av socialavgiftsunderlaget med 5 procent som redan gäller enligt socialavgiftslagen (2000:980). Den nuvarande nedsättningen är maximerad till 42 600 kronor per år. Nedsättningen beräknas alltså på ett löneunderlag på högst 852 000 kronor. Inom stödområde A bör nedsättningen i stället vara 15 procent och maximeras till 127 800 kronor per år. Utformningen tar särskilt sikte på att stimulera små företag och i likhet med nuvarande generella nedsättning bör enskilda näringsidkare också omfattas av stimulansåtgärden. Nedsättningen kommer att utformas i enlighet med EU-kommissionens förordning 69/2001 om stöd av mindre betydelse, s.k. försumbart stöd.

Ett förslag med denna innebörd behöver beredas ytterligare. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under hösten 2001 med ett sådant förslag.

8.2.7 Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar

Regeringens bedömning: Justeringsregeln för den som innehar en miljöbil bör bli förmånligare. Från att motsvara förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan miljövänlig driftsteknik bör justering göras till 60 procent av detta värde för bilar med miljömässigt klara fördelar.

Skälen för regeringens bedömning: De särskilda reglerna om justering av värdet av bilförmån för den som innehar miljöbil tillämpades första gången vid 2000 års taxering. Reglerna innebär att om bilen – helt eller delvis – är utrustad med teknik för drift med miljövänligare drivmedel än bensin och dieselolja eller med elektricitet och nybilspriset därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, skall förmånsvärdet justeras nedåt till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Reglerna infördes bl.a. för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmaknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att beståndet av förmånsbilar blir miljövänligare.

Många av miljöbilarna har dock en begränsad räckvidd och vad gäller gasbilarna tar gastanken upp en stor del av bilens lastutrymme. Vidare är tillgången på tankställen för alternativa drivmedel begränsad. Värdet av förmånen kan av dessa skäl anses vara mer begränsat jämfört med en förmånsbil som drivs med konventionella drivmedel, vilket bör komma till tydligare uttryck i värderingsreglerna. Det finns således enligt regeringens uppfattning skäl att ändra justeringsreglerna i denna del för att bättre motsvara det faktiska värdet av förmånen. Genom en förändring av justeringsregeln kan också förutsättningarna förbättras för en ökning av beståndet av miljövänligare bilar.

En nedsättning bör lämpligen kunna göras med 40 procent för bilar med miljömässigt klara fördelar. På marknaden finns emellertid idag ett ganska omfattande utbud av miljövänligare bilar. Det förekommer t.ex. att två olika drivmedel kan användas parallellt i en bil. Ett förslag i nu aktuell fråga kräver bl.a. av dessa anledningar noggranna överväganden. Regeringen har därför för avsikt att återkomma med ett förslag längre fram i höst. Ändringen avses träda i kraft år 2002.

8.2.8 Det fasta beloppet vid beskattningen av förvärvsinkomster

Regeringens förslag: Den statliga skatt om 200 kronor som utgår på förvärvsinkomster för fysiska personer skall även vid 2003 års taxering utgöra en kommunal inkomstskatt.

Skälen för regeringens förslag: Statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster utgår dels med ett fast belopp om 200 kronor, dels med 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns samt med 25 procent av den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger en övre skiktgräns. Den statliga skatten om 200 kronor har under några års tid beslutats utgöra en kommunal inkomstskatt. Detta har motiverats av att kommunerna haft behov av medelsförstärkning. Även för år 2002 kan konstateras att kommunerna har ett visst behov av medelsförstärkning. Regeringen föreslår därför att den fasta skatten om 200 kronor också vid 2003 års taxering skall utgöra en kommunal inkomstskatt. Utbetalningarna till kommunerna kommer under 2002 att göras med en tolfedel av det preliminära skattebeloppet per månad istället för, såsom tidigare år, i klumpsumma. Denna förändring är föreslagen av praktiska skäl för att reglerna bättre skall överensstämma med reglerna om preliminära skatteutbetalningar till kommuner och landsting i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

8.2.9 Beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet

Regeringens förslag: Den skattefrihet som enligt den särskilda övergångsbestämmelsen i artikel 31.3 i det nordiska skatteavtalet gäller för i Sverige obegränsat skattskyldiga sjömän som får ersättning för arbete ombord på danskt, färöiskt, finskt, isländskt eller norskt skepp i internationell trafik förlängs till att gälla också vid 2003 års taxering.

I 2001 års budgetproposition (avsnitt 9.2.5) föreslogs att den skattefrihet, som enligt den särskilda övergångsbestämmelsen i artikel 31.3 i 1996 års nordiska skatteavtal gäller t.o.m. 2001 års taxering för i Sverige obegränsat skattskyldiga sjömän som får ersättning för arbete ombord på danskt, färöiskt, finskt, isländskt eller norskt skepp i internationell trafik, skulle förlängas till att gälla också vid 2002 års taxering (SFS 2000:1165).

När det gäller inkomst som person med hemvist i Danmark eller Sverige förvärvar genom arbete ombord på svenskt resp. danskt skepp i internationell färjetrafik undertecknades den 30 september 1999 ett bilateralt avtal mellan Sverige och Danmark. Beskattning sker i första hand i den av staterna där arbetsgivaren har hemvist. Om den anställde har hemvist i den andra staten får även denna stat beskatta inkomsten men skall i sådant fall undanröja eventuell dubbelbeskattning. När Danmark på sensommaren år 2000 utvidgade kretsen av de fartyg som kan registreras i Danskt Internationalt Skibsregister (DIS) till att omfatta färjor som går i trafik mellan Sverige och Danmark innebar det att även de anställda ombord på dessa färjor fick s.k. nettolön. Anställda ombord på DIS-registrerade fartyg är undantagna från dansk sjömansskatt och får således en nettolön som är cirka 30 procent lägre än motsvarande bruttolön. De sjömän med hemvist i Sverige som arbetar på danska färjor med anställning hos dansk arbetsgivare kan dock enligt avtalet beskattas i Sverige för inkomsten. Med hänsyn till den svåra situation dessa sjömän oförskyllt har hamnat i föreslogs i prop. 2000/01:89. Beskattningen av anställda ombord på färjor mellan Sverige och Danmark att danska nettolöner som betalas till ombordanställda på danska färjor skulle undantas från svensk skatt

vid 2002 års taxering. Skattefriheten begränsades till att gälla personer som någon gång under januari månad år 2001 var anställda ombord på ett danskt skepp (SFS 2001:411).

Detta är en fråga som lämpligen borde lösas gemensamt inom Norden. På sikt kan även andra länder än Sverige och Danmark komma att beröras. Frågan diskuteras för närvarande i den nordiska kretsen. Dessa diskussioner kommer att fortsätta. I avvaktan på en sådan gemensam lösning föreslås att skattefriheten för dessa ombordanställda skall gälla även vid 2003 års taxering.

Förslaget har tagits in i övergångsbestämmelserna till lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna.

8.3 Fastighetsbeskattning

8.3.1 Fastighetsskatten för småhus och bostadshyreshus

Regeringens förslag: Fastighetsskatten för småhus och hyreshus (bostadsdelen) sänks retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001. För småhus sänks skatten från 1,2 till 1,0 procent. För hyreshus (bostadsdelen) sänks skatten från 0,7 till 0,5 procent.

Skälen för regeringens förslag: Sedan år 1996 har uttaget av fastighetsskatt på bostäder kraftigt begränsats genom en rad successiva beslut. Det omräkningsförfarande som infördes år 1996 har inte tillämpats som avsetts utan taxeringsvärdena har i princip varit oförändrade under åren 1997-2000.

I budgetpropositionen för 2001 (avsnitt 9.3) gjorde regeringen bedömningen att taxeringsvärdena med koppling till marknadsvärdena även i fortsättningen bör utgöra grunden för uttaget av fastighetsskatt. Det omräkningsförfarande som infördes år 1996 syftade till att uppnå en mer kontinuerlig anpassning av taxeringsvärdena till förändrade marknadsförhållanden. Regeringen konstaterade att besluten att inte tillämpa omräkningsförfarandet hade lett till att taxeringsvärdena alltmer kommit att avvika från marknadsvärdena och ansåg därför att det var

angeläget att "frysningen" av taxeringsvärdena skulle upphöra.

Ett fullt genomslag för ändrade taxeringsvärden skulle dock ge mycket kraftiga förändringar i såväl fastighets- som förmögenhetsskatteuttaget i stora delar av landet. För att begränsa uttaget av fastighetsskatt föreslog regeringen att skattesatsen för småhus skulle sänkas från 1,5 till 1,2 procent och för hyreshus (bostadsdelen) från 1,5 till 0,7 procent. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2001 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1, rskr. 2000/01:36, SFS 2000:950).

I förra årets budgetproposition redovisades också att det i regeringskansliet hade påbörjats ett arbete i syfte att tillskapa regler för att begränsa uttaget av fastighetsskatt. En promemoria med ett förslag avseende en begränsningsregel för fastighetsskatt har remissbehandlats och regeringen förbereder en proposition som ska lämnas till riksdagen under hösten. Reglerna tar sikte på hushåll med låga inkomster som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden och innebär att fastighetsskatten i princip inte skall överstiga 5 procent av hushållets sammanlagda inkomster. Bestämmelserna skall gälla retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001.

Begränsningsregeln kommer i första hand att omfatta låginkomsttagare och pensionärer. Det har emellertid visat sig att priserna på småhus i framförallt storstadsområdena och vissa skärgårdsområden fortsatt att öka kraftigt. Detta innebär högre taxeringsvärden och ett ökat uttag av fastighetsskatt. Även medelinkomsttagare kan därför – trots den redan beslutade sänkningen av skattesatsen för innevarande år – få en betydande skattehöjning. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns skäl att utöver den redan beslutade sänkningen från 1,5 till 1,2 procent ytterligare sänka skattesatsen. Regeringen föreslår att skattesatsen för småhus sänks till 1,0 procent fr.o.m. den 1 januari 2001 (2002 års taxering).

Även för hyreshus (bostadsdelen) gör regeringen bedömningen att skattesatsen bör sänkas samt att sänkningen, på samma sätt som beträffande småhusen, görs retroaktiv. Syftet är att skapa förutsättningar för lägre hyresnivåer och stimulera till ökad produktion av hyresrätter. För innevarande år är skattesatsen 0,7 procent. Regeringen föreslår att skattesatsen för hyreshus (bostadsdelen) sänks till 0,5 procent fr.o.m. den 1 januari 2001 (2002 års taxering).

Förslagen medför ändringar i 3§ lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.

Översyn av reglerna om fastighetsskatt

Enligt regeringens uppfattning bör fastighetsbeskattningen utredas på nytt. Ett sådant utredningsuppdrag bör emellertid ges en annan inriktning än de många utredningar som tidigare behandlat denna fråga. En ny utredning bör ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningsmässiga konsekvenserna är acceptabla.

Regeringen avser att så snart som möjligt återkomma med utredningsdirektiv.

8.3.2 Omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen

Regeringens bedömning: Omräkningsförfarandet bör avskaffas och ersättas av regler om en förenklad fastighetstaxering mellan de allmänna fastighetstaxeringarna.

Skälen för regeringens bedömning: Vid allmän fastighetstaxering bestäms för varje taxeringsenhet ett basvärde som skall motsvara 75 procent av enhetens marknadsvärde. Basvärdet bestäms med hänsyn till det genomsnittliga prisläget under andra året före det år då den allmänna fastighetstaxeringen sker. Prisutvecklingen mellan de allmänna fastighetstaxeringarna beaktas genom det årliga omräkningsförfarandet. Detta innebär att basvärdet skall omräknas med hjälp av ett omräkningstal som fastställs av RSV med hänsyn till det genomsnittliga prisläget i olika prisutvecklingsområden under tolv månadersperioden den 1 juli andra året före taxeringsåret och den 30 juni året före taxeringsåret.

Fastighetstaxeringsutredningen har i betänkandet *Fastighetstaxering – precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar* (SOU 2000:10) föreslagit att omräkningsförfarandet skall avskaffas och att det i stället skall göras en förenklad fastighetstaxering mellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Förslaget innebär att allmän fastighetstaxering, på samma sätt som för närvarande, skall ske vart sjätte år. Regeringen anser att förslaget nu bör genomföras. Det förenklade förfarandet bör enbart omfatta småhus-, lantbruks- och hyreshusenheter.

Allmän fastighetstaxering sker för närvarande vart sjätte år räknat fr.o.m. år 1988 för hyreshus-, elproduktions- och industrienheter, år 1990 för småhusenheter och år 1992 för lantbruksenheter. Nästa allmänna fastighetstaxering för småhusenheter, som alltså skulle ske år 2002, har dock flyttats fram till år 2003 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU20, rskr. 1999/2000:261, SFS 2000:542). Eftersom nästa allmänna fastighetstaxering för lantbruksenheter skall äga rum år 2004 kommer förberedelsearbetet inför denna och inför den allmänna fastighetstaxeringen år 2003 delvis att sammanfalla. En sådan ordning framstår som mindre lämplig. Mot denna bakgrund anser regeringen att den allmänna fastighetstaxeringen för lantbruk bör flyttas fram till år 2005 och den allmänna fastighetstaxeringen för hyreshus m.m. till år 2007. I fortsättningen bör allmän fastighetstaxering ske vart sjätte år räknat fr.o.m. år 2003 för småhusenheter, år 2005 för lantbruksenheter och år 2007 för hyreshus-, elproduktions- och industrienheter. Ett system med förenklade fastighetstaxeringar mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna innebär att en taxering av fastigheter kommer att genomföras varje år. En förenklad fastighetstaxering bör kunna göras första gången för hyreshus år 2004, för småhus år 2006 och för lantbruk år 2008.

Omräkning för respektive kategori av fastigheter bör göras fram till dess att fastigheterna blir föremål för en allmän eller en förenklad fastighetstaxering. Detta innebär att det kommer att äga rum en omräkning för småhus, hyreshus och lantbruk år 2002. År 2003 kommer det att äga rum en omräkning för hyreshus och lantbruk och år 2004 en omräkning för lantbruk.

En proposition med detta innehåll kommer att lämnas till riksdagen senare i höst.

8.3.3 Successivt genomslag av höjda taxeringsvärden vid fastighetsbeskattningen

Regeringens bedömning: Höjs taxeringsvärdena vid en allmän eller en förenklad fastighetstaxering skall detta inte omedelbart slå igenom vid uttaget av fastighetsskatt. I stället bör endast en tredjedel av höjningen slå igenom taxeringsåret och lika mycket under vart och ett av de två därpå följande åren.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens förslag om att avskaffa omräkningsförfarandet och införa en förenklad fastighetstaxering innebär att t.ex. småhus taxeras om vart tredje år. Om fastighetspriserna ökar under en längre tid skulle utan särskilda åtgärder en sådan ordning kunna innebära kraftiga språngvisa höjningar av taxeringsvärdena – och därmed uttaget av fastighetsskatt – vid varje allmän eller förenklad fastighetstaxering. Enligt regeringens uppfattning bör en sådan konsekvens av de nya reglerna om möjligt undvikas. Inom Finansdepartementet har det därför påbörjats ett arbete som syftar till att åstadkomma regler som innebär att höjda taxeringsvärden endast stegvis tillåts slå igenom på fastighetsskatten. Avsikten är att regeringen senast under nästa år skall lägga fram ett förslag med denna inriktning.

Sådana regler bör i princip ges den utformningen att en höjning av taxeringsvärdet på en enskild fastighet när det gäller uttaget av fastighetsskatt endast slår igenom med en tredjedel under det året taxeringen sker och med motsvarande andel under vart och ett av de därpå två följande åren fram till nästa allmänna eller förenklade fastighetstaxering. Om taxeringsvärdet på ett visst småhus höjs från 600 000 kronor till 630 000 kronor skall alltså underlaget för fastighetsskatt för det år höjningen sker uppgå till $(600\,000 + 1/3 \text{ av } 30\,000 =) 610\,000$ kronor. För de två följande åren skall underlaget uppgå till 620 000 resp. 630 000 kronor.

Regler av detta slag har den fördelen att om taxeringsvärdena höjs fördelas det ökade skatteuttaget över flera år. Kraftiga höjningar av fastighetsskatten undviks och skatteeffekterna av systemet blir möjliga att förutsäga.

8.4 Förmögenhetsskatt

Regeringens förslag: Fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt höjs fr.o.m. 2003 års taxering från 1 000 000 kronor till 1 500 000 kronor för ensamstående och från 1 500 000 kronor till 2 000 000 kronor för sambeskattade par.

Skälen för regeringens förslag: Förmögenhetsskatt utgår på den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger ett fribelopp. Vid

beräkningen av den skattepliktiga förmögenheten skall fastighet i Sverige tas upp till taxeringsvärdet.

Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2001 (avsnitt 9.4) att en återgång till det årliga omräkningsförfarandet i fastighetstaxeringen skulle innebära att taxeringsvärdena inför 2002 års förmögenhetstaxering skulle höjas kraftigt. Med ett oförändrat fribelopp skulle detta innebära att ett större antal enskilda än tidigare skulle redovisa en beskattningsbar förmögenhet och därmed bli skyldiga att betala förmögenhetsskatt. För att begränsa effekterna av de höjda taxeringsvärdena aviserades i budgetpropositionen att fribeloppet fr.o.m. 2002 års taxering skulle höjas från 900 000 kronor till 1 miljon kronor för ensamstående och till 1,5 miljoner kronor för sambeskattade par. Ett sådant förslag presenterades senare under hösten 2000. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2001 (prop. 2000/01:31, bet. 2000/01:SkU11 och 2000/01:SkU13, rskr. 2000/01:129, SFS 2000:1422).

För att ytterligare begränsa förmögenhetsskatteeffekterna av höjda taxeringsvärden föreslår regeringen att fribeloppen höjs till 1,5 miljoner kronor för ensamstående och 2 miljoner kronor för sambeskattade par. De nya fribeloppen bör gälla fr.o.m. den 1 januari 2002. Detta medför att antalet skattskyldiga till förmögenhetsskatt beräknas minska med drygt 42 procent från 520 000 till 300 000. Förändringen medför även att antalet småhusägare som betalar förmögenhetsskatt beräknas minska med 120 000 från 280 000 till 160 000.

Förslaget medför ändringar i 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

Översyn av förmögenhetsskattelagstiftningen

Regeringen avser att tillsätta en utredning med uppgift att se över reglerna om förmögenhetsskattningen. De nuvarande reglerna har kritiserats från skilda utgångspunkter, bl.a. för bristande enhetlighet i behandlingen av olika tillgångar och för de fördelningspolitiska effekterna. Enligt regeringens mening finns det därför anledning att nu göra en generell översyn av förmögenhetsskatten.

Regeringen avser att så snart som möjligt återkomma med utredningsdirektiv.

8.5 Företagsskattefrågor

8.5.1 Beskattning av investmentföretag och värdepappersfonder

Regeringens förslag: Schablonintakten för investmentföretag sänks till samma nivå som för värdepappersfonder, dvs. 1,5 procent. Vidare slopas den nuvarande begränsningen att avdrag för utdelning inte får föranleda underskott. Detta gäller såväl investmentföretag som värdepappersfonder.

Skälen för regeringens förslag: Med investmentföretag avses ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller liknande tillgångar. För att kvalificera sig som investmentföretag krävs ett välfördelat värdepappersinnehav i syfte att erbjuda andelsägarna riskspridning samt att ett stort antal fysiska personer äger andelar i företaget.

För investmentföretag gäller särskilda skatteregler. De beskattas inte för kapitalvinster och kapitalförluster är inte avdragsgilla. I stället skall ett belopp som motsvarar 2 procent av värdet på deras aktier och andra delägarätter vid beskattningsårets ingång tas upp till beskattning. Intäktsräntor och uppburen utdelning tas upp till beskattning. Förvaltningskostnader och utgiftsräntor skall dras av. Även lämnad utdelning skall dras av, dock inte med så högt belopp att det föranleder underskott.

Särreglerna skall ses mot bakgrund av att investmentföretaget är ett mellanled. I princip skall skatt tas ut i två led. En gång på företagsnivå (hos de företag investmentföretaget investerat i) och en gång på aktieägarnivå (hos dem som investerat i investmentföretaget). Beskattas investmentföretaget enligt vanliga regler uppkommer beskattning i tre led. Man kan därför hävda att investmentföretag bör slippa beskattning. Men genom att kapitalvinster inte beskattas, till skillnad från vad som gäller för fysiska personer, uppkommer ett incitament att äga aktier indirekt via investmentföretag. Schablonintakten syftar till att motverka detta incitament och skapa neutralitet mellan direkt och indirekt aktieäggande.

Nivån på schablonintakten fastslogs med utgångspunkt från de antaganden som gjordes av Utredningen om reformerad företagsbeskatt-

ning (SOU 1989:34), bl.a. att tio procent av en direktägd aktieportfölj årligen omsätts. En närmare analys visar att det vid detta antagande inte finns någon entydigt bestämd schablonintäktsnivå som generellt sett skapar neutralitet mellan en direktägd aktieportfölj och en placering via ett investmentföretag. Nivån på den schablonintäkt som skapar neutralitet mellan de olika formerna av ägande är beroende av individens placeringshorisont.

Värdepappersfonder beskattas enligt liknande regler som de som gäller för investmentföretag. För värdepappersfonder är dock schablonintäkten 1,5 procent i stället för 2 procent.

Den högre schablonintäkten för investmentbolag har motiverats med att investmentbolag, till skillnad från värdepappersfonder, kan ta upp lån och att räntekostnaderna reducerar schablonintäkten.

Vid en närmare prövning visar sig dock detta motiv inte vara hållbart. Det beaktar nämligen inte det förhållandet att den slutlige ägaren – i frånvaro av avdragsrätten för räntor hos mellanhanden – har möjlighet att uppnå samma resultat genom egen upplåning. Nivån på schablonintäkten för investmentföretag bör således sänkas till den nivå som gäller för värdepappersfonder, dvs. 1,5 procent.

Enligt gällande regler får utdelningsavdraget för investmentföretag och värdepappersfonder inte föranleda underskott. Begränsningen kan försvåra för dessa att upprätthålla en jämn utdelningspolitik. Med hänsyn härtill och då begränsningen närmast har karaktär av en ordningsföreskrift bör den kunna slopas.

Regeringens förslag föranleder ändringar i 39 kap. 14 § inkomstskattelagen.

8.5.2 Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar

Regeringens bedömning: Regeringen anser det angeläget att avskaffa beskattningen av kapitalvinster på näringsbetingade andelar. Ett förslag om detta kan dock lämnas tidigast under våren 2002.

Skälen för regeringens bedömning: Nuvarande beskattning av företagens kapitalvinster på andelar i dotter- och intresseföretag medför att före-

tagens vinster beskattas både i dotterföretaget och i moderföretaget. Detta är inte önskvärt eftersom en vinst endast bör beskattas en gång i företagssektorn. Härtill kommer att dagens system många gånger kan kringgås. Många företag har strukturerat sina innehav av dotterbolag på så sätt att vinstgivande aktieförsäljningar sker i länder där kapitalvinster på försäljningar av dotterbolag inte beskattas. Förlustförsäljningar realiseras däremot i Sverige med avdragsrätt för den uppkomna förlusten. Den beskrivna situationen är inte acceptabel. Dessutom medför det förhållandet att kapitalvinster på aktier i dotterföretag m.m. är skattefria i en del andra länder att det är svårt att upprätthålla beskattningen i Sverige. Mot denna bakgrund har regeringen tidigare förklarat att det är angeläget att avskaffa kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade andelar i bolagssektorn (prop. 1998/99:15 s. 116). Frågan rymmer emellertid en mängd komplexa och svåra frågeställningar och har därför utretts av 1998 års Företagsskatteutredningar (dir. 1998:55 och dir. 1998:74).

Utredningarna lämnade i februari 2001 det gemensamma betänkandet Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar (SOU 2001:11). Huvudförslaget är att kapitalvinster – på samma sätt som gäller för utdelning mellan svenska bolag och är huvudregel när det gäller utdelning från utländskt bolag – på näringsbetingade andelar skall vara skattefria. I konsekvens härmed föreslås även att kapitalförluster vid försäljningar av näringsbetingade andelar inte längre skall vara avdragsgilla. En sådan förändring av skattebestämmelserna kan emellertid ge upphov till oönskade skatteplaneringsåtgärder i form av s.k. ränteavdragsarbitrage. Med detta förstås att ett svenskt företag lånefinansierar investeringar i dotterföretag i länder med låg eller obefintlig bolagsskatt. Genom avdragsrätten för låneräntan skulle skattepliktiga inkomster i det svenska moderföretaget transformeras till en skattefri kapitalvinst vid avyttring av dotterbolaget. Motsvarande gäller även vid utdelning från det utländska dotterbolaget. För att motverka ränteavdragsarbitrage och även i övrigt motverka att den svenska bolagsskattebasen urholkas föreslås även nya och utvidgade regler för beskattning av s.k. CFC-bolag (controlled foreign company).

Betänkandet har remissbehandlats och förslaget om att undanta både utdelning och kapitalvinster på näringsbetingade andelar från beskatt-

ning har i huvudsak mottagits positivt av remissinstanserna. På andra och väsentliga punkter har dock framförts omfattande och bitvis hård kritik. Kritiken tar bl.a. sikte på de föreslagna CFC-reglerna.

Som nämnts anser regeringen att det är angeläget att avskaffa kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade andelar. Mot bakgrund av de många synpunkter som remissinstanserna lämnat är det dock nödvändigt att förbättra beslutsunderlaget innan definitiv ställning kan tas till utredningsförslagets många detaljer. Därutöver rymmer frågan vissa gemenskapsrättsliga aspekter som bör analyseras vidare. Inom Regeringskansliet pågår ett intensivt arbete med dessa frågor men frågornas omfattning och komplexitet innebär att ett lagförslag till riksdagen kan lämnas tidigast under våren 2002.

8.5.3 Vissa småföretagsinriktade skattefrågor

Regeringen kommenterar här ett antal aktuella företagsskattefrågor med särskild betydelse för småföretagen.

3:12-utredningen

Regeringen tillsatte 1999 den s.k. 3:12-utredningen. Den har två huvuduppgifter dels en översyn av de särskilda reglerna för aktiva ägare i fåmansaktiebolag (bl.a. analyser av alternativa underlag för inkomstklyvning), dels en översyn av arvs- och gåvoskattereglerna vid generationsskiften av företagsförmögenhet. Enligt direktiven skall utredningen vara klar den 31 oktober 2001. Utredningsarbetet har dock fördröjts bl.a. genom byte av särskild utredare som begärt förlängd utredningstid till den 31 maj 2002. Regeringen avser att besluta om en sådan förlängning.

Av vad regeringen inhämtat är utredningens arbete förhållandevis långt framskridet i generationsskiftesfrågorna. De stora problemen vid generationsskiften gäller den bristande samordningen mellan arvs- och gåvobeskattnings-, förmögenhetsbeskattnings- och inkomstbeskattnings. Regeringen ämnar återkomma med förslag till lösningar på dessa problem när utredningen slutfört sitt arbete.

För de grundläggande 3:12-frågorna kvarstår ett betydande arbete för utredningen. Detta gäller prövning och eventuell konstruktion av alternativa underlag för inkomstklyvning (enkelbe-

skattat eget kapital och schablonlönomodell), liksom bedömning av klyvningsräntans höjd och av reglerna för den skattemässiga behandlingen av förluster (inklusive samspelet mellan de grundläggande 3:12-reglerna och reglerna om uppskov vid andelsbyten). Regeringen avser att komma med förslag till förändringar efter det att utredningen utfört sitt arbete och regeringen prövat dess förslag.

Förenklingsarbete

Trots de grundläggande invändningar som kan riktas mot s.k. schablonbeskattnings anser regeringen att det är angeläget att ett sådant system blir föremål för en djupare analys. RSV utreder nu frågan. En RSV-rapport om schablonbeskattnings av vissa kontantbranscher väntas i januari 2002. Regeringen avser att återkomma med en bedömning om schablonbeskattnings efter det att RSV redovisat sin rapport.

Skattetillägg

För att utreda skattetilläggsystemet tillkallade regeringen under år 1999 en särskild utredare. Den särskilde utredaren, 1999 års skattetilläggs-kommitté, lämnade i februari 2001 betänkandet Skattetillägg m.m. (SOU 2001:25).

Förslagen i betänkandet går ut på att det inför ett subjektivt rekvisit som förutsättning för att påföra skattetillägg. Remissomgången visar att företrädare för näringslivet i princip är positiva till förslagen. Från flera myndigheters sida märks en mer kritisk inställning till centrala delar av förslagen. Regeringen avser att föreslå förändringar i skattetilläggsystemet. Ett slutligt ställningstagande kräver emellertid ytterligare beredning.

8.6 Energi- och miljöskatter m.m.

8.6.1 En fortsatt grön skatteväxling

I förra årets budgetproposition presenterades en strategi för en successivt ökad miljörelaterad avskattning genom grön skatteväxling. Det första steget i denna strategi togs år 2001. Grunden för strategin är att höjda skatter på energi- och miljöområdet växlas mot sänkta skatter på arbete. Skatteväxlingsstrategin beräknas under en tioårsperiod omfatta sammanlagt 30 miljarder kronor.

Under inledningsåret var den totala omslutningen 3,3 miljarder kronor. Inriktningen var då att ge koldioxidskatten en ökad tyngd i förhållande till energiskatten. Skattehöjningarna på energiområdet koncentrerades till fossila bränslen för uppvärmning och till elförbrukning. Med undantag för dieselolja berördes transportområdet endast av den årliga indexuppräknings av skattesatserna. Jämfört med skattehöjningarna på bränslen för uppvärmning genomfördes endast en måttlig höjning av skatten på dieselolja. Med undantag för den höjda skatten på dieselolja påverkade inte åtgärderna industriell tillverkning, jordbruk, skogsbruk och vattenbruk.

Skatterna på arbete sänktes genom att grundavdragen för löntagare och pensionärer höjdes med mellan 1 100 och 1 200 kronor och genom att arbetsgivaravgifterna och motsvarande avgifter för egenföretagare sänktes med 0,1 procentenheter.

I samband med denna skatteväxling justerades enligt gällande regler energi- och koldioxidskattesatserna med hänsyn till förändringarna i konsumentpriserna (konsumentprisindex, KPI). Vid detta tillfälle ändrades samtidigt den basmånad som används vid indexjämförelsen och justeringen uppgick då till 0,58 procent.

För år 2002 föreslås att ett andra steg tas i skatteväxlingen. I avsnitt 8.2.2 föreslås sänkt skatt på arbete i form av en höjning av grundavdragen i inkomstskatten. Energiskattehöjningarna följer samma inriktning som förra årets. Huvudlinjen är att höja koldioxidskatten på bränslen som används för uppvärmning och att höja energiskatten på el. I samband med detta görs också den årliga indexräkningen av skattesatserna där hänsyn tas till prisutvecklingen. Vidare föreslås en höjning av avfallsskatten. I de följande avsnitten presenteras de olika delarna i förslaget.

8.6.1.1 Höjd koldioxidskatt på bränslen

Regeringens förslag: Koldioxidskatten på bränslen höjs med 15 procent. För drivmedlen sänks dock energiskattesatserna lika mycket som koldioxidskattesatserna höjs. Drivmedel som endast belastas med koldioxidskatt undantas dock från denna höjning. Omläggningen utformas så att skattebelastningen för tillverkningsindustrin, jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna blir oförändrad. För alla bränslen, inklusive drivmedlen, tillkommer dock höjningar på grund av indexuppräknings av skattesatserna.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med bedömningen när skatteväxlingen inleddes anser regeringen att det är viktigt att fortsätta att öka tyngden av koldioxidskatten i förhållande till energiskatten. Då regeringen anser det vara särskilt angeläget att åstadkomma en begränsning av koldioxidutsläppen bör åtgärderna med avseende på energibeskattnings av fossila bränslen för nästa år renodlas till att avse koldioxidskatten. Detta åstadkoms genom att koldioxidskatten nu höjs med 15 procent. Energiskatten ändras inte för bränslen som används för uppvärmning. För drivmedlen sänks däremot energiskattesatsen med det belopp som motsvarar den beloppsmässiga koldioxidskattehöjningen, så att det sammanlagda skatteuttaget för drivmedel inte ändras. När gasol, metan och naturgas används som drivmedel belastas de inte med någon energiskatt. För att även skatten på dessa drivmedel skall vara oförändrad, undantas de från höjningen av koldioxidskatten. Skattesatsändringarna av förslaget för de vanligaste bränslena framgår av tabell 8.5.

Höjningarna av koldioxidskatten utformas så att skattebelastningen för tillverkningsindustrin samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna blir oförändrad. Detta åstadkoms genom att den procentuella koldioxidskattelättnaden för dessa sektorer höjs från 65 till 70 procent. I avsnitt 8.6.1.3 redovisas de skattehöjningar som sker på grund av indexuppräknings.

8.6.1.2 Höjd energiskatt på el

Regeringens förslag: Energiskatten på el höjs med 1,2 öre per kWh. Till det kommer indexuppräkningsavskattningen av skatten. Miljöbonusen på vindkraft bibehålls på dagens nivå, 18,1 öre per kWh.

Skälen för regeringens förslag: En höjning av koldioxidskatten på fossila bränslen begränsar användningen av dessa, men innebär samtidigt att det relativa priset på el sjunker. Det kan medföra att elanvändningen ökar och motiverar att energiskatten på el höjs för att motverka detta. Samtidigt med den föreslagna höjningen av koldioxidskatten föreslås därför en energiskatthöjning på el med 1,2 öre per kWh för samtliga energiskattesatser på el. Den nuvarande skattefriheten för förbrukning av el inom tillverkningsindustrin samt inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna behålls.

Regeringen anser att det stöd som ges till vindkraften genom miljöbonusen och som motsvarar 18,1 öre per kWh skall bibehållas på oförändrad nivå. Med nuvarande utformning av lagen om skatt på energi är avdraget knutet till den högsta skattesatsen på el. Regeringen anser att denna anknytning inte längre är motiverad, eftersom stödet till vindkraft bör övervägas samlat (se utgiftsområde 21). Denna anknytning tas därför nu bort.

I följande avsnitt redovisas skatthöjningar som sker på grund av indexuppräkningsavskattningen.

8.6.1.3 Skattesatsuppräkningsavskattning efter prisutvecklingen (indexering)

Regeringens förslag: Höjningar sker av samtliga energi- och koldioxidskattesatser motsvarande förändringarna i konsumentprisindex under perioden juni 2000–juni 2001.

Skälen för regeringens förslag: En automatisk indexuppräkningsavskattning sker av skatterna på energiområdet. Varje år, senast i november, skall regeringen beräkna det kommande kalenderårets energi- och koldioxidskattesatser med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen. Förändringen av skattesatserna baseras på förändringen i konsumentprisindex mellan juni månad två år före be-

skattningsåret och juni månad året före beskattningsåret.

Vid beräkningen av de nya skattesatser som blir följden av regeringens förslag till fortsatt grön skatteväxling har hänsyn tagits till den indexering som skall ske för kalenderåret 2002. För perioden juni 2000–juni 2001 har index höjts med 2,71 procent. Av förenklingsskäl görs i budgetpropositionen denna indexuppräkningsavskattning för samtliga energi- och koldioxidskattesatser, dvs. inte enbart för de skattesatser som berörs av den gröna skatteväxlingen.

Indexuppräkningsavskattningen av skattesatserna på el medför en ytterligare höjning som varierar mellan 0,3 och 0,5 öre per kWh beroende på nuvarande skattesats. Totalt höjs alltså energiskatten på el med mellan 1,5 och 1,7 öre per kWh. Den allmänna skattenivån för hushållen och service-sektorerna kommer efter höjningen att uppgå till 14 öre per kWh i vissa kommuner i norra Sverige samt till 19,8 öre per kWh för övriga delar av landet. Den särskilda skattesatsen för el som förbrukas för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning höjs till 17,4 öre per kWh.

Exempel på de sammanlagda föreslagna skatteförändringarna för de vanligaste drivmedlen i miljöklass 1 (MK 1) och eldningsolja samt för el presenteras i tabell 8.5. För el avser skattesatserna hushållsförbrukningen i södra respektive norra delarna av landet. Gränsen går ungefär efter en linje mellan norra Värmland och Örnköldsvik.

Tabell 8.5 Energiskatthöjningar samt indexuppräkningsavskattning för vissa bränslen och el för år 2002

Energislag	Koldioxid-skatt	Energiskatt	Indexuppräkningsavskattning	Summa
Bensin, MK 1 kr/liter	+ 0,19	-0,19	+ 0,12	+ 0,12
Dieselolja, MK 1 kr/m ³	+ 230	-230	+ 82	+ 82
Eldningsolja kr/m ³	+ 230	0	+ 60	+290
El, södra Sverige öre/kWh	-	+ 1,2	+ 0,5	+ 1,7
El, norra Sverige öre/kWh	-	+1,2	+ 0,3	+ 1,5

En jämförelse mellan dagens skattesatser och de nya nivåerna redovisas i tabell 8.6. Jämförelsen avser bensin och dieselolja, båda i miljöklass 1,

som är de kvaliteter som finns på bensinstationerna. Den angivna totala punktskattesatsen omfattar såväl energiskatt som, vad gäller bränslen, koldioxidskatt.

Tabell 8.6 Nuvarande och föreslagna skattesatser på vissa bränslen och el

Energislag	Nuvarande total punktskattesats	Föreslagen total punktskattesats
Bensin, MK 1 kr/liter	4,50	4,62
Dieseldolja, Mk 1 kr/m ³	3 039	3 121
Eldningsolja kr/m ³	2 215	2 505
El, södra Sverige öre/kWh	18,1	19,8
El, norra Sverige öre/kWh	12,5	14,0

8.6.1.4 Höjd avfallsskatt

Regeringens förslag: Skatten på avfall som deponeras höjs från 250 till 288 kr per ton avfall.

Skälen för regeringens förslag: En ny lag om skatt på avfall (avfallsskattelagen) trädde i kraft den 1 januari 2000. Skattesatsen är 250 kr per ton avfall. Avsikten är att avfallsskatten skall öka de ekonomiska incitamenten att behandla avfall på ett från miljö- och naturressurssynpunkt bättre sätt. Skatten skall således begränsa mängden avfall som deponeras.

Enligt lagen skall skatt betalas för avfall som förs in till en avfallsanläggning där farligt avfall eller annat avfall till en mängd av mer än 50 ton per år slutligt förvaras (deponeras) eller förvaras under längre tid än tre år. Skatt skall också i motsvarande fall betalas för avfall som uppkommer inom en anläggning där det huvudsakligen bedrivs annan verksamhet än avfallshantering.

Som ett led i den fortsatta gröna skatteväxlingen föreslår regeringen nu att avfallsskattesatsen höjs från dagens 250 kr till 288 kr per ton avfall. Härigenom ges både enskilda, kommuner och producenter ett ökat ekonomiskt incitament att minska mängden avfall som deponeras. Detta ligger i linje med den avfallsstrategi som utvecklats inom EU och som primärt syftar till att styra bort mängden avfall från deponering genom

minskning av mängden avfall och en ökad grad av återanvändning och återvinning.

8.6.2 Fordonsskatt på jordbrukstraktorer

Regeringens förslag: Fordonsskatten på jordbrukstraktorer slopas.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för år 2001 föreslogs att beskattningen av arbetsmaskiner skall ses över. Den 19 april 2001 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över vägtrafikbeskattningens utformning (dir. 2001:12). I enlighet med vad som aviserades i 2001 års ekonomiska vårproposition skall översynen av beskattningen av arbetsmaskiner redovisas med förtur.

Till arbetsmaskiner räknas bl.a. jordbrukstraktorer. Fordonsskatten för en jordbrukstraktor är 225 kr per år. Jordbrukets traktorer används huvudsakligen utanför det allmänna vägnätet. Det finns därför skäl, som ett led i hävdandet av det svenska jordbrukets konkurrenskraft, att slopa fordonsskatten på jordbrukstraktorer.

8.6.3 Alkylatbensin

Regeringens bedömning: Av miljöskäl är det motiverat att öka användningen av alkylatbensin i tvåtaktsmotorer. En skattesänkning skulle kunna användas som styrmedel. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att undersöka de tekniska förutsättningarna för och de miljömässiga effekterna av en sådan skattesänkning.

Skälen för regeringens bedömning: Länsstyrelsen i Västra Götaland har i rapporten Mindre gift på drift lämnat förslag om att sänka bensinskatten med 1,50 kr per liter för alkylatbensin som används i fritidsbåtar. Alkylatbensin är betydligt renare och avger mindre mängd hälso- och miljöskadliga ämnen i avgaserna än traditionell motorbensin. Tillgångarna av alkylatbensin är dock begränsade varför den i första hand bör användas i tvåtaktsmotorer där förbränningen är mer ofullständig än i andra motorer. Tvåtaktsmoto-

rer är vanliga i båtmotorer, motorsågar och andra arbetsredskap samt snöskotrar. Däremot är det inte motiverat att använda alkylatbensinen i bilmotorer och därför är det inte heller motiverat att använda skatten som styrmedel för sådan användning.

För att styra användningen till de områden där alkylatbensinen gör mest miljönytta är det angeläget att undersöka de tekniska förutsättningarna för att åstadkomma detta. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att genomföra en sådan undersökning. Även de miljömässiga effekterna, såsom eventuella effekter av förändringar i tillverkningsprocessen av att öka alkylatanvändningen, bör undersökas.

8.6.4 Skattestrategi för alternativa drivmedel

Regeringens bedömning: Regeringen anser det angeläget att en fortsatt introduktion av alternativa drivmedel stimuleras och att en strategi för skattenedsättning för dessa bränslen läggs fram. Strategin innefattar att skattelättnader ges i form av dels en energi- och koldioxidskattebefrielse för pilotprojektsdispenser i enskilda fall, dels en generell koldioxidskattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel med stöd av ett s.k. 8.4-beslut.

Skälen för regeringens bedömning: I 2001 års ekonomiska vårproposition angavs att regeringen, för att stimulera en fortsatt introduktion av alternativa drivmedel till sommaren 2001 avsåg att fastlägga en strategi för hur skattenedsättning för dessa drivmedel skall ske. Målet för den strategi som här presenteras i sina huvuddrag, är att stimulera utvecklingen och introduktionen i större skala av alternativa drivmedel för motor-drivna fordon.

Med dagens skattebestämmelser tas full energi- och koldioxidskatt ut även för alternativa drivmedel, såvida inte undantag avseende pilotprojekt kan tillämpas. Skattestrategin för alternativa drivmedel bör utformas så att den på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till att uppställda miljömål uppnås. Det samlade uttaget av energi- och koldioxidskatt på de aktuella drivmedlen bör därför begränsas. De möjligheter som står till buds för att uppnå detta är pilotprojektsbestämmelserna i lagen om skatt på energi, som

bygger på rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (EGT L 316, 31.10.1992 s. 12, Celex 392L0081) och möjligheten att ansöka om 8.4-undantag enligt samma direktiv. Frågan om stöd utanför skattesystemet berörs inte av strategin.

Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att följande huvudkomponenter i strategin bör läggas fast. Skattenedsättning kan ske antingen via pilotprojekt, för vilka medges befrielse från både energi- och koldioxidskatt, eller genom generell koldioxidskattebefrielse med stöd av ett beslut enligt artikel 8.4 i mineraloljedirektivet. En ekonomisk ram för skattestrategin skall fastställas och strategin skall följas upp och utvärderas.

För pilotprojekt avsätts 0,15 miljarder kronor per kalenderår. Intäktsbortfallet för en generell koldioxidskattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel beräknas till cirka 0,75 miljarder kronor per år. Det beräknade bortfallet avses täcka såväl användning av drivmedel i ren form som i blandning med andra produkter.

Innan regeringen kan föreslå nödvändiga lagändringar måste rådet godkänna en ansökan om 8.4-undantag enligt mineraloljedirektivet avseende den generella koldioxidskattebefrielsen. Godkännande av EU-kommissionen krävs vidare enligt statsstödsreglerna avseende både pilotprojekt och den generella koldioxidskattebefrielsen. Innan dessa ansökningar kan färdigställas inom Regeringskansliet, måste det läggas fast den närmare innebörden av vilka produkter som ryms inom begreppet koldioxidneutrala drivmedel samt hur koldioxidskattebefrielsen för sådana drivmedel bör utformas i skattelagstiftningen. En utredning om detta bör ske skyndsamt, så att ansökan kan lämnas in till rådet och kommissionen i sådan tid att godkännanden kan ges i god tid innan skattestrategin kan börja tillämpas år 2003. Formerna för hanteringen av ärenden om pilotprojekt och den generella koldioxidskattebefrielsen bör göras så enkla som möjligt. Samtidigt är det dock viktigt att utforma systemet så att en tillfredsställande skattekontroll möjliggörs och riskerna för skatteundandraganden, särskilt beträffande bränsleblandningar, i möjligaste mån minimeras.

8.6.5 Justeringar i svavelskatten

Regeringens förslag: För eldningsolja och andra oljeprodukter tas i dag ingen svavelskatt ut om svavelhalten är högst 0,1 viktprocent. Detta gränsvärde sänks till 0,05 viktprocent.

Skälen för regeringens förslag: Svavelskatten har fungerat som ett effektivt styrmedel för att reducera svavelutsläppen från de beskattade bränslena. Skatt tas ut för samma produkter som är belastade med energi- och koldioxidskatt, dvs. mineralolja, naturgas och kolbränslen. Dessutom beskattas torv. För villaolja och andra lätta oljor styr skatten endast ned till gränsen för skattefrihet som går vid en svavelhalt på 0,1 viktprocent.

Det har funnits lätta eldningsoljor med svavelhalter ned till 0,05 procent på marknaden men oljebolagen har haft svårt att intressera köparna för dessa lågsvavliga kvaliteter på grund av ett något högre pris. En sänkning av skattefrigränsen kan väntas få till följd att olja med en svavelhalt under 0,05 viktprocent prismässigt blir konkurrenskraftigare i förhållande till oljor med högre svavelhalt. Anledningen är att eldningsolja med svavelhalter i intervallet över 0,05 men under 0,1 viktprocent nu kommer att belastas med 54 kronor per kubikmeter i svavelskatt.

Sänkningen av gränsen för uttag av svavelskatt bedöms leda till en snabb marknadsanpassning av utbudet på lågsvavlig olja. En viss ökning av statens intäkter kan komma att ske under en kortare övergångsperiod, men effekten bedöms ändå som ringa.

8.6.6 Privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror

Regeringens förslag: Den mängd spritdrycker som privatpersoner kan föra in till Sverige från ett annat EU-land utan att skatt skall betalas i Sverige ökas från och med den 1 januari 2002. Från denna tidpunkt kan en privatperson föra in 2 liter spritdryck utan att svensk skatt skall betalas. Kvoterna för övriga alkoholdrycker och för tobaksprodukter ändras inte.

Skälen för regeringens förslag: Sverige, liksom Finland, fick vid anslutningen till EU möjlighet att tillämpa vissa begränsningar i fråga om privatpersoners införsel av alkoholdrycker och tobaksvaror från ett annat EU-land. Undantaget utformades i överensstämmelse med ett redan gällande undantag för Danmark och hänvisade till artikel 26 i rådets direktiv 92/12/EEG av den 25 februari 1992 om allmänna regler för punktskattepliktiga varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor (EGT nr L 076, 23.3.1992 s. 1, Celex 392L0012) det s.k. cirkulationsdirektivet. Enligt de regler som allmänt gäller inom EU har en privatperson rätt att ta med sig alkohol och tobak, avsedda för eget bruk, från en annan medlemsstat utan att någon punktskatt tas ut i hemlandet. Om varorna tas in för kommersiella ändamål skall däremot skatt alltid betalas i Sverige. För att avgöra om fråga är om privat införsel eller införsel för kommersiellt bruk skall bl.a. mängden varor beaktas. Medlemsstaterna får använda sig av indikativa nivåer för denna bedömning. Sådana indikativa nivåer får då inte sättas lägre än 10 liter sprit, 20 liter mellanklassprodukter, 90 liter vin (varav högst 60 liter mousserande) och 110 liter öl samt 800 cigaretter, 400 cigariller, 200 cigarrer och 1 kg röktoak.

I december 1996 beslutade rådet att de nordiska länderna skulle få ytterligare tid för anpassning på detta område. De danska och finska undantagen skall vara helt avvecklade vid utgången av år 2003 och restriktionerna skall fram till denna tidpunkt successivt avskaffas.

Den 30 juni 2000 beslutade rådet, i enlighet med kommissionens förslag och med vad som tidigare underhand överenskommits mellan Sverige och kommissionen, att Sverige, i likhet med Danmark och Finland, skall få fortsätta att till och med den 31 december 2003 ha regler som avviker från cirkulationsdirektivet (rådets direktiv 2000/44/EG, EGT nr L 161, 1.7.2000 s. 82, Celex 300L0044). Direktivändringen innebär att de svenska införselkvoterna successivt skall ökas och att allmänna EG-regler för privatinförsel skall gälla från och med den 1 januari 2004. Den successiva ökningen av kvoterna framgår av det ändrade direktivet. Riksdagen har, i enlighet med direktivets bestämmelser, beslutat om ökade kvoter för privatinförsel av vin, starkvin, starköl och cigaretter från och med den 1 juli 2000 (prop.1999/2000:121, bet. 1999/2000:SkU23, rskr. 1999/2000:247) respektive den 1 januari

2001 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1, rskr. 2000/01:36).

Den av rådet beslutade ändringen av cirkulationsdirektivet innebär att införselkvoten för spritdrycker skall höjas från och med den 1 januari 2002 till 2 liter. Regeringen har i proposition 1999/2000:121 förklarat att man skall återkomma med förslag som föranleds av en framtida nedtrappning av införselbegränsningarna. I enligt härmed föreslår regeringen därför att införselkvoten för spritdrycker höjs till 2 liter från och med den 1 januari 2002. Detta innebär att en privatperson från denna tidpunkt kommer att, från en annan medlemsstat, för eget bruk kunna föra in 2 liter spritdryck, 6 liter starkvin, 26 liter vin och 32 liter öl samt 400 cigaretter, 200 cigariller, 100 cigarrer eller 550 gram rökta tobak utan att betala svensk punktskatt. Vid större införsel skall svensk punktskatt betalas för varorna. Reglerna om beskattning finns i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel. Regeringen avser senare att återkomma till frågan inför de ytterligare ändringar i regelverket som föranleds av den framtida nedtrappningen av begränsningarna.

8.6.7 Övriga punktskattefrågor

Etanolinblandning i drivmedel

Skatteutskottet har i ett yttrande till Konstitutionsutskottet riktat kritik mot att regeringen som slutbehandlad redovisat en riksdagsskrivelse som bl.a. gäller ett tillkännagivande av riksdagen från 1999 om etanolinblandning i drivmedel. Enligt tillkännagivandet ansåg utskottet att regeringen skulle följa utvecklingen av nya produktionsmetoder samt eventuellt nya forskningsrön vad gäller etanolinblandning i drivmedel (bet. 2000/01:SkU8y). Om detta gav anledning till antagande att maximivärdet för etanolinblandning i bensin bör förändras förutsatte utskottet att detta aktualiseras under de fortsatta förhandlingarna inom Auto/oil-programmet. Vidare ansåg utskottet att regeringen i avvaktan på att programmets andra del slutförts borde pröva möjligheten att av kommissionen få dispens från direktivets bestämmelser om högsta tillåtna volymhalt etanol i bensin som följer av ett direktiv om miljökrav på bensin och dieselolja (Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin

och dieselbränslen och om en ändring av rådets direktiv 93/12/EEG).

Regeringen har agerat i frågan om etanolinblandning och i de ännu pågående förhandlingarna inom Auto/oil-programmet föreslagit att gränsvärdet för inblandning av etanol i bensin skall höjas. När det gäller frågan om att pröva möjligheten till dispens har regeringen vid granskning av miljödirektivet bedömt att direktivet inte ger utrymme för ett sådant undantag. Samma bedömning har gjorts av Miljö- och jordbruksutskottet (bet. 2000/01:MJU16). När de pågående förhandlingarna i Auto/oil-programmet slutförts kommer regeringen att aktualisera frågan under förutsättning att miljödirektivet ändrats.

Båtskatt

Skatteutskottet har i nyssnämnda yttrande till konstitutionsutskottet även riktat kritik mot att regeringen redovisat som slutbehandlad en riksdags skrivelse som bl.a. gäller ett tillkännagivande av riksdagen från 1995 om båtskatt. Enligt tillkännagivandet skulle regeringen i samband med de överväganden som skulle göras beträffande ett fritidsbåtsregister också pröva frågan om en båtskatt (bet. 1994/95:SkU28 mom. 49, rskr. 1994/95:439). Regeringen har ansett att skrivelsen är slutbehandlad med hänvisning till budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1, utgiftsområde 22, 4.12.4) där det aviseras att en särskild utredare bl.a. kommer att ges i uppdrag att utreda hur ett allmänt fritidsbåtsregister bör vara utformat.

Om en båtskatt skall införas förutsätter det, enligt regeringen, att det finns ett allmänt register för fritidsbåtar. När den aviserade utredningen är färdig avser regeringen att återkomma till hur registreringen av fritidsbåtar bör genomföras. Först därefter är det meningsfullt att pröva frågan om en båtskatt.

8.7 Mervärdesskatt

8.7.1 Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter

Regeringens bedömning: Mervärdesskatten för böcker och tidskrifter bör sänkas från 25 procent till 6 procent. Regeringen avser att under hösten lämna ett förslag med detta innehåll till riksdagen.

Skälen för regeringens bedömning: Att förbättra villkoren för litteraturen och läsandet är en av regeringen högt prioriterad fråga. Målet med statens insatser på området är att stimulera en varierad utgivning av kvalitetslitteratur samt att öka tillgången till och intresset för litteratur i alla grupper. Särskild vikt läggs vid läsandets betydelse för barn och ungdomar. Av dessa skäl får folk- och skolbibliotek, förlag och bokhandel ärligen del av statsbidrag i olika former. Under 2001 uppgår insatserna på litteraturområdet till drygt 240 miljoner kronor. Under femårsperio-

den 1997-2001 har området förstärkts med ca 65 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2002, utgiftsområde 17, (Kultur, medier, trossamfund och fritid – politikområde Kulturpolitik), redovisar regeringen sin bedömning att de statliga insatserna har en avgörande betydelse för att förbättra villkoren för litteraturen och läsandet. Det finns dock vissa oroande tecken på att läsandet minskar i olika grupper, särskilt bland yngre. I det läget är det viktigt att pröva flera olika vägar för att ytterligare förstärka och bekräfta de statliga insatserna.

Regeringen förordar därför, som en bland flera andra åtgärder i denna budgetproposition, att mervärdesskatten på böcker och tidskrifter sänks från nuvarande 25 procent till 6 procent fr.o.m. den 1 januari 2002. Åtgärden är ett komplement till andra litteraturpolitiska insatser och syftar till att bredda och öka läsandet.

En sänkning av mervärdesskatten är dock ett relativt trubbigt instrument i jämförelse med de riktade insatser som görs genom statens nuvarande litteraturpolitiska stöd. Kulturdepartementet har därför låtit analysera de kulturpolitiska konsekvenserna av en eventuellt sänkt mervärdesskatt på böcker. Analysen har redovisats i en rapport hösten 2000. I rapporten dras bl.a. slutsatsen att en mervärdesskattesänkning förutsätter, för att bli kulturpolitiskt effektiv, att förlag, bokhandel, bokklubbar, varuhus och andra aktörer på marknaden långsiktigt engagerar sig för att de troliga omedelbara prissänkande effekterna av en skattesänkning blir bestående.

Regeringen fäster därför stor vikt vid att en sänkt mervärdesskatt verkligen får fullt och bestående genomslag i det pris som konsumenterna betalar för böcker. På motsvarande sätt måste även konsumentpriset på tidskrifter påverkas för att skattesänkningen i denna del skall anses motiverad.

Företrädare för den svenska bokbranschen har i en skrivelse till Kulturdepartementet uttalat sin vilja och avsikt att vid en sänkning av mervärdesskatten på böcker låta prissänkningen gå vidare till konsument. Regeringen avser dessutom att tillsätta en kommission med uppdrag att följa och granska prisutvecklingen efter den 1 januari 2002. I kommissionen kommer företrädare för bl.a. förläggare, bokhandlare, författare och läsare att ingå.

Den förordade sänkningen av mervärdesskatten på böcker och tidskrifter förutsätter en änd-

ring i mervärdesskattelagen (1994:200). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett sådant förslag under hösten 2001.

8.7.2 Beskattningen av kravmärkta livsmedel

Regeringens bedömning: Som ett led i miljöpolitiken bör möjligheten av och lämpligheten i att sänka mervärdesbeskattningen på omsättning av kravmärkta livsmedel utredas.

Skälen för regeringens bedömning: Mervärdesskatten är en generell skatt som skall utgå på all omsättning av varor och tjänster som inte särskilt undantas. Skatten skall tas ut med samma skattesats för varor och tjänster av samma slag. EG-reglerna tillåter dock medlemsländerna att, förutom den s.k. normalskattesatsen, använda två reducerade skattesatser på omsättning i vissa särskilt uppräknade fall. Valet av varor och tjänster har motiverats av sociala och kulturella hänsyn. Sverige har idag de reducerade skattesatserna 12 och 6 procent. Omsättning av livsmedel beskattas med 12 procent.

I kommissionens strategidokument för mervärdesskatten från juni 2000, KOM (2000) 348 slutlig, har diskuterats möjligheten att inom EG använda reducerade skattesatser också för att främja andra områden inom gemenskapspolitiken, exempelvis miljöskydd och sysselsättning. Frågan har också uppmärksamats i kommissionens grönbok om integrerad produktpolicy, KOM(2001) 68 slutlig.

Mot den bakgrunden och som ett led i miljöpolitiken avser regeringen att närmare utreda de rättsliga förutsättningarna för att sänka mervärdesskatten på omsättning av kravmärkta livsmedel och samtidigt göra en bedömning av det lämpliga i en sådan åtgärd.

8.8 Andra förslag i särpropositioner under hösten 2001

I detta avsnitt redovisas kortfattat innehållet i andra propositioner – utöver de som aviserats tidigare i detta kapitel – med budgetpåverkande

förslag på skatteområdet som lämnas under hösten 2001.

Utvidgning av uppskavsregler vid bostadsbyten

Enligt gällande regler kan en vid försäljningen av ursprungsbostaden redan ägd bostad eller tomt endast vara ersättningsbostad om den förvärvats samma år som försäljningen sker eller tidigast under året dessförinnan. I en särskild proposition föreslås reglerna ändras så att det blir möjligt att få uppskov med kapitalvinstbeskattningen även i de fall den skattskyldige förvärvat en fastighet tidigare än året före försäljningen av ursprungsbostaden och där – inom vissa tidsramar – utför ny-, till- eller ombyggnad av ett småhus.

Tekniska justeringar i avfallsskattelagen

Av miljöskäl kommer i en särskild proposition att föreslås tre förändringar i avfallsskattelagen, nämligen skattefrihet för vatten som tillsätts aska, skattefrihet för medel som tillsätts för att stabilisera aska och skattebefrielse för stoft och slam från rökgasrening vid aluminiumåtervinning.

Differentierad förseningsavgift

Den som inte lämnar skattedeklaration inom föreskriven tid skall enligt skattebetalningslagen betala 1 000 kr i förseningsavgift. Dagens förseningsavgift kan i vissa fall uppfattas som alltför hög. I en särskild proposition kommer därför att föreslås att förseningsavgiften skall vara 500 kr utom i fall då den deklareringskyldige inte följt en anmaning om att deklarerera eller tidigare har slarvat med att lämna deklARATION. I sist nämnda fall skall förseningsavgiften även i fortsättningen vara 1 000 kr. Detsamma gäller om förseningen avser en periodisk sammanställning.

8.9 Finansiella effekter

I detta avsnitt redovisas de offentlig-finansiella effekterna av de förslag till förändrade skatteregler som presenteras i denna proposition och i ett antal propositioner som överlämnas senare under hösten. Redovisningen fokuserar på förslagens inverkan på budgeten för den konsoliderade offentliga sektorn för år 2002. Budgeteffekter för år 2003 och 2004 redovisas emellertid också.

Budgeteffekterna för åren 2002–2004 redovisas i tabell 8.7. Tre olika typer av effekter redovi-

sas. Först anges bruttoeffekterna som beskriver den statistiskt beräknade effekten av åtgärden (räknat på helår) utan beaktande av eventuella indirekta effekter. Bruttoeffekten visar alltså den direkta förändringen i intäkterna från den skatt som regeländringen avser.

Därefter redovisas den periodiserade nettoeffekten för den konsoliderade offentliga sektorn år 2002–2004. I nettoeffekten har hänsyn tagits till olika slag av indirekta effekter på den aktuella skattebasen, andra skattebaser och skatteintäkter samt på offentliga utgifter. I den periodiserade redovisningen förläggs förändringar i skatte- och avgiftsintäkter till det inkomstår skatten eller avgiften avser. Den skiljer sig därigenom från en kassamässig redovisning där olika slag av upp- och förskjutningar i skatte- och avgiftsuttaget beaktas. Sådana förskjutningar förekommer i olika stor utsträckning och med olika tidsprofil för olika skatter. En kassamässig redovisning är bland annat av betydelse vid beräkningen av statens lånebehov genom att den visar den inverkan en åtgärd har på intäktsflödet från den aktuella skatten eller avgiften. Vid en bedömning av de kortsiktiga ekonomiska effekterna av olika åtgärder är emellertid den periodiserade nettoeffekten mest relevant. Därför koncentreras redovisningen avseende varje enskild åtgärd på den periodiserade nettoeffekten istället för på den kassamässiga effekten. Beräkningar av förslagets samlade inverkan på statsbudgetens saldo i kassamässiga termer redovisas emellertid också.

Den långsiktiga kostnaden för offentlig sektor av de olika åtgärderna speglas närmast av den varaktiga nettobudgeteffekten. Avvikelser mellan varaktiga effekter och de periodiserade årseffekterna beror bl.a. på fördröjd övervältring av vissa skatter på andra skattebaser. Vid temporära åtgärder utgörs den varaktiga effekten av räntan på nuvärdet av framtida saldiförändringar.

Den inkomstberäkning för år 2002 som redovisas i kapitel 5 baseras både på de förslag till förändrade skatteregler som presenterats här och på bedömningar av den ekonomiska utvecklingen. Där redovisas inkomsterna i nominella termer. De offentlig-finansiella effekterna av de olika förslagen som redovisas i detta avsnitt har däremot beräknats utifrån 2002 års priser och volymer, utom i följande fall. Effekten av att sänka fastighetsskatten för småhus och hyreshus från och med inkomståret 2001 är beräknad utifrån 2001 års fastighetsskattebas. Vidare har effekten av att slopa omräkningsförfarandet i fas-

tighetstaxeringen och av att införa ett system med successiv inläsning av nya taxeringsvärden beräknats i löpande priser och volymer.

Förslag i budgetpropositionen

Förslaget om ett tredje steg i inkomstskattereformen innehåller bl.a. en kompensation för uttag av allmän pensionsavgift. Den beräknade varaktiga budgetförsvagningen av denna åtgärd uppgår till 10,8 miljarder kronor. Detta belopp utgör nettot av följande effekter: en skattereduktion om 17,3 miljarder kronor motsvarande 25 procent av allmän pensionsavgift för år 2002, en på grund av den begränsade avdragsrätten för pensionsavgiften motverkande ökning av kommunalskatteinkomsterna med 5,2 miljarder kronor och av samma skäl en ökning också av statlig inkomstskatt med 1,3 miljarder kronor. För det första året – år 2002 – blir den kassamässiga belastningen för staten något mindre på grund av upp- och förskjutningar.

Uppjusteringarna av skiktgränserna år 2002 för uttag av statlig inkomstskatt ger en varaktig budgetförsvagning om 2,4 miljarder kronor. 1,3 miljarder av detta belopp hänförs till den uppjustering som sker för att antalet personer i de olika inkomstskikten ej skall påverkas. Resterande 1,1 miljarder kronor beror på att den nedre skiktgränsen justeras upp ytterligare för att minska andelen individer som betalar statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster.

Den föreslagna skattelättnaden för pensionärer som inkomståret 2002 uppnås genom en utvidgning av den särskilda skattereduktionen, beräknas ge en varaktig budgetförsvagning om 1,9 miljarder kronor. Förslaget träder i kraft redan inkomståret 2001 men tillämpas då enbart på personer med särskilt grundavdrag och en mycket låg beskattningsbar inkomst. Dessa personer tillgodoräknas ett belopp som motsvarar skattereduktionen. Denna del av förslaget beräknas ge en kassamässig budgetförsvagning om 0,3 miljarder kronor varav närmare 0,2 miljarder kronor avser personer som vid 2002 års taxering inte betalar någon slutlig skatt.

Förslaget om att bibehålla det fasta beloppet vid beskattning av förvärvsinkomster om 200 kronor som en kommunal skatt också för år 2002 beräknas försvaga statsbudgeten med 1,3 miljarder kronor.

Den varaktiga budgeteffekten av förslaget om förlängning av övergångsbestämmelserna avse-

ende beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet är försumbar.

Regeringen föreslår att fastighetsskatten för småhus sänks redan från och med innevarande inkomstår 2001. För detta år uppkommer ett skattebortfall på 2,2 miljarder kronor. Beräkningen baseras på den aktuella fastighetsskattebasens omfattning år 2001. Vidare har beaktats att skattesänkningen medför att begränsningsregeln för fastighetsskatt ger ett lägre skattebortfall än vid nu gällande regler. Den kassamässiga effekten av sänkningen avseende detta år belastar i sin helhet statens budget för år 2002. Eftersom den periodiserade effekten avser innevarande budgetår redovisas den inte i tabellen. Däremot redovisas de motverkande indirekta effekter av tillfällig natur som uppstår till följd av skattesänkningens inverkan på konsumentprisindex och som uppkommer först år 2003. Effekterna avseende inkomståren 2002 och framåt har beräknats på skattebasens omfattning år 2002. Den periodiserade budgetförsvagningen för detta år beräknas till 2,4 miljarder kronor. Den kassamässiga belastningen för staten år 2002 är betydligt mindre till följd av uppbördsförskjutningar. Den varaktiga nettobudgetförsvagningen för offentlig sektor är beräknad till 2,0 miljarder kronor.

Sänkningen av fastighetsskatten för hyreshus (bostadsdelen) föreslås också träda i kraft redan under innevarande inkomstår, 2001. För detta år beräknas sänkningen ge ett skattebortfall på 1,1 miljarder kronor, beräknat på skattebasens aktuella omfattning. Även i detta fall uppstår den kassamässiga belastningen på statens budget först år 2002. För år 2002 uppgår den periodiserade effekten till 1,3 miljarder kronor beräknat på 2002 års skattebas. Beroende på indirekta effekter blir den varaktiga nettobudgetförsvagningen något mindre än den periodiserade förstärkeffekten. Den samlade varaktiga nettoeffekten av åtgärden beräknas till 1,1 miljarder kronor.

Förslaget om höjda fribelopp i förmögenhets-skatten beräknas ge en budgetförsvagning i periodiserade termer på 1,8 miljarder kronor år 2002. Till följd av uppbördsförskjutningar blir den kassamässiga effekten år 2002 något lägre.

Sänkt schablonintäkt för investmentbolag beräknas ge en budgetförsvagning i periodiserade termer på 0,2 miljarder kronor. Då regeländringen enbart förväntas medföra att beskattningen av de aktuella vinsterna skjuts framåt i ti-

den beräknas den varaktiga budgeteffekten bli mindre, 0,05 miljarder kronor.

Det till riksdagen redan överlämnade förslaget om sänkt skatt på vin beräknas ge en varaktig budgetförsvagning om 0,4 miljarder kronor. Den kassamässiga effekten år 2002 är något högre. Det beror på att de indirekta budgeteffekter som uppstår till följd av skattesänkningens inverkan på konsumentprisindex, slår igenom med viss tidsfördröjning. Förslaget om utökade införselkvoter beräknas ge en varaktig nettobudgetförsvagning med 0,8 miljarder kronor. Denna effekt har redan beaktats i de intäktsberäkningar som redovisades i 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100).

Förslaget om sänkt fordonsskatt på traktorer beräknas ge en varaktig budgetförsvagning om 0,05 miljarder kronor.

De föreslagna åtgärderna inom ramen för grön skatteväxling har en total omslutning i periodiserade nettotermer om 2,0 miljarder kronor. Förslaget om en höjning av koldioxidskatten med 15 procent beräknas ge en periodiserad nettoförstärkning av den offentliga sektorns budget om drygt 0,9 miljarder kronor år 2002. Till följd av indirekta budgeteffekter blir den varaktiga budgetförsvagningen något lägre. Förslaget om höjd skatt på el med 1,2 öre/kWh beräknas också ge en nettobudgetförstärkning i periodiserade termer om drygt 0,9 miljarder kronor år 2002. Även här medför indirekta budgeteffekter att den varaktiga budgetförsvagningen blir något lägre. Därtill kommer den föreslagna höjningen av avfallsskatten som beräknas ge en nettoförstärkning om knappt 0,2 miljarder kronor år 2002. Dessa skattehöjningar uppvägs av förslaget om höjda grundavdrag som beräknas ge en budgetförsvagning om 2,0 miljarder kronor.

Den offentlig-finansiella effekten av förslaget om att sänka gränsen för uttag av svavelskatt till 0,05 viktprocent bedöms som ringa.

Förslag i andra propositioner

Förslaget om att ersätta nuvarande rätt till avdrag för avgift till arbetslöshetskassa med en skattereduktion och samtidigt införa en skattereduktion avseende del av fackföreningsavgiften beräknas medföra en varaktig budgetförsvagning om 3,5 miljarder kronor. Slopade avdragsrätt för avgiften till arbetslöshetskassa medför en budgetförstärkning för kommunerna som beräknas uppgå till 0,1 miljarder kronor medan skattereduktionerna beräknas medföra ett totalt skatte-

bortfall för staten på 3,6 miljarder kronor. Till följd av uppbördsförskjutningar uppkommer den kassamässiga effekten först 2003.

Den föreslagna nedsättningen av socialavgifterna i stödområde A beräknas medföra ett avgiftsbortfall på 0,8 miljarder kronor. Till följd av indirekta effekter på intäkterna från bolags- och expansionsfondsskatten bedöms den periodiserade nettobudgetförsvagningen uppgå till 0,6 miljarder kronor.

Förslaget om sänkt förmånsvärde för miljövänliga bilar beräknas medföra en årlig nettobudgetförsvagning om 0,04 miljarder kronor. Eftersom det rör sig om en tillfällig åtgärd blir den varaktiga nettoeffekten mindre.

För det aviserade förslaget om sänkt skatt på alkylatbensin avsätts en ram på 0,1 miljarder kronor i periodiserade termer från och med inkomståret 2003.

För den aviserade strategin för alternativa drivmedel avsätts en ram på 0,9 miljarder kronor per år från och med inkomståret 2003.

För år 2002 beräknas förslaget om sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter från 25 till 6 procent medföra en budgetförsvagning för offentlig sektor på 1,3 miljarder kronor. Till följd av de motverkande indirekta effekter som uppstår till följd av skattesänkningens inverkan på konsumentprisindex blir den varaktiga nettoeffekten något lägre, 1,0 miljarder kronor.

Förslaget om slopat omräkningsförfarande och införande av ett system med fastighetstaxeringar vart tredje år föreslås träda i kraft först inkomståret 2003 för småhus och 2004 för hyreshus. Således uppstår inte några offentlig finansiella effekter förrän inkomståret 2003 avseende småhus och 2004 avseende hyreshus. Den varaktiga budgetförsvagningen beräknas uppgå till totalt 1,0 miljarder kronor. Drygt 0,6 miljarder av detta belopp hänför sig till effekter på förmögenhetsskatt och fastighetsskatt avseende småhus, medan resterande del hänför sig till fastighetsskatt på hyreshus. Som nämnts ovan har beräkningarna avseende denna åtgärd baserats på skattebasens utveckling i löpande priser och volymer. Det sistnämnda gäller även beräkningarna avseende förslaget om att införa regler som innebär att höjda taxeringsvärden endast stegvis tillåts slå igenom på fastighetsskatten. Den varaktiga budgetförsvagningen av en sådan åtgärd beräknas uppgå till 0,6 miljarder kronor. En ordning av detta slag kan komma att tillämpas först inkomståret 2003 för småhus och 2004

för hyreshus. De offentlig finansiella effekterna uppkommer därför först från och med inkomståret 2003.

Förslaget om utvidgade uppskovsregler i kapitalvinstbeskattningen vid bostadsbyten beräknas inte ge någon offentlig finansiell effekt.

De tekniska justeringarna i avfallskattelagen beräknas medföra en budgetförsvagning brutto på 0,06 miljarder kronor.

Förslaget att sänka förseningsavgiften i skattebetalningslagen till 500 kr i vissa fall beräknas ge en budgetförsvagning på 0,05 miljarder kronor.

Samlade effekter av skatteåtgärderna

De här redovisade åtgärderna medför en nettobudgetförsvagning för offentlig sektor på totalt 27,0 miljarder kronor. Dessa beräkningar bygger på den periodiserade redovisningen av effekterna för den konsoliderade offentliga sektorn. De samlade kassamässiga effekterna på statsbudgeten för år 2002 uppgår till 27,1 miljarder kronor. Om beräkningen i stället baseras på de redovisningsprinciper som används i nationalräkenskaperna uppgår den samlade budgetförsvagningen för offentlig sektor år 2002 till 21,9 miljarder kronor.

**Tabell 8.7 Budgeteffekter av åtgärder på skatteområdet i BP 2002 m.m.
Bruttoeffekter, periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2002-2004 samt varaktiga effekter för offentlig sektor**

Milljarder kronor

	I kraft	Bruttoeffekt	Periodiserade nettoeffekter offentlig sektor			Varaktig effekt off sekt
			2002	2003	2004	
I. Förslag i budgetpropositionen						
<i>Förvärvsinkomstskatt</i>						
Kompensation för allmän pensionsavgift	1/1 2002	-10,8	-10,8	-10,8	-10,8	-10,8
Varav						
skattereduktion		-17,3	-17,3	-17,3	-17,3	-17,3
ökad kommunalskatt		5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
ökad statlig skatt		1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Uppjustering av skiktgränser	1/1 2002	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Skattelättnad pensionärer	1/1 2001	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Omvandling av 200-kronan till kommunal skatt	1/1 2002	-1,30	0	0	0	0
<i>Fastighetsskatt och fastighetstaxering</i>						
Sänkt fastighetsskatt småhus till 1,0 procent	1/1 2001		-2,4	-1,4	-1,9	-2,0
Varav						
retroaktiv effekt avseende inkomståret 2001		-2,2	0,0	0,5	0,0	-0,1
effekt avseende inkomståret 2002 och framåt		-2,4	-2,4	-1,9	-1,9	-1,9
Sänkt fastighetsskatt hyreshus (bostadsdelen) till 0,5 procent	1/1 2001		-1,3	-0,8	-1,0	-1,1
Varav						
retroaktiv effekt avseende inkomståret 2001		-1,1	0,0	0,2	0,00	-0,1
effekt avseende inkomståret 2002 och framåt		-1,3	-1,3	-1,0	-1,0	-1,0
<i>Förmögenhetsskatt</i>						
Höjda fribelopp till 1,5 / 2,0 mkr	1/1 2002	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
<i>Företagsskatter</i>						
Sänkt schablonintäkt investmentbolag	1/1 2002	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,05
<i>Alkoholskatter</i>						
Sänkt skatt på vin	1/12 2001	-0,6	-0,6	-0,4	-0,4	-0,4
<i>Fordonsskatter</i>						
Slopade fordonsskatt på traktorer	1/1 2002	-0,07	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
<i>Grön skatteväxling</i>						
Höjd koldioxidskatt med 15 procent	1/1 2002	0,90	0,93	0,76	0,76	0,50
Höjd energiskatt på el med 1,2 öre	1/1 2002	0,93	0,91	0,74	0,74	0,74
Höjd avfallsskatt	1/1 2002	0,17	0,16	0,15	0,15	0,15
Höjda grundavdrag	1/1 2002	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
<i>Delsumma</i>			-21,5	-20,1	-20,8	-21,2

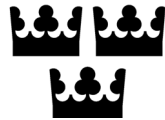
	I kraft	Bruttoeffekt	Periodiserade nettoeffekter offentlig sektor			Varaktig effekt off sekt
			2002	2003	2004	
II. Förslag i särpropositioner						
Skattereduktion fackföreningsavgifter och avgifter till A-kassa	1/1 2002	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Varav						
skattereduktion			-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
ökad kommunalskatt			0,1	0,1	0,1	0,1
Nedsättning av socialavgifter i stödområde A med ytterligare 10% på lönesumma < 852 000	1/1 2002	-0,8	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Sänkt förmånsvärde miljövänliga bilar	1/1 2002	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,01
Sänkt skatt på alkylatbensin	1/1 2003	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Skattestrategi för alternativa drivmedel	1/1 2003	-0,9	0,0	-0,9	-0,9	-0,9
Sänkt moms på böcker och tidskrifter till 6%	1/1 2002	-1,3	-1,3	-1,0	-1,0	-1,0
Slopat omräkningsförfarande ¹		-0,3	0,0	-0,2	-0,6	-1,0
varav						
för småhus, effekt på fastighetsskatt	1/1 2003 ²	-0,20	0,00	-0,20	-0,42	-0,55
för småhus, effekt på förmögenhetsskatt	1/1 2003 ²	-0,02	0,00	-0,02	-0,06	-0,08
för hyreshus	1/1 2004 ²	-0,09	0,00	0,00	-0,09	-0,33
Dämpningsmekanism ¹		-0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,6
Varav						
för småhus, effekt på fastighetsskatt	1/1 2003 ²	-0,13	0,00	-0,13	-0,04	-0,30
för småhus, effekt på förmögenhetsskatt	1/1 2003 ²	-0,02	0,00	-0,02	-0,01	-0,05
för hyreshus	1/1 2004 ²	-0,06	0,00	0,00	-0,06	-0,20
Tekniska justeringar av avfallsskattelagen	1/1 2002	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06
Differentiering av förseningsavgift	1/1 2002	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
	<i>Delsumma</i>		-5,6	-6,7	-7,0	-7,8
Summa totalt			-27,0	-26,7	-27,8	-29,0
Total kassamässig effekt på statsbudgeten			-27,1	-33,7	-35,6	

¹ Budgeteffekter beräknade i löpande priser och volymer. Bruttoeffekten avser skattebortfall första året regeln tillämpas för respektive fastighetstyp.

² Avser första året regeln tillämpas.

9

Tilläggsbudget

9 Tilläggsbudget

9.1 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2001

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 6 216 miljoner kronor netto.

Regeringens ambition är att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskning av utgifterna samma år. Efter de föreslagna åtgärderna uppgår budgeteringsmarginalen till 3,4 miljarder kronor för 2001.

9.2 Slutlig justering statliga avtalsförsäkringar

Myndigheterna betalar varje år försäkringsmässigt beräknade premier för förmåner som de statsanställda har enligt kollektivavtal (statliga avtalsförsäkringar). Tidigare var dessa premier schablonmässigt beräknade. Regeringen uttalade att själva övergången till försäkringsmässigt beräknade premier – som var tänkt att ske 1998 – skulle vara kostnadsneutral för myndigheterna. Mot bakgrund av detta justerades anslagen för år 1998. På grund av problem med underlaget för beräkningarna har anslagen justerats igen vid senare tillfällen (prop. 1998/99:1, prop. 1999/2000:1, prop. 1999/2000:100) och övergången senarelades till 2000.

Tidigare justeringar har byggt på uppskattningar av premierna. Nu är de slutliga premierna för år 2000 fastställda och det visar sig att övergången inte blivit helt kostnadsneutral. Regeringen föreslår därför att anslagen nu slutligt justeras. Anslagen inom utgiftsområde 6 Totalförsvaret kan dock inte slutjusteras på grund av att den slutliga premien för Försvarsmakten ännu inte kunnat fastställas.

I tabell 9.1 anges de justeringar av anslag som föreslås. Endast när också en annan förändring av ett anslag föreslås, anges justeringen under berört utgiftsområde i avsnitt 9.3. Vilka dessa anslag är markerats i tabellen (*).

Justeringen avser avvikelser från kostnadsneutralitet de två åren 2000 och 2001. Det innebär att anslagen 2002 justeras med hälften av den justering som föreslås i denna tilläggsbudget.

Tabell 9.1 Slutlig justering statliga avtalsförsäkringar

Tusentals kronor

ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001
U01 Rikets styrelse	
27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden*	52
27:4 Radio- och TV-verket	105
27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	96
45:1 Sametinget*	273
46:2 Justitiekanslern*	710
46:3 Datainspektionen	1 428
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten*	-142
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	4 727

ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001
90:4 Riksdagens ombudsmän, Justitieombudsmännen	2 001
90:5 Regeringskansliet m.m.	-11 195
UO 2 Samhällsekonomi och finans- förvaltning	
1:1 Konjunkturinstitutet*	178
1:2 Riksrevisionsverket	4 504
1:3 Ekonomistyrningsverket	794
1:4 Statskontoret	-3 674
1:6 Statistiska centralbyrån*	-8 164
1:8 Kammarkollegiet	-1 270
1:9 Nämnden för offentlig upphand- ling	154
1:10 Statens kvalitets- och kompe- tensråd	136
2:2 Finansinspektionen	2 444
2:4 Riksgäldskontoret: Förvalt- ningskostnader	-3 194
90:1 Riksdagens revisorer	1 748
UO 3 Skatteförvaltning och uppbörd	
3:1 Riksskatteverket	484
3:2 Skattemyndigheterna*	5 466
3:3 Tullverket	1 106
UO 4 Rättsväsendet	
3:1 Kronofogdemyndigheterna	970
4:1 Polisorganisationen*	-99 978
4:3 Åklagarorganisationen*	-6 488
4:4 Ekobrottsmyndigheten*	-4 016
4:5 Domstolsväsendet m.m.*	39 580
4:6 Kriminalvården	-4 190
4:7 Brottsförebyggande rådet	1 580
4:8 Rättsmedicinalverket	270
4:9 Gentekniknämnden*	-220
4:10 Brottsoffermyndigheten	172
UO 5 Utrikesförvaltning och inter- nationell samverkan	
5:1 Utrikesförvaltningen*	-6 575
5:8 Svenska institutet	-438
5:16 Inspektionen för strategiska produkter	251
UO 7 Internationell samverkan	
8:2 Styrelsen för internationellt ut- vecklingssamarbete (Sida)	4 394
UO 8 Invandrare och flyktingar	
10:1 Integrationsverket	1 746
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	335

ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001
12:1 Migrationsverket	38 887
12:4 Utlänningsnämnden	1 412
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	
13:4 Statens beredning för utvärde- ring av medicinsk metodik	-194
13:5 Hälso- och sjukvårdens an- svarsnämnd	-67
13:7 Socialstyrelsen	12 288
14:4 Folkhälsoinstitutet	3 488
14:5 Smittskyddsinstitutet	-2 146
14:6 Institutet för psykosocial me- dicin	882
15:1 Barnombudsmannen	110
15:2 Statens nämnd för internatio- nella adoptionsfrågor	164
16:9 Statens institut för särskilt- utbildningsstöd	191
16:10 Handikappombudsmannen	-106
18:2 Statens institutionsstyrelse	-7 052
26:1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvalt- ning	-367
26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning	12 288
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjuk- dom och handikapp	
19:7 Riksförsäkringsverket	-10 052
UO 13 Arbetsmarknad	
22:1 Arbetsmarknadsverkets för- valtningskostnader	-23 118
22:8 Institutet för arbetsmarknads- politisk utvärdering	489
UO 14 Arbtesliv	
23:1 Arbetsmiljöverket*	-6 913
23:2 Arbetslivsinstitutet	8 532
23:4 Arbetsdomstolen	1 087
23:8 Ombudsmannen mot diskrimi- nering på grund av sexuell läggning (Homo)	225
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	-370
UO 16 Utbildning och universitets- forskning	
25:1 Statens skolverk	7 297
25:5 Statens institut för handi- kappfrågor i skolan	1 258
25:7 Specialskolemyndigheten och resurscenter*	45
25:9 Sameskolstyrelsen	1 034
25:14 Statens skolor för vuxna	3 689

ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001	ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001
25:73 Universitets och högskolors premier för de statliga avtalsförsäkringarna	-395 360	UO 20 Allmän miljö- och naturvård	
25:74 Högskoleverket	-507	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	361
25:75 Verket för högskoleservice	628	34:1 Naturvårdsverket	650
25:76 Centrala studiestödsnämnden*	-3 600	34:6 Kemikalieinspektionen	1 739
25:78 Internationella programkontoret för utbildningsområdet	-2 952	34:9 Statens strålskyddsinstitut	3 774
26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning	-3 468	34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader	-1 506
26:4 Institutet för rymdfysik	-602	UO 21 Energi	
26:5 Kungl. Biblioteket	-1 003	35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader*	5 672
26:6 Polarforskningssekretariatet	435	UO 22 Kommunikationer	
26:7 Rådet för forsknings- och utvecklingssamarbete inom EU	306	34:1 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.	882
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		36:2 Vaghållning och statsbidrag*	-87 674
2:1 Lotteriinspektionen*	793	36:3 Banverket: Administration	-45 003
26:1 Statens ljud- och bildarkiv	396	36:11 Rikstrafiken: Administration	492
27:1 Statens biografbyrå	73	36:14 Statens väg- och transportforskningsinstitut	-1 964
28:1 Statens kulturråd	-16	36:15 Statens institut för kommunikationsanalys	225
28:12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	144	37:1 Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter	284
28:15 Statens konstråd	259	UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	
28:20 Konstnärsnämnden	56	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	-43 012
28:22 Riksarkivet och landsarkiven	-3 502	41:1 Skogsvårdsorganisationen*	-914
28:24 Språk- och folkminnesinstitutet	-1 983	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	1 823
28:25 Svenskt biografiskt lexikon	-44	42:4 Centrala försöksdjursnämnden	-702
28:26 Riksantikvarieämbetet	-7 210	43:1 Statens jordbruksverk	9 456
28:28 Centrala museer: Myndigheter*	-3 521	43:2 Statens utsädeskontroll	-47
28:33 Riksställningar	1 131	43:3 Statens växtsortnämnd	246
29:1 Ungdomsstyrelsen	-1 413	UO 24 Näringsliv	
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande		26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	-1 083
31:1 Boverket	-1 417	38:1 Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader*	-200
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	134	38:3 Myndigheten för analyser, omvärldsbevakning och utvärderingar: Förvaltningskostnader	20
31:8 Statens geotekniska institut	615	38:4 Turistfrämjande	95
31:9 Lantmäteriverket	-7 623	38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.*	-120
31:10 Statens va-nämnd	-776		
32:1 Länsstyrelserna m.m.*	-25 714		
34:2 Centrum för kunskap om ekologisk hållbarhet	108		
UO 19 Regional utjämning och utveckling			
33:6 Glesbygdsverket	779		

ANSLAG	FÖRÄNDRING AV ANSLAGSBELOPP ÅR 2001
38:8 Patentbesvärsrätten	40
38:11 Elsäkerhet	-144
38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltnings- kostnader	687
38:16 Konkurrensverket	2 262
39:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet	479
39:2 Kommerskollegium	293
39:5 Investeringsfrämjande	-718
40:1 Marknadsdomstolen*	180
40:2 Konsumentverket*	112
40:3 Allmänna reklamationsnäm- nden*	-28
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	-621
Summa	-639 785

9.3 Tilläggsbudget per utgiftsområde

9.3.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 670 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* ökas med 302 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier och trossamfund och fritid uppförda anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Presstödsnämndens möjligheter att följa upp och analysera förändringar inom dagspressen behöver stärkas. Regeringen föreslår därför att anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* ökas med 250 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier och trossamfund och fritid uppförda anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* med 52 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* ökas med 302 000 kronor.

45:1 Sametinget

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 303 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 45:1 *Sametinget* ökas med 1 773 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:16 *Åtgärder inom Livsmedelsområdet* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Valprövningsnämnden har upphävt valet till Sametinget och förordnat om omval. Ett sådant omval bör ske så snart detta är möjligt. Regeringen anser att medel för att täcka de extra kostnaderna för omvalet bör tillföras anslaget 45:1 *Sametinget* som därför bör ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom en minskning av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:16 *Åtgärder inom Livsmedelsområdet*.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen skall Sametinget tillföras 273 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 45:1 *Sametinget* ökas med 1 773 000 kronor.

46:1 Allmänna val

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 26 400 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:1 *Allmänna val* ökas med 12 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 10 000 000 kronor och genom minskning av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler*.

Skälen för regeringens förslag: Av deklarationen om förklaring av unionens framtid, som Europeiska rådet antog vid Nice-mötet i december 2000, framgår att politiska grupper har en viktig roll i arbetet med EU:s framtidsfrågor. Regeringens avsikt är att fördela totalt 10 miljoner kronor till riksdagspartierna i syfte att öka partiernas möjligheter att sprida information om EU-relaterade frågor.

Riksdagen beslutade i samband med 2000 års ekonomiska vårproposition om medel för ett utvecklingsarbete för ett folkstyrelsen – *Tid för demokrati*. För att på ett lämpligt sätt kunna uppmärksamma 80-årsjubileet av den allmänna rösträtten gör nu regeringen bedömningen att ytterligare 2 miljoner kronor behöver tillskjutas. Sammantaget blir regeringens satsning på *Tid för demokrati* 15 miljoner kronor för 2001. Finansiering sker genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 10 000 000 kronor

samt genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas med 2 000 000 kronor.

46:2 Justitiekanslern

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 12 820 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:2 *Justitiekanslern* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 46:2 *Justitiekanslern* minskas med 210 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:9 *Gen-tekniknämnden*.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget med 710 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 46:2 *Justitiekanslern* ökas med 500 000 kronor.

46:5 Valmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 450 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:5 *Valmyndigheten* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen bedömer att inrättandet av den nya myndigheten blir dyrare än vad som tidigare beräknats. Det är viktigt att myndigheten har tillräckliga resurser för att förbereda de allmänna valen 2002. Regeringen anser därför att ytterligare medel måste skjutas till. Regeringen föreslår att anslaget 46:5 *Valmyndigheten* ökas med 3 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansför-

valtning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas med motsvarande belopp.

90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 84 094 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 1 858 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Ökade insatser behövs för driften av de Kungliga slottens parker. Detta gäller särskilt Drottningholms parkområde, som sedan 1991 är upptaget på FN:s världsarvslista som ett kulturarv av världsklass. Det är angeläget att värden av det historiska arvet främjas samtidigt som allmänheten erbjuds tillträde till slottsparkernas grönområden. Även föremålsvärden på de Kungliga slotten behöver förstärkas. Regeringen anser därför att ytterligare 2 000 000 kronor behövs för en förbättring av underhållet i parkerna samt för en förbättring av vård och konservering av konstskatterna.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 142 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 1 858 000 kronor.

9.3.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:1 Konjunkturinstitutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 44 036 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* minskas med 12 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* minskas med 190 000 kronor till följd av att Statistiska centralbyrån övertagit vissa enkätundersökningar avseende kommunerna. Anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* ökas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget till Konjunkturinstitutet med 178 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* minskas med 12 000 kronor.

1:5 Täckning av merkostnader för lokaler

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 800 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas med 7 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* minskas för att finansiera ökning av de under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslagen 46:1 *Allmänna val* med 2 000 000 kronor, 46:5 *Valmyndigheten* med 3 000 000 kronor samt 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* med 2 000 000 kronor. Sammantaget minskas anslaget 1:5 *Täckning av merkostnader för lokaler* med 7 000 000 kronor.

1:6 Statistiska centralbyrån

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 380 003 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* minskas med 7 974 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Konjunkturinstitutet (KI) var tidigare ansvarigt för vissa enkätundersökningar avseende kommunerna. Statistiska centralbyrån (SCB) övertog ansvaret för denna statistikproduktion under 2000. Anslagen för myndigheterna justerades dock inte i motsvarande mån i budgetpropositionen för 2001. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* nu ökas med 190 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* minskas med 190 000 kronor.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 8 164 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* minskas med 7 974 000 kronor.

2:7 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 400 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:7 *Avgift för Stadshypotekskassans grundfond* minskas med 2 000 000 kronor för att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen*.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget minskas för att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen*.

2:8 Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 700 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:8 *Insatser i Nordiska investeringsbanken* ökas med 315 000 000 kronor. Regeringen föreslår vidare att anslagets ändamål vidgas till att även omfatta avsättning för förlustrisker vid infrianden av garantier.

Skälen för regeringens förslag: För att de ekonomiska förpliktelser som staten har i form av garantier till Nordiska investeringsbankens projektinvesteringsslån (PIL) skall kunna hanteras i enlighet med garantimodellen från och med innevarande budgetår, behöver anslaget 2:8 *Insatser i Nordiska investeringsbanken* ökas med 315 miljoner kronor för att täcka den subvention som uppstår genom att garantitagarna inte debiteras en riskavspeglande avgift. Anslagsmedlen kommer att föras till Riksgäldskontorets garanti-reserv och eventuella garantiinfrianden kommer att belasta reserven (se vidare finansplanen m.m., avsnitt 7.2).

Denna engångsavsättning syftar till att invärdera PIL-garantierna i enlighet med fastställd modell. En översyn av bankens inriktning och resurser kommer dock att genomföras inom den närmaste framtiden. Regeringen avser då att verka för att bankens kapitalstruktur förenhetligas, dvs. att nuvarande uppdelning i normalt grundkapital och särskilda PIL-garantier skall upphöra. I det fall det visar sig möjligt att nå enighet om detta i ägarkretsen, avser regeringen att återkomma till riksdagen i frågan.

Hantering av äldre garantier till vissa bolag

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 2:10 *Avsättning för garantiverksamhet* på 501 400 000 kronor anvisas.

Skälen för regeringens förslag: Ett anslag anvisas för att de s.k. äldre garantierna till Venantius AB och Dom Shvetsii A/O skall kunna hanteras i enlighet med den statliga garantimodellen.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att ställa ut kreditgarantier till A/O Dom Shvetsii intill ett belopp av 100 000 000 kronor där en garantiavgift på mellan 0,5 och 2,5 procent av det garanterade beloppet skall tas ut från företaget. Enligt Riksgäldskontorets beräkning motsvarar en fullt riskavspeglande avgift för denna garanti 2,9 procent per år av det garanterade beloppet. Enligt regeringens bedömning bör A/O Dom Shvetsii debiteras en avgift på 1,5 procent, vilket är den garantiavgift som tas ut i dag. För att garantin

skall kunna hanteras enligt garantimodellen från och med innevarande budgetår föreslår regeringen att riksdagen anvisar 1 400 000 kronor. Beloppet motsvarar skillnaden mellan 1,5 procent och en fullt riskavspeglande garantiavgift som är 2,9 procent. Därmed täcks den subvention som uppstår genom att full avgift inte tas ut av bolaget. Garantiavgiften förs till Riksgäldskontorets garanti-reserv och eventuella garantiinfrianden belastar reserven (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2).

Vidare föreslår regeringen att 500 000 000 kronor anvisas för att täcka en fullt riskavspeglande garantiavgift för statens garantiåtaganden till Venantius AB (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2).

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att ersätta de ekonomiska förpliktelser som staten har i form av kapitaltäckningsgaranti till Venantius AB med en kreditgaranti intill ett belopp av 22 000 000 000 kronor där varje enskild garanti får ha en löptid på upp till 10 år.

Regeringen bemyndigas därtill att besluta om en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose behovet av en separat garanti-reserv för de kreditgarantier till Venantius AB som ersätter bolagets kapitaltäckningsgaranti.

Skälen för regeringens förslag: Statens garantiportfölj är diversifierad med flera unika åtaganden. Det åtagande i den statliga garantiportföljen som medför den enskilt största subventionen - dvs. den motsvarighet till riskavspeglande avgift som skall anvisas på anslag - är kapitaltäckningsgarantin till Venantius AB. Som ett led i arbetet med att omvandla äldre åtaganden så att de kan hanteras i enlighet med garantimodellen föreslår regeringen att den bemyndigas att omvandla de ekonomiska förpliktelser staten har i form av kapitaltäckningsgaranti till Venantius AB till belopps- och tidsbegränsade kreditgarantier. Vid omvandlingen av dessa garantier kommer regeringen att beakta nuvarande kreditgivares ställning så att den ej försvagas. Regeringen avser därvid genomföra förändringarna så att bolagets kreditvärdighet och resultat inte nämnvärt försämras. På grund av åtagandets omfattning kan det finnas anledning för regeringen att fortlöpande utvärdera den subvention det innebär. Det kan därvid inte uteslutas att subventionens om-

fattning med tiden kan komma att ändras. Mot denna bakgrund bör en separat garantireserv inrättas för kreditgarantierna till Venantius AB, så att risken för subventionseffekter mellan olika åtaganden i en alltför diversifierad garantiportfölj kan elimineras. Regeringen föreslår därför att en separat garantireserv inrättas för dessa garantier. Om det vid någon tidpunkt skulle visa sig att de beräknade framtida avsättningarna till reserven inte kan säkerställa dess långsiktiga balans avser regeringen att återkomma till riksdagen (Se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2).

9.3.3 Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppörd

3:2 Skattemyndigheterna

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 594 628 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 9 466 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 4 000 000 kronor för att täcka ökade kostnader i samband med överflyttningen av ansvaret för handläggningen av bouppteckningar från domstolsväsendet till skatteförvaltningen. Ökningen finansieras genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget med 5 466 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 3:2 Skattemyndigheterna ökas med 9 466 000 kronor.

9.3.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:1 Polisorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 068 318 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 102 498 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 oktober 2001 startar en ny grundutbildning till polis vid Växjö universitet. Utbildningen innebär att kostnaderna för studiemedel kommer att öka. Utgifterna på det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* beräknas öka med 720 000 kronor. För att finansiera dessa ökade utgifter bör anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 720 000 kronor.

Anslaget bör vidare minskas med 1 800 000 kronor till följd av att Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområde utökas till att omfatta även Blekinge län.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 99 978 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 102 498 000 kronor.

4:3 Åklagarorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 729 777 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* minskas med 6 988 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* bör minskas med 500 000 kronor till följd av att Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområde utökas till att omfatta även Blekinge län.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 6 488 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* minskas med 6 988 000 kronor.

4:4 Ekobrottsmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 304 285 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:4 *Ekobrottsmyndigheten* ökas med 8 784 000 kronor. Finansiering sker genom att andra anslag inom utgiftsområdet minskas.

Skälen för regeringens förslag: Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområde utökas den 1 juli 2001 med Blekinge län. Detta innebär bl.a. att personal från Polismyndigheten i Blekinge län samt från Åklagarmyndigheten i Malmö övergår till Ekobrottsmyndigheten. Merparten av de 2 300 000 kronor som till följd av denna omfördelning förs över till Ekobrottsmyndigheten motsvarar de kostnader som myndigheten övertar, men tillskottet är tillräckligt för att även möjliggöra en höjd ambitionsnivå. Mot bakgrund av det ansträngda ekonomiska läget hos myndigheten anser regeringen vidare att Ekobrottsmyndigheten behöver tillföras 10 500 000 kronor.

Finansiering av resursökningen sker genom att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas med 10 500 000 kronor, anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 1 800 000 kronor och anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* minskas med 500 000 kronor.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 4 016 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 4:4 *Ekobrottsmyndigheten* ökas med 8 784 000 kronor.

4:5 Domstolsväsendet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 515 117 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* ökas med 32 880 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bouppteckningsverksamheten har den 1 juli 2001 förts över till skatteförvaltningen från domstolssväsendet. Kostnaderna för att under 2001 påbörja och bedriva verksamheten beräknades preliminärt till 33 000 0000 kronor, vilket också tillfördes skatteförvaltningen inför 2001. Kostnaderna har emellertid blivit högre än vad som tidigare beräknats. Ytterligare 4 000 000 kronor behöver

därför föras till det under utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd uppförda anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna*. Vidare bör anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* därutöver minskas med 2 700 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 4:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar*.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget med 39 580 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* ökas med 32 880 000 kronor.

4:9 Gentekniknämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 842 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:9 *Gentekniknämnden* minskas med 10 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget till Gentekniknämnden med 220 000 kronor.

Mot bakgrund av myndighetens ansträngda ekonomiska läge gör regeringen emellertid bedömningen att myndigheten måste tillföras medel för att i huvudsak kompensera denna minskning. Finansiering av den ökningen sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 46:2 *Justitiekanslern* minskas med 210 000 kronor.

Sammantaget skall anslaget 4:9 *Gentekniknämnden* minskas med 10 000 kronor.

4:12 Rättshjälpkostnader m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 730 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:12 *Rättshjälpkostnader m.m.* ökas med 75 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Mot bakgrund av prognoser om sjunkande utgifter sänktes anslagsnivån till 730 miljoner kronor. Utgiftspro-

gnosen för 2001 pekar emellertid nu på en väsentlig högre medelsförbrukning. Detta beror främst på ökade kostnader för offentliga försvarare och målsägandebiträden. Regeringen har givit Riksrevisionsverket i uppdrag att granska utgiftsutvecklingen för offentliga försvarare, offentliga biträden och målsägandebiträden. Ett klarläggande av de faktorer som påverkar utgiftsutvecklingen kommer att ge underlag för en förbättrad budgetkontroll och ge större möjligheter att beräkna och påverka utgiftsutvecklingen. Mot bakgrund av utgiftsutvecklingen föreslår regeringen att anslaget 4:12 *Rättshjälpskostnader m.m.* ökas med 75 000 000 kronor.

4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 399 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* ökas med 2 700 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna på anslaget är regelstyrda och svåra att beräkna. Mot bakgrund av prognoser om sjunkande utgifter sänktes anslagsnivån till 10 399 000 kronor. Utgiftsprognosen för 2001 pekar emellertid nu på en väsentligt högre medelsförbrukning. Detta beror främst på ökade advokatkostnader. Mot bakgrund av utgiftsutvecklingen och med beaktande av tillgängligt anslagssparande anser regeringen att anslaget 4:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* behöver ökas med 2 700 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* minskas med 2 700 000 kronor.

9.3.5 Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

5:1 Utrikesförvaltningen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 827 468 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen* ökas med 31 425 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Försvagningen av den svenska kronan, framför allt mot USD, har för utrikesrepresentationen medfört en valutakursförlust uppgående till 38 000 000 kronor. Regeringen anser att anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen* bör ökas med detta belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 6 575 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen* ökas med 31 425 000 kronor.

5:4 Bidrag till internationella organisationer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 452 817 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:4 *Bidrag till internationella organisationer* ökas med 72 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Fler och mer kostnadskrävande fredsbevarande operationer har beslutats av Förenta Nationerna. Sverige deltar i finansiering av denna operation genom att betala obligatoriska avgifter. Regeringen anser att anslaget 5:4 *Bidrag till internationella organisationer* bör ökas med 72 000 000 kronor.

9.3.6 Utgiftsområde 6 Totalförvar

6:1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 969 792 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 300 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med 300 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition anmälde regeringen att den vid behov avsåg att återkomma till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2002 med en eventuell ytterligare omfördelning av medel mellan förbandsverksamhet och materielanskaffning.

För att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen för innevarande år föreslår regeringen att anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 300 000 000 kronor och att anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med motsvarande belopp.

6.2 Fredsfrämjande truppinsatser

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 081 762 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:2 *Fredsfrämjande truppinsatser* ökas med 172 063 000 kronor. Finansiering sker genom minskning av anslagen 6:4 *Funktionen Civil ledning* med 3 407 000 kronor, 6:5 *Funktionen Försörjning med industrivaror* med 15 000 000 kronor, 6:6 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst* med 80 280 000 kronor, 6:10 *Funktionen Telekomunikationer m.m.* med 60 716 000 kronor, 6:11 *Funktionen Postbefordran* med 3 000 000 kronor, 6:12 *Funktionen Transporter* med 705 000 kronor, 6:13 *Funktionen Energiförsörjning* med 7 470 000 kronor och 6:19 *Nämnder m.m.* med 1 485 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera utökade fredsfrämjande truppinsatser behöver anslaget ökas med 172 063 000 kronor. Regeringen avser efter riksdagens godkännande av här angivet förslag besluta att de myndigheter vars anslag minskas får disponera anslagsparanden

med motsvarande belopp. Härigenom kompenseras myndigheterna för de lägre anslagen och verksamheten påverkas inte.

6.3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 527 833 000 kronor

Regeringens förslag: Anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* får användas även för materielavveckling vid underhållsregementen.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att tydliggöra ändamålen med anslagen har regeringen inlett en översyn av vilka verksamhetsutgifter som bör belasta anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* respektive 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* för åstadkomma en mer rättvisande budgetering och redovisning. Vissa utgifter för avveckling, underhåll, modifiering och utveckling som idag belastar anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.*, bör fortsättningsvis belasta anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling*. Försvarsmakten har bl.a. haft problem med att rätt planera in utgifterna för dessa verksamheter under respektive anslag vilket bidragit till obalanser mellan anslagen. Regeringen föreslår motsvarande förändring även i budgetförslaget för 2002.

7:3 Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 431 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 7:3 *Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.* ökas med 14 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:6 *Befolkningsskydd och räddningstjänst* minskas med 14 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt räddningstjänstlagen (1986:1102) har en kommun vid stora kostnadskrävande räddningsinsatser rätt till viss ersättning från staten för den del av räddningstjänstkostnaderna som överskrider självriskan. Under 2001 har flera ansökningar behandlats bl.a. snöovädret i Gävle 1998, översvämningarna i Arvika 2000 och tågolyckan i Borlänge 2000. Även Statens haverikommissionens utredningskostnader för bl.a. Göteborgsbranden belastar detta anslag. Statens räddningsverk bedömer att ersättningarna till kommunerna kan komma att överskrida de medel som är tillgängliga på anslaget 7:3 *Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.* Anslaget bör därför ökas med 14 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 6:6 *Befolkningsskydd och räddningstjänst* minskas med motsvarande belopp.

9.3.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

8:1 Biståndsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 13 496 884 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 100 000 000 kronor. Avräkningen från biståndsramen för flyktingkostnader ökar med 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet nya asylsökanden har ökat betydligt, framför allt från Irak. För att bidra till finansieringen av kostnadsökningen på det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* föreslår regeringen att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 100 000 000 kronor. Avräkningen från biståndsramen för flyktingkostnader skall också öka med 100 000 000 kronor.

9.3.8 Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

12:2 Mottagande av asylsökande

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 207 335 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* ökas med 518 000 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd upptagna anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Antalet nya asylsökande har ökat till följd av Sveriges inträde i Schengensamarbetet och en markant ökning har skett av asylsökande irakier. Fler personer än beräknat tas emot i Migrationsverkets mottagandesystem. Anvisade anslagsmedel inklusive anslagskredit förutsågs bli förbrukade i månads-skiftet augusti/september 2001. Regeringen fann det därför nödvändigt att medge ett överskridande med högst 518 000 000 kronor. I enlighet med vad regeringen anfört i budgetpropositionen för 2001 i anslutning till att ett bemyndigande begärs (finansplan m.m.) att under vissa förutsättningar överskrida ramanslag, föreslår regeringen att anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* ökas med 518 000 000 kronor så att det beslutade överskridandet kan ersättas med ett höjt anslag.

Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd upptagna anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 100 000 000 kronor.

12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 57 913 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 25 000 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 10:4 *Hemutrustningslån* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet asylsökande har ökat och därmed ökar också utgifterna för offentligt biträde i utlänningsärenden.

Anvisade anslagsmedel inklusive anslagskredit förutsågs bli förbrukade i september 2001. Regeringen fann det därför nödvändigt att medge ett överskridande med högst 25 000 000 kronor. I enlighet med vad regeringen anfört i budgetpropositionen för 2001 i anslutning till att ett bemyndigande begärs (finansplan m.m.) att under vissa förutsättningar överskrida ramanslag, föreslår regeringen att anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 25 000 000 kronor, så att det beslutade överskridandet kan ersättas med ett höjt anslag.

Antalet personer som kommer att tas emot av kommuner bedöms bli färre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 10:4 *Hemutrustningslån* kan därför minskas med 10 000 000 kronor och delvis bidra till att finansiera ökningen på anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden*.

9.3.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:2 Bidrag för läkemedelsförmånen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 137 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånen* ökas med 394 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utbetalningarna av den statliga ersättningen till landstingen för kostnaderna för läkemedelsförmånen kommer under 2001 att uppgå till ca 16 531 000 000 kronor. För att täcka utbetalningarna under 2001 föreslår regeringen att anslaget 13:2 *Bidrag till läkemedelsförmånen* ökas med 394 000 000 kronor.

14:8 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 77 500 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 14:8 *Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder* ökas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Skatten på vin (prop. 2000/01:144) uttalade regeringen att ytterligare resurser bör tillföras arbetet mot alkoholens skadeverkningar. Med anledning härav föreslår regeringen att anslaget 14:8 *Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder* ökas med 50 000 000 kronor. Resurserna är avsedda för insatser för barn till missbrukare och barn i familjer där våld och övergrepp mellan vuxna förekommer och utgör ett led i arbetet med att förverkliga den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador (prop. 2000/01:20, bet. 2000/01:SoU8, rskr. 2000/01:144).

9.3.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 41 425 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 2 450 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Sjukfrånvaron fortsätter att öka vilket får till följd att utgifterna för sjukpenning ökar även för 2001. De medel som hittills har anvisats för 2001 har visat sig vara otillräckliga. Regeringen anser att ytterligare 2 400 000 000 kronor nu behöver tillföras.

Problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn. Regeringen avser därför att inleda särskilda försök hos några av de stora offentliga arbetsgivarna för att förebygga och minska sjukfrånvaron. Projekten skall ha karaktär av metodutveckling. Regeringen anser att ytterligare 50 000 000 kronor behöver tillföras för denna verksamhet. Sammantaget skall anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 2 450 000 000 kronor.

9.3.11 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 38 487 136 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas med 42 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den högsta dagpenningen och grundbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen höjdes den 1 juli 2001. Dessa höjningar påverkar även stödnivåerna inom vuxenstudiestödet där medelsbehovet beräknas öka med 40 000 000 kronor. Höjningen innebär även att kostnaderna för Centrala studiestödsnämndens administrativa verksamhet ökar. Regeringen föreslår därför att anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas med 42 000 000 kronor för att finansiera ökningarna av det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* och det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 25:76 *Centrala studiestödsnämnden*.

22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 663 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 1 800 000 000 kronor under 2002-2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2001 i fråga om ramanslaget 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 2 500 000 000 kronor under 2002-2008.

Skälen för regeringens förslag: Fördröjningar vid starten av strukturfondsprogrammen för programperioden 2000-2006 innebar att verksamheten fick en mindre omfattning under 2000 än beräknat. Under 2001 har emellertid beslutstakten inom programmen blivit högre än vad som tidigare antagits. Tillsammans med en lägre prognos för utbetalningarna under året leder detta till högre utestående åtaganden vid utgången av 2001. Regeringen behöver därför ett ökat bemyndigande för åtaganden för den Europeiska socialfonden m.m. under perioden 2002-2008.

22:12 Bidrag till lönegarantiersättning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 530 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:12 *Bidrag till lönegarantiersättning* ökas med 433 367 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 433 367 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget finansierar ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs enligt lönegarantilagen (1992:497).

Anslagsnivån sänktes som följd av förväntade effekter av de regelförändringar som Förmånsrättskommittén föreslagit. Dessa förändringar har dock ännu inte genomförts. Antalet konkurser, som är en av de faktorer som styr antalet utbetalningar, har också blivit större än väntat.

Anvisade anslagsmedel inklusive anslagskredit samt inkomster under anslaget förutsågs bli förbrukade i månadsskiftet augusti/september 2001. Regeringen fann det därför nödvändigt att medge ett överskridande med högst 433 367 000 kronor. I enlighet med vad regeringen anfört i budgetpropositionen för 2001 i anslutning till ett bemyndigande begärs (finansplanen m.m.) att under vissa förutsättningar överskrida ramanslag, föreslår regeringen att anslaget 22:12 *Bidrag till lönegarantiersättning* ökas med 433 367 000 kronor så att det beslutade överskridandet kan ersättas med ett höjt anslag.

Finansiering sker genom att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas

med 433 367 000 kronor. Effekterna av finansieringsåtgärden är att ett tidigare uppkommet anslagssparande på detta anslag tas i anspråk.

9.3.12 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Medel för individuell kompetensutveckling

Regeringens förslag: Av inkomsterna 2001 på inkomstiteln 1428 *Energiskatt* förs 1 150 000 000 kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i tilläggsbudget för 2000 i budgetpropositionen för 2001 fick regeringen riksdagens bemyndigande att av inkomsterna 2000 på inkomstitel 1428 *Energiskatt* föra 1 350 000 000 kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Medlen avsåg ett system för individuellt kompetenssparande. Ett motsvarande bemyndigande krävs för att regeringen även för 2001 skall kunna besluta om att överföra 1 150 000 000 kronor av inkomsterna från *energiskatt* till tillfällig förvaltning i Riksgäldskontoret. Medlen placeras på ett räntefritt konto i avvaktan på nytt beslut om hur de skall användas.

Överföringen skall redovisas mot inkomstiteln 1428 *Energiskatt*.

23:1 Arbetsmiljöverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 550 413 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 1 913 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Treparsamtal mellan regeringen och arbetsmarknadens parter för att främja hälsa i arbetslivet inleds under hösten 2001. I samband härmed kommer en informationssatsning att genomföras i samarbete med parterna. 5 000 000 kronor behövs för detta ändamål.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 6 913 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 1 913 000 kronor.

9.3.13 Utgiftsområde 15 Studiestöd

25:2 Studiemedel m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 478 256 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* ökas med 720 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Fler poliser behöver rekryteras och detta kräver att polisutbildningen bedrivs på fler orter än Solna och Umeå. Rikspolisstyrelsen har under året tecknat ett avtal med universitetet i Växjö om att starta polisutbildning i oktober 2001. Fullt utbyggd kommer utbildningen omfatta cirka 400 studerande. Studiestödskostnaden för 2001 beräknas till 720 000 kronor. Anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* behöver därför ökas med detta belopp.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 720 000 kronor.

25:4 Vuxenstudiestöd m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 812 172 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* ökas med 40 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknadspolitik uppförda anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Som en konsekvens av höjningen av den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen och det s.k. grundbeloppet under de första 100 ersättningsdagarna bör stödnivåerna inom de vuxenstudiestöd som är kopplade till ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen ökas. De ökade stödnivåerna avser i första hand omkring 19 500 personer som antas påbörja sina studier höstterminen 2001 med Särskilt utbildningsbidrag (UBS). Studerande som uppbär Svux, Svuxa, Lärar-Svux och NT-Svux och som fortsätter sina studier enligt övergångsbestämmelserna i studiestödslagen under höstterminen 2001 antas ha förbrukat sina första 100 ersättningsdagar i en ersättningsperiod genom tidigare studier. Dessa omfattas därför inte av den höjda ersättningen. Medelsbehovet på anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* beräknas öka med 40 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknadspolitik uppförda anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas med motsvarande belopp.

9.3.14 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

25:7 Specialskolemyndigheten och resurscenter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 338 118 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:7 *Specialskolemyndigheten och resurscenter* ökas med 16 726 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:12 *Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola* minskas med 16 681 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Under 2001 finansieras under detta anslag Specialskolemyndigheten och delar av Specialpedagogiska institutet som bildades 1 juli 2001. Ökade resurser behövs för att slutföra omorganisationen, inklusive arbete med kvalitetsutveckling inom de båda myndigheterna. Anslaget 25:7 *Specialskolemyndigheten och resurscenter* bör därför ökas med 16 681 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 25:12 *Bidrag till viss verksamhet motsvarande grundskola och gymnasieskola* minskas med samma belopp. Detta kan ske utan negativa konsekvenser eftersom medelsförbrukningen på detta anslag huvudsakligen styrs av elevantalet som under 2001 troligen blir lägre än väntat.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget med 45 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 25:7 *Specialskolemyndigheten och resurscenter* ökas med 16 726 000 kronor.

25:76 Centrala studiestödsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 369 495 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:76 *Centrala studiestödsnämnden* minskas med 1 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Höjningen av den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen och det s.k. grundbeloppet under de första 100 ersättningsdagarna medför att Centrala studiestödsnämnden får ökade kostnader för systemutveckling och utbildningsinsatser för handläggare. Vidare medför den beslutade regeländringen att ytterligare moment i handläggningen av vuxenstudiestödsärenden tillkommer. Anslaget 25:76 *Centrala studiemedelsnämnden* bör därför ökas med 2 000 000 kronor för att täcka dessa kostnader.

Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknadspolitik uppförda anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 3 600 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 25:76 *Centrala*

studiestödsnämnden minskas med 1 600 000 kronor.

9.3.15 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2:1 Lotteriinspektionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 28 878 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen* ökas med 2 793 000 kr. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 2:7 *Avgift för Stadshypotekskassans grundfond* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Spel över Internet har under senare år ökat kraftigt. Regeringen har lämnat tidsbegränsade testtillstånd till tre aktörer på marknaden, nämligen AB Svenska spel, AB Trav och Galopp samt A-lotterierna. Regeringen avser att under testperioden överväga om och hur spel över Internet skall regleras.

Regeringen har gett Lotteriinspektionen i uppdrag att förbereda kontrollen av utökat spel över Internet. För dessa uppgifter behöver Lotteriinspektionen tillföras 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 2:7 *Avgift för Stadshypotekskassans grundfond* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget med 793 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 2:1 *Lotteriinspektionen* ökas med 2 793 000 kronor.

27:2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 23 454 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas med 2 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Övergången till digital teknik har inneburit lägre kostnader än beräknat. Det innebär att en besparing på 2 250 000 kronor kan göras. Regeringen föreslår därför att anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas med detta belopp för att finansiera ökningen av anslag inom utgiftsområdet och ökning av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden*.

28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 243 379 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* ökas med 5 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 28:5 *Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter* minskas med 5 000 000 kronor samt genom att anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Många centrala och regionala kulturinstitutioner har svårt att möta kostnadsutvecklingen med rationaliseringar och ökade egna intäkter. Under åren 1998 och 1999 disponerade regeringen särskilda medel för engångsbidrag till institutioner med akuta ekonomiska problem. Även under innevarande budgetår finns skäl för regeringen att i några fall lämna ett större stöd än vad som ryms inom de anvisade anslagen till centrala och regionala kulturinstitutioner. För sådana tillfälliga stöd behövs nu ytterligare medel. Regeringen föreslår därför att anslaget 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kul-*

turutbyte och samarbete ökas med 5 500 000 kronor.

I och med att Dramaten fått förbättrad ekonomi har det blivit möjligt för regeringen att under år 2001 räkna av drygt 15 miljoner kronor på Dramatens statsbidrag. Av detta belopp har drygt 10 miljoner kronor använts för slutreglering av det lån i Riksgäldskontoret som regeringen 1997 övertog från Dramaten (prop. 1997/98:1 finansplanen m.m., bet. 1997/98:FiU11, rskr. 1997/98:45). Regeringen föreslår att anslaget 28:5 *Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter* minskas med det återstående beloppet på 5 miljoner kronor. Den resterande delen av ökningen finansieras genom att anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas.

28:28 Centrala museer: Myndigheter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 665 966 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas med 2 021 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har i ett tillkännagivande (bet. 1999/2000:KrU1, rskr. 1999/2000:87) uttalat att ledningen för Statens sjöhistoriska museer bör lokaliseras till Karlskrona. Statens sjöhistoriska museer har redogjort för vilka åtgärder som vidtagits och planeras för att denna organisationsförändring skall kunna genomföras senast den 1 oktober 2001.

För att täcka de merkostnader av engångskarakter som organisationsförändringen innebär behöver ytterligare medel tillföras Statens sjöhistoriska museer. Regeringen föreslår därför att anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 27:2 *Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland* minskas.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* med 3 521 000 kronor. Sammanlagt skall anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas med 2 021 000 kronor.

9.3.16 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 600 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 32:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* ökas med 400 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt regeringens nya bedömning bör avsättningen till garanti-reserven ske med en inledningsvis större summa än vad som tidigare beslutats (prop. 2000/2001:1 utg.omr. 18, bet. 2000/2001:BoU1, rskr. 2000/2001:89). Anslaget 32:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* bör därför ökas med 400 000 000 kronor.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 864 659 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 5 714 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) föreslår regeringen delmål, åtgärder och strategier för att uppnå miljökvalitetsmålen. Regeringen anser att länsstyrelserna skall ha ett övergripande ansvar för regionalt mål- och uppföljningsarbete. För att länsstyrelserna skall kunna fullgöra sitt arbete föreslår regeringen att anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* skall ökas med 20 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* minskas.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget 32:1 *Länsstyrelserna*

m.m. med 25 714 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 5 714 000 kronor.

9.3.17 Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

33:4 Transportbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 336 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 33:4 *Transportbidrag* ökas med 16 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 16 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Införande av sjötransportbidrag och en ökad transportmängd medför att utgifterna för 2001 nu beräknas uppgå till 393 miljoner kronor. Med beaktande av det anslagssparande som finns på anslaget anser regeringen att anslaget 33:4 *Transportbidrag* skall ökas med 16 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med motsvarande belopp.

9.3.18 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

34:2 Miljöövervakning m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 226 495 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* minskas med 23 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* minskas med 23 000 000 kronor för att finansiera ökningen med 20 000 000 kronor av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byg-

gande uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* samt ökningen med 3 000 000 kronor av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen*.

34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 848 461 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:3 *Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden* minskas med 24 125 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:3 *Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden* minskas med 24 125 000 kronor för att finansiera ökningen med 2 500 000 kronor av det under utgiftsområde 21 Energi uppförda anslaget 35:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader* samt ökningen med 21 625 000 kronor av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 43:8 *Fiskeriverket*.

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 151 755 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 4 700 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 4 700 000 kronor för att finansiera ökningen med motsvarande belopp av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.*

9.3.19 Utgiftsområde 21 Energi

35:1 Statens energimyndighet:

Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 120 235 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 35:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader* ökas med 8 172 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Svenska miljömål – delmål, åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) föreslår regeringen delmål och åtgärder och strategier för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Regeringen anser att Energimyndigheten skall ha ansvaret för miljö kvalitetsmålet Frisk luft. För att Energimyndigheten skall kunna fullgöra denna utökade uppgift anser regeringen att verkets resurser behöver ökas med 2 500 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen ökas anslaget 35:1 *Statens energimyndighet* med 5 672 000 kronor. Sammanlagt skall anslaget 35:1 *Statens energimyndighet* ökas med 8 172 000 kronor.

35:3 Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 305 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas under 2001 att i fråga om ramanslaget 35:3 *Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 168 000 000 kronor under 2002.

Skälen för regeringens förslag: Ett bemyndigande behövs för att beslut skall kunna fattas om bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor som betalas ut under 2002. Regeringen anser att ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 168 000 000 kronor behövs för ändamålet.

9.3.20 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Hantering av äldre garantier till Öresundsbrokonsortiet

Regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* får även användas till kostnader för hantering av äldre garantier till Öresundsbro Konsortiet.

Skälen för regeringens förslag: För att de ekonomiska förpliktelser som staten har i form av kreditgarantier till Öresundsbro Konsortiet från och med innevarande budgetår skall kunna hanteras i enlighet med garantimodellen bör anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* kunna användas för kostnader för hantering av äldre garantier till Öresundsbro Konsortiet. Se vidare i avsnitt 7.2 finansplan m.m.

36:2 Väghållning och statsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 892 925 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 12 326 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår att anslaget även skall kunna användas för kostnader för hantering av äldre garantier till Öresundsbro Konsortiet. Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* bör därför ökas med 100 000 000 kronor.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen minskas anslaget med 87 674 000

kronor. Sammantaget skall anslaget 36:2 *Väghållning och Statsbidrag* ökas med 12 326 000 kronor.

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 6 611 495 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 424 591 000 kronor. Anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 169 594 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det är mycket angeläget att en hög trafiksäkerhet och en god standard kan upprätthållas på järnvägsnätet. Regeringen har uppdragit åt Banverket att genomföra spår- och slipersbyten i en utökad omfattning. Till en del har Banverket genomfört byten genom att använda den tillgängliga anslagskrediten. För att möjliggöra tillräckligt omfattande slipers- och spårbyten under 2001 anser regeringen att anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* bör ökas med 324 591 000 kronor. Vidare föreslår regeringen att anslaget skall kunna användas för kostnader för hantering av äldre garantier till Öresundbro Konsortiet. Anslaget bör därför ökas med 100 000 000 kronor.

Sammantaget skall anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 424 591 000 kronor.

Finansiering sker delvis genom att anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 124 591 000 kronor. Detta anslag skall också minskas med 45 003 000 kronor för att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen. Sammantaget skall anslaget 36:3 *Banverket: administration* minskas med 169 594 000 kronor.

36:10 Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:10 *Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* får också användas till engångskostnader för arkivering av visst material, kostnader för Sveriges Järnvägmuseum till dess en ny huvudman utsetts samt tillfälliga kostnader för ett vagnregister.

Skälen för regeringens förslag: Vid årsskiftet 2000-2001 överfördes större delen av verksamheten vid affärsverket Statens järnvägar till ett antal nya aktiebolag. I samband därmed har frågor uppkommit rörande den framtida finansieringen av verksamheter som för närvarande hanteras av affärsverket och som vid bolagiseringen ansågs ha sin naturliga hemvist inom staten.

Sveriges Järnvägmuseum är beläget i Gävle och förvaltar ca 400 fordon och hundratusentals föremål. Museet hyr lokaler av SJ Fastigheter. Museet redovisade 2000 ett underskott om ca 19 miljoner kronor. Affärsverket Statens järnvägar har under år 2000 hemställt om en ny huvudman för Sveriges Järnvägmuseum. Regeringen kommer att tillsätta en utredning för klarlägga museets framtida omfattning, organisatoriska placering och finansiering med avsikt att ansvaret fr.o.m. 2002 skall flyttas bort från affärsverket. Fram till dess att frågor om museets nya huvudman och finansiering är klarlagda föreslås att finansiering av museet skall kunna ske från detta anslag.

Affärsverket Statens järnvägars arkiv av icke gallringsbara handlingarna uppgår till ca 8 500 hyllmeter och har under början av 2001 överlämnats till Riksarkivet. Förhandlingar har förts om de närmare villkoren för överlämnandet. Kostnaden för överlämnandet kommer att uppgå till ca 50 miljoner kronor i form av ett engångsbelopp. Regeringen anser att denna kostnad utgör ett statligt åtagande och att även detta skall finansieras från anslaget

Inom Statens järnvägar finns ett register över samtliga privata järnvägsvagnar i Sverige. Kostnaden för att hantera detta register uppgår till ca

1 miljon kronor per år. Avsikten är att ansvaret för detta register skall överföras till Banverket och fr.o.m. 2002 finansieras genom uttag av en registreringsavgift. Fram till dess anser regeringen att denna kostnad tillsammans med tidigare nämnda kostnaderna skall få belasta anslaget 36:10 *Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier*.

37:4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 144 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget för ersättning till SOS Alarm Sverige AB har visat sig vara otillräckligt för att företaget skall kunna fullgöra sin uppgift. En förstärkning är nödvändig för att alarmfunktionen i samhället skall fungera tillfredsställande. Anslaget 37:4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* bör därför ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas med motsvarande belopp.

9.3.21 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk

41:1 Skogsvårdsorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 290 056 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* ökas med 2 086 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* minskas.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Svenska miljömål-delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) föreslår regeringen delmål och åtgärdsstrategier för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Regeringen anser att skogsvårdsstyrelserna skall ha det regionala ansvaret för genomförandet av miljö kvalitetsmålet Levande skogar. De skall i sitt målarbete samverka med länsstyrelserna. För att skogsvårdsstyrelserna skall kunna fullgöra sitt arbete inom ramen för det regionala mål- och uppföljningsarbetet föreslår regeringen att anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* bör ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen skall skogsvårdsorganisationens anslag minskas med 914 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* ökas med 2 086 000 kronor.

42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 90 950 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* ökas med 13 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* minskas med 10 000 000 kronor och anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 46 012 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Kostnaderna för BSE-kontroller har visat sig bli högre än vad som tidigare förväntades. Även kostnaderna för att bekämpa sjukdomar som finns upptagna i epizootilagen har visat sig bli högre än beräknat.

Regeringen bedömer därför att anslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* behövs ökas med 13 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* minskas med 10 000 000 kronor samt att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 3 000 000 kronor. Detta anslag skall även minskas med 43 012 000 kronor för att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen. Sammantaget skall anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 46 012 000 kronor.

43:3 Statens växtsortnämnd

I statsbudgeten för innevarande år finns detta för ändamål uppfört ett ramanslag på 1 449 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:4 *Statens växtsortnämnd* ökas med 519 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 43:2 *Statens utsädeskontroll* minskas med 320 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statens växtsortnämnd bedrivs med krav på full kostnadsäckning. Avgiftsinkomsterna förs till en inkomsttitel medan medel för verksamheten anvisas på detta anslag. Under 2001 har kostnaderna, främst på grund av dyrare ekonomisk administration, ökat kraftigt och verksamheten kommer under innevarande år att uppvisa ett underskott. För att till en del avhjälpa denna situation bör anslaget 43:4 *Statens växtsortnämnd* ökas med 273 000 kronor.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen skall anslaget öka med 246 000 kronor. Sammantaget skall anslaget ökas med 519 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 43:2 *Statens utsädeskontroll* minskas med 273 000 kronor. Detta anslag skall även minskas med 47 000 kronor för att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen. Sammantaget skall anslaget 43:2 *Statens utsädeskontroll* minskas med 320 000 kronor.

43:7 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 77 600 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:7 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* ökas med 47 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 43:7 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* anvisades ursprungligen med 79 700 000 kronor men sänktes genom tilläggsbudget i anslutning till 2001 års ekonomiska vårproposition till 77 600 000 kronor.

EG:s regler om kompensationsstöd med anledning av märkbar revalvering den 1 januari 2001 finns bl.a. i rådets förordning (EG) nr 2799/98 av den 15 december 1998 om att fastställa ett agromonetärt system för euron.

Om en märkbar revalvering ägt rum får medlemsstaten i enlighet med rådets förordning (EG) 2799/98 bevilja ett kompensationsstöd till jordbrukarna vid tre tillfällen under en period på tre år. EU finansierar 50 procent av delbetalningarna och medlemsstaten finansierar 50 procent. För att kunna bevilja kompensationsstöd behövde Sverige senast den 30 april 2001 lämna in en ansökan till EG-kommissionen om tillstånd att få bevilja kompensationsstöd. Sverige lämnade en sådan ansökan.

Årsgenomsnittet för kronans växelkurs år 2000 är 3,823 procent lägre än gränsvärdet 8,78135 kr/euro (dvs. det lägsta av de jämförda kurserna). Sverige är därför berättigat till kompensationsstöd för 1,223 procentenheter (3,823–2,6) av den märkbara revalveringen.

Maximibeloppet för den första delbetalningen uppgår till 93,92 miljoner kronor (11,12 miljoner euro). För att beräkna delbetalning två och tre utgår man från ett högre maximibelopp på 100 miljoner kronor (11,84 miljoner euro). Hur stora delbetalningarna två och tre bli beror på växelkursutvecklingen och marknadssituationen, men de maximala beloppen uppgår till 66,66 miljoner kronor (7,89 miljoner euro) respektive 33,33 miljoner kronor (3,94 miljoner euro).

Enligt kommissionens förordning (EG) 2808/98 av den 2 december 1998 om tillämp-

ningsföreskrifter för den agromonetära ordningen för euron inom jordbrukssektorn, skall utbetalningen av den första delbetalningen ske senast den 31 december 2001. Sverige har dock fått sin ansökan om förlängd utbetalningsperiod till den 21 mars 2002 godkänd.

Utbetalningen kan ske kollektivt om stödet per företag understiger 400 euro. Stödet får ges till kollektiva åtgärder av allmänt intresse för jordbrukssektorn.

Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) har bildats av Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och är lantbruksnäringens gemensamma organ för finansiering av forskning och utveckling som kan stärka jord- och skogsbrukets konkurrenskraft.

Regeringen har i ansökan som lämnats till EG-kommissionen föreslagit att SLF skall disponera stödet och användas till forskning och utveckling, tekniskt stöd samt marknadsfrämjande åtgärder inom jordbrukssektorn. En förutsättning för stödet är att SLF noga beaktar tillämpliga gemenskapsregler och gemenskapspraxis avseende statligt stöd, inklusive begränsningar av stödnivåer. Resultaten av de åtgärder som ges stöd till skall göras tillgängliga för alla berörda och inte gynna enskilda företag eller individer.

Den del av valutakompensationen som EG medfinansierar avseende valutakompensation kan liksom övriga återföringar från EG-budgeten belasta anslaget 43:6 Arealersättningar och djurbidrag m.m. Några nya medel behöver inte anvisas för detta ändamål. För att täcka den nationella medfinansieringen för 2001 behöver dock anslaget 43:7 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m. ökas med 47 000 000 kronor.

43:8 Fiskeriverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 66 516 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:8 *Fiskeriverket* ökas med 21 625 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) föreslår regeringen delmål och åtgärdsstrategier för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Regeringen anser att Fiskeriverkets verksamhet berörs av åtgärder inom flera miljö kvalitetsmål, bl.a. Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. För att bidra till Fiskeriverkets arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljö kvalitetsmålen föreslår regeringen att anslaget 43:8 *Fiskeriverket* bör ökas med 21 625 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med motsvarande belopp.

43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 269 500 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 4 600 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2001 ifråga om ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 968 000 000 kronor under 2002.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har bemyndigat regeringen att godkänna stöd som innebär utgifter på högst 4 600 000 000 kronor efter 2001. Den föreslagna höjningen av bemyndigandet med 368 000 000 kronor är följden av att omräkningskursen för euro har stigit väsentligt sedan kursen för arealersättning fastställdes för stödåret 2001.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 203 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 2 950 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2001 ifråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 180 000 000 kronor efter 2002.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har bemyndigat regeringen att godkänna stöd som innebär utgifter på högst 2 950 000 000 kronor efter år 2001. Höjningen av bemyndigandet med 1 230 000 kronor orsakas av det ökade antalet ansökningar om miljöersättning avseende nya programperioden 2000-2006, omläggningen till nya åtaganden samt ökningen av stödet till växt-näringsläckage.

44: 2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 500 922 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 3 515 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2001 ifråga om ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 770 000 000 kronor efter 2001.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har bemyndigat regeringen att godkänna stöd som innebär utgifter på högst 3 515 000 000 kronor efter 2001. Höjningen av bemyndigandet med 1 255 000 000 kronor orsakas av det ökade antalet miljöersättningar avseende nya programperioden 2000-2006, omläggningen till nya åtaganden samt ökningen av stödet till växtnäringsläckage.

9.3.22 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:1 Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 203 537 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:1 *Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader* ökas med 10 300 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling* minskas med 1 000 000 kronor och anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.* minskas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för företagsutveckling bildades den 1 januari 2001 och består av delar av NUTEK:s tidigare verksamhet. När anslagsnivåerna beräknades, anfördes att justeringar kunde komma att bli aktuella. Efter förslag i tilläggsbudget i anslutning till 2001 års ekonomiska vårproposition ökades anslaget med 20 000 000 kronor till 203 537 000 kronor.

Omorganisationen medför kostnader bl.a. i samband med personalminskningar. För att täcka delar av dessa kostnader och därmed ge myndigheten bättre ekonomiska förutsättningar på längre sikt anser regeringen att anslaget 38:1 *Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader* behöver ökas med ytterligare 10 500 000 kronor.

Finansiering sker delvis genom att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling*, minskas med 1 000 000 kronor och anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m.* minskas med 5 000 000 kronor.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskrivna justeringen, minskas anslaget med 200 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 38:1 *Myndigheten för företagsutveckling: Förvaltningskostnader* ökas med 10 300 000 kronor.

38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 160 833 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* ökas med 4 580 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Svenska miljömål–delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) föreslår regeringen delmål och åtgärdsstrategier för att uppnå miljökvalitetsmålen. Regeringen anser att Sveriges geologiska undersökning (SGU) skall vara ansvarig myndighet för miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Myndighetens verksamhet berörs av åtgärder inom flera andra miljökvalitetsmål, bl.a. God bebyggd miljö. För att bidra till SGU:s arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljökvalitetsmålen föreslår regeringen att anslaget 38:5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* skall ökas med 4 700 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskriva justeringen minskas anslaget med 120 000 kronor.

Sammantaget skall anslaget 38:5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* ökas med 4 580 000 kronor.

40:1 Marknadsdomstolen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 612 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:1 *Marknadsdomstolen* ökas med 1 180 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa kvaliteten på verksamheten vid Marknadsdomstolen behöver domstolens anslag ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas med samma belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskriva justeringen ökas anslaget med 180 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 40:1 *Marknadsdomstolen* ökas med 1 180 000 kronor.

40:2 Konsumentverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 90 972 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas med 1 388 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas med 1 500 000 kronor för att finansiera ökningen av andra anslag inom utgiftsområdet. Regeringen bedömer att denna minskning inte kommer att påverka Konsumentverkets verksamhet under innevarande år. För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskriva justeringen ökas anslaget med 112 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas med 1 388 000 kronor.

40:3 Allmänna reklamationsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 191 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* ökas med 472 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Antalet ärenden hos Allmänna reklamationsnämnden har ökat kraftigt under det senaste halvåret och resursbehovet är betydligt större än vad regeringen tidigare beräknat. Regeringen anser att Allmänna reklamationsnämnden behöver ytterligare 500 000 kronor för att den skall ha möjlighet att upprätthålla verksamhetens kvalitet. Finansiering sker genom att anslaget 40:2 *Konsumentverket* minskas med samma belopp.

För att genomföra den i avsnitt 9.2 beskriva justeringen minskas anslaget med 28 000 kronor. Sammantaget skall anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* ökas med 472 000 kronor.

9.3.23 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

91:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 19 190 233 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 91:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* ökas med 1 671 181 000 kronor. Finansiering sker genom att den utjämningsavgift som kommuner och landsting betalar in till staten ökar i motsvarande omfattning.

Skälen för regeringens förslag: Det kommunala utjämningsystemet syftar till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Detta sker genom en utjämning för skillnader i skatteunderlag (inkomstutjämning) och för strukturellt betingade kostnadskillnader (kostnadsutjämning). Utgifterna för utjämningsbidraget belastar anslaget 91:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting*. Inkomsterna från den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Systemet är i princip självfinansierat.

Storleken på utjämningsbidraget respektive utjämningsavgiften fastställs slutgiltigt under budgetåret, varför avvikelser kan förekomma i förhållande till det av riksdagen beslutade anslaget. De definitiva beräkningarna av Statistiska centralbyrån avseende bidragsåret 2001 visar att omslutningen i utjämningsystemet blir drygt 1 671 miljoner kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2001. Orsaken är främst att skillnaden i skatteunderlag hos kommuner och landsting ökat. Det höjda utjämningsbidraget motsvaras av en lika stor höjning av utjämningsavgiften. Statsbudgetens saldo påverkas därmed inte.

10

Revision av EU-medel

10 Revision av EU-medel

10.1 Bakgrund

Regeringen informerar varje år riksdagen om hur man har agerat med anledning av Europeiska revisionsrättens rapporter (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95 FiU5, rskr. 1994/95:57). Denna lämnas normalt till riksdagen i den ekonomiska vårpropositionen men med anledning av ordförandeskapet lämnas den i år istället i denna proposition.

Revisionsrätten svarar för den externa revisionen inom EU och presenterar i november varje år en rapport i vilken rätten redovisar sina iakttagelser från sin granskning av hur EU-budgeten genomförs. I årsrapporten lämnas också den s.k. revisionsförklaringen om huruvida redovisningen varit rättvisande och om de underliggande transaktionerna har varit lagliga och korrekta.

Årsrapportens innehåll är numera koncentrerad till iakttagelser rörande finansiell förvaltning och kontroll inom de olika sektorer som finansierar eller finansieras av EU-budgeten. Revisionsrättens granskningar rörande effektivitet och måluppfyllelse gällande användning av EU medel redovisas främst i särskilda rapporter och inte som tidigare i årsrapporten. Rapporten är indelad efter utgiftskategorier i EU-budgeten. Därutöver redovisas särskilda avsnitt för finansiella instrument och banker, Europeiska utvecklingsfonden samt den s.k. revisionsförklaringen. För att kunna uttala sig om de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet har revisionsrätten granskat ett urval transaktioner.

Årsrapporten och de särskilda rapporterna utgör, vid sidan av kommissionens ekonomiska redovisning mot budgeten, underlaget för rådets rekommendation till Europaparlamentet om beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen be-

träffande genomförandet av budgeten (artikel 276 i fördraget, f.d. artikel 206). Till skillnad från rådet kan parlamentet inför sitt beslut om ansvarsfrihet också beakta annat underlag än det revisionsrätten har tagit upp i sina rapporter.

Rådets sakberedning av revisionsrättens årsrapport inklusive revisionsförklaring och särskilda rapporter sker i rådets budgetkommitté och beslutas slutligen av Ekonomi- och finansministerrådet (Ekofin-rådet). I år behandlade Ekofin-rådet rekommendationen till parlamentet om ansvarsfrihet med tillhörande slutsatser vid sitt möte den 12 mars. Samtliga medlemsstater stod bakom rekommendationen till parlamentet om att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 1999. Europaparlamentet beslutade den 4 maj att följa rådets rekommendation att bevilja ansvarsfrihet för kommissionen för budgetåret 1999.

I föreliggande proposition redovisar regeringen de viktigaste iakttagelserna i revisionsrättens rapporter vilka låg till grund för rådets rekommendation i ansvarsfrihetsprövningen. Regeringen redovisar även hur man har agerat vid behandlingen av revisionsrättens rapporter i rådet och hur man bedömer de iakttagelser som berör Sverige.

10.2 Utgångspunkter för Sveriges agerande rörande revisionsrättens iakttagelser

En prioriterad fråga för Sverige i EU-samarbetet är en effektiv och korrekt användning av gemenskapsmedlen. Genom sina granskningar fyller revisionsrätten en viktig roll där man klargör de

brister och åtgärder som både kommissionen och medlemsstaterna måste vidta med anledning av upptäckta brister. Av EU:s medel administreras ca 85 % på nationell nivå. Det är därför avgörande att de brister som rätten upptäcker i sina granskningar på plats åtgärdas av medlemsstaterna. Årsrapporten för budgetåret 1999 tar upp allvarliga och långvariga svagheter i medlemsstaternas förvaltnings- och kontrollsystem samtidigt som det noteras att viktiga initiativ tagits för att stärka den finansiella kontroll som medlemsstaterna själva är skyldiga att utöva över gemenskapsfinansierade åtgärder. Det har dock visat sig att de nya beslutade systemen för genomförande och kontroll inte har genomförts i sin helhet och kommissionen måste därför fortsätta utveckla dessa samt verka för att medlemsstaterna fullgör sina skyldigheter på området.

Sverige fäster också stor vikt vid uppföljningen av de åtgärder kommissionen vidtagit med anledning av revisionsrättens iakttagelser och de synpunkter och krav som rådet och Europaparlamentet, framfört till kommissionen i samband med ansvarsfrihetsprövningen.

10.3 Iakttagelser i rapporten för 1999 presenterade under 2000 samt svenskt agerande i rådet

Revisionsrätten årsrapport för 1999 publicerades i Europeiska gemenskapernas officiella tidning 2000/C 342/01.

I september 1999 när den nya kommissionen tillträdde inledde de sitt arbete med ett nytt reformprogram som ska råda bot på de svagheter som revisionsrätten vid flera tillfällen har påpekat i sina rapporter och vilka kritiserats av såväl rådet som Europaparlamentet. Några av dessa svagheter är gemenskapens otillfredsställande rutiner för upphandling och organisatoriska svagheter i internkontrollen. Revisionsrätten pekar även på fall av långvarig brist på medel för förvaltningen av vissa program. En annan aspekt av reformen, som har varit en av revisionsrättens viktigaste synpunkter, är den ökade betoningen av resultat och utfallsmätning inom ramen för en anslagstilldelning som är förenlig med förutbestämda, tydliga definierade och mätbara prioriteringar och mål.

Det har visat sig att en del framsteg har gjorts även inom vissa specifika områden som inte har

något samband med kommissionens reformförslag. Detta gäller bland annat programmet för stöd till Sydafrika, reformer av åtgärderna för subventionerad användning av skummjolk och skummjolkpulver som djurfoder och åtgärder som vidtagits i vissa frågor gällande egna medel.

I revisionsförklaringen påpekar revisionsrätten återigen liknande problem med gemenskapens årsredovisning som under tidigare år. Svagheter i bokföringssystem och förfaranden innebär att den information som läggs fram i vissa fall är felaktig eller ofullständig, vilket ger upphov till en väsentlig förekomst av fel hos främst stödmottagarna. Även brister i handläggning och kontroll har uppdagats av revisionsrätten. Som föregående år synes problemen vara störst inom strukturfondsområdet.

Egna medel

Revisionsrättens granskning har totalt sett gett ett tillfredsställande resultat när det gäller räkenskapernas tillförlitlighet, underliggande transaktioners laglighet och korrekthet i medlemsstaterna. De särskilda räkenskaperna (B-bokföringen som avser preliminärt bokade inkomster i avvaktan på att rätt belopp kan fastställas) har dock även för 1999 varit problematiska i sin tillförlitlighet och natur. Revisionsrätten anser att medlemsstaternas redogörelser som varje kvartal skickas in till kommissionen inte tillräckligt analyserar exempelvis B-bokföringens saldo med avseende på posterna. De utgör därför inte en tillräcklig grund för att kommissionen ska kunna lägga fram realistiska uppskattningar av mängden utestående medel.

Revisionsrätten rekommenderar kommissionen att begära in en mer detaljerad analys av saldon i B-bokföringen av medlemsstaterna. En sådan analys bör kunna tjäna som bas för en redogörelse i årsredovisningen av vilka belopp som enligt beräkning kommer att uppbäras och även för en bättre skuldförvaltning. Revisionsrätten bedömer att ett sådant tillvägagångssätt är att föredra framför 1999 års förfarande d.v.s. att göra en reservering på 100 %.

Sverige anser att det bästa alternativet är att använda sig av en kombination av individuell bedömning och uppbördsstatistik. Vid beräkning av avsättningen borde det vara möjligt att göra individuella bedömningar av enskilda poster i B-räkenskaperna som uppgår till mycket höga belopp. Av Sveriges totala saldo i räkenskaperna utgör t.ex. 70 % av fordringarna fem operatörer,

men resterande 30 % fördelar sig på hundratals operatörer vilket gör att det skulle vara både mycket komplicerat och tidskrävande att göra en individuell bedömning.

Vidare har revisionsrätten granskat hur korrekt beräkningen av varje medlemsstats bidrag under olika stadier har utförts, från den ursprungliga budgeten till det slutliga avslutet för de berörda budgetåren. Man kunde då konstatera att flera MS sände in giltiga beräkningsunderlag för sent vilket minskade tiden för kontroll. Kommissionen har även varit bristfällig i sin dokumentation av omfattningen och arten av sina kontroller av BNI-uppgifter. Sverige anser att det är viktigt att medlemsstaterna lämnar sina BNI-uppgifter i tid för att öka kontrolltiden vilket innebär att jämförbarheten mellan medlemsstaterna ökar.

Vid tre tidigare tillfällen (årsrapporten för 1997, särskild rapport nr 6/98 samt yttrande 8/99) har revisionsrätten kritiserat användandet av två nationalräkenskapssystem (ENS 79 och ENS 95). När det nya egna medelbeslutet är ratificerat av samtliga medlemsstater kommer ESA 79 att överges till förmån för ESA 95.

Revisionsrätten stödjer kommissionens förslag att modernisera tullförfarandet med ekonomisk verkan. Däremot anser rätten att när det gäller passiv förädling behöver inte ekonomiska villkor övervägas i alla fall och tillståndet bör inte beviljas i de fall där förädlingsvarorna kan dra nytta av förmånsbehandlingen. Beviljandet av tillstånd på förhand bör begränsas till ett absolut minimum och stödet tillhandahållas i samband med återimporten.

Sverige instämmer med revisionsrätten när det gäller förslaget att ekonomiska villkor inte längre behöver övervägas i alla fall. När det gäller att tillstånd inte ska beviljas där förädlingsvarorna kan dra nytta av förmånsbehandling gör Sverige samma bedömning som kommissionen, d.v.s. att det p.g.a. osäkerhet från aktörernas sida om tillämpningen av förmånsförordningarna inte är oberättigat att aktörerna ges möjlighet att försäkra sig om alternativa lösningar genom att ansöka om tillstånd för passiv förädling.

Revisionsrätten har noterat ett fel i Sverige som rörde klassificering av varor. Transaktionen avsåg varor som importerats av ett företag och som felaktigt deklarerats med för övergång till fri omsättning. Vid granskningen förekom ett formellt fel som rörde transaktionen som helhet. Efter granskningsbesöket har berörda poster

omklassificerats och Tullverket har åtgärdat felet.

Jordbruk

Revisionsrätten konstaterar att det inte har skett någon väsentlig förbättring under budgetåret 1999 när det gäller underliggande transaktioners laglighet och korrekthet. Medlemsstaterna och kommissionen bör fullborda genomförandet av det integrerade systemet för administration och kontroll (IACS) för att förstärka verkan av kontroller. Kommissionen hävdar att det med hänsyn till antalet fel revisionsrätten har upptäckt, finns rimliga garantier för att kontrollsystemen fungerar tillfredsställande.

Revisionsrätten påpekar att överföringar mellan anslag påverkas av den skiftande kvaliteten på medlemsstaternas beräkningar. Rätten anser att beräkningarna kan förbättras om medlemsstaterna ålades striktare tidsgränser för framläggandet av beräkningar och om det infördes ett påföljdssystem. Kommissionen och medlemsstaterna bör också försöka förbättra kvaliteten i beräkningarna för både inkomster och utgifter. Under 1999 genomförde kommissionen en tillförlitlighetsstudie vad gäller medlemsstaternas prognoser och denna visade att det är ytterst svårt att förbättra prognoser med undantag av prognoser för kompletterande åtgärder och landsbygdsutveckling.

I Sverige har IACS systemet genomförts fullt ut. Jordbruksverket har rutiner för att skicka månatliga prognoser avseende övriga stöd inom Garantisektionen till kommissionen till utsatta datum och att fr.o.m. år 2000 gäller enligt förordning (EG) nr 1750/99 strikta regler för kompletterande åtgärder och landsbygdsutveckling. Vidare ser Sverige inte något behov av ytterligare åtgärder för att förbättra budgetprognoserna för landsbygdsåtgärderna utöver de förbättringar som redan införts men stödjer i övrigt revisionsrättens förslag.

I fråga om avslutande av räkenskaperna påpekar revisionsrätten att det förekommer långa fördröjningar när det gäller rapporter från revisionsbesök och meddelande om granskningsresultat. Kommissionen hävdar dock att granskningen och godkännandet av räkenskaperna är en utdragen process som förklaras med att man måste skydda medlemsstaternas rätt att förklara sig.

Sverige anser att det är viktigt att kommissionens kontrollrapporter lämnas i rimlig tid. Det är

inte möjligt att genomföra eventuella rekommenderade ändringar av administrativa rutiner etc innan en kontrollrapport har erhållits. I sämsta fall kan uteblivna ändringar p.g.a. förse-nade kontrollrapporter leda till att finansiella korrigeringar drabbar medlemsstaten.

Revisionsrätten har gjort två iakttagelser be-träffande Sverige. För det första påtalar rätten att Sverige har låtit producenterna betala kostnaden för kartor innan de kunnat begära stöd för jordbruksgrödor och genom denna praxis har nationella administrativa kostnader belastat gemenskapsstödet i strid med gemenskapsbestäm-melserna. Sverige uppges ha erhållit 3,5 miljoner euro på detta sätt.

Sverige har svarat att när stödmyndigheterna gör sin prövning av en ansökan ligger ett system med jordbruksblock för arealidentifikation till grund. Den karta som bifogas en stödansökan måste därför hänvisa till dessa block på ett en-hetligt och tillförlitligt sätt, vilket man uppnår med en särskild digital karta som används av de jordbrukare som ansöker om stöd. Efter att ha övervägt olika möjligheter till finansiering av uppbyggandet av det digitala kartsystemet valde Sverige en finansiering genom ett uttag av en kartavgift. Avgiften innebär att den som ansökte om stöd fick betala en avgift för en aktuell karta som stödmyndigheten i stödärendet tillhandahöll.

Att upprätta det digitala kartmaterialet har in-neburit stora utgifter av engångskaraktär och av-sikten med införandet av kartavgifter har endast varit att finansiera de direkta kostnader som har uppstått vid uppbyggnaden av de digitala kartsys-temet. Avgiften har inte finansierat några kost-nader för administration av jordbrukarnas stöd-ansökningar. Vid införandet av kartavgifterna föreskrevs att betalning av kartavgiften var en förutsättning för att ansökan skulle prövas, men den bestämmelsen avskaffades redan under 1998. De ändrade reglerna gällde även för stödåret 1998, vilket var det första stödåret då systemet med kartavgifter tillämpades. Detta innebär att ansökningarna har prövats oavsett om kartavgif-ten betalats eller ej. Förordningen om kartavgif-ter upphörde att gälla den 1 juli 2000, vilket in-nebär att några kartavgifter från och med år 2000 inte längre tas ut.

Sverige har vid ett flertal tillfällen varit i kon-takt med kommissionen som har uttalat sig i frå-gan om utgifter kan tas ut för tillhandahållande av karta. Kommissionen har vidhållit vid samkli-

ga tillfällen att de inte har några principiella in-vändningar mot att en kartavgift tas ut i samband med en ansökan om stöd inom ramen för det in-tegrerade systemet. Förutsättningen var att av-giften inte var så hög att överskottet gick till fi-nansieringen av administrativa utgifter som stod i direkt samband med utbetalningen av gemen-skapsstöd och att den endast täckte direkta kostnader för uppbyggandet av systemet. Det finns inget behov av att korrigeringsåtgärder då kartavgiften inte längre tas ut.

Den andra iakttagelsen revisionsrätten har gjort rör Skogsstyrelsen. Sverige medfinansierar gemenskapen via Skogsstyrelsen med 50 % av kostnaderna för vissa kurser, praktikperioder och demonstrationsprojekt. När revisionsrätten granskade Skogsvårdsstyrelsen i Umeå konstaterade man att den fördelningsnyckel som användes för allmänna omkostnader ledde till att de projekt, som samfinansierades av unionen, belas-tades med en större del av omkostnader än de projekt som finansierades enbart av Sverige. Rät-ten konstaterar vidare att varken gällande för-ordning eller tillämpningsbestämmelserna speci-ficerar arten eller metoden för hur kostnader ska fördelas på projekt. Revisionsrätten anser att kommissionen borde delge medlemsstaterna praktiska instruktioner på denna punkt.

Skogsvårdsstyrelsen i Umeå är en liten organi-sation som i vissa delar befinner sig i ett upp-byggnadsskede. Detta medför att s.k. indirekta kostnader, vilka täcks av finansierarna för verk-samheten, tenderar att bli relativt höga i ett för-sta skede. Enligt Skogsvårdsstyrelsen i Umeå be-ror den högre belastningen på att man från ledningens sida krävde mer tid för EU-projekten. Det är förklaringen till den kostnads-fördelning som revisionsrätten har noterat. Vid sitt besök fann revisionsrätten att varken några redovisningsmässiga eller andra fel begåtts. Då inga fel begåtts har inga korrigeringsåtgärder ge-nomförts, men de nationella kontrollfunktion-erna kommer att följa utvecklingen av verk-samheten vid Skogsvårdsstyrelsen i Umeå för att se hur denna påverkar kostnadsfördelningen för de av unionen finansierade projekten.

Strukturåtgärder

Revisionsrätten anser att nivån på konstaterade fel fortfarande är för hög och att nästan samtliga fel återfinns på stödmottagarnivå. De mest bety-dande väsentliga felen som revisionsrätten har redovisat i rapporten för 1999 är rapportering av

ej stödberättigande utgifter, för högt deklarerade utgifter, ej tillräckligt med verifierande underlag, ej tillämpning av offentlig upphandling, felaktiga beräkningar och otillåtna avdrag.

Det är de fondansvariga myndigheterna i Sverige - Arbetsmarknadsstyrelsen, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Jordbruksverket, Fiskeriverket och fem länsstyrelser - som ansvarat för att utbetalningarna till stödmottagarna följt gemenskapsreglerna. Myndigheterna har fortlöpande arbetat för att förbättra kvaliteten på handläggningen av stöden genom utbildningar, informationsinsatser och checklistor m.m. för handläggare inom genomförandeorganisationen. EU-bedrageridelegationen, vilken var ett samverkansorgan för nationella åtgärder mot bedrägerier och oegentligheter med EU-medel, har arrangerat utbildning avseende oegentligheter och kontroll.

Det faktum att Sverige normalt inte betalat ut stöd till projekthanterare i förskott, utan i stället mot redovisade kostnader, har enligt svensk uppfattning motverkat väsentliga fel.

Revisionsrätten har konstaterat stora variationer i hur allmänna omkostnader beaktats och anser att beräkningsmodeller för dessa kostnader bör fastställas inför programperioden 2000-2006. I Sverige har modeller tagits fram för hur indirekta kostnader skall beräknas, och Sverige har dessutom en restriktiv hållning till godkännande av sådana kostnader. Sverige ställer sig vidare positivt till kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 med närmare bestämmelser avseende stödberättigande utgifter inom strukturfonderna.

Revisionsrätten anser att det måste göras ytterligare ansträngningar för att övervaka och kontrollera avslutandet av programmen. Sverige konstaterar att inga program avslutades i Sverige under 1999.

När det gäller åtgärder för ungdomssysselsättning bör enligt revisionsrätten synergieffekterna av de operativa programmen med finansiering från flera fonder förbättras. Vidare bör de nationella handlingsplanerna bli mer konkreta och socialfundsåtgärderna knyts närmare dessa. I de svenska programmen för mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal avseende programperioden 2000-2006 har denna aspekt beaktats genom att kopplingarna till den europeiska sysselsättningsstrategin och den nationella handlingsplanen är utförligt redovisade.

Revisionsrätten konstaterar beträffande uppföljningen av utvecklingen i industriområden att det inte gjorts åtskillnad mellan bruttoantalet och nettoantalet arbetstillfällen som tillkommit. Sverige efterlyser att kommissionen i samarbete med medlemsstaterna initierar ett erfarenhetsutbyte om metoder m.m. för hur antalet arbetstillfällen skall mätas.

I årsrapporten för 1998 framhöll revisionsrätten att det inte i tillräcklig utsträckning i programmen tagits hänsyn till resultaten av halvtidsutvärderingarna. Kommissionen och medlemsstaterna bör fullgöra utvärderingsprocessen mer effektivt. Sverige instämmer i att det är väsentligt att utvärderingsresultat beaktas. Under programperioden 1995-1999 har halvtidsutvärderingarna utgjort ett bra underlag i en diskussion om behovet av programförändringar. Utvärderingarna har också varit ett underlag i utarbetandet av programmen avseende 2000-2006. Ett problem i utvärderingarna har dock varit att de ofta har genomförts inom knappa tids- och resursmässiga ramar. Dessutom innebär regelverket för strukturfonderna att det ofta är både tids- och resurskrävande att genomföra förändringar inom programmen.

